

Departementschefen

Jag kan inte tillstyrka förslaget om en ny tjänst som instruktionsköterska. För anställande av kvalificerad biträdes hjälp på halvtid beräknar jag 9 000 kr. (p. 2 och 3). Vidare beräknar jag sammanlagt 44 000 kr. för automatiska kostnadsökningar. Anslaget bör uppföras med (962 000 + 53 000 =) 1 015 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	157 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 000
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	208 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	644 000
	Summa kr. 1 015 000

b) till *Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 015 000 kr.

D 50. Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	226 000	240 988
1965/66	235 000	
1966/67 (förslag)	255 000	

Den beräknade nettoutgiften enligt skolans omkostnadsstat för budgetåret 1965/66 uppgår till 250 000 kr.

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola i Stockholm föreslår en utgiftsökning under anslaget med 47 500 kr. enligt följande sammanställning.

	Omkostnads- stat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Skolans styrelse	Departements- chefen
1. Sjukvård m. m. åt befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	1 000	+ 500	+ 500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	1 000	of.	of.
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>	36 000	of.	of.
4. Övriga utgifter:			
a) Inköp och underhåll av inventarier och undervisningsmateriel m. m., <i>högst</i>	19 000	+ 1 000	of.
b) Blanketter och andra trycksaker, <i>förslagsvis</i>	2 000	+ 1 000	of.
c) Kost åt elever m. m., <i>förslagsvis</i>	115 000	+ 25 000	of.
d) Bostadersättning åt elever, <i>förslagsvis</i>	37 000	+ 8 000	of.
e) Elevers tjänstgöring i öppen vård, <i>förslagsvis</i>	12 000	+ 3 000	+ 3 000
f) Sjukvård m. m. åt elever, <i>förslagsvis</i>	8 000	of.	of.
g) Tvätt åt elever m. m., <i>förslagsvis</i>	4 000	+ 8 000	of.
h) Inre renhållning, <i>förslagsvis</i> ...	6 000	of.	of.
i) Elevers resor i undervisningssyfte, <i>förslagsvis</i>	3 000	+ 1 000	+ 1 000
j) Diverse utgifter, <i>högst</i>	6 000	of. + 47 000	of. + 4 000
	Summa kr. 250 000	+ 47 500	+ 4 500

Yttrande

Medicinalstyrelsen tillstyrker det av skolans styrelse framlagda förslaget.

Departementschefen

Såsom framgått av vad jag anført vid behandlingen av anslaget till omkostnader vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm räknar jag med att nu utgående kontant- och naturaförmåner till elever i den hittills gällande studiegången vid de statliga sjuksköterskeskolorna skall kvarstå oförändrade tills vidare i avvaktan på resultatet av förhandlingar om en förändring av huvudmannaskapet för skolorna. Då en avveckling av förmånerna torde kunna bli aktuell under nästa budgetår anser jag det ej nödvändigt att för budgetåret 1966/67 beräkna någon höjning av medelsanvisningen för kost och logi åt eleverna vid dessa skolor.

Under förevarande anslag beräknar jag en ökning för sjukvård med 500 kr., för de särskilda kostnaderna för elevers tjänstgöring i öppen vård med 3 000 kr. och för elevers resor i undervisningssyfte med 1 000 kr. eller med totalt 4 500 kr. I vad avser kostnaderna för tvätt åt elever räknar jag med att skolan i fort-

sättningen skall kunna anlita försvarets fabriksverk för att nedbringa kostnaderna. Utgifterna under anslaget kan beräknas uppgå till totalt (250 000 + 4 500 =) 254 500 kr. eller i avrundat tal 255 000 kr. Då anslaget för innevarande budgetår är uppfört med 235 000 kr. blir den erforderliga anslagshöjningen (255 000 — 235 000 =) 20 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 255 000 kr.

D 51. Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	437 000	454 060
1965/66	497 000	
1966/67 (förslag)	560 000	

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola i Göteborg föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjs med 123 700 kr. Ökningen betingas *dels* av vissa automatiska kostnadsändringar, *dels* av i det följande angivna förslag.

1. Inrättande av två lärartjänster i A 19.
2. Uppflyttning av en halvtidstjänst som översköterska i Ag 11 till Ae 14.
3. Höjning av arvode till sekreterare och redogörare.
4. Ökade kostnader för arvoden till tillfälliga lärare.

Som motiv för de framlagda förslagen anförs bl. a.

2. Sedan budgetåret 1961/62 finns anställd en översköterska i lönegrad Ag 11 för elevernas hälsovård m. m. Hennes arbetsuppgifter är jämförbara med arbetsuppgifterna för en i lönegrad Ae 14 placerad översköterska vid sjuksköterskeskolan i Stockholm. Styrelsen föreslår därför samma lönegradsplacering för tjänsten i Göteborg.

3. Arvodet för sekreteraren och redogöraren vid skolan föreslås höjt med 3 000 kr. med hänsyn *dels* till att arbetsuppgiften avser två skolor, *dels* till den allmänna lönenivåns höjning sedan arvodet fastställdes år 1959.

4. Ökningen, som uppgår till ca 45 000 kr., betingas *dels* av beslutade arvodeshöjningar, *dels* av en utökning av antalet lektioner speciellt i samband med praktikblock IV.

Yttrande

Medicinalstyrelsen tillstyrker det av sjuksköterskeskolans styrelse framlagda förslaget.

Departementschefen

I nuvarande läge anser jag mig inte kunna tillstyrka inrättandet av de två föreslagna lärartjänsterna. Frågan om en höjning av arvodet till sekreterare och redogörare bör prövas i annat sammanhang. Den föreslagna förändringen av en halvtidstjänst som översköterska i lönegrad Ag 11 till Ae 14 biträder jag och beräknar för detta ändamål ca 2 000 kr. Styrelsens medelsberäkning för de automatiska kostnadsökningarna, dvs. sammanlagt ca 61 000 kr., föranleder ingen erinran från min sida. Anslaget bör uppföras med (497 000 + 63 000 =) 560 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	67 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t <i>förslagsvis</i>	5 700
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	149 300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	338 000
	Summa kr. 560 000

- b) till Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 560 000 kr.

D 52. Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	351 000	368 918
1965/66	442 000	
1966/67 (förslag)	405 000	

Den under skolans omkostnadsstat för budgetåret 1965/66 beräknade nettoutgiften uppgår till 433 000 kr.

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola i Göteborg föreslår en ökning av utgifterna under anslaget med 37 000 kr. enligt följande sammanställning.

<i>Utgifter</i>	Omkostnads- stat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Skolans styrelse	Departements- chefen
1. Sjukvård m.m. åt befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	1 000	of.	of.
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	2 000	of.	of.
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>	5 000	of.	of.
4. Övriga utgifter:			
a) Inköp och underhåll av undervisningsmateriel m.m., <i>högst</i> 5 000		of.	of.
b) Blanketter och andra trycksaker, <i>förslagsvis</i>	3 000	of.	of.
c) Ersättning för undervisningslokaler samt bostad och kost åt elever, <i>förslagsvis</i>	468 000	+ 25 000	of.
d) Sjukvård m.m. åt elever, <i>förslagsvis</i>	13 000	of.	— 8 000
e) Elevers resor i undervisnings-syfte, <i>förslagsvis</i>	11 000	of.	of.
f) Elevers tjänstgöring i öppen vård, <i>förslagsvis</i>	24 000	+ 2 000	+ 2 000
g) Diverse utgifter, <i>högst</i>	1 000	of.	of.
h) Kostnader för försöksverksamhet vid antagning av elever, <i>högst</i>	20 000	+ 10 000	— 20 000
	553 000	+ 37 000	— 26 000
<i>Inkomster</i>			
Särskilda uppbördsmedel	120 000	of.	of.
Nettoutgift kr.	433 000	+ 37 000	— 26 000

Yttrande

Medicinalstyrelsen har ingen erinran mot de av skolans styrelse framlagda förslagen.

Departementschefen

Under återopande av vad jag anfört under anslaget till omkostnader vid statens sjuksköterskeskola i Stockholm beräknar jag ingen höjning av medelsanvisningen för bostad och kost åt elever vid förevarande skola. För ändamålet beräknar jag avrundat 460 000 kr. För de särskilda kostnaderna för elevernas praktik i öppen vård räknar jag däremot med en höjning med 2 000 kr. I enlighet med mitt ställningstagande i prop. 1965: 161 (s. 89) till frågan om särskilda inträdesprov räknar jag i fortsättningen ej med någon medelsanvisning för detta ändamål vid de statliga sjuksköterskeskolorna. Detta föranleder en minskning av anslaget med 20 000 kr. Utgifterna under anslaget minskar i anledning av vad jag anfört med sammanlagt 26 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår

eller till (553 000 — 26 000 =) 527 000 kr. Då de särskilda uppbördsmedlen av styrelsen beräknats till oförändrat belopp eller 120 000 kr. bör anslaget uppföras med (527 000 — 120 000 =) 407 000 kr., eller i avrundat tal 405 000 kr., innebärande en sänkning i förhållande till innevarande budgetår med 37 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 405 000 kr.

D 53. Statens sjuksköterskeskola i Norrköping: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	380 000	379 982
1965/66	488 000	
1966/67 (förslag)	535 000	

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola i Norrköping föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjs med 58 000 kr. Av ökningen — som i sin helhet är av automatisk natur — hänför sig 35 000 kr. till höjda arvoden åt tillfälliga lärare.

Yttrande

Medicinalstyrelsen har inte någon erinran mot den gjorda framställningen.

Departementschefen

Mot styrelsens beräkning av kostnadsökningarna under detta anslag har jag ingen erinran. Då jag i fortsättningen inte räknar med särskilda inträdesprov beräknar jag emellertid även en kostnadsminskning med 11 000 kr. Anslaget bör uppföras med (488 000 + 58 000 — 11 000 =) 535 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola i Norrköping, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	42 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	8 000
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	136 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	349 000
	<hr/>
	Summa kr. 535 000

b) till *Statens sjuksköterskeskola i Norrköping: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 535 000 kr.

D 54. Statens sjuksköterskeskola i Norrköping: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	322 000	293 576
1965/66	309 000	
1966/67 (förslag)	354 000	

Den beräknade nettoutgiften enligt skolans omkostnadsstat för budgetåret 1965/66 uppgår till 356 000 kr.

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola i Norrköping föreslår en kostnadsökning under anslaget med 80 000 kr. enligt följande sammanställning.

	Omkostnadsstat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Skolans styrelse	Departementschefen
Utgifter			
1. Sjukvård m.m. åt befattningshavare, <i>förlagsvis</i>	1 000	of.	of.
2. Reseersättningar, <i>förlagsvis</i>	8 000	of.	of.
3. Expenser, <i>förlagsvis</i>	5 000	+ 1 000	+ 1 000
4. Övriga utgifter:			
a) Inköp av inventarier och undervisningsmateriel m.m., <i>högst</i>	15 000	of.	of.
b) Blanketter och andra trycksaker, <i>förlagsvis</i>	4 000	of.	of.
c) Ersättning för undervisningslokaler samt bostad och kost åt elever, <i>förlagsvis</i>	700 000	+ 172 000	of.
d) Sjukvård m.m. åt elever, <i>förlagsvis</i>	13 000	of.	of.
e) Elevers resor i undervisnings-syfte, <i>förlagsvis</i>	13 000	+ 1 000	+ 1 000
f) Elevers tjänstgöring i öppen vård, <i>förlagsvis</i>	14 000	+ 6 000	+ 6 000
g) Diverse utgifter, <i>högst</i>	2 000	+ 1 000	+ 180 000
	775 000	+ 181 000	of. + 7 000
Inkomster			
Särskilda uppbördsmedel	419 000	+ 101 000	+ 10 000
	356 000	+ 80 000	— 2 000

Yttrande

Medicinalstyrelsen har ingen erinran mot det av skolans styrelse framlagda förslaget.

Departementschefen

I enlighet med mitt ställningstagande under anslaget Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Omkostnader räknar jag med att naturaförmånerna till de elever vid skolan, som följer den gamla studiegången, skall bibehållas tills

vidare. Såsom framgått av mitt anförande under nämnda anslag anser jag dock ej någon ökning av medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår erforderlig.

Utgifterna under anslaget bör beräknas till 783 000 kr. och de särskilda upp-
bördsmedlen till 429 000 kr. för nästa budgetår. Anslaget bör uppföras med
(783 000 — 429 000 =) 354 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår
riksdagen

att till *Statens sjuksköterskeskola i Norrköping: Omkostna-*
der för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 354 000
kr.

D 55. Bidrag till vissa sjuksköterskeskolor

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 061 000	1 054 135
1965/66	1 244 000	
1966/67 (förslag)	1 310 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade förslagsanslaget å 1 244 000 kr. avser 817 000 kr. bidrag till driften av Sophiahemmets sjuksköterskeskola i Stockholm, 40 000 kr. stipendier till elever vid samma skola och 387 000 kr. bidrag till driften av Samariterhemmets sjuksköterskeskola i Uppsala.

Fr. o. m. budgetåret 1961/62 har Sophiahemmets sjuksköterskeskola enligt särskilt avtal medgetts bidrag till att täcka uppkommande driftunderskott på grundval av en av Kungl. Maj:t fastställd inkomst- och utgiftsstat. Diakonissanstalten Samariterhemmet i Uppsala har fr. o. m. år 1961 tillerkänts statsbidrag för att täcka underskott på driften av hemmets sjuksköterskeskola. Bidraget beräknas fr. o. m. år 1963 enligt samma normer som tillämpas för Sophiahemmets sjuksköterskeskola.

Underskottet för respektive sjuksköterskeskolor enligt av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår fastställda inkomst- och utgiftsstat beräknas till 754 000 kr. för Sophiahemmets sjuksköterskeskola och 306 000 kr. för Samariterhemmets sjuksköterskeskola.

I. *Styrelsen för stiftelsen Sophiahemmet* hemställer, att bidraget till stiftelsens sjuksköterskeskola höjs med 106 170 kr. Ökningen hänför sig till följande poster.

Inkomster

Ersättning från sjukhusen för elevernas tjänstgöring ..... — 7 670

Utgifter

1. Avlöningar till sjuksköterskeskolans personal m. m.	+ 59 000
2. Arvoden till timplärare	+ 21 000
3. Expenser	+ 4 000
4. Fastighetsunderhåll	+ 500
5. Övriga utgifter	+ 14 000
	Summa kr. + 106 170

Av handlingarna inhämtas bl. a.

1. Kostnaderna för sociala förmåner har beräknats till ca 20 % av avlöningskostnaderna. Vidare föreslås inrättande av två nya tjänster som instruktions-sköterska i lönegrad A 19, avsedda för undervisningen vid de kirurgiska operations- och mottagningsavdelningarna, där klinicklärare nu saknas.

2—3. Höjningarna är huvudsakligen av automatisk natur.

5. Av det begärda beloppet hänför sig 2 000 kr. till underhåll och nyanskaffning av inventarier och materiel, 2 000 kr. till sjukvård åt elever och 1 000 kr. till tvätt och renhållning. För kost åt elever beräknas vidare en höjning med 7 000 kr. i anledning av ökat antal kostdagar och höjt kostpris och för bostadsersättning åt elever 2 000 kr.

Yttrande

Medicinalstyrelsen — som i avvaktan på statsmakernas ställningstagande till det av 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen framlagda förslaget om utbildningens framtida anordnande utgått från nu gällande organisation av stiftelsens sjuksköterskeskola — tillstyrker inrättande av ytterligare två instruktionsskötersketjänster. Särskilt angeläget anser medicinalstyrelsen det vara att en tjänst för klinisk undervisning vid kirurgiska operations- och mottagningsavdelningarna inrättas. Övriga förslag föranleder ej någon erinran från styrelsen.

II. *Styrelsen för Diakonissanstalten Samariterhemmet* hemställer, att bidraget till anstaltens sjuksköterskeskola höjs med 260 635 kr. Fördelningen av ökningen framgår av följande sammanställning.

Inkomster

1. Ersättningar från sjukhusen	— 90 400
2. Bidrag från Uppsala läns landsting m. m.	— 2 600

Utgifter

1. Avlöningar till sjuksköterskeskolans personal	+ 51 000
2. Arvoden till timlärare	+ 51 000
3. Arvoden till PA-rådet för inträdesprov	+ 18 000
4. Ersättningar för skolans ekonomiska förvaltning	+ 5 000
5. Hyreskostnader för elevhem m. m.	+ 47 535
6. Kost och bostadsersättningar till elever	— 8 000
7. Övriga förslag	+ 3 100

Summa kr. + 260 635

Av handlingarna inhämtas bl. a.

1. Sedan de nya undervisningslokalerna och skolhemmet tagits i bruk har det visat sig omöjligt att kombinera en lärartjänst med husmors- och skolskötersketjänsten. Likaså har det visat sig nödvändigt med utökad vaktmästarhjälp inom skollokalerna. Den föreslagna ökningen avser en tjänst som husmor och skolsköterska samt $\frac{1}{4}$ tjänst som vaktmästare.

2. Höjningen är av automatisk natur.

4. Uppräkningen motiveras av ökade lönekostnader och en betydligt ökad arbetsbelastning.

5. På grund av att de nya skollocalerna ej kunde tagas i bruk förrän i januari 1965 belastades skolans drift för budgetåret 1964/65 endast med ett halvt års hyreskostnad. Höjningen av posten för budgetåret 1966/67 beror i första hand på höjt index och i övrigt på ökade byggnadskostnader och ränteutgifter.

6. Utgifterna för kost baseras på det beräknade antalet elevmånader. Bostadskostnaderna beräknas minska med ca 5 000 kr. med hänsyn till att prov-elevmånaderna bortfaller.

7. Skolan räknar förutom med en minskning av utgifterna för inventarier och för tvätt med tillhoppa 4 900 kr. med ett ökat medelsbehov av 6 000 kr. för expenser, med 1 000 kr. för elevers resor i undervisningssyfte samt med 1 000 kr. för diverse utgifter.

Yttrande

Medicinalstyrelsen utgår liksom beträffande Sophiahemmets sjuksköterskeskola från en oförändrad organisation för Samariterhemmets sjuksköterskeskola under nästa budgetår. Styrelsen tillstyrker, att arbetsuppgifter rörande elevernas hälsovård och administrationen av skolans elevhem, vilka nu åvilar en lärare, överflyttas på annan arbetskraft men ifrågasätter behovet av en sjukskötersketjänst på heltid för ändamålet. I vad avser den föreslagna ersättningen till PA-rådet för inträdesprov uttalar styrelsen — som medgivit anordnande av försöksverksamhet i detta avseende under hösten 1965 — att beloppet torde vara tillräckligt för genomförande av prov under budgetåret 1966/67, om så skulle anses böra ske. Förslagen i övrigt föranleder ej någon erinran från styrelsen.

Departementschefen

Det i riksstaten uppförda förslagsanslaget till här berörda två sjuksköterskeskolor bör kvarstå även under nästa budgetår. Som en förutsättning för fortsatt statsbidrag bör dock gälla, att skolorna successivt anpassar sin utbildning till den i prop. 1965:161 angivna nya studiegången. Frågan om tidpunkten för berörda skolors övergång till den nya utbildningen torde dock ej kunna bestämmas förrän efter överläggningar mellan skolorna och berörda sjukhushuvudmän på samma sätt som förutsätts beträffande de statliga sjuksköterskeskolorna. I sammanhanget räknar jag med att frågan om en kommunalisering kan komma att bli aktuell.

I vad gäller elevernas naturaförmåner bör dessa i enlighet med vad som förordats för de statliga sjuksköterskeskolornas del bestå tills vidare, dock endast för sådana elever, som följer den hittillsvarande studiegången. Någon höjning av medelsanvisningen för kost och logi beräknar jag ej i enlighet med mitt motsvarande ställningstagande under anslagen till de statliga sjuksköterskeskolorna. Jag erinrar i sammanhanget om att eleverna vid Sophiahemmets och Samariterhemmets sjuksköterskeskolor är berättigade till studiemedel enligt gällande studiemedelsförordning den 4 juni 1964 (nr 401).

I vad avser det beräknade underskottet för de båda skolorna har jag beträffande Sophiahemmets sjuksköterskeskola ingen annan erinran än att jag ej räknar med någon höjning av medelsanvisningen för fastighetsunderhåll. För sociala förmåner räknar jag vidare endast med 15 % av avlöningsbeloppet. Det beräknade underskottet bör upptas till 823 000 kr.

För stipendier till sådana elever vid Sophiahemmets sjuksköterskeskola, som förbinder sig till en viss tids tjänstgöring vid karolinska sjukhuset, bör för nästa budgetår oförändrat uppföras 40 000 kr.

För Samariterhemmets sjuksköterskeskola räknar jag ej med någon höjning under utgiftsposten till avlöningar till sjuksköterskeskolans personal. I enlighet med mitt ställningstagande i det föregående räknar jag ej heller med några kostnader för inträdesprov. För övriga utgifter beräknar jag en sänkning med 1 000 kr. i förhållande till vad skolans styrelse begärt. Underskottet bör med hänsyn till vad jag förordat uppföras med 447 000 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår beräknar jag till (823 000 + 447 000 + 40 000 =) 1 310 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till vissa sjuksköterskeskolor* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 310 000 kr.

D 56. Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 225 000	1 007 720
1965/66	2 152 000	
1966/67 (förslag)	2 765 000	

Behovet av lärare för utbildning av sjukvårdspersonal

Under budgetåret 1964/65 har tre olika utredningar gjorts angående utbildningsbehovet och lärarbehovet inom sjukvårdens område.

1. Åt *medicinalstyrelsen* uppdrogs den 9 oktober 1964 att i samråd med *skolöverstyrelsen* bl. a. göra en bedömning av behovet av lärare för utbildning av *sjukvårdsbiträden* och *undersköterskor* inom den öppna och slutna sjukvården inom landet. Resultatet av undersökningen har redovisats av *medicinalstyrelsen* i skrivelse den 4 mars 1965. Över skrivelsen har yttranden avgivits av arbetsmarknadsstyrelsen, yrkesutbildningsberedningen, 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen, styrelsen för statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor, Svenska landstingsförbundet, Svenska stadsförbundet och Svenska kommunalarbetareförbundet.

Enligt *medicinalstyrelsen* kan någon beräkning i egentlig mening av utbildningsbehovet för angivna personalkategorier ej ske utan en tidskrävande utredning. Styrelsens bedömningar måste därför betraktas som ett räkneexempel. Övervägandena angående *lärarbehovet* för den antagna omfattningen av utbild-

ningen leder till att minst 150 lärare måste utbildas för att fylla behovet av undersköterskor och sjukvårdsbiträden inom kroppssjukvården och inom mentalsjukvården eller — vid successiv utbyggnad under en 5-årsperiod — 30 lärare per år. Hänsyn har därvid ej tagits till avgång från yrket eller till att en mycket stor del av de tjänstgörande lärarna saknar utbildning.

2. En *samarbetskommitté för behandling av frågan om utbildning av viss sjukvårdspersonal* — med företrädare för medicinalstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, skolöverstyrelsen, Svenska landstingsförbundet, Svenska stadsförbundet, yrkesutbildningsberedningen, 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen och statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor — har utarbetat en den 21 april 1965 dagtecknad promemoria om utbildningsfrågor inom vårdyrkena. Över promemorian har yttranden avgivits av Svenska stadsförbundet, Svenska landstingsförbundet och yrkesutbildningsberedningen.

Kommittén redovisar bl. a. det beräknade behovet av sjukvårdslärare, dvs. lärare för utbildning av *sjuksköterskor, undersköterskor* och *sjukvårdsbiträden*, under åren 1964/65—1969/70, varvid för yrkesskolornas del enbart teoriundervisningens behov men för sjuksköterskeskolornas del även den praktiska undervisningens behov beaktats. Det förutsätts därvid att samtliga lärare från 1964/65 kvarstår till 1970. Totalt behöver enligt kommittén utbildas 570 sjukvårdslärare under den ifrågakvarande sexårsperioden. Under dessa år beräknas institutet för högre utbildning av sjuksköterskor utbilda 1 068 sjukvårdslärare. Underlag saknas emellertid för en säker bedömning av hur många av dessa, som kommer att ta anställning som lärare. Med ett av kommittén beräknat bortfall av 50 % av de utbildade lärarna skulle ca 540 lärare kvarstå, vilket antal ej fullt motsvarar det utbildningsbehov, som beräknats för åren 1964/70. Härtill kommer det lärarbehov, som troligen uppstår till följd av en fortsatt ökning av sådan yrkesutbildning för vilken sjukvårdslärare anlitas. Även nya utbildningsområden för sjukvårdslärare är sannolika.

I *remissutlåtandena* över de båda utredningarna understryks det bristfälliga underlaget för en bedömning av det framtida utbildningsbehovet av vårdpersonal. *Yrkesutbildningsberedningen* framhåller bl. a., att samtliga beräkningar bör på nytt granskas och övervägas, om yrkesutbildningen även på vårdområdet kommer att reformeras i enlighet med det principförslag, som beredningen avser att lägga fram. Samtliga myndigheter betonar dock det ökade utbildningsbehovet.

3. I maj 1965 har utgivits en sammanställning av rapporter, som avgivits av sju av *Svenska landstingsförbundets utbildningsnämnd* tillsatta arbetsgrupper för utredning av viktiga vårddykesutbildningsfrågor.

Styrelsen för statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor framhåller i sin framställning om anslag för budgetåret 1966/67, att utredningarna, även om de framkomna resultaten inte överensstämmer med varandra, dock bär klart vittnesbörd om att utbildningsinsatserna på vårdområdet måste ökas betydligt. Styrelsen utgår därför ifrån att institutets verksamhet alltfört behöver ökas. Det är enligt styrelsen viktigt, att all lärarutbildning för vårdyrkena även i fortsättningen anordnas av och genom institutet. Den av styrelsen beräknade omfattningen av verksamheten nästa budgetår jämfört med innevarande budgetår framgår av följande sammanställning.

	Antal nya kurser	
	1965/66	1966/67
Lärarkurser	7	12 (+ 5)
Administrativa kurser	3	3 (of.)
Avdelningssköterskekurser	9	11 (+ 2)
Kurser för sjuksköterskor-husmödrar vid sjukstugor m. m.	1	1 (of.)
Anestesikurser	4	4 (of.)
Yrkeslärarkurser	10	10 (of.)

Styrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjs med 1 763 000 kr. Ökningen hänför sig till följande förslag.

1. Utökning av studieledarorganisationen	+	174 137
2. Förstärkning av kontorspersonalen	+	54 564
3. 1 bibliotekarie i Ae 23	+	37 680
4. Tjänsteförändringar	+	37 440
5. Arvoden åt tillfälliga lärare m. m.	+	1 458 500
		<hr/>
		+ 1 762 321
	avr.	1 763 000

Av handlingarna inhämtas bl. a.

1. Undervisning anordnas budgetåret 1965/66 i Stockholm, Malmö, Göteborg och Umeå. Av lärarkurserna för 1966/67 beräknas styrelsen kunna ordna en kurs om två terminer för deltagare med akademiskt betyg i pedagogik. En av de administrativa kurserna avses ge alternativ utbildning för sluten respektive öppen vård. De elva avdelningssköterskekurserna beräknas bli förlagda till Stockholm, Göteborg och Örebro. I likhet med budgetåret 1965/66 beräknas en kurs för utbildning av sjuksköterskor-husmödrar vid sjukstugor och andra mindre sjukvårdsanstalter. Övriga kurser bör fördelas mellan Stockholm, Göteborg, Malmö, Örebro och Umeå i enlighet med styrelsens förslag.

I anledning av den vidgade kursverksamheten krävs förstärkning av studieledarorganisationen. Ytterligare en studieledare i Ag 23 erfordras i vardera Stockholm, Göteborg och Malmö. De studieledare i Stockholm, Malmö och Umeå, för vilka medel beräknats under 10,5 månader budgetåret 1965/66, måste vara anställda hela budgetåret 1966/67. Vidare erfordras medel för en studieledare i Ag 23 i Umeå under 6,5 månader och i Örebro under 10 månader.

2. Kontorspersonalen vid institutet utgörs för närvarande av en kansliskrivare, en kontorist, ett kanslibitråde och två kontorsbiträden i Stockholm samt

ett kontorsbiträde i Göteborg. Härjämte disponerar institutet 12 000 kr. för anlåtande av skrivhjälp i Malmö och Umeå. Antalet utbildningsplatser ökade från 420 under budgetåret 1960/61 till 730 för budgetåret 1964/65. Ökningen fortsätter under budgetåret 1965/66. Bristen på kontorspersonal har medfört, att beredandet av ansökningshandlingar till de olika kurserna och sammanställandet av de sökandes meriter till stor del fått utföras såsom kvällsarbete av studieleddare. Även andra kontorsgöromål har studieleddarpersonalen nödgats utföra till förfång för undervisningen. Såväl kvalitativ som kvantitativ förstärkning av kontorspersonalen erfordras. En tjänst som kanslist bör inrättas. På innehavaren av tjänsten bör närmast ankomma att vara arbetsledare och personalechef för kontorspersonalen, att genomgå ansökningshandlingarna till kurserna och att lämna kursdeltagarna erforderlig hjälp beträffande deras studiesociala förhållanden etc. Den kvantitativa förstärkningen av kontorspersonalen bör därutöver utgöras av ett kontorsbiträde i vardera Stockholm och Göteborg. Vidare bör 6 000 kr. beräknas för anlåtande av skrivhjälp i Örebro.

3. Institutets bibliotek omfattar för närvarande ca 3 500 böcker och ca 100 tidskrifter och ökar snabbt. Under det sistförflutna budgetåret har institutet anlitat bibliotekarie i Stockholm under ca 45 timmar per månad. Det har emellertid klart visat sig, att bibliotekarien på detta fåtal timmar ej hinner med att på nöjaktigt sätt omhändera biblioteket. Verksamhetens förläggning till Malmö, Umeå och Örebro medför även merarbete för bibliotekarien. På grund av den starkt vidgade omfattningen av institutets verksamhet erfordras en heltidsanställd bibliotekarie, som bör vara placerad i lönegrad A 23. De 6 000 kr. som styrelsen för närvarande disponerar för avlönande av bibliotekarie, bör i stället användas för skötseln av institutets bibliotek i Göteborg.

4. Sju extra studieleddartjänster bör omändras till extra ordinarie. Vidare föreslås uppflyttning av rektorstjänsten från Ae 27 till Be 1, höjning av en studieleddartjänst i Stockholm till biträdande rektor i Ae 27, höjning av befintliga tjänster som biträdande rektor i Stockholm och Göteborg från Ae 25 till Ae 27 samt uppflyttning av två kontorsbiträdestjänster till kanslibitråden i Ae 7. Härjämte föreslås en höjning av arvodet till redogöraren-sekreteraren med 1 000 kr. till 6 000 kr.

5. Ökningen hänför sig — förutom till det ökade antalet kurser under budgetåret 1966/67 — till förslag om höjning av timarvodena åt tillfälliga lärare, av handledararvodena vid praktisk utbildning och av föreslagna ersättningar vid auskultationer och övningslektioner. Härjämte begärs medel för ersättning åt expertis av olika slag, som anlitas såsom hjälp vid upplägandet av undervisningen. Styrelsen beräknar vidare 15 000 kr. för anordnande av centrala konferenser för handledare inom den praktisk-pedagogiska respektive den praktisk-administrativa utbildningen vid undervisningsanstalter inom hälso- och sjukvård samt vid sjukhus. För fortbildningskurser inom hälso- och sjukvårdens olika områden begärs en höjning av medelsanvisningen med 200 000 kr. till 250 000 kr. För pedagogiskt utvecklingsarbete begärs slutligen anslag med 15 000 kr.

Yttranden har avgivits av *medicinalstyrelsen* och *skolöverstyrelsen*, som ej haft någon erinran mot den föreslagna utökade verksamheten vid institutet under budgetåret 1966/67. *Skolöverstyrelsen* framhåller i sammanhanget, att överstyrelsen — utan att vilja föregripa ett ställningstagande till sjuksköterskeutredningens kommande förslag beträffande institutet — anser det redan från

principiella synpunkter vara uppenbart mest ändamålsenligt, att all utbildning av lärare för vårdsektorn i framtiden samordnas med lärarutbildningen i övrigt för utbildningsväsendet under ledning av den centrala skolmyndigheten. *Medicinalstyrelsen* anser med hänsyn till sjuksköterskeutredningens överväganden, att några större ändringar i kursplaner m. m. för närvarande ej bör vidtas. Beträffande inträdesfordringarna anser dock medicinalstyrelsen vissa lättnader böra övervägas. Styrelsen framhåller också angelägenheten av att institutets styrelse ges viss frihet att efter behov omdisponera de medel, som beräknats för olika kurser. Sålunda kan exempelvis enligt medicinalstyrelsen behov av en särskild lärarkurs för operationssköterskor uppstå. Ytterligare kurser utöver de föreslagna kan också visa sig erforderliga, t. ex. inom administrationsområdet. Styrelsen pekar vidare på behovet av en fortbildningslinje för lärare, som genomgått 15—19 veckors yrkeslärarkurs. Ett större belopp bör därför ställas till institutets förfogande för fortbildning. Anslaget för pedagogiskt utvecklingsarbete tillstyrks likaså. Behovet av medel för bibliotekspersonal understryks slutligen.

Departementschefen

I avvaktan på resultatet av 1962 års sjuksköterskeutrednings överväganden beträffande institutet för högre utbildning av sjuksköterskor anser jag mig för närvarande ej kunna ta ställning till den framtida organisationen av den lärarutbildning, som f. n. bedrivs vid institutet. Jag räknar med att verksamheten tills vidare bedrivs i huvudsakligen oförändrade former, ehuru under tillsyn av skolöverstyrelsen.

De olika beräkningar som gjorts angående behovet av sjukvårdslärare och utlåtandena häröver ger anledning att räkna med en hög utbildningskapacitet under nästa budgetår, trots att den erforderliga kapaciteten på sikt inte kan preciseras med hänsyn till det bristfälliga underlaget för bedömningar av utbildningsbehovet. Det är av största vikt att tillförlitliga prognoser rörande personalbehov och utbildningsbehov på vårdyrkesområdet utarbetas snarast, inte bara med hänsyn till nödvändigheten att säkerställa behovet av lärare utan också med hänsyn till angelägenheten av en samlad bedömning av de samhällsliga insatser som behövs på området.

Med hänsyn till den av riksdagen (prop. 1965: 161, SU 181, rskr 430) godtagna omläggningen av sjuksköterskeutbildningen, som medför ökat behov av sjukvårdslärare och till planeringen av nya vårdyrkesskolor anser jag mig böra tillstyrka, att kursverksamheten vid institutet under nästa budgetår får den av institutets styrelse föreslagna omfattningen. Kungl. Maj:t bör dock äga besluta, att en planerad kurs utbyts mot en annan, mera angelägen kurs.

Jag tillstyrker den föreslagna utvidgningen av studieledarorganisationen i dess helhet. För förstärkning av kontorspersonalen beräknar jag en anslagsökning med 50 000 kr., vilket belopp bör få disponeras för anställande av erforderlig

arbetskraft efter institutets eget bedömande. Jag kan inte tillstyrka inrättande av en tjänst som bibliotekarie men beräknar en höjning av medelsanvisningen för anställande av bibliotekariehjälp med 9 000 kr. till 15 000 kr. För närvarande är jag inte beredd tillstyrka ombildning av ytterligare extra studieledartjänster till extra ordinarie. Övriga förslag om tjänsteförändringar är inte av sådan natur, att de bör prövas i förevarande sammanhang, liksom ej heller de under punkten 5 föreslagna förändringarna av arvoden och andra ersättningar. Under sistnämnda punkt kan jag endast tillstyrka medel för de ytterligare kostnader, som är en direkt följd av det ökade antalet kurser. Jag beräknar en höjning med 300 000 kr. för ytterligare fem lärarkurser och med 30 000 kr. för ytterligare två avdelningssköterskekurser. Härutöver förordar jag en ökad medelsanvisning för fortbildning med 50 000 kr. till sammanlagt 100 000 kr. Några särskilda medel för pedagogiskt utvecklingsarbete kan jag ej tillstyrka. Det får ankomma på skolöverstyrelsen att beakta institutets behov i detta avseende i samband med överstyrelsens disposition av de för detta ändamål under särskilt anslag anvisade medlen.

Vad jag här föreslagit föranleder en höjning av anslaget med 613 000 kr. Anslaget bör således uppföras med (2 152 000 + 613 000 =) 2 765 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	11 000
2. Arvoden åt tillfälliga lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	1 480 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 274 000
	Summa kr. 2 765 000

- b) till *Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 765 000 kr.

D 57. Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	209 000	788 756
1965/66	1 200 000	
1966/67 (förslag)	1 600 000	

Styrelsen för statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor föreslår, att anslaget ökas med 750 000 kr.

	Omkost- nadsstat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Institutets styrelse	Departements- chefen
1. Sjukvård m. m. åt befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	1 000	of.	of.
2. Reseersättningar, <i>högst</i>	25 000	+ 4 000	+ 2 000
3. Expenser, <i>högst</i>	80 000	+ 55 000	+ 55 000
4. Ersättning till vissa elever, <i>förslagsvis</i> ...	1 064 000	+ 686 000	+ 340 000
5. Övriga utgifter:			
a) Inköp och underhåll av undervisnings- materiel m. m., <i>högst</i>	23 000	+ 5 000	+ 5 000
b) Diverse utgifter, <i>högst</i>	7 000	of.	of.
	1 200 000	+ 750 000	+ 402 000

4. Den föreslagna ökningen av posten hänför sig till en höjning av ersättningen till elever, som ej har anställning hos statlig eller kommunal huvudman från lönegrad Ag 13 till läsårsdaglön enligt samma lönegrad, vidare till medel för resekostnadsersättning och traktamente till deltagare för resa hemorten—kursorten och åter samt resor i samband med praktisk utbildning samt slutligen till kostnader med anledning av att antalet bidragsberättigade elever ökat på grund av tendensen från huvudmännens sida att inte bevilja anställda tjänstledighet för genomgång av kurser vid institutet. De anställda begär då i stället entledigande.

Yttranden

Medicinalstyrelsen och skolöverstyrelsen har inte någon erinran mot de föreslagna ändringarna under anslaget.

Departementschefen

I avvaktan på en översyn av de studiesociala ersättningarna i syfte att åstadkomma bättre överensstämmelse mellan olika slag av lärarutbildning är jag inte beredd att tillstyrka det av styrelsen framförda förslaget om förmånligare ersättning till vissa elever. Då jag vidare, i likhet med vad chefen för socialdepartementet anförde i prop. 1965: 1 bil. 7 (s. 337), utgår ifrån att huvudmännen beviljar hos dem anställda sjuksköterskor tjänstledighet med bibehållen lön under den tid de genomgår kurser av detta slag, anser jag mig kunna begränsa höjningen av posten till ersättning till vissa elever till 340 000 kr. för ökade kostnader i samband med den utökade kapaciteten vid institutet.

Anslaget bör i enlighet med min beräkning uppföras med (1 200 000 + 402 000 =) 1 602 000 kr. eller i avrundat tal 1 600 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor*: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.

D 58. Utbildning av viss sjukvårdspersonal

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	426 000	421 195
1965/66	670 000	
1966/67 (förslag)	745 000	

Från förevarande anslag bestrids under budgetåret 1965/66 kostnaderna för följande kurser, nämligen specialutbildning av barnsjuksköterskor, kompletteringskurs för vissa sjuksköterskor med utländsk utbildning, kurser i förebyggande mödravård m. m., försökskurs för utbildning av distriktssköterskor samt en extra kurs för utbildning av barnmorskor. Genom beslut den 13 augusti 1965 har Kungl. Maj:t anvisat ett belopp av 25 000 kr. för anordnande under hösten 1965 av en fortbildningskurs för legitimerade sjukgymnaster inom rehabiliteringsvård.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjs med 350 000 kr. Av följande sammanställning framgår kostnaderna för nuvarande verksamhet samt det ökade medelsbehovet enligt medicinalstyrelsens förslag.

	Anslag för 1965/66 (prop. 1965: 56)	Medicinal- styrelsen 1966/67
1. Specialutbildning av barnsjuksköterskor	97 000	+ 10 000
2. Kompletteringskurs för vissa sjuksköterskor med utländsk utbildning	64 000	+ 18 500
3. Kurser i förebyggande mödravård	113 000	— 34 500
4. Försökskurs för utbildning av distriktssköterskor	176 000	+ 294 000
5. Extra kurs för utbildning av barnmorskor	220 000	— 10 000
6. Fortbildningskurs för legitimerade sjukgymnaster inom rehabiliteringsvård	—	+ 30 000
7. Kurser i rehabiliteringsmetodik	—	+ 42 000
Summa kr.	670 000	+ 350 000

Av medicinalstyrelsens framställning inhämtas bl. a.

1. Vid centralskolan för specialutbildning av barnsjuksköterskor meddelas undervisning dels vid s. k. A-kurser (barnavård och barnsjukvård) under sammanlagt 10 1/2 månader, dels vid s. k. B-kurser (social barnavård) under fyra månader i samband med praktik inom skilda grenar av den förebyggande barnavården. Ärligen anordnas två A-kurser om sammanlagt ca 60 elever och två B-kurser om tillhopa 40 elever. Barnsjuksköterskeutbildningen och centralskolans framtida

organisation utreds för närvarande av 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen. I avvaktan på resultatet härav utgår medicinalstyrelsen från samma organisation som tidigare.

A-kursen finansieras för närvarande huvudsakligen genom den ersättning, som erhålls för elevernas arbete vid karolinska sjukhusets barnklinik. Kostnaderna för B-kursen bestrids helt av statsmedel.

Den begärda anslagshöjningen betingas — förutom av vissa automatiska kostnadsförändringar — av förslag om uppräkningsarvodet till 25 kr. per vecka i likhet med vad som skett vid statens institut för folkhälsan och av timarvodet till föreläsare enligt samma normer som vid institutet. Kostnaderna för arvodeshöjningarna beräknas till 11 000 kr.

2. Även för nästkommande budgetår föreligger behov av att anordna en kompletteringskurs om tolv veckor för sjuksköterskor med utländsk utbildning i stället för att hänvisa dem till sjuksköterskeskolornas utbildningsplatser. Kompletteringen av den praktiska utbildningen förutsätts liksom hittills ske i form av vikariat på sjukskötersketjänst.

Antalet kursdeltagare beräknas till 20 liksom innevarande år. Undervisningen avses omfatta 325 timmar, varav ca 70 timmar ombesörjs av kursledaren.

Den begärda anslagshöjningen betingas — förutom av viss automatisk kostnadsökning — av förslag om höjning av ersättningen till deltagare från 20 till 30 kr. per dag samt uppräkningsarvodet för lokalhyra. Merkostnaderna härför beräknas till 16 900 kr.

3. Medicinalstyrelsen har hittills anordnat sju kurser i förebyggande mödravård m. m. för distriktssköterskor. Antalet utbildade uppgår sammanlagt till 106, varav 22 utbildade under föregående budgetår. För innevarande budgetår har Kungl. Maj:t uppdragit åt medicinalstyrelsen att anordna tre kurser, av vilka dock endast en synes kunna igångsättas. För budgetåret 1966/67 beräknas två kurser kunna anordnas, en vid Danderyds sjukhus och en vid Mölndals lasarett. Medicinalstyrelsen föreslår därjämte, att en repetitions- och fortbildningskurs i förebyggande mödravård för distriktssköterskor anordnas under nästa budgetår.

Förändringarna i fråga om medelsbehovet beror — förutom på bortfallet av en kurs vid Danderyds sjukhus och vissa andra automatiska kostnadsändringar — på förslag om höjningar av kursledararvodet och hospiteringsarvodet samt om anordnande av en teoretisk repetitions- och fortbildningskurs om en vecka för de distriktssköterskor, som åren 1959—1962 genomgått särskild utbildning i förebyggande mödravård. Kursen föreslås bli förlagd till kvinnokliniken i Danderyd i anslutning till de ordinarie kurserna i förebyggande mödravård m. m. med utnyttjande av kursledare, instruktionsbarnmorska och speciallärare vid denna kursverksamhet. För arvode till speciallärare beräknas ett medelsbehov av 1 500 kr. Deltagarna förutsätts åtnjuta löneförmåner m. m. från huvudmännen.

4. Sedan läsåret 1963/64 har en försökskurs för utbildning av distriktssköterskor årligen anordnats i Göteborg med ca 20 elever. Kursen administreras fr. o. m. läsåret 1964/65 av statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor. Den begärda anslagshöjningen betingas — förutom av vissa automatiska kostnadsförändringar — främst av förslag om höjning av eleversättningarna. F. n. utgår kursbidrag med 600 kr. i månaden till elev som ej har anställning hos statlig eller kommunal sjukvårdshuvudman. Styrelsen föreslår, att eleverna får ersättning enligt de normer som gäller för övriga av statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor anordnade kurser, dvs. enligt lönegrad A 13. De ökade kostnaderna för detta förslag uppgår till 271 200 kr.

Vidare föreslås bl. a. höjning av hospiteringsarvodet från 15 kr. till 25 kr. och av timarvodena till föreläsare, allt i enlighet med de normer, som tillämpas vid statens institut för folkhälsan. För expenser föreslås en ökning med 1 000 kr. med hänsyn till eventuell hyreshöjning.

5. Under budgetåret 1965/66 anordnas en extra kurs vid Danderyds sjukhus för utbildning av barnmorskor. Medelsbehovet för kursen, som omfattar 25 elever, uppskattades i prop. 1965: 56 till ca 220 000 kr. Nettoutgiften enligt den för kursen senare fastställda omkostnadsstaten har beräknats till 221 000 kr. För budgetåret 1966/67 beräknas medelsbehovet till 210 000 kr., innebärande en sänkning i förhållande till det i propositionen beräknade beloppet med 10 000 kr. Härvid har beaktats vissa förändringar av automatisk natur, nämligen å ena sidan bortfall av nuvarande kostnad av 50 000 kr. för utnyttjande av undervisningslokaler och å andra sidan en uppräknig av vissa arvoden med hänsyn till kurstidens längd och beslutade arvodshöjningar. Vidare föreslår styrelsen ersättning till speciallärare för resekostnader med sammanlagt högst 500 kr., ökning av expensposten med 2 000 kr. för underhåll av undervisnings- och expeditionslokalerna samt uppräknig av kostersättningen till elever från 180 kr. till 185 kr. per elev och månad.

6. I syfte att öka tillgången på kvalificerad rehabiliteringspersonal föreslog medicinalstyrelsen för budgetåret 1965/66 anordnande av försökskurser för legitimerade sjukgymnaster inom rehabiliteringssjukvård till en beräknad kostnad av 25 000 kr. per kurs. I prop. 1965: 56 uttalade departementschefen, att det vore lämpligt att en sådan försökskurs anordnades redan under våren 1965. Erfarenheterna av denna kurs borde dock avvaktas, innan man tog ställning till en fortsättning av verksamheten. Någon sådan kurs kunde emellertid av tidsskäl ej anordnas under våren 1965.

Sedan medicinalstyrelsen omarbetat kursprogrammet i enlighet med de förslag till kompletteringar av detsamma, som centrala rehabiliteringsberedningen föreslagit, har Kungl. Maj:t genom beslut den 13 augusti 1965 uppdragit åt styrelsen att under hösten 1965 anordna en försökskurs och anvisat högst 25 000 kr. för ändamålet. Medicinalstyrelsen, som således inte för närvarande kan redovisa några erfarenheter av denna kursverksamhet, anser dock kursens innehåll ge anledning anta att utbildningsresultatet blir gott. Med hänsyn härtill och då behovet av utbildning av sjukgymnaster inom rehabiliteringsvården inte kan täckas genom en enstaka kurs, bör en fortbildningskurs anordnas även under budgetåret 1966/67.

Medicinalstyrelsen uppskattar preliminärt kostnaderna för den till budgetåret 1966/67 planerade kursen till 30 000 kr.

7. I och med att olika slag av rehabiliteringsinstitutioner tillkommit har frågan om utbildning av rehabiliteringspersonal blivit aktuell. En fortsatt utbyggnad av rehabiliteringsverksamheten är direkt beroende av tillgång på kvalificerad personal från olika yrkesområden, främst medicin, arbetsvård och socialvård. Erfarenheten har visat, att yrkesinriktad fortbildning av olika grupper, t. ex. sjukgymnaster och arbetsledare, inte är tillräcklig för att uppnå en effektiv och samordnad rehabiliteringsprocess. Ett fullgott resultat kräver förutom kunskaper inom det egna yrkesområdet även kunnighet i teamarbetets metodik. Medicinalstyrelsen föreslår därför, att två kurser i rehabiliteringsmetodik anordnas under budgetåret 1966/67 för representanter för samtliga personalgrupper inom ett rehabiliteringsteam. Trots de svårigheter som kan uppstå genom att personal

måste frigöras under relativt lång tid anser medicinalstyrelsen sig böra föreslå en kurs tid av fyra veckor för att uppnå ett gott studieresultat.

Utbildningsbehovet har vitsordats av arbetsmarknadsstyrelsen och riksförsäkringsverket, med vilka fortsatt samråd angående kursens utformning avses äga rum.

Den teoretiska undervisningen avses omfatta undervisning under 150 timmar i psykiatri, psykologi, medicinsk sociologi, social casework, socialmedicin, olika patientkategoriers rehabiliteringsbehov m. m. Det förutsätts att deltagarna genom tidigare verksamhet besitter grundläggande kunskaper om samhällets rehabiliteringsverksamhet. Det praktiska arbetet avses bli förlagt till tre rehabiliteringsinstitutioner inom och intill karolinska sjukhusets område.

Kurskostnaden har preliminärt beräknats till 21 000 kr. per kurs.

Statens handikappråd, som avgivit yttrande över de under punkterna 6 och 7 föreslagna rehabiliteringskurserna, berör inledningsvis i sin skrivelse *personalsituationen* inom rehabiliteringen. Enligt rådet är det nödvändigt att den allmänna personalbristen inom området, vilken representerar det väsentliga hindret för utvecklingen av medicinsk rehabilitering, ständigt beaktas vid uppgörande av delförslag. Även om balansen mellan tillgång och efterfrågan på personal av olika kategorier uppmärksammas i flera under senare år framlagda eller igångsatta utredningar finns det, understryker rådet, vissa för rehabiliteringen viktiga grupper, som hittills ej tillräckligt beaktats i sammanhanget, såsom t. ex. bandagemästare och ortopedskomakare. Rådet inskärper vidare, att rehabiliteringsverksamheten normalt inte skall försiggå vid allmänna rehabiliteringskliniker — vid vilkas behov av speciell personal det remitterade förslaget lägger huvudvikten — utan till största delen vid kliniker för olika somatiska och psykiatriska specialiteter liksom i många fall även inom ramen för den öppna vården, vars resurser i detta avseende behöver förstärkas väsentligt. Rådet föreslår, att där så ej redan skett eller sker i aktuella utredningar, personalproblemen inom rehabiliteringsverksamheten i denna vidare mening, liksom motsvarande problem inom arbetsvården, upptas till systematisk kartläggning.

Den föreslagna *fortbildningsverksamheten för legitimerade sjukgymnaster* finner rådet angelägen. I sammanhanget berörs även den allmänna utbildningen för denna personalkategori, där handikappproblemen enligt rådet bör få större betydelse.

Behovet av specialutbildning av personal inom rehabiliteringsområdet är enligt rådet sedan länge dokumenterat och rådet instämmer i medicinalstyrelsens motivering för *kurser i rehabiliteringsmetodik*. Ehuru dessa kurser är avsedda att ge fortbildning åt sådana, som redan är engagerade i rehabiliteringsverksamheten, torde de enligt rådets bedömning indirekt kunna medverka till rekrytering av personal. Rådet framhåller emellertid, att ett viktigt led i rehabiliteringen synes ha kommit bort i planeringen, nämligen de tekniska rehabiliteringsåtgärderna. Enligt rådet är det behövt inte bara med undervisning i olika patientgruppers rehabiliteringsbehov, stödåtgärder efter utskrivning etc. utan även med konkreta exempel på vad som är tekniskt möjligt när det gäller att utforma ar-

betsplatser, maskiner och verktyg på ett sådant sätt att de kan anpassas till olika handikapp. Föreläsningar i ergonomi och arbetsfysiologi jämte demonstrationer föreslås ingå i kurssschemat. Handikapprådet förutsätter, att kursledningen beträffande vissa avsnitt i de föreslagna kurserna utnyttjar den sakkunskap, som finns representerad i rådet genom de till rådet anslutna organisationerna.

Handikapprådet framhåller slutligen vikten av att undervisning om de handikappades problem ingår i kurser även för annan sjukvårdspersonal.

Departementschefen

Medelsbehovet för *specialutbildning av barnsjuksköterskor* beräknar jag för nästa budgetår till 96 000 kr. eller 11 000 kr. mindre än vad medicinalstyrelsen förordat, då frågan om uppräknig av hospiteringsarvodet och av timarvodet till föreläsare ej är av natur att böra prövas i detta sammanhang.

En *kompletteringskurs för vissa sjuksköterskor med utländsk utbildning* bör anordnas även nästa budgetår. Jag beräknar oförändrad ersättning till deltagare i kursen. Bidraget till lokalhyra bör beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår. För kursen bör anvisas avrundat 66 000 kr.

Under nästa budgetår bör vidare anordnas *kurser i förebyggande mödravård m. m.* av den omfattning medicinalstyrelsen föreslagit. Den ifrågasatta höjningen av kursledararvodena kan jag ej tillstyrka. Arvodenas storlek torde få omprövas i samband med en allmän översyn av olika bisyssleavoden. Hospiteringsarvodet beräknar jag till oförändrat belopp. För en kurs i Danderyd bör anvisas avrundat 34 000 kr. och för en kurs i Mölndal avrundat 40 000 kr. Mot det föreslagna beloppet för en repetitions- och fortbildningskurs i Danderyd har jag ingen erinran.

Värdefulla erfarenheter torde vara att vinna av ytterligare en *försökskurs för utbildning av distriktssköterskor*. Jag räknar med att en sådan anordnas under nästa budgetår under oförändrade organisatoriska betingelser. Bidrag till kursdeltagarna bör liksom tidigare utgå enligt de bestämmelser, som gäller vid statens distriktssköterskeskola. Frågan om uppräknig av hospiteringsarvodet bör prövas i annat sammanhang. Jag beräknar i detta sammanhang ej några medel för en eventuell hyreshöjning. För kursen bör i enlighet härmed anvisas avrundat 192 000 kr.

Med hänsyn till bristen på barnmorskor beräknar jag medel även för en *extra kurs för utbildning av barnmorskor* i Danderyd. För deltagarna i kursen bör utgå oförändrade förmåner av fri kost och logi. Jag tillstyrker bifall till medicinalstyrelsens förslag utom i vad avser uppräknig av expensposten med hänsyn till eventuella underhållskostnader. Totalt bör för kursen anslås 208 000 kr.

Jag finner det vidare angeläget att ytterligare en *fortbildningskurs för legitimerade sjukgymnaster* kommer till stånd. För arvode åt kursledaren bör beräknas oförändrat arvode. Jag beräknar kostnaderna för kursen till totalt högst 29 000 kr.

Föreslagna två kurser i rehabiliteringsmetodik betraktar jag som ett värdefullt led i samhällets åtgärder för att förbättra de handikappades situation. För kurserna beräknar jag preliminärt 42 000 kr. Kursernas närmare utformning bör övervägas av skolöverstyrelsen i samråd med medicinalstyrelsen och statens handikappråd. Vid urvalet av deltagare i kurserna bör eftersträvas att åstadkomma bred representation av olika av rehabiliteringsproblemen berörda personalgrupper.

I likhet med innevarande budgetår bör en kurs i *sysselsättnings- och arbetsterapi för personal inom mentalsjukvården* anordnas under budgetåret 1966/67. För kursen beräknar jag oförändrat 35 000 kr. Medlen bör anvisas i detta sammanhang, varvid det för budgetåret 1965/66 under femte huvudtiteln uppförda anslaget Utbildningskurser i arbetsterapi utgår ur riksstaten.

De sammanlagda kostnaderna för den av mig föreslagna kursverksamheten uppgår till 744 000 kr. eller i avrundat tal 745 000 kr. innebärande en ökning av anslagsbehovet med 75 000 kr. jämfört med innevarande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Utbildning av viss sjukvårdspersonal* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 745 000 kr.

f) Folkhögskolor

D 59. Bidrag till driften av folkhögskolor. D 60. Bidrag till arvoden åt skolläkare vid folkhögskolor

Skolöverstyrelsen har i vanlig ordning inkommit med förslag om medelsanvisningar för nästa budgetår under de förevarande anslagen. I samband med dessa förslag bör upptas till behandling förslag från folkhögskolans statsbidragsutredning om nya statsbidragsregler för folkhögskolor i betänkandet Statsbidrag till folkhögskolor (Stencil Ecklesiastikdepartementet 1965: 5). Jag avser att föreslå att särskild proposition läggs fram på grundval av utredningens förslag. Åtgärderna är avsedda att träda i kraft från och med budgetåret 1967/68. I avvaktan på den särskilda propositionen bör anslagen för nästa budgetår upptas med preliminärt beräknade belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret

1966/67 beräkna

a) till *Bidrag till driften av folkhögskolor* ett förslagsanslag av 37 085 000 kr.

b) till *Bidrag till arvoden åt skolläkare vid folkhögskolor* ett förslagsanslag av 49 000 kr.

g) **Investeringsbidrag****D 61. Bidrag till byggnadsarbeten inom skolväsendet m. m.**

Under detta anslag har sammanförts följande i riksstaten för budgetåret 1965/66 uppförda anslag: *Bidrag till byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet, Bidrag till elevhemsbyggnader inom det allmänna skolväsendet samt Bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor.* Dessa anslag är uppförda med sammanlagt 198,1 milj. kr. under budgetåret 1965/66.

Nuvarande bestämmelser

1. *Grundskolan, gymnasiet, fackskolan.* Statsbidrag till byggnadsarbeten för obligatoriska skolor, statliga realskolor och högre kommunala skolor utgår till kommun enligt kungörelsen den 31 maj 1957 (nr 318) om statsbidrag till byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet (omtryckt 1962: 479, ändr. 1964: 453 och 602). Enligt i huvudsak samma grunder, som enligt kungörelsen gäller för bidrag till nyssnämnda icke-obligatoriska skolor, utgår statsbidrag också till byggnadsarbeten för gymnasier, fackskolor och sjöbefällsskolor.

För *permanent skollokal*er bestäms bidragsunderlaget med utgångspunkt i ett grundbelopp av 900 kr. per kvadratmeter nettogolvyta. Detta grundbelopp, som hänför sig till kostnadsläget den 1 januari 1956, skall omräknas med hänsyn till därefter inträffade kostnadsförändringar enligt byggnadsstyrelsens byggnadskostnadsindex, vilket innebär att beloppet den 1 januari 1965 uppgick till 1 257 kr. Omräkning skall vidare ske med hänsyn till olikheterna i byggnadskostnaderna mellan skilda orter enligt bostadsstyrelsens ortsindex.

Av bidragsunderlaget utgår statsbidrag med procenttal, som fastställs med hänsyn till bl. a. skatteunderlaget enligt en särskild tabell. För närvarande varierar bidragsprocenten huvudsakligen mellan 35 och 45.

Till *provisoriska skollokal*er utgår statsbidrag med 325 kr. per kvadratmeter nettogolvyta.

Statsbidrag kan därjämte beträffande obligatoriska skolor utgå till *auditiv utrustning* samt till *inventarier* i skolverkstad och för undervisning i yrkesämne i årskurs 9.

Till *första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel* (inklusive laboratorieutrustning) utgår vid fackskola och gymnasium statsbidrag med hälften av kostnaderna — bedömda efter normalutrustningslistor och i övrigt enligt i huvudsak samma grunder som vid de lokala yrkesskolorna.

2. *Yrkesskolan.* Statsbidrag till byggnadsarbeten inom yrkesskolväsendet utgår enligt kungörelsen den 31 maj 1957 (nr 480) om statsbidrag till yrkesskolor (ändrad senast 1965: 482). Enligt denna kungörelse kan bidrag utgå till kommuner och landstingskommuner till kostnaderna för dels anskaffande av skollokaler för yrkesskolväsendet, däri inbegripet inventarier och inredning, dels anskaffande av den första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel till yrkesskolor, dels ock anskaffande av lokaler för elevhem samt inventarier och inredning till dylika lokaler.

Beträffande statsbidrag till anskaffande av skollokaler gäller att bidragsunderlaget för *permanenta skollokaler* bestäms på grundval av de beräknade kostnaderna, dock att vid nybyggnad och tillbyggnad bidragsunderlaget i allmänhet inte får överstiga ett grundbelopp av 900 kr. per kvadratmeter nettogolvyta. Detta grundbelopp skall i överensstämmelse med vad som gäller för statsbidrag till skolbyggnader inom det allmänna skolväsendet omräknas med hänsyn dels till byggnadskostnadernas förändring efter den 1 januari 1956 i enlighet med vad som framgår av byggnadsstyrelsens byggnadskostnadsindex, dels till bostadsstyrelsens ortsindex.

För central yrkesskola med landstingskommun som huvudman utgår statsbidrag med hälften av bidragsunderlaget. Efter samma grund utgår statsbidrag för central verkstadsskola och sjömansskola, även om kommun är huvudman för skolan. I övriga fall, då kommun är huvudman för yrkesskola, bestäms statsbidragets storlek i regel i förhållande till bidragsunderlaget efter procenttal, som fastställs bl. a. med hänsyn till kommunens skatteunderlag enligt samma grunder som gäller för det allmänna skolväsendet.

Till *provisoriska skollokaler* utgår statsbidrag med 325 kr. per kvadratmeter nettogolvyta.

3. *Elevhem för elever i grundskolan, gymnasiet etc.* Statsbidrag till kostnaderna för uppförande av elevhem utgår enligt två olika kungörelser, nämligen kungörelsen den 15 maj 1936 (nr 202) angående statsbidrag till skolhemsbyggnader och deras inredning samt kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 594) angående statsbidrag till skolhem för lärjungar vid högre skolor och till avlöning av föreståndare vid dylikt skolhem (ändrad 1952: 404).

Statsbidrag utgår enligt den förra författningen till kommuner för uppförande av elevhem åt elever i den obligatoriska skolan och enligt den senare till kommun eller annan huvudman för uppförande av elevhem för elever vid gymnasier och vissa andra skolor. De båda kungörelserna överensstämmer i allt väsentligt. Kungl. Maj:t bestämmer i båda fallen bidragsbeloppens storlek. Gäller det elevhem för det obligatoriska skolväsendet, bestäms dock bidraget enligt kungörelsens lydelse från fall till fall. Bidraget till andra elevhem utgår med 75 % av verkliga kostnaderna med möjlighet för Kungl. Maj:t att, om särskilda skäl föreligger, höja bidraget till 90 % av dessa kostnader. Handläggningen av bidragsärendena är också något olika.

Begäran om anslag

I det följande redovisas *skolöverstyrelsens* förslag till investeringsramar och anslagsbelopp *dels* såvitt gäller grundskolan, *dels* såvitt gäller gymnasiet och fackskolan, *dels* såvitt gäller yrkesskolan. Slutligen redovisas överstyrelsens förslag till bidragsram och anslagsbelopp såvitt gäller elevhem inom det allmänna skolväsendet.

1. *Grundskolan.* Statsmakterna antog år 1962 en plan för investeringar i skollokaler för grundskolan under budgetåren 1962/70 (prop. 1962: 54, SÄU 1, rskr 328). Enligt denna plan skulle den sammanlagda investeringsramen för permanenta och provisoriska skolbyggnader under vart och ett av budgetåren 1962/65 utgöra 350 milj. kr. för att budgetåret 1965/66 sjunka till 325 milj. kr. och budgetåret 1966/67 till 275 milj. kr. För budgetåret 1965/66 har emellertid fastställts en investeringsram av 350 milj. kr.

Skolöverstyrelsen framhåller, att ifrågakvarande investeringsplan sedan ett par år tillbaka har visat sig vara orealistisk, vilket överstyrelsen finner naturligt, då erfarenhetsmässigt ett investeringsbehov ej låter sig bedöma mera exakt mer än tre till fyra år framåt i tiden. Som säkrare underlag för bedömning av investeringsbehovet bör enligt överstyrelsen användas en förteckning över de av länskolnämnderna angelägenhetsgraderade skolbyggnadsföretagen. Överstyrelsen redovisar i sin begäran om anslag en sammanfattning av investeringsbehovet för budgetåren 1966/70. Det sammanlagda kända investeringsbehovet kan enligt överstyrelsen uppskattas till drygt 1,1 milj. kvadratmeter nettogolvnya, vilket anges motsvara ett investeringsbehov av 1 348 milj. kr. under de tre närmaste budgetåren. Skolöverstyrelsen föreslår med utgångspunkt häri, att investeringsramen för *permanent*a skolbyggnader för budgetåret 1966/67 bestäms till 425 milj. kr. Överstyrelsen föreslår vidare — med hänsyn till ökade byggnadskostnader — att investeringsramen för *provisoriska* byggnader höjs från 80 till 85 milj. kr. Den sammanlagda investeringsramen skulle följaktligen för grundskolans del uppgå till 510 milj. kr. under budgetåret 1966/67. Det är enligt överstyrelsens mening ofrånkomligt att räkna med denna investeringsram för att grundskolan skall kunna genomföras och läroplanen tillämpas på ett tillfredsställande sätt.

Beträffande det med utgångspunkt i föreslagna investeringsramar beräknade medelsbehovet för permanenta skollokaler anför skolöverstyrelsen bl. a.

Vid beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1966/67 utgår överstyrelsen från att, sedan statsbidrag beviljats till ett bygge inom investeringsramen för visst budgetår, hälften av bidraget utanordnas under samma budgetår samt att en fjärdedel utbetalas under det närmast följande budgetåret och den sista fjärdedelen under det därpå följande budgetåret. Överstyrelsen räknar därför med att anslaget för budgetåret 1966/67 huvudsakligen kommer att belastas av bidrag, som beviljats till byggen inom investeringsramarna för budgetåren 1964/67.

Beträffande relationen mellan investeringsram och utgående statsbidrag till byggen inom denna ram utvisar en sammanställning av uppgifter avseende budgetåret 1964/65, att statsbidragen sagda budgetår genomsnittligt motsvarade omkring 32 % av kvotkostnaderna. Överstyrelsen förutsätter, att detta relations-tal kommer att gälla även för budgetåren 1965/66 och 1966/67.

För de ytterligare statsbidrag, som kan komma att beviljas för utförda byggnadsföretag, räknar överstyrelsen för budgetåret 1966/67 med ett medelsbehov av 1 milj. kr.

I detta sammanhang bör vidare beräknas ett belopp av 0,2 milj. kr., avseende statsbidrag till byggnadsarbeten m. m. vid privata skolor (prop. 1962: 54 s. 367 och 618).

Med hänsyn till det anförda beräknar överstyrelsen medelsbehovet för budgetåret 1966/67 till permanenta lokaler till $0,32 \left(\frac{270}{4} + \frac{280}{4} + \frac{425}{2} \right) + 1,0 + 0,2 = 113,2$ milj. kr.

Beträffande medelsbehovet för provisoriska skollokaler inhämtas av skolöverstyrelsens redogörelse.

Överstyrelsen beräknar, att under budgetåret 1965/66 kommer att igångsättas paviljongbyggen för en kvotkostnad av 80 milj. kr. Motsvarande belopp för budgetåret 1966/67 beräknar överstyrelsen till 85 milj. kr.

Vid beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1966/67 utgår överstyrelsen från att hälften av statsbidraget utbetalas under det budgetår då bidraget beviljats och den andra hälften under det därpå följande budgetåret. Då överstyrelsen vidare förutsätter, att de statsbidrag, som beviljas under budgetåren 1965/67, i likhet med bidragsgivningen under budgetåret 1964/65, genomsnittligt motsvarar omkring 24 % av kvotkostnaderna, kan medelsbehovet för budgetåret 1966/67 beräknas till $0,24 \left(\frac{80}{2} + \frac{85}{2} \right) = 19,8$ milj. kr.

Anslaget beräknas vidare komma att belastas av statsbidragen till audiovisuell utrustning med 2 milj. kr., vilket utgör ca 0,55 % av investeringsramen för budgetåret 1964/65 för permanenta och provisoriska byggnader. Därvid har överstyrelsen beräknat medelsbehovet i samma proportion till investeringsramen som för budgetåret 1960/61, då en särskild undersökning gjordes. Överstyrelsen föreslår vidare att medel beräknas under detta anslag för särskilda tekniska anordningar vid undervisningen av hörselskadade elever. Överstyrelsen anför i anslutning härtill bl. a.

Undervisning av handikappade kräver som regel ett nära samarbete mellan pedagogisk, teknisk, psykologisk och medicinsk expertis. Så är förhållandet i påfallande hög grad i fråga om den elevgrupp, som på grund av hörselskador måste erhålla undervisning i specialklasser (hörselklasser). Inte minst betydelsefull är därvid den tekniska audiologien. Ett gott resultat av undervisningen förutsätter bl. a. att de akustiska förhållandena i undervisningslokalerna uppfyller vissa minimikrav i fråga om ljudisolering och ljudabsorption och att den hörseltekniska utrustningen är av god och ändamålsenlig kvalitet. Överstyrelsen finner det motiverat, att statsbidrag utgår för undervisningslokalernas inredning och utrustning för hörselundervisning. Därvid synes statsbidragsbestämmelserna kunna

erhålla motsvarande utformning, som gäller för audiovisuell utrustning i vissa undervisningslokaler inom det obligatoriska skolväsendet.

Antalet kommuner, som under läsåret 1966/67 beräknas inrätta hörselklasser eller genomgripande upprusta redan befintliga rum för hörselklasser, uppgår till omkring tio och det sammanlagda antalet berörda klasser till femton. Med en beräknad kostnad av 2 000 kr. för akustikförbättringar och 12 000 kr. för hörsel-teknisk utrustning per klassrum blir den totala kostnaden för budgetåret 1966/67 210 000 kr.

Med hänsyn till det anförda beräknar överstyrelsen det totala medelsbehovet under detta anslag för grundskolans del till 135,21 milj. kr.

2. *Gymnasiet och fackskolan.* I enlighet med den av statsmakterna år 1964 antagna planen för investeringarna i skollokaler för gymnasiet och fackskolan (prop. 1964: 171, SäU 1, rskr 407) skall investeringsramen för budgetåret 1966/67 utgöra 145 milj. kr. Skolöverstyrelsen föreslår att denna ram höjs med 15 milj. kr. med hänsyn till att kvotkostnaden ökat med ca 10 %. Statsbidraget skulle därvid uppgå till 40 milj. kr.

Beträffande kostnaderna för statsbidrag till första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel framhåller skolöverstyrelsen, att gymnasieutredningens beräkningar i allmänhet får anses ha underskattat behovet av insatser på detta område. Enligt överstyrelsens beräkningar kan medelsbehovet för utrustning av gymnasier och fackskolorna med stadigvarande undervisningsmateriel komma att uppgå till följande belopp under budgetåret 1966/67.

Ändamål	Kostnad (milj. kr.)	Statsbidrag (milj. kr.)
Teknisk utrustning	34,1	17,1
Utrustning för skolpraktik	4,0	2,0
Språklaboratorier	1,0	0,5
Maskinskrivningsrum	18,4	9,2
	57,5	28,8

Kostnaderna för statsbidrag till elevbibliotek beräknar skolöverstyrelsen till 1,5 milj. kr. under budgetåret 1966/67. För byggnads- och utrustningsändamål vid de privata gymnasierna beräknas 1 milj. kr. (prop. 1964: 171 s. 587).

Med hänsyn till det anförda beräknar skolöverstyrelsen medelsbehovet under detta anslag för gymnasiet och fackskolans del till 71,5 milj. kr.

Överstyrelsen föreslår vidare, att ett belopp av 792 000 kr. anvisas under särskilt anslag till bl. a. utrustning med AV-hjälpmiddel vid gymnasier med egentlig lärarkurs och gymnasier som samverkar med lärarhögskola.

3. *Yrkesskolan.* Skolöverstyrelsen utgår i sina beräkningar från att yrkeskolan år 1970 skall ha nått en utbildningskapacitet motsvarande 35 % av årskullen 16-åringar. Även om befintliga lokaler används i största möjliga utsträck-

ning, kommer enligt överstyrelsens bedömning ett växande behov av nya lokaler att föreligga. Möjligen kan enligt överstyrelsen utbildningstiden bli i genomsnitt något kortare, vilket kan medföra en relativ minskning av lokalbehovet. En användning av vissa lokaler gemensamt med gymnasium och fackskola verkar också i samma riktning. Å andra sidan ökas enligt överstyrelsen behovet avsevärt genom befolkningsomflyttningen och utbyggandet av yrkesskolan på gymnasieorterna. Det stora behovet av utbildning inom vårddyrken träder också i förgrunden.

Överstyrelsen föreslår mot denna bakgrund och med hänsyn till de ökade kvotkostnaderna, att investeringsramen för yrkesskolan uppräknas med 10 % till 88 milj. kr., fördelade med 66 milj. kr. på permanenta och 22 milj. kr. på provisoriska byggnader. Statsbidragsprocenten beräknas till 40 för permanenta och 45 för provisoriska byggnader. Medelsbehovet för anskaffning av första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel har uppräknats med 10 % till 17,6 milj. kr.

Medelsbehovet under detta anslag för yrkesskolans del under budgetåret 1966/67 beräknar överstyrelsen till $0,40 \left(\frac{60}{4} + \frac{60}{4} + \frac{66}{2} \right) + 0,45 \left(\frac{20}{2} + \frac{22}{2} \right) + 17,6 = 52,3$ milj. kr.

4. *Elevhem inom det allmänna skolväsendet.* Skolöverstyrelsen föreslår, att Kungl. Maj:t för budgetåret 1966/67 inhämtar bemyndigande att bevilja statsbidrag till byggande av elevhem intill ett sammanlagt belopp av 4 milj. kr. Medelsbehovet beräknar överstyrelsen till 3,6 milj. kr.

Av överstyrelsens framställning inhämtas att av den för budgetåret 1964/65 medgivna bidragsramen av 4 milj. kr. 3,4 milj. kr. har utnyttjats. Till överstyrelsen har inkommit ansökningar om statsbidrag för projekt, för vilka statsbidraget kan beräknas till 2,4 milj. kr. Statsbidragskostnaderna för sådana elevhemsbyggnader, som behovsprövats av överstyrelsen, uppgår till omkring 2,8 milj. kr. utöver nyssnämnda belopp. Antalet elevhemsplatser vid övriga aktuella elevhemsbyggen uppgår till inemot 450, motsvarande en statsbidragskostnad av ytterligare ca 10 milj. kr.

Visst bemyndigande för Kungl. Maj:t

I samband med sin anslagsframställning föreslår skolöverstyrelsen, att Kungl. Maj:t skall inhämta riksdagens bemyndigande att besluta om de ändringar av investeringsramarna för skolväsendet som kan bli möjliga och erforderliga av konjunkturutjämningskäl och andra skäl. Enligt överstyrelsens mening måste avvägningen av skolbyggnadsvolymen och fördelningen av densamma göras inte endast på grundval av beslutade och planerade ändringar i skolorganisationen utan också med anpassning till bostadsbyggandets omfattning samt dess regionala och kommunala fördelning. Skolöverstyrelsen erinrar om att Kungl. Maj:t

inhämtat riksdagens bemyndigande att under vissa angivna förutsättningar besluta om utökning av ramen för långivning till bostadslägenheter (prop. 1965: 1 bil. 13 s. 226, SU 38, rskr 147).

Departementschefen

I riksstaten finns för innevarande budgetår upptagna tre anslag som bör behandlas i ett sammanhang, nämligen Bidrag till byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet, Bidrag till elevhemsbyggnader inom det allmänna skolväsendet och Bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor. I fortsättningen bör utgifter för de ändamål, som dessa anslag täckt, bestridas från ett anslag, benämnt Bidrag till byggnadsarbeten inom skolväsendet m. m. Genom kommunaliseringen av gymnasiet och den därmed sammanhängande statsbidragsreformen kommer även de utgifter som hittills belastat anslagen Statliga allmänna gymnasier m. m.: Laboratorieutrustning m. m. och Tekniska gymnasier: Materiel, böcker m. m. att bestridas från detta nya anslag.

I prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 308) erinrade jag om den stegring som skett i fråga om resurser för skolbyggnade under de senaste åren. Investeringsramarna — uttryckta i beräknade investeringsramar — uppgick under budgetåren 1959/62 till drygt 830 milj. kr. och under budgetåren 1962/65 till inemot 1 400 milj. kr. För treårsperioden 1965/68 kunde investeringsbehovet med utgångspunkt i bl. a. fattade beslut beräknas inte oväsentligt överstiga 1 400 milj. kr.

De av skolöverstyrelsen nu framlagda förslagen går väsentligt utöver tidigare planer. Investeringsverksamheten skulle enligt överstyrelsen komma att under budgetåren 1966/69 omfatta inte mindre än ca 2 200 milj. kr.

Under innevarande budgetår utgör investeringsutrymmet för skolbyggnader — för grundskola, gymnasium, fackskola och yrkesskola — sammanlagt 545 milj. kr. Investeringsramen för grundskolan är beräknad till 350 milj. kr., för gymnasiet och fackskolan till 115 milj. kr. och för yrkesskolan till 80 milj. kr. För nästa budgetår föreligger förslag om ett sammanlagt investeringsutrymme av 758 milj. kr. Enligt detta förslag skulle investeringar för grundskolans del medges intill 510 milj. kr., för gymnasiet och fackskolans del intill 160 milj. kr. och för yrkesskolans del intill 88 milj. kr. Enligt den av riksdagen godtagna planen för grundskolans samt gymnasiet och fackskolans försörjning med lokaler skulle investeringsramarna för nästa budgetår uppgå till resp. 275 och 145 milj. kr.

I prop. 1962: 54 ang. reformering av den obligatoriska skolan m. m. framhöll jag bl. a., att skolberedningens förslag till planer för skolbyggnadsinvesteringar för grundskolan borde bli utgångspunkten för de årliga ställningstagandena i fråga om investeringsramar och anslag, samtidigt som behoven givetvis finge bedömas mot bakgrunden av det samhällsekonomiska läget. För de sista åren i perioden kunde det, framhöll jag vidare, bli aktuellt att korrigera de år 1960 gjorda beräkningarna. Skolöverstyrelsen har i sin begäran om medel understru-

kit, att investeringsplanen i nuläget inte kan anses ge ett säkert underlag för bedömningen av investeringsbehovet.

Skilda faktorer medverkar till att skolbyggnadsbehovet är större än vad som kunde förutses för några år sedan. Förutom byggnadskostnadernas förändring finns det anledning att peka på den stora omflyttningen i landet och det väsentligt ökade antalet klasser. Även nu gällande normer för beräkning av lokalbehov synes leda till ett jämfört med tidigare beräkningar ökat skolbyggnadsbehov.

Jag betraktar det som nödvändigt att i jämförelse med de av 1962 års riksdag godtagna planerna väsentligt öka investeringsramen för grundskolebyggnader. Att förverkliga skolöverstyrelsens förslag till ökning av investeringsramarna finner jag emellertid bl. a. av samhällsekonomiska skäl inte möjligt.

I nuvarande ekonomiska läge måste en avvägning göras mellan olika angelägena önskemål på skolbyggnadsverksamhetens område. I första hand bör grundskolans utbyggande tryggas och det är följaktligen nödvändigt att inom ramen för vad som är samhällsekonomiskt möjligt skapa det utrymme för grundskolebyggande som krävs för att grundskolereformen skall kunna genomföras i enlighet med 1962 års riksdagsbeslut. För gymnasiet och fackskolans del kan konstateras att planering och projektering tidsmässigt blivit något förskjutet i jämförelse med vad som förutsattes vid beslutet om reformeringen av de gymnasiala skolorna. Med hänsyn härtill bör en något dämpad investeringsverksamhet för dessa skolformer få anses motiverad.

Jag beräknar för grundskolans del en investeringsram av 390 milj. kr., vilket belopp bör fördelas med 310 milj. kr. på permanenta och 80 milj. kr. på provisoriska anläggningar. I jämförelse med den av riksdagen år 1962 godtagna investeringsplanen är detta en ökning av ramen med 115 milj. kr. och i jämförelse med den för innevarande budgetår gällande ramen en ökning med 40 milj. kr. Om den samhällsekonomiska utvecklingen längre fram visar sig lämna utrymme för en ökning av investeringsverksamheten bör en höjning kunna ske av investeringsramarna för grundskolan. Dessutom bör möjlighet ges att — om så visar sig nödvändigt — medge ökade resurser för grundskolebyggande genom att i viss utsträckning ta i anspråk de i det följande beräknade ramarna för gymnasier, fackskolor och yrkesskolor.

Med nyss angivet förbehåll räknar jag för gymnasiet, fackskolans och yrkesskolans del med en investeringsram av 180 milj. kr., varav 160 milj. kr. för permanenta och 20 milj. kr. för provisoriska anläggningar.

Jag har vid skilda tillfällen återkommit till frågan om behovet av en fortlöpande rationalisering av skolbyggnadsverksamheten. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 3 juni 1965 har bl. a. föreskrivits att en särskild grupp för utvecklingsarbete på skolbyggnadsområdet skall finnas inom överstyrelsen. Gruppen skall bl. a. ha till uppgift att utarbeta och successivt förbättra normer och anvisningar beträffande skollokalerens storlek och utformning. Gruppen skall också utarbeta typritningar och typarbetsordningar med kommentarer, som skall hållas till-

gängliga för kommunala myndigheter. Vidare skall även finnas en särskild samrådsnämnd med representanter från bl. a. statliga organ och kommunförbunden.

Gruppen har varit i verksamhet endast en kort tid. Det är angeläget att gruppen — mot bakgrund av föreliggande stora önskemål om investeringar i byggnader — skyndsamt prövar möjligheterna till sådana ändringar av gällande normer och anvisningar att — utan att de i läroplanerna inskrivna målen åsidosätts — kostnaderna för de av överstyrelsen aktualiserade byggnadsbehoven kan reduceras. Skolöverstyrelsen bör få i uppdrag att för Kungl. Maj:t successivt redovisa resultaten av gruppens arbete.

Skolöverstyrelsen har beräknat kostnaderna för statsbidrag till första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel till 29 milj. kr. vid gymnasier och fackskolor samt till 17,6 milj. kr. vid yrkesskolor. Statsbidragsreglerna förutsätter kommunala utgifter av i stort sett motsvarande storleksordning. En jämförelse vad beträffar gymnasium och fackskola med gymnasieutredningens beräkningar utvisar påfallande stora skillnader. Jag vill erinra om att gymnasieutredningen utgått från det behov av kompletterande utrustning som föreligger vid ett normalutrustat allmänt gymnasium, då teknisk utbildning i årskurs 1—3 skall anordnas vid skolenheten. Statsbidrag till första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel skall enligt beslutade grunder utgå då anordnande av ny reguljär lärokurs eller annan förändring av organisationen nödvändiggör en väsentlig nyanskaffning av sådan materiel. Vidare bör nämnas att inom en särskild grupp inom riksrevisionsverket — biträdd av expertis från skolmyndigheterna — arbete pågår med att upprätta normalutrustningslistor för olika institutioner i gymnasium och fackskola. Innan resultatet härav föreligger, kan några säkra kostnadsberäkningar ej utföras.

För gymnasiet och fackskolans del bör mot denna bakgrund utgifterna för statens bidrag till utrustning vid gymnasier och fackskolor beräknas med utgångspunkt i gymnasieutredningens bedömningar, dvs. 14,8 milj. kr. för budgetåret 1966/67. I likhet med skolöverstyrelsen beräknar jag även medel för statsbidrag till elevbibliotek och för den ytterligare utrustning av vissa yrkesskolor, som skall utnyttjas för skolpraktik. För yrkesskolans del har jag ingen erinran mot skolöverstyrelsens beräkningar.

Överstyrelsen har framlagt förslag om att statsbidrag skall utgå till tekniska hjälpmedel och särskild inredning av lokaler för specialundervisning i hörselklass. Statsbidrag bör utgå med 14 000 kr. för varje undervisningslokal. Bidrag bör kunna utgå även utan samband med statsbidrag till byggnadsarbeten i övrigt. I övrigt bör bestämmelserna om statsbidrag till audivisuell utrustning enligt den tidigare nämnda kungörelsen den 31 maj 1957 (nr 318) om statsbidrag till byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet äga motsvarande tillämpning.

För utrustning av lärarutbildningsanstalter m. fl. skolor räknar jag enbart medel under anslagen till lärarhögskolor och folkskoleseminarier.

Statsbidrag till elevhem utgår för närvarande *dels* enligt kungörelsen den 15 maj 1936 (nr 202) angående statsbidrag till skolhemsbyggnader och deras

inredning (elevhem för den obligatoriska skolans elever), dels enligt kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 594) angående statsbidrag till skolhem för lärjungar vid högre skolor och till avlöning av föreståndare vid dylikt skolhem (elevhem för bl. a. elever vid gymnasier), dels ock enligt kungörelsen den 31 maj 1957 (nr 480) om statsbidrag till yrkesskolor. Den materiella innebörden av reglerna är inte densamma i kungörelserna och vidare gäller att kostnader för elevhem vid yrkesskolor avräknas på den medgivna investeringsramen för yrkesskolor, medan statens kostnader för elevhem inom det övriga skolväsendet maximeras genom en av Kungl. Maj:t fastställd bidragsram. Jag avser senare föreslå Kungl. Maj:t att uppdra åt skolöverstyrelsen att inkomma med förslag om enhetliga statsbidragsregler för uppförande av elevhem. För nästa budgetår bör reglerna för statsbidrag vara oförändrade, men utgifterna bestridas ur förevarande anslag. Kungl. Maj:t bör äga att bevilja statsbidrag intill ett belopp av 4 milj. kr.

Skolöverstyrelsen har vidare tagit upp frågan om att Kungl. Maj:t skall inhämta riksdagens b e m y n d i g a n d e att i vissa lägen besluta om höjning av investeringsramarna för skolbyggnader. Jag vill därvid erinra om att — när selsättningspolitiska skäl så motiverat — ökning av investeringsramen har skett genom av Kungl. Maj:t meddelade beslut, senast under hösten 1964. Dessa beslut har sedan i efterhand anmälts för riksdagen. I den mån insatser av angivet slag på nytt blir aktuella, kan liknande anordningar komma till stånd utan att Kungl. Maj:t har inhämtat ett bemyndigande härom.

Beträffande m e d e l s b e h o v e t för budgetåret 1966/67 bör först återges en uppställning över de för innevarande budgetår anvisade medlen.

Littera och nr	Anslag	Typ av anslag	Anvisat belopp
D 31	Statliga allmänna gymnasier m. m.: Laboratorieutrustning m. m.	Reservationsanslag	1 350 000
D 42	Tekniska gymnasier: Materiel, böcker m. m.	»	5 300 000
D 64	Bidrag till byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet	Förslagsanslag	145 000 000
D 65	Bidrag till elevhemsbyggnader inom det allmänna skolväsendet	»	2 500 000
D 68	Bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor	»	50 600 000
		Summa kr.	204 750 000

Medelsbehovet för permanenta skolbyggnader för grundskolan har för innevarande budgetår beräknats till 91,7 milj. kr. För nästa budgetår skulle medelsbehovet för en investeringsram av 195 milj. kr. utgöra 76,4 milj. kr. Den av mig förordade höjningen av ramen gentemot den år 1962 beslutade med 115 milj. kr. leder till ett ökat medelsbehov av 18,4 milj. kr. För bidrag till permanenta byggnader för grundskolan bör således beräknas ett belopp av 94,8 milj. kr.

Medelsbehovet för provisoriska skolbyggnader för grundskolan har för inne-

varande budgetår beräknats till och kan med en oförändrad investeringsram beräknas till 19,2 milj. kr. under budgetåret 1966/67.

Överstyrelsens beräkningar av medelsbehovet för audivisuell utrustning föranleder ingen erinran från min sida.

Medelsbehovet för skolbyggnader för gymnasier, fackskolor och yrkesskolor har för innevarande år beräknats till 57,6 milj. kr. och kan med en investeringsram av 180 milj. kr, varav 160 milj. kr. för permanenta och 20 milj. kr. för provisoriska anläggningar, uppskattas till 63,2 milj. kr. under budgetåret 1966/67.

Jag beräknar vidare kostnaderna för statsbidrag till första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel vid nyssnämnda skolformer till 34,9 milj. kr.

Utgifterna för statsbidrag till elevhem kan beräknas till 3,6 milj. kr.

Det sammanlagda medelsbehovet under detta anslag, uppgår enligt vad jag har förordat till 217,9 milj. kr. Med hänsyn till anslaget belastning under de senaste åren bör anslaget uppföras med 215 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna, att enligt de grunder jag förordat statsbidrag må utgå till tekniska hjälpmedel och särskild inredning av lokaler i obligatoriska skolor för specialundervisning i hörselklass,
- b) till *Bidrag till byggnadsarbeten inom skolväsendet m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 215 000 000 kr.

D 62. Bidrag till vissa fullbordade byggnadsarbeten för folkskoleväsendet

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 700 000	2 991 664
1965/66	2 400 000	
1966/67 (förslag)	2 100 000	

Från anslaget avföres ännu återstående statsbidrag, som skall utgå enligt bestämmelserna i kungörelsen den 6 mars 1936 (nr 45) angående statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget minskas med 300 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med skolöverstyrelsens förslag bör anslaget minskas med 300 000 kr. till 2,1 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till vissa fullbordade byggnadsarbeten för folkskoleväsendet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 100 000 kr.

D 63. Bidrag till bostäder för lärare inom det obligatoriska skolväsendet

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	450 000	644 428
1965/66	350 000	
1966/67 (förslag)	600 000	

Enligt kungörelsen den 3 juni 1960 (nr 387) om statsbidrag till bostäder för lärare inom det obligatoriska skolväsendet (ändrad 1964:452) kan statsbidrag utgå till landskommun för anskaffande av lärarbostad vid skola, som inte är belägen i tätort med minst 500 invånare. Bidragsbeloppet utgör 18 000 kr. för varje lärarbostad, dock med tillägg av ytterligare 4 000 kr. för lärarbostad i de fyra nordligaste länen.

Ur anslaget utgår vidare övergångsbidrag enligt 17—22 §§ kungörelsen den 30 december 1946 (nr 887) angående statsbidrag till tjänstebostäder för folkskolans lärare. Bidraget utgår med visst belopp under tjugo år för tjänstebostad, som anskaffats eller förbättrats för viss minimikostnad under perioden 1927—1947.

Skolöverstyrelsen beräknar, att anslaget kommer att belastas med bidragskostnaderna för sammanlagt 32 lärarbostäder, varav en bostad i län tillhörande de fyra nordligaste länen. Statsbidragen till dessa bostäder uppgår till 580 000 kr. Med utgångspunkt häri och med beaktande av ett mindre medelsbehov för övergångsbidrag beräknar *överstyrelsen* anslaget till 600 000 kr.

Departementschefen

Mot skolöverstyrelsens bedömning av medelsbehovet har jag inte något att erinra utan förordar, att anslaget uppförs med 600 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till bostäder för lärare inom det obligatoriska skolväsendet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

D 64. Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor

Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört under anslagen Bidrag till driften av folkhögskolor och Bidrag till arvoden åt skolläkare vid folkhögskolor hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor* för budgetåret 1966/67 beräkna ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

E. Högre utbildning och forskning**a) Centrala myndigheter m. m.****E 1. Universitetskanslersämbetet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 290 000	2 163 208
1965/66	2 517 000	
1966/67 (förslag)	3 068 000	

Universitetskanslersämbetet hemställer, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjs med 425 000 kr. Den begärda höjningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar, av följande förslag.

Planeringsbyrån

- 1) byrådirektör i Ae 27,
- 2) förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ae 23,
- 3) kontorist i Ae 9.

Rationaliseringsgruppen

- 4) byråchef i Be 3.

Utbildningsbyrån

- 5) avdelningsdirektör i Be 1,
- 6) två byrådirektörer i Ae 25,
- 7) två förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ae 23,
- 8) kontorist i Ae 9,
- 9) kanslibiträde i Ae 7.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 1. Kanslersämbetet framhåller, att för omhändertagandet av vissa av planeringsbyråns gemensamma uppgifter, f. n. endast finns tjänstemän inom byråsekreterarkategorien. Enligt ämbetets mening bör som förstärkning inrättas en byrådirektörstjänst i lönegrad Ae 27 fr. o. m. nästa budgetår.

Punkt 4. Kanslersämbetets rationaliseringsgrupp omfattar f. n. en avdelningsdirektör i lönegrad Be 1, en byrådirektör i lönegrad Ae 25 och en förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst lönegrad Ae 23, vartill kommer vissa biträden. Gruppen måste enligt ämbetets mening successivt utbyggas för att kunna effektivt handlägga sina uppgifter. Som ett första steg bör, anser ämbetet, en tjänst som byråchef i lönegrad Be 3 fr. o. m. budgetåret 1966/67 fogas till den nuvarande personalorganisationen. Ämbetet framhåller att det därigenom skulle bli möjligt att inom gruppen ägna mer tid åt planläggning av ratio-

naliseringsundersökningar och åt besök vid läroanstalterna än vad som hittills varit möjligt.

Punkt 5. Utbildningsbyrån består f. n. av en byråchef i lönegrad Be 3, en byrådirektör i lönegrad Ae 27 och fem förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst lönegrad Ae 23 ävensom viss biträdespersonal. Kanslersämbetet anser det erforderligt att en tjänst som avdelningsdirektör i lönegrad Be 1 inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Innehavaren av denna tjänst skall närmast under byråchefen svara för det inom byrån bedrivna allmänna utvecklingsarbetet.

Punkterna 6—9. I anledning av kanslersämbetets förslag om överföring till ämbetet av det ansvar för den decentraliserade akademiska utbildningen, som hittills åvilat skolöverstyrelsen och styrelsen för regional teknisk magisterutbildning, förordar ämbetet en förstärkning av utbildningsbyråns personalorganisation fr. o. m. budgetåret 1966/67. Sålunda föreslås att för administrationen av den decentraliserade utbildningen inrättas en tjänst som byrådirektör i lönegrad Ae 25, en tjänst som förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst lönegrad Ae 23 samt en kontorist- och en kanslibitrådestjänst. Ämbetet har vid sin beräkning av personalbehovet beaktat skolöverstyrelsens erfarenheter av verksamhetens art och omfattning.

Härjämte föreslår universitetskanslersämbetet att i runt tal ytterligare 8 000 kr. anvisas under förevarande anslag som kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Kanslersämbetet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid ämbetet samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens löne delegation godkända överenskommelsen med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Kanslersämbetet har dessutom i särskild skrivelse berört bl. a. frågan om avvägningen av de arvoden som är förenade med uppdragen som ordförande resp. ledamot i fakultetsberedningarna ävensom i ämbetets styrelse. De arbetsuppgifter som åvilar vederbörande har, framhåller ämbetet, visat sig avsevärt överstiga vad som torde ha förutsatts vid genomförandet av ämbetets nuvarande organisation.

Departementschefen

Det genom riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 50 (SU 119, rskr 293) utvidgade universitetskanslersämbetet inledde sin verksamhet i nuvarande former den 1 juli 1964. Ämbetets fasta personalorganisation har sedan dess varit oförändrad. I sin anslagsframställning för nästa budgetår föreslår ämbetet en inte obetydlig förstärkning av sina personalresurser. Förslagen motiveras med dels vunna erfarenheter under den första verksamhetsperioden, dels väntade utvidgningar av ämbetets arbetsuppgifter. I det följande kommer jag sålunda vid min anmälan av ett anslag till decentraliserad akademisk utbildning m. m. att med anledning av bl. a. ett annat förslag av kanslersämbetet föreslå, att hela ansvaret för sådan utbildning ävensom för viss korrespondensundervisning m. m. skall åvila ämbetet fr. o. m. nästa budgetår. Vidare är det uppenbart att expansionen av det högre utbildningsväsendet över huvud taget kommer att medföra ökade krav i fråga om kanslersämbetets verksamhet. Inte minst torde genom-

förändret av den i anledning av prop. 1965: 141 (SU 173, rskr 411) beslutade utbyggnaden av universitet och högskolor m. m. komma att kräva betydande insatser från ämbetets sida.

En väsentlig del av kanslersämbetets verksamhet utgörs av planerings- och rationaliseringsuppgifter. Med hänsyn härtill finner jag en förstärkning av ämbetets planeringsbyrå motiverad. Jag förordar att fr. o. m. nästa budgetår inrättas en tjänst som byrådirektör i lönegrad Ae 25 (p. 1). Vidare beräknar jag medel för en kontoristtjänst (p. 3).

Då det framstår som nödvändigt att alla tillgängliga resurser inom universitets- och högskoleorganisationen utnyttjas på bästa möjliga sätt finner jag den verksamhet som bedrivs inom kanslersämbetets rationaliseringsgrupp vara av central betydelse. Jag förordar därför, att för ledningen av denna grupps arbete inrättas en tjänst som byråchef i lönegrad Be 3 fr. o. m. nästa budgetår. Samtidigt bör den befintliga tjänsten som avdelningsdirektör i lönegrad Be 1 dras in (p. 4).

En förstärkning av utbildningsbyråns personalresurser synes angelägen inte minst med hänsyn till de förslag av reformkaraktär som avses bli genomförda på den högre utbildningens område under de närmaste åren. Med anledning av ämbetets under punkterna 5—7 redovisade förslag förordar jag att en tjänst som avdelningsdirektör i lönegrad Be 1, en tjänst som byrådirektör i lönegrad Ae 25 och en tjänst som förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst lönegrad Ae 23 inrättas fr. o. m. budgetåret 1966/67. Vidare beräknar jag medel för en kontorist- och en kanslibiträdetsjänst (p. 8—9).

Jag vill under detta anslag även något beröra frågan om den tekniska verksamheten vid universitet och högskolor. Kanslersämbetet har — som jag kommer att redovisa i det följande under avlöningsanslaget till förvaltningarna m. m. vid universiteten och vissa högskolor — föreslagit att en tjänst som verkstadschef fr. o. m. nästa budgetår skall inrättas vid Umeå universitet, med uppgift för tjänstinnehavaren att omhänderha den centrala ledningen av universitetets hela verkstadsrörelse, vilken enligt förslaget skall utgöra en organisatorisk enhet. Ett likartat förslag avseende Stockholms universitet framfördes av ämbetet i dess anslagsframställning för innevarande budgetår. Jag vill erinra om att jag med anledning därav anförde (prop. 1965: 1 bil. 10 s. 412) att jag fann förslaget om en dylik chefstjänst väl ägnat att tillgodose önskemålen om rationalisering och koordinering. Med hänsyn till att oklarhet ännu rådde om när den samordnade tekniska verksamheten kunde igångsättas, ansåg jag mig emellertid inte böra förordas att tjänsten inrättades fr. o. m. budgetåret 1965/66. Jag erinrade i sammanhanget om att Kungl. Maj:t genom beslut den 9 oktober 1964 uppdragit åt lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet och högskolorna i Stockholm att i samråd med kanslersämbetet utarbeta lokalprogram för anläggning i Frescati avseende den tekniska verksamheten inom universitetet, varvid förutsatts att denna skulle sammanhållas under en gemensam chef.

De nu berörda förslagen rörande den tekniska verksamhetens anordnande har

sin bakgrund i en utredning, som på framställning av Frescatikommittén företogs av statskontoret och som framlades i betänkandet »En teknisk institution inom Stockholms universitet» (SOU 1963: 1). Man bör enligt min mening närmare utreda det i nämnda betänkande framförda förslaget att samtliga kostnader för verkstadsorganisationen vid universitet och högskolor skall täckas genom intäkter från de institutioner som anlitar densamma, enligt de principer som tillämpas i fråga om universitetens datamaskincentraler.

För att åtgärder för en rationalisering och koordinering av den tekniska verksamheten vid skilda läroanstalter — innefattande även nyssnämnda utredningsarbete — redan fr. o. m. nästa budgetår skall kunna vidtagas beräknar jag för budgetåret 1966/67 en medelsanvisning av 100 000 kr. under den i ämbetets avlöningsstat ingående anslagsposten till arvoden till experter och tillfällig personal.

Med hänsyn till dels den höjning av kommittéarvodesbeloppen som skett innevarande budgetår, dels den i det föregående omförmälda expansionen av ämbetets verksamhet förordar jag vidare en höjning av sistnämnda anslagspost med ytterligare 200 000 kr.

Den av kanslersämbetet berörda frågan om avvägningen av arvoden till ordförande i fakultetsberedning samt till ledamot häri och i ämbetets styrelse bör enligt min mening prövas i annat sammanhang.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur. Liksom under innevarande budgetår bör anslagsposten Avlöningar till annan icke-ordinarie personal i ämbetets avlöningsstat uppföras förslagsvis.

Anslaget bör uppföras med (2 517 000 + 551 000 =) 3 068 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för universitetskanslersämbetet enligt vad jag förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för universitetskanslersämbetet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	307 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	97 200
3. Arvoden till experter och tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	887 000
4. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 776 800
<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/>	
Summa kr.	3 068 000

c) till *Universitetskanslersämbetet*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 068 000 kr.

E 2. Universitetskanslersämbetet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	326 000	388 419
1965/66	351 000	
1966/67 (förslag)	365 000	

Universitetskanslersämbetet föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjs med 14 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Universitets- kanslersämbetet	Departements- chefen
5. Intagningsförfarande medelst databehandlingsmaskin: driftskostnader, <i>förslagsvis</i> ...	12 000	+ 4 000	+ 4 000
6. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	28 500	+ 10 000	+ 10 000
Summa kr.		+ 14 000	+ 14 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget för nästa budgetår uppförs med (351 000 + 14 000 =) 365 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Universitetskanslersämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 365 000 kr.

E 3. Antagningsnämnden för civilekonomutbildning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	20 000	20 000
1965/66	25 000	
1966/67 (förslag)	25 000	

Antagningsnämnden för civilekonomutbildning föreslår, att detta förslagsanslag för nästa budgetår uppförs med oförändrat belopp.

Departementschefen

I överensstämmelse med antagningsnämndens förslag bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 25 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Antagningsnämnden för civilekonomutbildning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kr.

E 4. Utrustningsnämnden för universitet och högskolor: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	406 000	407 707
1965/66	456 000	
1966/67 (förslag)	470 000	

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor hemställer, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjs med 91 000 kr. Den begärda höjningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar, av följande förslag.

- 1) Byråchef i Be 3 i stället för i Be 1,
- 2) avdelningsdirektör i Be 1 i stället för byrådirektör i Ae 27,
- 3) byrådirektör i Ae 25 i stället för förste byråintendent i Ag 23 (nu avlönad från kommittéanslag),
- 4) kamrerare i Ae 19 i stället för i Ae 17,
- 5) kontorsskrivare i Ae 13 i stället för kansliskrivare i Ae 11,
- 6) förste expeditionsvakt i Ag 9 i stället för vaktmästararvode av 2 400 kr.

Härjämte föreslår utrustningsnämnden att i runt tal ytterligare 2 000 kr. anvisas under förevarande anslag som kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Nämnden framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för icke-ordinarie tjänster vid nämnden samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens lönedelegeration godkända överenskommelsen med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Departementschefen

Under förevarande anslag räknar jag inte med andra förändringar än sådana av automatisk natur. Med hänsyn härtill föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 14 000 kr. och uppförs med (456 000 + 14 000 =) 470 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för utrustningsnämnden för universitet och högskolor, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

Avlöningar till icke-ordinarie personal	470 000
	<hr/>
	Summa kr. 470 000

- b) till *Utrustningsnämnden för universitet och högskolor*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 470 000 kr.

E 5. Utrustningsnämnden för universitet och högskolor: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	89 000	97 326
1965/66	90 000	
1966/67 (förslag)	105 000	

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjs med 15 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Förslagen ändring 1966/67	
		Utrustnings- nämnden	Departements- chefen
3. Expenser:			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ...	3 000	+ 5 000	+ 5 000
b) Övriga expenser	54 900	+ 10 000	+ 10 000
Summa kr.		+ 15 000	+ 15 000

Förslagen om ökad medelsanvisning till expenser hänför sig bl. a. till nämndens inflyttning i nya lokaler.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att detta anslag uppförs med (90 000 + 15 000 =) 105 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Utrustningsnämnden för universitet och högskolor: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 105 000 kr.

b) Universiteten m. m.

Vissa särskilda frågor

I sin framställning rörande anslag för budgetåret 1966/67 till högre utbildnings- och forskningsändamål anmäler *universitetskanslersämbetet* inledningsvis att till ämbetet framförda önskemål från fakulteter och sektioner ävensom ett till ämbetet remitterat förslag från organisationskommittén för teknisk högskola i Lund beretts av vederbörande fakultetsberedningar samt därefter blivit föremål för slutliga ställningstaganden av ämbetets styrelse.

Till att börja med berör kanslersämbetet den pågående starka *expansionen på den högre utbildningens och forskningens område*. Ämbetet erinrar därvid om att det i sitt remissyttrande över de förslag till riktlinjer för den framtida utbyggnaden av universitet och högskolor, som framlagts av 1963 års universitets- och högskolekommitté (SOU 1965: 11—12), redovisat en kalkyl enligt vilken tillströmningen till universitet och högskolor skulle komma att öka i än snabbare takt än kommittén — U 63 — haft att utgå från.

Efterfrågan på högre utbildning kan härutöver, framhåller kanslersämbetet, väntas stiga successivt på grund av flera — i betydelse starkt växande — behovsbestämmande faktorer. Ämbetet pekar bl. a. på det på allt flera utbildningsområden stigande behovet av fortbildning på det egna kunskapsområdet och vidareutbildning inom angränsande eller nya områden, av akademisk utbildning för vuxna samt av folkbildning. Dessutom understryks vikten av ökad decentraliserad akademisk utbildning.

Universitetskanslersämbetet uppehåller sig även vid *arbetsmarknadens ökande behov av arbetskraft med högre utbildning*. Ämbetet erinrar bl. a. om en inom arbetsmarknadsstyrelsen gjord beräkning, enligt vilken tillväxten i den svenska akademikertillgången kan antagas bli 5 à 6 % per år under perioden 1960—1980 mot ca 3 % om året under den närmast föregående tjugouårsperioden. I detta sammanhang påpekar ämbetet att universitets- och högskoleväsendet framdeles har att konkurrera med inte bara näringslivet om investeringsresurser och personal för forskar- och lärarverksamhet utan också med andra sektorer inom det totala utbildningsväsendet om i första hand lärare. Nödvändigheten av en avsevärd förstärkning av universitets- och högskoleväsendets resurser är emellertid enligt ämbetet uppenbar. Forskningens och den högre utbildningens betydelse för den ekonomiska tillväxten på lång sikt och för hela samhällsutvecklingen gör, framhåller ämbetet, att en alltför återhållsam expansion av denna sektor medför allvarliga risker för eftersläpning inom ett flertal andra områden. Enligt kanslersämbetets mening bör man söka få till stånd en balanserad utbyggnad av hela utbildningssektorn genom dels intensifierad studierådgivning och yrkesvägledning på skilda utbildningsnivåer, dels en betydande expansion av icke-akademisk postgymnasial utbildning.

I fråga om *lärarbehov och lärartillgång* vid universitet och högskolor erinrar kanslersämbetet om de farhågor i vad avser bristen på personer med kompetens för forskar- och lärartjänster som kommit till uttryck i U 63:s betänkanden. Ämbetet anser dock — med hänvisning till de förslag som 1963 års forskarutredning väntas framlägga, enligt ämbetet under det närmaste året — situationen i detta hänseende vara gynnsammare än U 63 antagit. Utan tvivel måste man emellertid, framhåller ämbetet, inom vissa sektorer räkna med en svårartad lärarbrist, framför allt i början av den förestående utbyggnadsperioden. Olika möjligheter att förbättra lärarsituationen bör därför enligt ämbetet noggrant prövas, bl. a. huruvida jurister, ekonomer, tekniker m. fl. inom domstolsväsen, förvaltning och näringsliv verksamma personer kan — såsom f. n. i stor utsträckning är fallet vid de tekniska högskolorna — engageras som lärare vid universitet och högskolor för ett begränsat antal år. I det följande kommer jag att mer ingående redovisa vad ämbetet föreslagit på detta och hithörande områden.

Såvitt gäller *kostnadsutvecklingen* inom universitets- och högskoleväsendet påpekar kanslersämbetet att totalkostnaden per studerande under perioden 1957/58—1965/66 ökat med inte fullt 50 %. Kostnaderna för avlöningar har enligt ämbetet under samma period ökat med 56 %, kostnaderna för gemensamma universitetsändamål och vissa forskningsändamål med 139 % samt kostnaderna på sakslags- och omkostnadssidan med 8 %.

Inom kanslersämbetet utreds f. n. en rad väsentliga frågor på skilda områden inom den högre utbildningssfären. Ämbetet omnämner särskilt den universitetspedagogiska utredningen, som omprövar den *akademiska undervisningens och examinationens organisation och metodik*, de sakkunniga som utarbetat förslag till *pedagogisk utbildning av akademiska lärare*, den expertgrupp som utreder frågan om förbättrad tillgång på *kurslitteratur för den akademiska undervisningen* samt de sakkunniga som verkställer en *översyn av universitetsautomatiken* och därmed sammanhängande frågor.

I den allmänna inledningen till sin anslagsframställning för nästa budgetår anger universitetskanslersämbetet även vissa principer som varit vägledande för de slutligt framlagda förslagen. Det är enligt ämbetets mening oundgängligen nödvändigt att en successiv förstärkning snarast möjligt påbörjas inom de utbildningslinjer där en kraftig expansion väntas. Såsom särskilt angeläget framstår det därvid, anför ämbetet, att rekryteringen av kvalificerade lärare och forskare förbättras inom de fakulteter där svår lärarbrist redan råder och beräknas bestå. I detta syfte föreslår ämbetet en höjning av anslaget till *provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m.* Vidare ställer den vetenskapliga utvecklingen ökade krav på resurser från universitetens sida, som enligt ämbetet bör tillgodoses även i ett personalbristläge. En alltför stor restriktivitet när det gäller forskningens utveckling inom universitetsområdet skulle, framhåller ämbetet, komma att belasta forskningsråden med ansvaret

för en allt mer omfattande permanent forskningsverksamhet, vilket skulle hindra råden att — såsom avsikten är — stödja nya forskningsaktiviteter. Allmänt syftar emellertid ämbetets förslag för nästa budgetår — i anslutning till vissa av Kungl. Maj:ts utfärdade riktlinjer — mot en effektivisering av den bestående utbildnings- och forskningsorganisationen.

Mot denna bakgrund framlägger kanslersämbetet för budgetåret 1966/67 ett förslag om inrättande av ett nittiotial nya *professurer och laboraturer* (motsv.). Härvid föreslår ämbetet att nyinrättade och ledigblivande tjänster inom denna kategori skall — i den utsträckning som bestäms — vara förenade med undervisningsskyldighet vid jämväl andra läroanstalter än den i vars personalförteckning den enskilda tjänsten finns uppförd. Vidare framhåller ämbetet att kompetenta sökande till de föreslagna tjänsterna torde finnas samt att erforderliga lokaler bör kunna ställas till förfogande.

I syfte att erforderlig stabilitet i den lägre undervisningen skall uppnås föreslår ämbetet även inrättande av ett stort antal *ordinarie universitetslektorat*. Härvid anför ämbetet, att man vid en bedömning av behovet av ytterligare sådana tjänster bör beakta inte bara antalet undervisningstimmar utan också övriga uppgifter som åvilar en universitetslektor, bl. a. författande av läroböcker och kompendier, pedagogiskt utvecklingsarbete m. m.

Beträffande tjänsterna i forskarkarriären räknar kanslersämbetet med en ökning av antalet *forskardocent- och docenttjänster* samt därutöver — i första hand för att det växande behovet inom medicinsk, samhällsvetenskaplig, matematisk-naturvetenskaplig och teknisk fakultet skall kunna mötas — ett betydande antal nya *forskarassistenttjänster*. Dessutom framläggs förslag om en begränsad ökning av antalet *assistenttimmar* för forskning och allmänt institutionsarbete.

För att lärarsituationen inom ämnen med lärarbrist skall kunna förbättras föreslår kanslersämbetet vidare, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 särskilda åtgärder skall vidtagas för att dels stimulera rekryteringen av lärarkrafter från kretsar utanför universiteten och högskolorna, dels öka intresset bland akademiska lärare att åtaga sig undervisning utöver den föreskrivna undervisningsskyldigheten. Ämbetet erinrar om det system med arvodesanställda *speciallärare* som sedan länge tillämpas vid i första hand de tekniska högskolorna ävensom om övrig redan förekommande arvodistmeddelad undervisning och föreslår att speciallärarsystemet utvidgas med sikte på att universitetsväsendet i dess helhet skall kunna på detta sätt tillföras extra lärarkrafter av fullgod kvalitet. Enligt ämbetet bör därför gällande bestämmelser om speciallärare revideras. Utgångspunkten bör därvid vara, anför ämbetet, de goda erfarenheter som speciallärarorganisationen gett vid de tekniska högskolorna. På samma sätt som skett i fråga om de tekniska ämnena bör näringslivet kunna ge de ekonomiska vetenskaperna och samhällsvetenskaperna i övrigt stimulerande impulser och värdefull lärarpersonal. Likaledes torde enligt kanslersämbetet domstolarna och förvaltningen

kunna tillföra de juridiska och samhällsvetenskapliga ämnena kvalificerade lärare. Också inom medicin, odontologi och farmaci bör, framhåller ämbetet, i större omfattning än nu finnas möjligheter att tillgodose viktiga undervisningsbehov genom speciallärare.

Speciallärarbefattningarna bör enligt universitetskanslersämbetets förslag få inrättas av ämbetet tills vidare eller för högst tre år i sänder, såvitt gäller de filosofiska fakulteterna med tillämpning av den s. k. universitetsautomatikens regler. I fråga om övriga fakulteter föreslås att ämbetet skall bemyndigas utbyta timarvoden mot speciallärarbefattningar vid föreliggande behov. I syfte att kompetensnivån skall kunna fixeras i samband med inrättande av speciallärarbefattning föreslår ämbetet vidare att befattning skall kunna angivas såsom speciallärare med tjänstebenenämningen professor eller universitetslektor. Vid sidan härav bör enligt ämbetet den hittills förekommande typen av speciallärarbefattning bestå. Befodringsgrunderna för speciallärare med tjänstebenenämningen professor eller universitetslektor bör, framhåller ämbetet, vara i huvudsak desamma som för ordinarie innehavare av dylika tjänster. Såväl tjänstgöringsskyldigheten för speciallärare som det med sådan befattning förenade arvodet skall enligt förslaget fastställas av kanslersämbetet.

Vidare föreslår ämbetet att de former för *individuell lönesättning*, som i viss utsträckning förekommer inom universitetsväsen och förvaltning, skall kompletteras med bestämmelser som kan underlätta provisoriska lösningar av särskilt svåra lärarbristsituationer. I detta syfte bör Kungl. Maj:t enligt ämbetet inhämta riksdagens bemyndigande att vid vakanser på professors- och laboratorstjänster (motsv.) i bristämnen övergångsvis få antingen inrätta lägre tjänst eller, mot den ersättning som visar sig erforderlig, anställa kvalificerad lärarkraft från verksamhetsområden utanför universitetsväsendet.

Enligt vad kanslersämbetet dessutom framhåller visar erfarenheten, att det vid förnyat tillsättande av professurer och andra högre tjänster, vilkas benämning fastställts av riksdagen, kan vara ändamålsenligt att dessa tjänster till följd av vetenskapens utveckling, rekryteringsmöjligheterna eller av andra skäl erhåller en ändrad inriktning. Tillsättningsförfarandet skulle i dessa fall, anför ämbetet, onödigtvis försenas om frågan om *ändrad benämning* i varje enskilt fall skulle behöva underställas riksdagens prövning. Ämbetet föreslår därför att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att i dylika fall få besluta om den ändrade benämning av tjänst som kan vara påkallad.

Kanslersämbetet framhåller härjämte att, i ämnen beträffande vilka lärarbrist är för handen, såväl professorer och laboratorer (motsv.) som övriga lärare bör stimuleras att utöver fastställd tjänstgöringsskyldighet åtaga sig extra undervisning — s. k. *overtimmar* — i den utsträckning som är förenlig med vederbörandes göromål i övrigt. Overtimmar förekommer redan i viss omfattning men berättigar normalt inte de ifrågakommande lärarna till särskild ersättning härför. Ämbetet anser därför att en ändring av gällande bestämmelser bör övervägas, så

att berörda lärare skall kunna erhålla gottgörelse för sådan extra undervisning, i förekommande fall enligt gällande grunder för timarvoderad undervisning.

Det understryks vidare av ämbetet, att ett genomförande av den framtida utbyggnaden av universitet och högskolor kräver en mer *långsiktig planering* än som hittills förekommit.

Kanslersämbetet lägger även fram förslag om överförande till ämbetet av det ansvar för den *decentraliserade akademiska utbildningen*, som hittills åvilat skolöverstyrelsen och styrelsen för regional teknisk magisterutbildning. Förslaget berör även de akademiska kurser som anordnas av Hermods korrespondensinstitut. Ämbetet föreslår för nästa budgetår en betydande utvidgning av den decentraliserade utbildningsverksamheten.

För att den nuvarande akademiska utbildningsorganisationen skall kunna effektivieras och moderniseras föreslår ämbetet ökade anslag till *pedagogiskt utvecklingsarbete*, innebärande bl. a. medelsanvisning till den försöksverksamhet som bedrivs av den universitetspedagogiska utredningen ävensom till försöksvis anordnad pedagogisk utbildning av akademiska lärare. Förslaget syftar vidare till att få fram ytterligare tekniska hjälpmedel i utbildningen, bl. a. språklaboratorier, förbättrad tillgång på akademisk kurslitteratur samt ökad användning av radio och TV såsom media för undervisning på akademisk nivå. Ämbetet understryker därvid, att försöken med radioundervisning som ny akademisk verksamhetsform väckt betydande intresse. Dessutom bör enligt ämbetet medel till studierådgivande verksamhet anvisas i ökad omfattning.

Vidare föreslås upprustning vid universitet och högskolor av *biblioteksorganisationen*, bl. a. i form av ett system med fakultetsbibliotekarier.

Slutligen anmäler kanslersämbetet att de sakkunniga, som av ämbetet fått i uppdrag att utreda universitetens och högskolornas behov av *materiel, apparater och biträdespersonal*, numera avgett en promemoria innehållande principiella synpunkter och förslag samt beräkning av de därav föranledda kostnadsmässiga konsekvenserna. Promemorian har genom kanslersämbetets försorg remissbehandlats hos universiteten och berörda högskolor samt vissa forskningsråd.

De sakkunnigas förslag syftar till en mer effektiv planering av utbildnings- och forskningsorganisationen vid universitet och högskolor. Genom uppställande av långtidsbudget för institutionernas verksamhet och systematisk uppföljning av resultaten under varje år bör enligt de sakkunniga såväl institutionschefer som berörda myndigheter tillförsäkras bättre överblick över utgiftsbehov och produktivitet. För att få till stånd en rationell skötsel av verksamheten vid institutionerna föreslås en förstärkning av basorganisationen, vilken konstateras vara otillräcklig i flera avseenden. De sakkunniga föreslår vidare en höjning av apparatanslagen som gör det möjligt att hålla utrustningen vid även äldre institutioner på en med hänsyn till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen godtagbar nivå samt en ökning av den tekniska och administrativa biträdespersonalen i

syfte att akademiska lärare och forskare skall kunna avlastas mindre kvalificerade arbetsuppgifter, bl. a. genom att tjänster som laboratorieintendent och institutionssekreterare inrättas.

Kanslersämbetet ansluter sig i allt väsentligt till de sakkunnigas förslag. Enligt ämbetet bör de olika fakulteterna och sektionerna, i syfte att underlätta ämbetets egen flerårsplanering, presentera sina årliga anslagsframställningar i form av femårsplaner. Därvid bör, framhåller ämbetet, såvitt möjligt skiljas mellan undervisning och forskning. Vidare föreslår ämbetet att den nuvarande uppdelningen mellan materiel- och apparatanslag slopas och att i stället gemensamma reservationsanslag, avsedda för nyanskaffning och underhåll av apparater samt inköp av förbrukningsmateriel m. m., anvisas. Kanslersämbetet ansluter sig även till vissa av de sakkunniga uppställda grunder för beräkning av apparat-materielanslagens storlek samt av medel till biträdespersonal. I några hänseenden finner sig ämbetet dock böra avvakta resultaten av pågående specialundersökningar.

Härutöver tillstyrker ämbetet ett av de sakkunniga framlagt förslag om decentraliserad beslutanderätt och föreslår, att konsistorierna vid universitet och högskolor skall ges rätt att efter förslag från resp. fakultet eller sektion inrätta tjänster med placering högst i lönegrad A 23.

Kanslersämbetets förslag i fråga om materiel- och apparatanslag för nästa budgetår innebär en höjning i förhållande till anslagen under innevarande budgetår med ca 25 milj. kr. till nära 57 milj. kr. För förstärkning av institutionernas tekniska och administrativa biträdespersonal föreslår ämbetet en höjning av universitetens och högskolornas avlöningsanslag med sammanlagt 12,5 milj. kr.

I den innevarande budgetår gällande riksstaten har under åttonde huvudtiteln till universiteten och nu ifrågavarande högskolor anvisats dels elva förslagsanslag till avlöningar om sammanlagt 263 681 000 kr., dels elva förslagsanslag till omkostnader om sammanlagt 20 600 000 kr., dels elva reservationsanslag till materiel m. m. om sammanlagt 26 718 000 kr., dels tio reservationsanslag till nyanskaffning av apparater m. m. om sammanlagt 5 187 000 kr., dels åtta reservationsanslag till bokinköp och bokbindning m. m. om sammanlagt 4 328 000 kr. Under anslagen har anvisats de belopp till varje läroanstalt, som framgår av följande sammanställning.

Läroanstalt	Avlöningar	Omkostnader	Materiel m. m.	Nyanskaffning av apparater m. m.	Bokinköp och bokbindning m. m. (motsv.)
Uppsala universitet .	42 091 000	2 474 000	4 705 000	630 000	915 000
Lunds universitet ..	50 686 000	2 931 000	4 865 000	840 000	1 025 000
Göteborgs universitet	24 327 000	1 985 000	2 765 000	203 000	795 000
Stockholms universi- tet	28 721 000	2 047 000	2 388 000	490 000	254 000
Umeå universitet ...	17 078 000	2 154 000	1 000 000	132 000	574 000
Karolinska institutet	25 133 000	2 348 000	2 970 000	465 000	225 000
Farmaceutiska insti- tutet	2 622 000	184 000	510 000	20 000	—
Handelshögskolan i Göteborg	1 926 000	170 000	95 000	—	—
Tekniska högskolan i Stockholm	31 833 000	2 981 000	3 280 000	1 350 000	295 000
Chalmers tekniska högskola	29 506 000	1 726 000	3 140 000	957 000	245 000
Tekniska högskolan i Lund	9 758 000	1 600 000	1 000 000	100 000	—
Summa kr.	263 681 000	20 600 000	26 718 000	5 187 000	4 328 000

I riksstaten finns vidare uppfört ytterligare ett förslagsanslag, som bl. a. fungerar som s. k. täckningsanslag för vissa av de nämnda avlöningsanslagen. Under detta anslag, som benämnts Vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen på databehandlingsområdet, har anvisats 270 000 kr. (prop. 1965: 40, SU 107, rskr 297). Dessutom upptas under åttonde huvudtiteln fyra obetecknade anslag, nämligen dels ett till bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid Göteborgs botaniska trädgård av 225 000 kr., dels tre anslag till resebidrag till studerande vid de tekniska högskolorna av sammanlagt 231 000 kr.

Bestämmelser rörande dispositionen av samtliga här nämnda anslag har meddelats av Kungl. Maj:t, senast i regleringsbrev den 3 och den 30 juni 1965.

I särskild skrivelse erinrar universitetskanslersämbetet om att riksdagsbeslutet i anledning av prop. 1964: 50 angående universitetens och högskolornas organisation och förvaltning m. m. (SU 119, rskr 293) bl. a. innebar, att riksdagen inte riktade någon erinran mot vissa av mig i propositionen skisserade förslag till omläggning av riksstaten. Enligt förslaget borde i framtiden särskilda anslag uppföras i riksstaten för var och en av de fem fakultetsberedningarnas sektorer av universitets- och högskoleväsendet. Under varje anslagsrubrik borde upptagas poster för de enskilda läroanstalterna och fakulteterna. Enligt vad jag anförde i propositionen borde den skisserade omläggningen kunna genomföras fr. o. m. budgetåret 1966/67.

Kanslersämbetet har emellertid — med avvikelse från det nyssnämnda förslaget i prop. 1964: 50 — funnit sig böra föreslå en sådan omläggning av anslags-

redovisningen, att särskilda belopp anvisas till varje enskild fakultet i stället för till var och en av fakultetsberedningarnas sektorer. Vidare förordar ämbetet — bl. a. under hänvisning till att man år 1962 sammanförde elva särskilda inrednings- och utrustningsanslag till ett gemensamt anslag (prop. 91, SU 134, rskr 312) — ett enda riksstatsanslag till avlöningar och, i överensstämmelse härmed, samlade anslag till resp. omkostnader, materiel och apparater samt bokinköp m. m. Förslagen om gemensamma sakanslag kommer att närmare behandlas i min fortsatta framställning. Som motivering för sina förslag anför ämbetet bl. a.

Underlaget för kanslersämbetets årliga framställning om anslag till universitetens och högskolornas verksamhet utgörs till väsentliga delar av förslag utarbetade av de fem fakultetsberedningarna. Det kan då synas i första hand naturligt att — såsom departementschefen gjort — förorda att särskilda anslag upptas i riksstaten för var och en av de fem fakultetsberedningarnas sektorer av universitets/högskoleväsendet. Emellertid redovisas läroanstalternas medelsbehov — bortsett från gemensamma behov — *fakultetsvis* hos kanslersämbetet och en anslagsteknik genom vilken verksamheten inom de olika fakulteterna klart återspeglas är i många sammanhang av större intresse än en anslagsredovisning som anknyter till fakultetsberedningarnas sektorer, nämligen då dessa omfattar två eller flera fakulteter.

Enligt kanslersämbetet tillgodoser alternativet med ett enda anslag såväl önskemålet om en redovisning fakultetsvis som kravet på att anslagstekniken i så hög grad som möjligt skall främja ett rationellt ekonomiskt handlande. Inte minst gynnas samarbetet över fakultetsgränserna, t. ex. i vad avser gemensamma institutioner. Vidare öppnas enligt ämbetet möjligheter att utnyttja besparingar inom en fakultetsanslagspost för tillgodoseende av gemensamma eller andra behov. Dessutom bör, framhåller ämbetet, Kungl. Maj:t genom bemyndiganden kunna vidtaga de omdisponeringar mellan anslagsposterna, som kan visa sig nödvändiga för att den av statsmakterna beslutade utbildnings- och forskningspolitiken skall kunna på bästa sätt tillgodoses inom en given totalram.

I kanslersämbetets skrivelse finns omlägningsförslaget konkret exemplifierat i form av en sammanslagning till ett enda anslag av de elva avlöningsanslag som anvisats för budgetåret 1965/66. Det samlade anslaget har därvid uppdelats på elva avdelningar, nämligen dels en för var och en av de humanistiska, teologiska, juridiska, samhällsvetenskapliga, medicinska, odontologiska, farmaceutiska, matematisk-naturvetenskapliga och tekniska fakulteterna, dels två avdelningar för resp. universitetsbiblioteken m. fl. bibliotek samt lokala förvaltningar m. m. För varje sådan avdelning har uppgjorts en särskild avlöningsstat, varjämte en samlad avlöningsstat sammanräknats för hela anslaget.

Slutligen har *Sveriges akademikers centralorganisation (SACO)* i särskild skrivelse angående det förväntade behovet av akademiska lärare hemställt att åtgärder skall vidtagas för att förordnanden på docenttjänster skall kunna förlängas i samma ordning som numera gäller i fråga om förordnanden på forskardocenttjänster (jfr prop. 1965: 1 bil. 10 s. 346). Skrivelsen har remitterats till *universitetskanslersämbetet*, som avstyrker SACO:s förslag.

Departementschefen

Universitetskanslersämbetet har i inledningen till sin anslagsframställning för nästa budgetår berört vissa gemensamma frågor avseende universiteten och de under ämbetet hörande högskolorna. Vidare har ämbetet i särskild skrivelse lagt fram förslag till omläggning av den nuvarande redovisningen i riksstaten av medelsanvisningarna till ifrågavarande läroanstalter.

I prop. 1964: 50 (s. 295) angående universitetens och högskolornas organisation och förvaltning m. m. berörde jag bl. a. frågan om en *omdisposition av medelsanvisningarna under de olika anslagen i riksstaten*. Jag fann det därvid från vissa synpunkter naturligt att man i framtiden skulle fakultetsvis redovisa de anslag till avlöningar, materiel och apparater, som är avsedda för enskilda fakulteter.

Kanslersämbetet har i sin skrivelse om anslagsomläggning föreslagit, att i stället för de särskilda anslag till avlöningar, omkostnader, materiel m. m., nyan-skaffning av apparater m. m. samt bokinköp och bokbindning m. m., som f. n. anvisas till i princip var och en av de här ifrågavarande läroanstalterna, skall fr. o. m. nästa budgetår för varje sådant sakområde anvisas ett enda, för samtliga läroanstalter gemensamt anslag. Ämbetet har därvid funnit att materiel och apparater bör behandlas som ett sakområde. Under dessa samlade anslag skall enligt förslaget medelsanvisningarna till varje fakultet på olika sätt särredovisas.

Det förslag till omläggning som jag själv kommer att lägga fram ansluter i allt väsentligt till principerna bakom mina resonemang i prop. 1964: 50. Enligt min mening bör stora fördelar — främst ökad överskådlighet — kunna vinnas genom att medelsanvisningarna till de här ifrågavarande läroanstalterna fördelas på de olika fakulteterna. Jag kommer därför vid min redovisning av universitets- och högskoleanslagen att förorda, att anslagen till avlöningar och materiel i fortsättningen fördelas på fakulteter, medan medelsanvisningar till omkostnader och övriga sakområden ges som gemensamma anslag. Ett sådant redovisningssystem bör även kunna förenkla fakultetsberedningarnas arbete, framför allt vid beredningarnas bedömning av befintliga och erforderliga resurser.

En uppdelning på fakultetsanslag till avlöningar och materiel aktualiserar vissa spörsmål. Dessa hänger främst samman med frågor rörande de institutioner, som är gemensamma för flera fakulteter. Med anledning härav vill jag först framhålla, att hinder inte föreligger mot att man inrättar tjänster för vilka kostnaderna bestrids från mer än ett av ifrågavarande avlöningsanslag. Vidare vill jag erinra om att beslut rörande bl. a. fördelning av anslagen — på institutioner eller annorledes — liksom hittills kommer att fattas av vederbörande läroanstalts konsistorium. Några problem beträffande institutioner som är gemensamma för flera fakulteter vid samma läroanstalt torde därför inte behöva uppkomma. I de fall då medel skall fördelas till sådana institutioner som är gemensamma för fakulteter vid två eller flera läroanstalter bör det föreslagna redovisningssystemet med fakultetsanslag inte medföra någon ändring av vad som f. n. gäller. De problem som kan uppstå i sådana fall bör redan ha uppmärksamrats av universitetskanslersämbetet, som i egenskap av centralmyndighet har att meddela beslut eller utfärda erforderliga anvisningar i dylika frågor. Jag vill här även

erinra om att gällande bestämmelser för universiteten m. m. innebär bl. a., att de resurser som sålunda kan komma att tillföras en institution från skilda anslag blir gemensamma för hela institutionen. Vidare bör framhållas, att hinder inte föreligger mot att medel från olika anslag tas i anspråk för gemensamma ändamål, t. ex. vissa servicefunktioner och gemensamma utgifter av expenskaraktär.

De avlöningsanslag till fakulteterna m. m. som jag i det följande kommer att förorda bygger i vad avser nuvarande tjänster m. m. i allt väsentligt på den fördelning som gjorts av universitetskanslersämbetet efter förslag från vederbörande läroanstalter. Därvid har bl. a. kostnaderna för tjänster som forskar-docent, docent och forskarassistent beräknats under anslagsposter till avlöningar till vissa lärare m. m. i stället för — som i nu gällande avlöningsstater — under delposter till avlöningar till annan icke-ordinarie personal (motsv.). Vidare har i avlöningsstaterna upptagits särskilda uppbördsmedel med fördelning i överensstämmelse med vad kanslersämbetet efter hörande av läroanstalterna föreslagit.

Under anslagsposterna till avlöningar till vissa lärare m. m. har jag vidare beräknat medel för tilldelningen av lärarkrafter i ämnen inom filosofisk fakultet m. m., den s. k. universitetsautomatiken. Med hänsyn till den beräknade medelsåtgången för detta ändamål under innevarande budgetår räknar jag för nästa budgetår med en minskning av ifrågavarande medelsanvisningar med sammanlagt 3,1 milj. kr. Jag vill i detta sammanhang erinra om att jag i prop. 1965: 141 angående utbyggnaden av universitet och vissa högskolor m. m. (prop. s. 130, SU 173, rskr 411) förutskickade att nuvarande studieplaner och organisationsplaner för samtliga ämnen inom filosofisk fakultet borde ses över samt att vissa åtgärder borde inom ramen för gällande bestämmelser kunna genomföras redan fr. o. m. läsåret 1966/67.

Mina beräkningar av medelsbehoven under de nya omkostnads- och sakanslagen kommer att i viss utsträckning redovisas enligt en annan fördelning mellan anslagstyperna än den som f. n. gäller. Vid den genomgång av anslagens materiel-innehåll som jag gjort har jag strävat efter att anslagen till materiel i ökad omfattning skall kunna fungera som ramanslag för olika former av aktivitet inom resp. fakultets verksamhetsfält. Ett gemensamt bokinköpsanslag bör på motsvarande sätt tjäna som ramanslag för aktiviteten vid de olika biblioteken. Jag vill emellertid framhålla, att de förslag som nu läggs fram bör ses som ett led i arbetet på att uppnå en förbättrad konstruktion av hela den här ifrågavarande anslagsgruppen och att dessa spörsmål även framdeles måste ägnas särskild uppmärksamhet.

Tills vidare finner jag det ändamålsenligt att ett gemensamt apparatanslag anvisas. Jag vill i det sammanhanget erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 3 juni 1965 uppdrog åt universitetskanslersämbetet att i samråd med statskontoret och riksrevisionsverket se över konstruktionen m. m. av de nuvarande anslagen till apparater samt inredning och utrustning vid universitet och högskolor.

Eventuella behållningar vid utgången av budgetåret 1965/66 på de nuvarande reservationsanslagen till materiel, apparater och bokinköp bör utnyttjas vid si-

dan av de nya anslagen intill dess de enligt gällande bestämmelser skall tillföras budgetutjämningsfonden.

Mina förslag innebär, att i riksstaten för nästa budgetår uppförs — såvitt gäller universiteten, karolinska institutet, farmaceutiska institutet, handelshögskolan i Göteborg och de tekniska högskolorna — dels elva avlöningsanslag, av vilka ett till var och en av de nio fakulteterna samt ett till universitetsbiblioteken m. fl. bibliotek och ett till förvaltningarna m. m., dels nio materielanslag, ett till varje fakultet, dels tre gemensamma anslag, av vilka ett till apparater, ett till bokinköp och ett till omkostnader. Härvid har medel för filosofiska fakulteten vid Umeå universitet beräknats i olika delar under anslagen till resp. humanistiska, samhällsvetenskapliga och matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna. Medel för fakulteten vid handelshögskolan i Göteborg har beräknats under anslagen till samhällsvetenskapliga fakulteterna. I vad avser de institutioner som är gemensamma för Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola har medel för tre forskarasistenttjänster samt vissa tjänster som tillkommit i samband med inrättande av professurer vid universitetet ävensom medel för de kostnader som sammanhänger med den s. k. universitetsautomatiken upptagits i beräkningen av de matematisk-naturvetenskapliga fakulteternas avlöningsanslag. Medel för materiel m. m. för ifrågavarande institutioner har beräknats under bl. a. de matematisk-naturvetenskapliga fakulteternas materielanslag. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser av innebörd att här ifrågavarande medel till avlöningar och materiel — i den mån de avser verksamheten vid de gemensamma institutionerna — ställs till Chalmers tekniska högskolas förfogande.

Jag kommer i det följande att redovisa de skilda fakultetsanslagen i den ordning som kanslersämbetet har föreslagit. Denna ordning är motiverad bl. a. av fakultetsberedningarnas verksamhetsområden.

Ett bifall till mina förslag i det följande under avlöningsanslagen till fakulteterna m. m. skulle — vid en fördelning lärosätesvis av medelsanvisningarna till avlöningar — för nästa budgetår komma att innebära följande avrundade belopp till resp. läroanstalt.

<i>Uppsala:</i>	Milj. kr.
universitetet	45,3
<i>Lund:</i>	
universitetet	52,1
tekniska högskolan	13,5
	<hr/>
<i>Göteborg:</i>	65,6
universitetet	27,5
handelshögskolan	2,0
Chalmers tekniska högskola	30,5
	<hr/>
	60,0

Stockholm:

universitetet	29,8
karolinska institutet	26,1
farmaceutiska institutet	2,6
tekniska högskolan	32,7
	91,2

Umeå:

universitetet	23,0
-------------------------	------

Jag övergår här efter till att behandla vissa av de särskilda frågor universitetskanslersämbetet tagit upp. Ämbetet har i sina förslag till anslag lagt tonvikten på åtgärder syftande till rationalisering och effektivisering av utbildnings- och forskningsorganisationen. Jag vill starkt understryka det angelägna i att det arbete som ämbetet inlett i detta hänseende fullföljs. Bl. a. bör ett bifall till mina under anslaget till tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m. redovisade förslag kunna ytterligare förbättra förutsättningarna härför. Även mina ställningstaganden i det följande till vissa av de av ämbetet upptagna frågorna bör ses som ett uttryck för strävan efter att främja rationaliseringar och inbesparingar av arbetskraft.

Ämbetet har föreslagit, att professorer och laboraturer (motsv.) vid universitetet och här berörda högskolor skall i samband med inrättande eller vid inträffad ledighet kunna förenas med *tjänstgöringsskyldighet vid flera läroanstalter*. Enligt min mening bör ämbetets förslag genomföras fr. o. m. nästa budgetår, ehuru med den begränsningen, att den vidgade tjänstgöringsskyldigheten — om inte annat anges — bör omfatta endast de läroanstalter som är belägna på samma ort som den till vilken ifrågakommande tjänst är knuten. Ett förverkligande av förslaget bör kunna medföra att tillgänglig kvalificerad personal utnyttjas på ett rationellt sätt, till fördel för den högre utbildningen och forskningen på varje universitetsort.

Vidare har kanslersämbetet föreslagit att det system med arvodesanställda *speciallärare* som f. n. tillämpas vid bl. a. de tekniska högskolorna skall kunna införas även vid övriga läroanstalter. Ämbetet föreslår även, att sådan speciallärare skall kunna ges tjänstebenämningen professor eller universitetslektor. Jag finner — i likhet med kanslersämbetet — att rekryteringen av lärarkrafter från verksamhetsområden utanför universitet och högskolor bör stimuleras. Likaså delar jag ämbetets uppfattning att speciallärarorganisationen vid de tekniska högskolorna bör kunna tjäna som förebild vid ett införande av speciallärarbefattningar vid övriga läroanstalter. Däremot finner jag inte skäl att tillstyrka, att tjänstebenämningen professor eller universitetslektor skall kunna förenas med sådan befattning. Jag anser, att en utvidgning av speciallärarsystemet bör försöksvis prövas och att möjlighet skall ges att fr. o. m. budgetåret 1966/67 inrätta särskilda arvodestjänster, vilkas innehavare skall meddela s. k. lektors-

undervisning i de ämnen inom filosofisk fakultet där lärarbristen är särskilt kännbar. Systemet bör därvid enligt min mening tills vidare tillämpas endast i vad avser ämnena företagsekonomi, nationalekonomi och statistik. Tjänster av ifrågavarande slag bör inrättas endast om befintligt antal ordinarie lärartjänster och extra universitetslektorat inte kan i tillräcklig omfattning besättas. Till sådana tjänster bör vidare ifrågakomma endast personer från områden utanför universitetsorganisationen. Det ankommer på Kungl. Maj:t att utfärda de föreskrifter som kan finnas påkallade.

Vetenskapens allmänna utveckling för i åtskilliga fall med sig att gällande ämnesbenämningar på i första hand professorer — vilka fastställts av statsmakterna i samband med beslut om resp. tjänsts inrättande — med tiden kan te sig mindre ändamålsenliga. Enligt nu gällande bestämmelser skall i de fall riksdagen beslutat i frågan förslag om ändrad *benämning av tjänst* underställas riksdagens prövning. I syfte att onödiga förseningar vid t. ex. ledigkungörande av tjänst fortsättningsvis skall kunna undvikas har kanslersämbetet föreslagit, att Kungl. Maj:t skall medges rätt att, där så prövas lämpligt, utan riksdagens hörande få besluta om den ändrade benämning som kan anses påkallad. Med anledning av ämbetets förslag bör fakulteter och sektioner vid universiteten och högskolorna åläggas att senast två år innan innehavare av professor, laboratur eller annan högre lärartjänst uppnår den nedre pensionsgränsen — eller så snart sådan tjänst av annan anledning blir ledig — till ämbetet inkomma med synpunkter och förslag till benämning av tjänsten. Dessförinnan skall givetvis fakultet eller sektion — i enlighet med nu gällande bestämmelser — pröva om tjänsten bör återbesättas, ersättas med annan lärartjänst eller indragas. Vidare förordar jag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att besluta om ny ämnesbenämning av sådan tjänst då skäl härtill anses föreligga.

Universitetskanslersämbetet har med sina anslagsframställningar överlämnat bl. a. en av vissa särskilda sakkunniga gjord utredning rörande universitetens och högskolornas behov av materiel, apparater och biträdespersonal, vilken legat till grund för ämbetets förslag i berörda hänseenden. Utredningen har berört bl. a. ett antal frågor av administrativ natur samt därutöver lagt fram ett antal förslag till rationaliseringsåtgärder inom universitets- och högskoleväsendet. I de flesta av utredningen upptagna frågorna ankommer det på kanslersämbetet att utfärda bestämmelser och ta nödvändiga initiativ. Flera andra nya principer som föreslagits bli tillämpliga är för statsverksamheten i dess helhet av stort intresse, varför ett ställningstagande bör ske först sedan frågekomplexet ytterligare belysts i ett större sammanhang. Ämbetets anslagsframställning i vad den avser utredningen har därför överlämnats till riksrevisionsverket för granskning och yttrande.

Under åberopande av vad jag sålunda förordat hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om ämnesbenämning av lärartjänster vid universitet och högskolor.

E 6. Humanistiska fakulteterna m. m.: Avlöningar

Universitetskanslersämbetet framhåller inledningsvis att tillströmningen till såväl de humanistiska fakulteterna som övriga filosofiska fakulteter ökat mycket starkt under den senaste tioårsperioden. Samtidigt som utbildningskapaciteten i de spärrade ämnena byggts ut har, understryker kanslersämbetet, en mycket kraftig tillväxt av elevantalet skett inom de ospärrade ämnena. Med hänsyn till bl. a. den växande studentexaminationen kan enligt ämbetet en fortsatt kraftig belastning på de filosofiska fakulteterna förutses.

Den ökade tillströmningen till de humanistiska fakulteterna har medfört en betydande ökning av antalet högstadiestuderande, anför ämbetet. Detta har i sin tur inneburit att bristen på resurser för högstadiundervisning och forskarhandledning ökat oroväckande inom många humanistiska ämnen. Därjämte har enligt ämbetet utvecklingen mot differentiering och uppkomst av en rad nya specialinriktade ämnen gjort sig gällande på utbildningssidan. Inom ämbetet har utretts förutsättningarna för ökad utbildning i ämnena musikforskning samt idé- och lärdomshistoria. På grundval av ett betänkande som avgetts av nordiska kulturkommissionen föreslås en omfattande utbyggnad av resurserna för utbildning i de afro-asiatiska språken. Vidare läggs fram förslag om professurer i allmän språkvetenskap samt om en successiv utbyggnad av utbildningsorganisationen för de romanska och slaviska språkgrupperna. Dessutom föreslås professurer inriktade på filmforskning och dramatikforskning.

Med anledning av förslag från sektionerna inom de *humanistiska fakulteterna vid universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Stockholm* samt från *filosofiska fakulteten vid universitetet i Umeå* hemställer kanslersämbetet i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 om avsevärda förstärkningar av personalen vid de humanistiska fakulteterna. I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för ämbetets förslag. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Ämbetets förslag redovisas läroanstalt för läroanstalt i följande sammanställningar.

Uppsala universitet

Historisk-filosofiska sektionen

Estetik

- 1) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i estetik (tjänstgörings-skyldighet även vid Stockholms universitet).

Historia

- 2) professor i historia, särskilt modern politisk och social historia,
- 3) 1 000 assistenttimmar,
- 4) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring.

Idé- och lärdomshistoria

- 5) universitetslektor i idé- och lärdomshistoria (tjänstgöringsskyldighet även vid Stockholms universitet).

Klassisk fornkunskap

- 6) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i klassisk fornkunskap och antikens historia.

Konsthistoria

- 7) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i konsthistoria med konstteori,
- 8) förste museiintendent i Ao 27.

Musikforskning

- 9) 275 assistenttimmar.

Nordisk och jämförande fornkunskap

- 10) förste museiintendent i Ao 27.

Språkvetenskapliga sektionen

Fonetik

- 11) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i fonetik.

Keltiska språk

- 12) arvode till utländsk lektor motsvarande lön i löneklass A 25 (tjänstgöringsskyldighet även vid Stockholms universitet).

Nordiska språk

- 13) preceptor i svenska språket, särskilt nusvensk stilistik,
- 14) 500 assistenttimmar,
- 15) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring.

Romanska språk

- 16) professor i franska språket och litteraturen,
- 17) 1 000 assistenttimmar,
- 18) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring,
- 19) 500 assistenttimmar.

Slaviska språk

- 20) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i ryska språket,
- 21) 500 assistenttimmar.

Gemensamt för sektionen

- 22) 500 assistenttimmar för skötsel av språklaboratorium.

Gemensamt för fakulteten

- 23) tre docenter,
- 24) två forskarassistenter,
- 25) lärare i röst- och talvård i Ae 21,
- 26) e. o. biträde.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 16—18. Examensämnet romanska språk delades år 1961 upp i fyra ämnen på lågstadiet, nämligen franska språket, spanska språket, portugisiska språket och italienska språket. Ämnet romanska språk bibehölls i licentiatexamen. Enligt universitetskanslersämbetet är det uppenbart, att det romanska språkområdet inte kan täckas av endast en professur vid varje lärosäte. F. n. finns endast i Stockholm två professurer med inriktning på de romanska språken. Med hänsyn till i första hand antalet högstadiestuderande och i andra hand totalantalet studerande vid institutionen för romanska språk i Uppsala förordar ämbetet att en professur i franska språket och litteraturen inrättas vid Uppsala universitet fr. o. m. nästa budgetår. — Vid bifall till förslaget bör enligt kanslersämbetet medel också beräknas för dels 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en biträdestjänst med halvtidstjänstgöring.

Lunds universitet

Historisk-filosofiska sektionen

Historia

- 27) professor i historia, särskilt modern politisk och social historia,
- 28) 1 000 assistenttimmar,
- 29) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring,
- 30) tjänst som arkivarie i Ae 23 med fil. lic. Arthur Peetre som förste innehavare.

Klassisk fornkunskap

- 31) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i klassisk fornkunskap och antikens historia.

Konsthistoria

- 32) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i konsthistoria med konstteori,
- 33) arkivarie i Ae 23.

Litteraturhistoria

- 34) professor i litteraturhistoria med poetik, särskilt dramatikforskning,
- 35) 1 000 assistenttimmar,
- 36) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring.

Musikforskning

- 37) universitetslektor i musikforskning,
- 38) teorilärare i Ae 23,
- 39) 500 assistenttimmar.

Religionshistoria

- 40) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i religionshistoria med religionspsykologi.

Teoretisk filosofi

- 41) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i teoretisk filosofi.

Språkvetenskapliga sektionen

Allmän språkvetenskap

- 42) professor i allmän språkvetenskap fr. o. m. 1967/68 (principbeslut).

Finsk-ugriska språk

- 43) universitetslektor i finsk-ugriska språk.

Fonetik

- 44) intendent i Ae 23.

Romanska språk

- 45) 500 assistenttimmar.

Slaviska språk

- 46) 325 assistenttimmar.

Gemensamt för fakulteten

- 47) två forskarassistenter,
- 48) e. o. biträde.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 30. Historisk-filosofiska sektionen vid Lunds universitet har föreslagit, att en personlig tjänst som arkivarie i lönegrad Ae 23 skall inrättas vid universitetet för filosofie licentiaten Arthur Peetre. — Kanslersämbetet anför att föreståndarskapet för mikrofilmarkivet vid Lunds universitets historiska institution samt undervisningen i paleografi och kronologi kan skötas mest rationellt om dessa uppgifter omhänderhas av samma person, förslagsvis med arkivaries tjänsteställning. Innehavaren av en sådan tjänst bör enligt ämbetet kunna svara för undervisningen i paleografi och kronologi — i form av assistent- och lektorsundervisning — även inom ämnena litteraturhistoria med poetik, rättshistoria

och kyrkohistoria. Kanslersämbetet föreslår, att en extra ordinarie tjänst som arkivarie i lönegrad Ae 23 med Peetre som förste innehavare inrättas fr. o. m. budgetåret 1966/67. Vid bifall till förslaget kan enligt ämbetet medel för tim-arvoderad undervisning om totalt ca 17 000 kr. inbesparas.

Punkt 43. Språkvetenskapliga sektionen vid Lunds universitet har föreslagit att en professur i finsk-ugriska språk inrättas vid universitetet fr. o. m. nästa budgetår. — Universitetskanslersämbetet erinrar om att ämnet finsk-ugriska språk sedan år 1954 är examensämne i såväl grundexamina som licentiat-examen vid Lunds universitet, där det företräds av innehavaren av en personlig docenttjänst, professorn Julius Mägiste, vilken emellertid avgår med pension den 30 juni 1966. Vid Uppsala universitet finns en professur i ämnet. Sedan budgetåret 1964/65 finns vidare en professur i finska språket och kulturen vid Stockholms universitet. Ämbetet, som f. n. ej är berett att föreslå nya professurer inom förevarande ämnesområde, hemställer att i stället ett ordinarie universitetslektorat inrättas för att undervisning vid Lunds universitet skall kunna möjliggöras även i fortsättningen.

Göteborgs universitet

Historisk-filosofiska sektionen

Etnografi

- 49) professur i etnografi, särskilt socialantropologi med professorn Karl Gustav Izikowitz som förste innehavare.

Historia

- 50) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i historia.

Idé- och lärdomshistoria

- 51) professor i idé- och lärdomshistoria, principbeslut 1965 (prop. 1 bil. 10 s. 396, SU 90, rskr 223),
52) 500 assistenttimmar,
53) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring.

Klassisk fornkunskap

- 54) 300 assistenttimmar.

Litteraturhistoria

- 55) professor i litteraturhistoria med poetik,
56) 1 000 assistenttimmar,
57) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring,
58) 1 000 assistenttimmar.

Musikforskning

- 59) universitetslektor i musikforskning,
60) teorilärare i Ae 23,
61) 500 assistenttimmar.

Språkvetenskapliga sektionen

Nordiska språk

- 62) personligt universitetslektorat i nordiska språk för docenten Verner Ekenvall med samtidig indragning av 195 timmar lektorsundervisning.

Romanska språk

- 63) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i spanska språket,
64) 500 assistenttimmar.

Slaviska språk

- 65) 500 assistenttimmar.

Gemensamt för sektionen

- 66) tekniker med arvode motsvarande hälften av lön i löneklass A 17 för skötsel av språklaboratorium.

Gemensamt för fakulteten

- 67) docent,
68) två forskarassistenter.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 51—53. I överensstämmelse med principbeslut av 1965 års riksdag (prop. 1965: 1 bil. 10 s. 396, SU 90, rskr 223) skall fr. o. m. budgetåret 1966/67 tillkomma en professur i idé- och lärdomshistoria vid Göteborgs universitet. Till densamma bör enligt universitetskanslersämbetet knytas dels 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en biträdestjänst med halvtidstjänstgöring.

Punkt 62. Kanslersämbetet erinrar om att till institutionen för nordiska språk vid Göteborgs universitet är knutet institutet för ortnamns- och dialektforskning. Föreståndare för institutet är docenten Verner Ekenvall, som f. n. är förordnad som extra universitetslektor vid universitetet. Dennes tjänstgöring som föreståndare motsvarar 99 lektorstimmar; återstående del av lektorstjänsten ägnar Ekenvall åt undervisning och examination i nordiska språk. Det är enligt kanslersämbetet från forskningssynpunkt angeläget att Ekenvall blir fastare knuten till föreståndarskapet och kan ägna mer tid åt institutet. Vidare anför ämbetet, att det för den del av lågstadieundervisningen i ämnet nordiska språk som omfattar fornsvenska, äldre nysvenska, dialekt- och ortnamnskänedom samt fornisländska f. n. saknas ordinarie lärare vid institutionen. Med stöd av det anförda föreslår kanslersämbetet att ett för docenten Ekenvall personligt universitetslektorat inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Med tjänsten bör enligt förslaget förenas föreståndarskapet för institutet för ortnamns- och dialektforskning. Tjänstgöringsskyldigheten vid institutet bör motsvara lägst 198 och högst 300 lektorstimmar. — Vid bifall till förslaget kan enligt ämbetet indragas 99 lektorstimmar, avsedda för institutet, och 96 lektorstimmar för ämnet nordiska språk.

Stockholms universitet

Historisk-filosofiska sektionen

Etnografi

- 69) 250 assistenttimmar.

Filmforskning

- 70) professor i filmforskning,
71) 500 assistenttimmar,
72) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring.

Konsthistoria

- 73) 1 000 assistenttimmar.

Musikforskning

- 74) teorilärare i Ae 23,
75) 500 assistenttimmar.

Nordisk och jämförande fornkonst

- 76) 500 assistenttimmar.

Teaterhistoria

- 77) 500 assistenttimmar.

Språkvetenskapliga sektionen

Allmän språkvetenskap

- 78) professor i allmän språkvetenskap,
79) 1 000 assistenttimmar,
80) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring.
81) ingenjör i Ae 23 (gemensam för institutionen för allmän språkvetenskap och fonetiska institutionen).

Arabiska språket

- 82) professor i arabiska språket, särskilt modern arabiska fr. o. m. 1967/68 (principbeslut),
83) arvode till utländsk lektor motsvarande lön i löneklass A 25 (tjänstgörings-skyldighet även vid Uppsala universitet).

Engelska språket

- 84) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i engelska språket.

Fonetik

- 85) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i fonetik,

Indologi

- 86) professor i indologi, särskilt nyindisk filologi,
- 87) 500 assistenttimmar,
- 88) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring.

Japanska språket

- 89) arvode till utländsk lektor motsvarande lön i löneklass A 25 (tjänstgörings-skyldighet även vid Uppsala universitet).

Romanska språk

- 90) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i franska språket,
- 91) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i spanska språket.

Slaviska språk

- 92) professor i ryska språket och litteraturen,
- 93) 500 assistenttimmar,
- 94) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring,
- 95) 500 assistenttimmar.

Tyska språket

- 96) preceptor i tyska språket och litteraturen,
- 97) 500 assistenttimmar,
- 98) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring.

G e m e n s a m t f ö r f a k u l t e t e n

- 99) två docenter,
- 100) två forskarassistenter.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 78—80. Universitetskanslersämbetet betonar den snabba utveckling som den internationella språkforskningen genomgått under de senaste årtiondena. Vid sidan av den historiska språkforskningen har enligt ämbetet vuxit fram en synkronisk, som analyserar språket i dess funktion som uttrycks- och kommunikationsmedel. Denna språkforskning, som står i nära kontakt med dels filosofi, psykologi och sociologi, dels informations- och kommunikationsteori, statistik samt matematisk databehandling, framträder enligt ämbetet numera som en självständig disciplin, i Skandinavien kallad allmän språkvetenskap. Genom att den synkroniska språkforskningen omfattar bl. a. språkinlärandets och språkundervisningens teori och metodik har den enligt ämbetet också rent praktisk betydelse. Kanslersämbetet finner det otänkbart att företrädarna för de befintliga språkämnena vid universiteten även skall kunna följa utvecklingen inom den allmänna språkvetenskapens sinsemellan mycket olika områden. — En professur i ämnet bör enligt ämbetet inrättas vid Stockholms universitet fr. o. m. budgetåret 1966/67. Vid bifall till förslaget bör enligt ämbetets förslag

medel också beräknas för dels 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en biträdestjänst med halvtidstjänstgöring.

Punkterna 82 och 86—88. I december 1964 överlämnade nordiska kulturkommissionen till regeringarna i de nordiska länderna det av en expertgrupp inom kommissionen utarbetade betänkandet »Afro-asiatiska studier i Norden» (NU 1965: 5). Betänkandet har i Sverige av Kungl. Maj:t överlämnats till universitetskanslersämbetet för vidtagande av de åtgärder vartill de i kommissionens resolution angivna rekommendationerna om utbyggnad av resurserna inom ämnesområdena afrikanska och asiatiska språk kunde ge anledning. Förslaget innebär för Sveriges del en utbyggnad av resurserna i främst arabiska språket, sinologi, japanologi och indologi genom tillkomst av professorer, universitetslektorat och utländska lektorat. Ämbetet föreslår som en första utbyggnadsetapp bl. a., att vid Stockholms universitet inrättas två professorer, en i indologi, särskilt nyindisk filologi fr. o. m. budgetåret 1966/67 samt en i arabiska språket, särskilt modern arabiska fr. o. m. budgetåret 1967/68. — Vid bifall till förslaget om professor i indologi, särskilt nyindisk filologi, bör enligt kanslersämbetet medel också beräknas för dels 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en biträdestjänst med halvtidstjänstgöring.

Punkterna 92—94. Humanistiska fakulteten vid Stockholms universitet har föreslagit, att en preceptor i ryska språket och litteraturen inrättas. — Kanslersämbetet erinrar om att det förutvarande examensämnet slaviska språk år 1962 delades upp i fyra ämnen på lågstadiet, nämligen ryska språket, polska språket, tjeckiska språket och serbokroatiska språket. Ämnet slaviska språk bibehölls dock i licentiatexamen. Det är enligt ämbetet uppenbart, att det slaviska språkområdet inte kan täckas av endast en professor vid varje lärosäte. Med hänsyn till i första hand antalet högstadiestuderande och i andra hand totalantalet studerande vid slaviska institutionen i Stockholm förordar ämbetet att en professor i ryska språket och litteraturen inrättas vid Stockholms universitet fr. o. m. nästa budgetår. — Vid bifall till förslaget bör enligt kanslersämbetet medel beräknas för dels 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en biträdestjänst med halvtidstjänstgöring.

Umeå universitet

L ä r a r u t b i l d n i n g m. m.

Engelska språket

- 101) två universitetslektorer i Ag 27 med samtidig indragning av medelsanvisning för 30 timmar lektorsundervisning,
- 102) arvode till utländsk lektor motsvarande lön i löneklass A 25,
- 103) 65 timmar övrig undervisning meddelad av utländsk lektor,
- 104) 1 800 assistenttimmar.

Franska språket

- 105) 79 timmar lektorsundervisning.

Historia

- 106) universitetslektor i historia, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214),
- 107) 500 assistenttimmar.

Litteraturhistoria

- 108) universitetslektor i litteraturhistoria med poetik i Ag 27 jämte särskilt arvode av 3 300 kr.,
109) 500 assistenttimmar.

Nordiska språk

- 110) universitetslektor i nordiska språk i Ag 27 jämte särskilt arvode av 3 300 kr.,
111) 200 timmar övrig undervisning meddelad av utländsk lektor,
112) 500 assistenttimmar.

Tyska språket

- 113) 79 timmar lektorsundervisning.

Undervisning rörande ämnesmetodik m. m.

- 114) höjning med 23 700 kr. av medelsanvisning (nu 21 300 kr.) för undervisning rörande ämnesmetodik m. m. (avser lärarutbildning även i samhällsvetenskapliga och matematisk-naturvetenskapliga ämnen).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 101—105 och 107—114. I överensstämmelse med ett i prop. 1964: 74 framlagt förslag beslöt 1964 års riksdag att försöksvis skulle anordnas samordnad ämnesteoretisk och praktisk-pedagogisk lärarutbildning vid universitetet i Umeå (SU 94, rskr 214). I propositionen redovisades (s. 47) ett av 1960 års lärarutbildningssakkunniga utarbetat förslag till personalorganisation m. m. På grundval av statsmakternas beslut har ifrågavarande utbildning påbörjats hösten 1964 i engelska språket och hösten 1965 i franska och tyska språken. Utbildningen skall enligt de sakkunnigas förslag utbyggas med bl. a. ämnena historia och svenska språket fr. o. m. läsåret 1966/67. De under punkterna 101—105 och 107—114 redovisade förslagen överensstämmer i huvudsak med den av de sakkunniga förordade personalorganisationen.

Punkt 106. Enligt principbeslut av 1964 års riksdag (prop. 1964: 74, SU 94, rskr 214) skall ett ordinarie universitetslektorat i ämnet historia inrättas vid Umeå universitet fr. o. m. nästa budgetår.

Härjämte föreslår kanslersämbetet att i runt tal ytterligare 52 000 kr. anvisas till de humanistiska fakulteterna som kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Ämbetet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid de humanistiska fakulteterna samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens lönelegation godkända överenskommelsen med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Med anledning av universitetskanslersämbetets förslag om inrättande av en professur i litteraturhistoria med poetik, särskilt dramatikforskning, vid Lunds

universitet har skrifter inkommit från historisk-filosofiska sektionen vid Uppsala universitet, som bl. a. uttalar önskemål om inrättande av en motsvarande professur i Uppsala, samt från professorerna vid Lunds universitet Staffan Björek och Carl Fehrman. Över nämnda skrifter har yttranden avgetts av statens skolor för scenisk utbildning i Stockholm, Göteborg och Malmö samt av utredningen rörande utbildningen inom teaterns, filmens, radions och televisionens områden m. m.

Riksmuseiutredningen har i ett den 2 juli 1965 till mig överlämnat betänkande »Statens etnografiska museum. Framtida ställning och verksamhetsformer» (stencil E 1965: 2) föreslagit bl. a. att en särskild professur i etnografi, skild från föreståndarskapet för statens etnografiska museum, inrättas vid Stockholms universitet fr. o. m. budgetåret 1966/67. Beträffande förslaget närmare innebörd samt remissyttrandena över detsamma vill jag hänvisa till min anmälan i det föregående av avlöningsanslaget till etnografiska museet.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i det föregående anfört vid min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m.

Härefter övergår jag till att behandla universitetskanslersämbetets förslag till förstärkning av personalorganisationen m. m. vid de humanistiska fakulteterna. I fråga om samtliga de tjänster som därvid kommer att förordas till inrättande fr. o. m. budgetåret 1966/67 bör det uppdragas åt ämbetet att upprätta förslag till placering vid institution.

Uppsala universitet. För ämnesområdet romanska språk finns f. n. en professur vid vart och ett av universiteten i Uppsala, Lund och Göteborg samt två professurer vid Stockholms universitet, varav en är särskilt inriktad mot de iberoromanska språken. Liksom universitetskanslersämbetet finner jag en ökning av antalet professurer i romanska språk motiverad med hänsyn till dels behovet av ökad forskarhandledning, dels önskvärdheten av en differentierad forskningsinriktning inom ämnesområdet. Jag förordar därför, att en professur inriktad mot särskilt franska språket inrättas vid Uppsala universitet fr. o. m. nästa budgetår. Professurens ämnesbenämning bör enligt min mening bli romanska språk, särskilt franska språket och litteraturen. I anslutning till förslaget om denna tjänst beräknar jag medel för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt för en biträdestjänst med halvtidstjänstgöring (p. 16—18).

Med anledning av kanslersämbetets under punkt 9 redovisade förslag beräknar jag medel för ytterligare 275 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete inom ämnet musikkforskning. Vidare beräknar jag medel för tre

biträdestjänster vid historisk-filosofiska sektionen samt för fyra sådana tjänster — varav en med halvtidstjänstgöring — vid språkvetenskapliga sektionen.

I övrigt räknar jag under förevarande anslag inte med andra förändringar vid denna fakultet än sådana av automatisk natur.

Lunds universitet. Jag finner det angeläget att undervisningen i finsk-ugriska språk vid Lunds universitet — vilket saknar ordinarie lärartjänst i ämnet — kan fortsätta i nuvarande omfattning även sedan professorn Julius Mägiste, som f. n. innehar en personlig docenttjänst, den 30 juni 1966 avgått med pension från denna tjänst. Jag förordar därför, att ett ordinarie universitetslektorat i finsk-ugriska språk inrättas vid universitetet fr. o. m. budgetåret 1966/67 (p. 43).

För bl. a. undervisningen i paleografi och kronologi i ämnena historia, litteraturhistoria, rättshistoria och kyrkohistoria har historisk-filosofiska sektionen i Lund hemställt om inrättande av en arkivarietjänst, personlig för filosofie licentiaten Arthur Peetre, vilken f. n. är förordnad på en assistenttjänst vid historiska institutionen. Kanslersämbetet har för sin del föreslagit en tjänst som arkivarie i ämnet historia med Peetre som förste innehavare. Då jag finner det önskvärt, att universitetet för sin undervisning även i fortsättningen skall kunna utnyttja Peetre, föreslår jag, att denne nu ges en fastare ställning; jag beräknar därför medel för en personlig extra tjänst i lönegrad A 23 vid universitetet fr. o. m. nästa budgetår. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av vederbörande universitetsmyndigheter besluta om anställningens karaktär m. m. Vid min medelsberäkning har jag förutsatt att — vid bifall till mitt förslag — medelsbehovet för timarvoderad undervisning minskar med 17 000 kr. (p. 30).

Vidare beräknar jag som en engångsanvisning för budgetåret 1966/67 medel motsvarande 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete vid arkivet för dekorativ konst. Slutligen beräknar jag medel för två nya biträdestjänster vid språkvetenskapliga sektionen.

I övrigt räknar jag under förevarande anslag inte med andra förändringar vid denna fakultet än sådana av automatisk natur.

Göteborgs universitet. Enligt beslut av 1965 års riksdag (prop. 1965: 1 bil. 10 s. 396, SU 90, rskr 223) skall fr. o. m. budgetåret 1966/67 inrättas en professur i idé- och lärdoms historia vid Göteborgs universitet. Jag beräknar nu erforderliga medel för denna tjänst jämte 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt för en biträdestjänst med halvtidstjänstgöring (p. 51—53).

Med anledning av kanslersämbetets under punkt 62 redovisade förslag förordar jag, att en ordinarie tjänst som universitetslektor i nordiska språk — personlig för docenten Verner Ekenvall — inrättas fr. o. m. budgetåret 1966/67.

Med tjänsten bör förenas föreståndarskapet för institutet för ortnamns- och dialektforskning. Vid bifall till mitt förslag om inrättande av lektoratet bör medel motsvarande 99 lektorstimmar avsedda för nämnda institut samt 96 lektorstimmar för ämnet nordiska språk dras in. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser rörande ifrågavarande tjänst.

Vidare beräknar jag medel för en biträdestjänst vid historisk-filosofiska sektionen och för en sådan tjänst vid språkvetenskapliga sektionen.

I övrigt räknar jag under förevarande anslag inte med andra förändringar vid denna fakultet än sådana av automatisk natur.

S t o c k h o l m s u n i v e r s i t e t. Inom ämnet allmän språkvetenskap har i vårt land hittills bedrivits forskning i endast mycket begränsad omfattning. Ämnet omfattar bl. a. studiet av språket som uttrycks- och kommunikationsmedel samt språkundervisningens teori och metodik. Liksom kanslersämbetet finner jag det angeläget, att ämnet blir företrätt av professor. Jag biträder därför ämbetets förslag och förordar, att en professur i allmän språkvetenskap inrättas vid Stockholms universitet fr. o. m. budgetåret 1966/67. I anslutning till förslaget om denna tjänst beräknar jag medel för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt för en biträdestjänst med halvtidstjänstgöring (p. 78—80).

Nordiska kulturkommissionen har på grundval av betänkandet »Afro-asiatiska studier i Norden» (NU 1965: 5) förordat, att utbyggnaden av utbildnings- och forskningsresurserna i Norden i bl. a. vissa asiatiska språk samordnas. I huvudsaklig överensstämmelse med kommissionens förslag har kanslersämbetet nu hemställt om inrättande vid Stockholms universitet av två professurer, den ena med inriktning mot de språk som i dag talas inom det indiska språkområdet, den andra inriktad mot modern arabiska. Med hänsyn bl. a. till att de vidgade internationella kontakterna medför ökat behov av kunskaper om språk och kultur i berörda områden, finner jag det starkt motiverat, att beslut nu fattas om inrättande av ifrågavarande professurer. I överensstämmelse med kanslersämbetets förslag förordar jag, att en professur i indologi, särskilt nyindisk filologi, inrättas vid Stockholms universitet fr. o. m. budgetåret 1966/67 (p. 86) samt att principbeslut fattas om inrättande av en professur i arabiska språket, särskilt modern arabiska, vid samma universitet fr. o. m. budgetåret 1967/68 (p. 82). I anslutning till förstnämnda förslag beräknar jag medel för 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt för en biträdestjänst med halvtidstjänstgöring (p. 86—88).

Ämnet slaviska språk företräds f. n. av en professor vid vart och ett av universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Stockholm. Kontakterna med rysk vetenskap och kultur har under senare år fått allt större omfattning, något som naturligen leder till behov av fördjupade kunskaper i ryska språket. Anta-

let aktiva högstadiestuderande i slaviska språk har under senare år kraftigt ökat, framför allt vid Stockholms universitet, där f. n. ett fyrtiotal licentiander och doktorander bedriver forskning inom ämnesområdet. Mot denna bakgrund förordar jag, att en professur med inriktning mot särskilt ryska språket inrättas vid Stockholms universitet fr. o. m. nästa budgetår. Professurens ämnesbenämning bör enligt min mening bli slaviska språk, särskilt ryska språket och litteraturen. Vidare beräknar jag medel för 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt en biträdestjänst med halvtidstjänstgöring (p. 92—94).

Riksmuseiutredningen har — såsom framgått vid min behandling av avlöningsanslaget till etnografiska museet — föreslagit, att en professur i etnografi skall inrättas vid Stockholms universitet fr. o. m. budgetåret 1966/67. F. n. gäller att innehavaren av tjänsten som professor och föreståndare vid statens etnografiska museum är skyldig att vid universitetet i Stockholm svara för viss undervisning och examination m. m. i ämnet allmän och jämförande etnografi. Denna skyldighet för museichefen föreslås av utredningen upphöra i samband med att en särskild professur i ämnet inrättas vid universitetet. Med hänsyn till bl. a. det allt större behovet av kunskaper om utvecklingsländernas kulturtraditioner förordar jag, att en professur i etnografi inrättas vid Stockholms universitet fr. o. m. nästa budgetår. Det bör i annat sammanhang uppdragas åt kanslersämbetet att framlägga förslag rörande tjänstens mer preciserade benämning. I anslutning till mitt förslag beräknar jag medel för en biträdestjänst med halvtidstjänstgöring. Vidare beräknar jag medel för ytterligare 250 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete inom ämnet etnografi (p. 69).

Den fasta lärarorganisationen bör enligt min mening förstärkas genom att vissa extra universitetslektorat ordinariesätts. Jag föreslår därför, att vid Stockholms universitet fr. o. m. budgetåret 1966/67 inrättas ett ordinarie universitetslektorat i vart och ett av ämnena engelska språket och franska språket (p. 84 och 90).

Vidare beräknar jag medel för tre nya biträdestjänster vid historisk-filosofiska sektionen samt för åtta sådana tjänster, varav en med halvtidstjänstgöring, vid språkvetenskapliga sektionen.

I övrigt räknar jag under förevarande anslag inte med andra förändringar vid denna fakultet än sådana av automatisk natur.

Umeå universitet. Enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 74 (SU 94, rskr 214) skall fr. o. m. den 1 juli 1966 inrättas bl. a. ett ordinarie universitetslektorat i ämnet historia. Jag beräknar nu erforderliga medel för denna tjänst (p. 106).

Utbildningsresurserna i de hittills organiserade ämnena inom filosofiska fakulteten i Umeå har med hänsyn till den omfattande lärarbristen i Norrland

i stor utsträckning inriktats mot utbildning av ämneslärare. I Umeå pågår sålunda sedan budgetåret 1964/65 ämneslärarutbildning, som nu omfattar bl. a. engelska, franska och tyska språken. Fr. o. m. budgetåret 1966/67 bör denna verksamhet enligt min mening utvidgas med bl. a. historia samt litteraturhistoria och nordiska språk (svenska språket). Då jag finner de under punkterna 101—105 och 107—114 redovisade förslagen väl underbyggda, beräknar jag för nästa budgetår medel i överensstämmelse därmed. Härigenom möjliggörs även, såvitt gäller engelska språket, mer än en fördubblad intagning per år.

I övrigt räknar jag under förevarande anslag inte med andra förändringar vid filosofiska fakulteten i Umeå än sådana av automatisk natur.

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av avlöningsanslag till fakulteter m. m. i stället för som hittills till de olika läroanstalterna får bl. a. till följd att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i de nya fakultetsanslagen. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat och på övergångsstat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för de humanistiska fakulteterna m. m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänstinnehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 25 930 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för de humanistiska fakulteterna m. m.;

b) godkänna följande avlöningsstat för de humanistiska fakulteterna m. m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till vissa ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 241 900
2. Avlöningar till vissa lärare, <i>förslagsvis</i>	16 151 300
3. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 938 500
	Summa kr. 26 331 700

Särskilda uppbördsmedel

Avkastning från vissa fonder vid		
a) Uppsala universitet	15 300	
b) Göteborgs universitet	174 400	
c) Stockholms universitet	161 650	351 350
Bidrag från enskilt håll till Stockholms universitet		50 350
	Summa kr.	401 700
	Nettoutgift kr.	25 930 000

c) till *Humanistiska fakulteterna m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 25 930 000 kr.

E 7. Teologiska fakulteterna: Avlöningar

Universitetskanslersämbetet erinrar inledningsvis om den nya studieordning som år 1955 genomfördes vid de teologiska fakulteterna och som syftade till att bl. a. möjliggöra utbildning av ett väsentligt ökat antal lärare i kristendoms-kunskap vid realskolor och gymnasier samt effektivera undervisningen för teologie kandidatexamen. Ämbetet framhåller att studerandeantalet vid dessa fakulteter, som före den nyssnämnda omläggningen var omkring 300, numera stigit till ca 900. År 1972 kan antalet teologie studerande enligt såväl 1963 års universitets- och högskolekommittés som kanslersämbetets beräkningar antagas uppgå till ca 1 500. Enligt ämbetets mening är de medel som f. n. står till de teologiska fakulteternas förfogande helt otillräckliga. För att detta förhållande inte skall få till följd att vissa universitetsstuderande får en lägre utbildningsstandard än andra föreslår ämbetet kraftiga höjningar av de teologiska fakulteternas kursanslag.

Med anledning av förslag från de *teologiska fakulteterna vid universiteten i Uppsala och Lund* hemställer kanslersämbetet i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 om vissa förstärkningar av personalen vid de teologiska fakulteterna. I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för ämbetets förslag. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast en fråga och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Ämbetets förslag redovisas läroanstalt för läroanstalt i följande sammanställningar.

Uppsala universitet

- 1) Docent,
- 2) 1 000 assistenttimmar,
- 3) höjning av kursanslaget (nu 48 100 kr.) med 124 200 kr.,
- 4) höjning av anslaget för den praktisk-teologiska undervisningen (nu 97 000 kr.) med 26 000 kr.

Lunds universitet

- 5) Forskardocent,
- 6) docent,
- 7) 1 275 assistenttimmar,
- 8) höjning av kursanslaget (nu 41 400 + 7 200 kr.) med 115 900 kr.,
- 9) höjning av anslaget för den praktisk-teologiska undervisningen (nu 78 800 kr.) med 21 000 kr.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 5. Forskardocentttjänst tillsätts för en tid av tre år. Förordnandetiden kan förlängas till sex år. Den som innehaft sådan tjänst under sex år kan emellertid, under vissa förutsättningar, efter medgivande av universitetskanslersämbetet förordnas för ytterligare viss tid, varjämte Kungl. Maj:t äger på särskilda skäl medge ytterligare förlängt förordnande (jfr prop. 1965:1 bil. 10 s. 346, SU 90, rskr 223). — Kanslersämbetets förslag om nya forskardocentttjänster motsvarar enligt ämbetet i huvudsak det antal förordnanden som väntas utlöpa under budgetåret 1966/67. — Med hänsyn till att docenten Bengt Häggglunds förordnande som e. o. forskardocent — vid teologiska fakulteten — utgår den 30 juni 1966 och att denne bör beredas möjlighet till förlängt förordnande föreslår ämbetet, att en forskardocenttjänst inrättas för teologiska fakulteten vid Lunds universitet.

Härjämte föreslår kanslersämbetet att i runt tal ytterligare 10 000 kr. anvisas till de teologiska fakulteterna som kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Ämbetet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid de teologiska fakulteterna samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens löne delegation godkända överenskommelsen med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i det föregående anfört vid min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m.

Uppsala universitet. Med anledning av kanslersämbetets förslag under punkt 2 beräknar jag medel för ytterligare 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete vid teologiska fakulteten i Uppsala. Fakulteten kommer därigenom att nästa budgetår föfoga över sammanlagt 3 500 assistenttimmar. Vidare beräknar jag medel för en höjning av fakultetens kursanslag med 25 000 kr. till 73 100 kr. (p. 3). I övrigt räknar jag inte med andra förändringar vid denna fakultet än sådana av automatisk natur.

Lunds universitet. Med hänsyn till av kanslersämbetet redovisade särskilda skäl förordar jag, att ytterligare en tjänst som forskardocent inrättas för teologiska fakulteten i Lund fr. o. m. budgetåret 1966/67. Vid första tillfälle, då en forskardocentur vid fakulteten blir ledig, bör emellertid enligt min mening

den ledigblivna tjänstens anknytning till fakultet vid Lunds universitet omprövas av Kungl. Maj:t efter förslag av universitetskanslersämbetet (p. 5).

Vidare beräknar jag medel för ytterligare 775 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete vid fakulteten, som därigenom kommer att nästa budgetår disponera sammanlagt 3 500 assistenttimmar (p. 7). Slutligen beräknar jag medel för en förstärkning av fakultetens kursanslag med 25 000 kr. till 66 400 kr. (p. 8). I övrigt räknar jag inte med andra förändringar vid teologiska fakulteten i Lund än sådana av automatisk natur.

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av avlöningsanslag till fakulteter m. m. i stället för som hittills till de olika läroanstalterna får bl. a. till följd att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i de nya fakultetsanslagen. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat och på övergångsstat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för de teologiska fakulteterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänstinnehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Anslaget bör uppföras med 2 276 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för de teologiska fakulteterna;

b) godkänna följande avlöningsstat för de teologiska fakulteterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	975 600
2. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> . . .	1 228 900
3. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	71 700
	Summa kr. 2 276 200

Särskilda uppbördsmedel

Avkastning från vissa fonder vid Uppsala universitet	200
	Nettoutgift kr. 2 276 000

c) till *Teologiska fakulteterna*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 276 000 kr.

F 8. Juridiska fakulteterna: Avlöningar

Universitetskanslersämbetet erinrar inledningsvis om 1957 års reform av juristutbildningen (prop. 86, SU 128, rskr 318). En utgångspunkt för reformen var, anför kanslersämbetet, antalet nyinskrivna läsåret 1955/56, som utgjorde 277. Ämbetet, som anger antalet nyinskrivna juris studerande läsåret 1964/65 till drygt 700, påpekar att det nuvarande antalet närvarande studerande enligt 1963 års universitets- och högskolekommittés beräkningar torde komma att ungefär fördubblas fram till början av 1970-talet och finner en förstärkning av lärarkadern nödvändig. I detta sammanhang återknyter ämbetet till sitt förut redovisade förslag om en utvidgning av speciallärarsystemet. Ämbetet erinrar därjämte om att universitetsautomatiken hittills inte tillämpats på de juridiska fakulteterna men finner förslag i annan riktning böra anstå i avvaktan på den inom ämbetet pågående automatikutredningen. Vidare anmäler ämbetet sin avsikt att göra en översyn av beräkningsgrunderna för de juridiska fakulteternas kursanslag.

Med anledning av förslag från de *juridiska fakulteterna vid universiteten i Uppsala, Lund och Stockholm* hemställer kanslersämbetet i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 om vissa förstärkningar av personalen vid de juridiska fakulteterna. I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för ämbetets förslag. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast en fråga och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Ämbetets förslag redovisas läroanstalt för läroanstalt i följande sammanställningar.

Uppsala universitet

- 1) Preceptor i civilrätt fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 2) 250 assistenttimmar fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 3) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 4) forskarassistent,
- 5) 2 000 assistenttimmar,
- 6) höjning av kursanslaget (nu 100 900 kr.) med 54 100 kr.,
- 7) vaktmästare i högst Ae 9 med halvtidstjänstgöring.

Lunds universitet

- 8) Preceptor i civilrätt fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 9) 250 assistenttimmar fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 10) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 11) forskarassistent,
- 12) 1 750 assistenttimmar,
- 13) höjning av kursanslaget (nu 121 700 kr.) med 43 300 kr.,
- 14) vaktmästare i högst Ae 9 med halvtidstjänstgöring.

Stockholms universitet

- 15) Professor i jämförande rättsvetenskap (gemensam för universiteten i Uppsala och Stockholm),
- 16) 500 assistenttimmar,
- 17) e.o. biträde med halvtidstjänstgöring,
- 18) professor i civilrätt, särskilt arbetsrätt, fr. o. m. den 1 januari 1968 (principbeslut) med tjänstgöringsskyldighet även vid universiteten i Uppsala och Lund,
- 19) preceptor i finansrätt,
- 20) 250 assistenttimmar,
- 21) e. o. biträde med halvtidstjänstgöring,
- 22) forskarasistent,
- 23) 3 000 assistenttimmar,
- 24) höjning av kursanslaget (nu 212 400 kr.) med 62 600 kr.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 18. Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet har föreslagit att en professor i civilrätt, särskilt arbetsrätt, skall inrättas vid universitetet fr. o. m. den 1 juli 1966. — Universitetskanslersämbetet framhåller att arbetsrätten efter hand kommit att framstå som en ganska särpräglad del av avtals- och obligationsrätten och erinrar om kollektivavtalssystemets framväxt och tillkomsten av 1928 års lagstiftning rörande kollektivavtal och arbetsdomstol. Vidare har arbetsrätten enligt ämbetet influerats av sociallagstiftning rörande arbetarskydd, arbetstid, semester och socialförsäkring. En ändamålsenlig utformning av detta rättsområde kan, anför ämbetet, i det moderna samhället medverka till att utjämna intressemotsättningarna mellan arbetsmarknadens parter och därmed till freden på arbetsmarknaden. En specialprofessor i arbetsrätt bör enligt ämbetet inrättas i Stockholm, där arbetsdomstolen och arbetsmarknadens centralorganisationer har sitt säte. Vidare råder — framhåller ämbetet — vid juridiska fakulteten i Stockholm en avsevärd brist på professorstimmar i civilrätt, varför innehavaren av en ny professor bör åläggas att undervisa i även andra delar av civilrätten än arbetsrätten. Ämbetet föreslår, bl. a. med hänsyn härtill, att en professor i civilrätt, särskilt arbetsrätt, inrättas vid Stockholms universitet. Vidare förordar ämbetet att professuren konstrueras som »riksprofessor», dvs. att innehavaren bör vara tjänstgöringsskyldig vid rikets samtliga juridiska fakulteter. Den undervisning det härvid är fråga om avser väsentligen tillämpade studier eller licentiatstudiet. — Professuren bör enligt ämbetet inrättas fr. o. m. den 1 januari 1968.

Härjämte föreslår kanslersämbetet att i runt tal ytterligare 14 000 kr. anvisas till de juridiska fakulteterna som kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Ämbetet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid de juridiska fakulteterna samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens löne delegation godkända överenskommelsen med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag anfört i det föregående vid min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m.

Med anledning av föreliggande förslag beräknar jag medel för en höjning av kursanslagen vid de juridiska fakulteterna med 115 000 kr. till sammanlagt 550 000 kr. Enligt vad jag erfarit har kanslersämbetet tillkallat en särskild utredningsman med uppgift att undersöka användningen av anvisade medel för undervisning m. m. Med hänsyn härtill avser jag att senare för Kungl. Maj:t framlägga förslag till fördelning av kursanslagen mellan de tre juridiska fakulteterna (p. 6, 13 och 24).

Uppsala universitet. Med anledning av kanslersämbetets förslag under punkt 5 beräknar jag medel för ytterligare 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete vid juridiska fakulteten i Uppsala. Fakulteten kommer därigenom att nästa budgetår disponera sammanlagt 5 500 assistenttimmar. Utöver vad jag nyss anfört beträffande kursanslaget räknar jag i övrigt inte med andra förändringar vid denna fakultet än sådana av automatisk natur.

Lunds universitet. Även för Lunds universitets juridiska fakultet beräknar jag medel för ytterligare 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete. Totalt kommer fakulteten därigenom att budgetåret 1966/67 föfoga över 5 000 assistenttimmar (p. 12). Utöver vad jag tidigare anfört beträffande kursanslaget räknar jag i övrigt inte med andra förändringar vid denna fakultet än sådana av automatisk natur.

Stockholms universitet. Behovet av en specialprofessur i arbetsrätt har efter hand blivit allt mer angeläget med hänsyn till den snabba utveckling som äger rum på detta rättsområde. En redan rik rättsfallsflora tillförs ständigt nya bidrag genom arbetsdomstolens utslag i kollektivavtalsmål. I huvudsaklig överensstämmelse med kanslersämbetets förslag förordar jag, att en professur i civilrätt, särskilt arbetsrätt, inrättas vid Stockholms universitet. Med hänsyn till ämnesområdets vikt bör professuren tillkomma redan budgetåret 1966/67. Tjänstinnehavaren bör åläggas tjänstgöringsskyldighet vid rikets samtliga juridiska fakulteter. Sistnämnda förslag innebär sålunda för denna speciella tjänst ett avsteg från vad jag i det föregående föreslagit i fråga om professors och laborators tjänstgöringsskyldighet vid flera fakulteter på samma ort. Vid bifall till förslaget bör medel beräknas för dels 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en tjänst som biträde med halvtidstjänstgöring (p. 18).

Jag beräknar vidare medel för ytterligare 2 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete vid stockholmsfakulteten, varigenom denna nästa

budgetår kommer att disponera sammanlagt 7 000 assistenttimmar (p. 23). Utöver vad jag tidigare anfört beträffande kursanslaget räknar jag i övrigt inte med andra förändringar vid denna fakultet än sådana av automatisk natur.

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av avlöningsanslag till fakulteter m. m. i stället för som hittills till de olika läroanstalterna får till följd bl. a., att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i de nya fakultetsanslagen. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat och på övergångsstat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för de juridiska fakulteterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänstinnehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Anslaget bör uppföras med 5 054 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för de juridiska fakulteterna;

b) godkänna följande avlöningsstat för de juridiska fakulteterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 849 700
2. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	1 987 200
3. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	281 000
	Summa kr. 5 117 900

Särskilda uppbördsmedel

Avkastning från vissa fonder vid Stockholms universitet	63 900
	Nettoutgift kr. 5 054 000

c) till *Juridiska fakulteterna*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 5 054 000 kr.

E 9. Samhällsvetenskapliga fakulteterna m. m.: Avlöningar

Universitetskanslersämbetet framhåller inledningsvis att det för planeringen av den framtida utbildningen av samhällsvetare och ekonomer torde krävas vissa expertutredningar. I detta sammanhang anmäler ämbetet att sakkunniga tillkallats för utredning av bl. a. möjligheterna att åstadkomma två alternativ till den nuvarande studiegången för filosofisk-samhällsvetenskaplig examen, nämligen ett med inriktning mot företagsekonomi och ett med tonvikt på samhällsplanering. För att den enligt ämbetet krisartade bristen på lärarkrafter inom den samhällsvetenskapliga och ekonomiska utbildningen skall kunna avhjälpas måste omedelbara åtgärder vidtagas. Ämbetets förslag rörande personal för budgetåret 1966/67 syftar dels till att nuvarande lärarkraftresurser skall kunna förstärkas, dels till att lärarna skall kunna avlastas administrativa plikter, dels till att basen för framtida rekrytering av kvalificerade lärarkrafter skall kunna breddas. I sistnämnda syfte föreslås bl. a. att ett antal forskarassistenttjänster inrättas.

Med anledning av förslag från de *samhällsvetenskapliga fakulteterna vid universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Stockholm, filosofiska fakulteten vid universitetet i Umeå* samt *fakulteten vid handelshögskolan i Göteborg* hemställer kanslersämbetet i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 om avsevärda förstärkningar av personalen vid de samhällsvetenskapliga fakulteterna. I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för ämbetets förslag. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Lunds universitet har anhållit, att antalet intagningsplatser till civilekonomutbildningen vid universitetet — f. n. 200 — ökas med 75 till 275 fr. o. m. läsåret 1966/67. Universitetskanslersämbetet påpekar, att det råder brist på personer med högre ekonomisk utbildning samt att även ett stort antal civilingenjörer önskar ekonomutbildning. Då en snabb utbyggnad är önskvärd inom detta utbildningsområde, tillstyrker ämbetet fakultetens förslag.

Ämbetets förslag redovisas läroanstalt för läroanstalt i följande sammanställningar.

*Uppsala universitet**Ekonomisk historia*

- 1) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i ekonomisk historia.

Företagsekonomi

- 2) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i företagsekonomi.

Nationalekonomi

- 3) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i nationalekonomi.

Pedagogik

- 4) laborator i pedagogik,
- 5) 500 assistenttimmar,
- 6) e. o. biträde,
- 7) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i pedagogik,
- 8) 500 assistenttimmar.

Psykologi

- 9) laborator i psykologi, särskilt tillämpad psykologi,
- 10) 500 assistenttimmar,
- 11) e. o. biträde,
- 12) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i psykologi,
- 13) 1 000 assistenttimmar.

Sociologi

- 14) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i sociologi.

Statistik

- 15) preceptor i statistik,
- 16) 500 assistenttimmar,
- 17) e. o. biträde,
- 18) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i statistik.

Statskunskap

- 19) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i statskunskap.

Gemensamt för fakulteten

- 20) fyra forskarassistenter,
- 21) vaktmästare i högst Ae 9,
- 22) förstärkning med 150 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

Lunds universitet

Beskattningsrätt

- 23) universitetslektor i beskattningsrätt (ekonomutbildning).

Ekonomisk historia

- 24) preceptor i ekonomisk historia,
- 25) 500 assistenttimmar,
- 26) e. o. biträde,
- 27) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i ekonomisk historia.

Företagsekonomi

- 28) professor i företagsekonomi, speciellt administration,
- 29) 1 000 assistenttimmar,
- 30) e. o. biträde,
- 31) ändring av ämnesbenämningarna på tre professurer i företagsekonomi till professurer i resp. företagsekonomi, speciellt redovisning och finansiering, företagsekonomi, speciellt kostnads- och intäktsanalys samt företagsekonomi, speciellt distributionsekonomi, allt vid bifall till förslaget under punkt 28,
- 32) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i företagsekonomi,
- 33) universitetslektor i företagsekonomi (ekonomutbildning),
- 34) institutionssekreterare i Ae 19 (företagsekonomiska institutionen).

Nationalekonomi

- 35) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i nationalekonomi,
- 36) universitetslektor i nationalekonomi (ekonomutbildning).

Pedagogik

- 37) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i pedagogik,
- 38) 500 assistenttimmar.

Psykologi

- 39) laborator i psykologi, särskilt tillämpad psykologi,
- 40) 500 assistenttimmar,
- 41) e. o. biträde,
- 42) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i psykologi,
- 43) 1 000 assistenttimmar.

Sociologi

- 44) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i sociologi.

Statistik

- 45) medelsanvisning av 10 200 kr. till undervisningsarvoden för kurs i statistik (ekonomutbildning).

Statskunskap

- 46) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i statskunskap.

Gemensamt för fakulteten

- 47) fem forskarasistenten (av vilka en för ekonomutbildning),
- 48) vaktmästare i högst Ae 9,
- 49) förstärkning med 100 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 23. Undervisningsbehovet i ämnet beskattningsrätt inom ramen för ekonomutbildningen vid Lunds universitet täcks enligt universitetskanslersämbetet f. n. till största delen genom timarvoderad lektorsundervisning. Med hänsyn till den ökande tillströmningen av studerande till ämnet finner ämbetet det angeläget, att ett ordinarie universitetslektorat i beskattningsrätt inrättas vid universitetet fr. o. m. budgetåret 1966/67. Ämbetet tillstyrker vidare ett av fakulteten väckt förslag, att professorn i finansrätt och finansvetenskap vid juridiska fakulteten framdeles skall åläggas att ombesörja viss del av tvåbetygsundervisningen i beskattningsrätt och att i stället en del av tjänstgöringsskyldigheten för innehavaren av det föreslagna universitetslektoratet i beskattningsrätt förläggs till sistnämnda fakultet.

Punkterna 33 och 36. Vid bifall till förslaget om ökad intagning till ekonomutbildningen vid Lunds universitet växer enligt universitetskanslersämbetet behovet av lektorsundervisning i ämnena företagsekonomi och nationalekonomi. Kanslersämbetet föreslår med hänvisning bl. a. härtill, att fr. o. m. nästa budgetår ett ordinarie universitetslektorat inrättas vid universitetet i vardera av ämnena företagsekonomi och nationalekonomi.

Göteborgs universitet

Företagsekonomi

- 50) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i företagsekonomi.

Kulturgeografi

- 51) 250 assistenttimmar.

Nationalekonomi

- 52) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i nationalekonomi.

Pedagogik

- 53) 500 assistenttimmar.

Psykologi

- 54) 1 000 assistenttimmar.

Sociologi

- 55) den med professuren i sociologi förenade tjänstgöringsskyldigheten förläggs i sin helhet till universitetet (nu delvis förlagd till socialhögskolan i Göteborg),
56) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i sociologi.

Statistik

- 57) personlig professur i demografi för professorn Hannes Hyrenius,
58) 1 000 assistenttimmar,
59) e. o. biträde,
60) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i statistik.

Gemensamt för fakulteten

- 61) fyra docenter,
- 62) fyra forskarassistenter,
- 63) vaktmästare i högst Ae 9,
- 64) förstärkning med 125 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

Stockholms universitet

Företagsekonomi

- 65) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i företagsekonomi.

Internationell ekonomi

- 66) ordinarie sättnings av personlig professur i internationell ekonomi.

Kulturgeografi

- 67) professor i ekonomisk geografi med samhällsplanering,
- 68) 1 000 assistenttimmar,
- 69) e. o. biträde,
- 70) 250 assistenttimmar.

Nationalekonomi

- 71) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i nationalekonomi.

Pedagogik

- 72) laborator i pedagogik,
- 73) 500 assistenttimmar,
- 74) e. o. biträde,
- 75) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i pedagogik,
- 76) 500 assistenttimmar,
- 77) institutionssekreterare i Ae 19 (för institutionsgruppen för psykologi och pedagogik).

Psykologi

- 78) 1 000 assistenttimmar.

Socialekologi

- 79) professor i socialekologi,
- 80) 1 000 assistenttimmar,
- 81) e. o. biträde.

Sociologi

- 82) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i sociologi.

Statistik

- 83) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i statistik,
- 84) institutionssekreterare i Ae 19 (statistiska institutionen).

Statskunskap

- 85) professor i statskunskap,
- 86) 1 000 assistenttimmar,
- 87) e. o. biträde,
- 88) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i statskunskap.

Gemensamt för fakulteten

- 89) forskardocent fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 90) docent,
- 91) fyra forskarassistenter,
- 92) vaktmästare i högst Ae 9,
- 93) förstärkning med 125 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 85—87. Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet har föreslagit, att en professur och en preceptor i statskunskap inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

Statskunskap är enligt kanslersämbetet det största undervisningsämnet inom samhällsvetenskaplig fakultet. Vid samtliga läroanstalter där ämnet finns representerat har enligt ämbetet behovet av professorsundervisning avsevärt överstigit det antal professorstimmar, som motsvarar undervisningsskyldigheten vid ordinarie lärartjänster. Ämnet företräds vid Stockholms universitet av dels en professor, dels en preceptor på övergångsstat, som f. n. har endast hälften av sin undervisningsskyldighet förlagd till universitetet. Budgetåret 1965/66 disponerar ämnet en extra preceptor, avlönad av medel från anslaget till provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m. Ämbetet, som föreslår att ytterligare en professur i statskunskap inrättas vid Stockholms universitet fr. o. m. budgetåret 1966/67, understryker vidare ämnets differentierade karaktär och det stora behovet av förbättrade resurser för högstadieutbildning och forskarhandledning. Vid bifall till förslaget om en professur bör enligt ämbetet till tjänsten knytas dels 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en e. o. biträdestjänst.

Punkt 89. Forskardocenttjänst tillsätts för en tid av tre år. Förordnandetiden kan förlängas till sex år. Den som innehaft sådan tjänst under sex år kan emellertid, under vissa förutsättningar, efter medgivande av universitetskanslersämbetet, förordnas för ytterligare tid, varjämte Kungl. Maj:t äger på särskilda skäl medge ytterligare förlängt förordnande (jfr prop. 1965:1 bil. 10 s. 346, SU 90, rskr 223). — Kanslersämbetets förslag om nya forskardocenttjänster motsvarar enligt ämbetet i huvudsak det antal förordnanden som väntas utlöpa 1966/67. — Med hänsyn till att docenten Nils Fribergs förordnande som e. o. forskardocent — vid kulturgeografiska institutionen — utgår den 31 december 1966

och att denne bör beredas möjlighet till förlängt förordnande föreslår ämbetet, att en forskardocenttjänst inrättas för samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet.

Umeå universitet

Den samhällsvetenskapliga utbildnings- och forskningsorganisationen

Ekonomisk historia

- 94) professor i ekonomisk historia, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214),
- 95) 1 000 assistenttimmar,
- 96) e. o. biträde,
- 97) universitetslektor i ekonomisk historia, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214).

Kulturgeografi

- 98) 1 000 assistenttimmar.

Pedagogik (lärarutbildning)

- 99) 108 timmar lektorsundervisning med samtidig indragning av 92 timmar professorsundervisning.

Psykologi

- 100) professor i psykologi, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214),
- 101) 1 000 assistenttimmar,
- 102) e. o. biträde,
- 103) universitetslektor i psykologi, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214).

Sociologi

- 104) professor i sociologi, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214),
- 105) 1 000 assistenttimmar,
- 106) e. o. biträde,
- 107) universitetslektor i sociologi, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214).

Statistik

- 108) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i statistik,
- 109) 500 assistenttimmar.

Gemensamt för den samhällsvetenskapliga utbildningsorganisationen

- 110) docent,
- 111) två forskarassistenter.
- 112) förstärkning med 400 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

Punkterna 94—97 och 100—107. I överensstämmelse med principbeslut av 1964 års riksdag (prop. 1964: 74, SU 94, rskr 214) skall fr. o. m. nästa budgetår vid Umeå universitet tillkomma en professur i vart och ett av ämnena ekonomisk historia, psykologi och sociologi samt ett ordinarie universitetslektorat i vart och ett av ämnena ekonomisk historia, psykologi och sociologi. Till var och en av professurerna bör enligt ämbetet knytas 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt en e. o. biträdestjänst.

Handelshögskolan i Göteborg

Företagsekonomi

- 113) preceptor i företagsekonomi, speciellt offentlig ekonomi och förvaltning,
- 114) 500 assistenttimmar,
- 115) e. o. biträde,
- 116) universitetslektor i distributionsekonomi,
- 117) 1 000 assistenttimmar (företagsekonomi, speciellt redovisning och finansiering).

Gemensamt för fakulteten

- 118) två forskarassistenter,
- 119) minskning av inkomstposten Bidrag från Göteborgs stad med 50 000 (nu 150 000) kr. (jfr prop. 1961: 83 s, 28 och 32).

Härjämte föreslår kanslersämbetet att i runt tal ytterligare 75 000 kr. anvisas till de samhällsvetenskapliga fakulteterna som kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Ämbetet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid de samhällsvetenskapliga fakulteterna samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens löne delegation godkända överenskommelsen med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Med anledning av universitetskanslersämbetets förslag om inrättande av en personlig professur i demografi vid Göteborgs universitet för professorn Hannes Hyrenius har styrelsen för internationell utveckling inkommit med en särskild skrivelse.

Departementschefen

Först vill jag erinra om vad jag i det föregående anført vid min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m.

Universitetskanslersämbetet har föreslagit att intagningskapaciteten vid ekonomutbildningen i Lund skall ökas från 200 till 275 platser fr. o. m. nästa läsår. Med hänsyn till att efterfrågan på personer med ekonomexamen under senare

år ytterligare accentuerats förordar jag att förslaget genomförs. I det följande beräknar jag medel med beaktande härav.

Jag övergår härefter till att behandla kanslersämbetets förslag till förstärkning av personalorganisationen m. m. vid de samhällsvetenskapliga fakulteterna m. m. I fråga om samtliga de tjänster som därvid kommer att förordas till inrättande fr. o. m. budgetåret 1966/67 bör det uppdragas åt ämbetet att upprätta förslag till placering vid institution.

Uppsala universitet. Den fasta lärarorganisationen vid samhällsvetenskapliga fakulteten i Uppsala bör enligt min mening förstärkas genom att vissa extra universitetslektorat ordinariesätts. Jag förordar därför, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 inrättas ett ordinarie universitetslektorat i vart och ett av ämnena företagsekonomi, nationalekonomi, pedagogik och pedagogisk psykologi, psykologi, sociologi, statistik samt statskunskap (p. 2—3, 7, 12, 14 och 18—19).

Vidare beräknar jag medel för sju nya biträdestjänster vid fakulteten, varav en med halvtidstjänstgöring. I övrigt räknar jag under förevarande anslag inte med andra förändringar vid denna fakultet än sådana av automatisk natur.

Lunds universitet. I det föregående har jag förordat, att intagningskapaciteten vid ekonomutbildningen i Lund skall ökas med 75 platser till 275 platser fr. o. m. läsåret 1966/67. Med hänsyn härtill beräknar jag medel för dels 378 timmar lektorsundervisning i ämnet företagsekonomi, dels 250 timmar lektorsundervisning i ämnet nationalekonomi. Vidare beräknar jag ett belopp av 10 200 kr. till undervisningsarvodet för en kurs i ämnet statistik (p. 33, 36 och 45).

I överensstämmelse med universitetskanslersämbetets förslag förordar jag, att ett ordinarie universitetslektorat i beskattningsrätt, avsett företrädesvis för ekonomutbildningen, inrättas vid Lunds universitet fr. o. m. budgetåret 1966/67. Härutöver avser jag att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att besluta om viss omfördelning av tillgängliga undervisningstimmar mellan de samhällsvetenskapliga och juridiska fakulteterna i Lund (p. 23).

Den fasta lärarorganisationen vid fakulteten i övrigt bör enligt min mening ytterligare förstärkas genom att vissa extra universitetslektorat ordinariesätts. Jag föreslår därför, att vid Lunds universitet fr. o. m. nästa budgetår inrättas ett ordinarie universitetslektorat i vart och ett av ämnena företagsekonomi, nationalekonomi, pedagogik och pedagogisk psykologi, psykologi, sociologi samt statskunskap (p. 32, 35, 37, 42, 44 och 46).

Vidare beräknar jag medel för en ny biträdestjänst. I övrigt räknar jag under förevarande anslag inte med andra förändringar vid denna fakultet än sådana av automatisk natur.

Göteborgs universitet. Den fasta lärarorganisationen vid samhällsvetenskapliga fakulteten i Göteborg bör enligt min mening förstärkas genom att vissa extra universitetslektorat ordinariesätts. Jag föreslår därför, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 inrättas ett ordinarie universitetslektorat i vart och ett av ämnena företagsekonomi, nationalekonomi och statistik (p. 50, 52 och 60).

I övrigt räknar jag under förevarande anslag inte med andra förändringar vid denna fakultet än sådana av automatisk natur.

Stockholms universitet. I ämnet statskunskap finns vid Stockholms universitet f. n. ett sextiotal aktiva licentiander och doktorander. Behovet av förbättrade resurser för högstadieutbildning och forskarhandledning har för innevarande läsår i viss mån kunnat tillgodoses genom att ämnet erhållit en extra preceptur, för vilken medel utgår från anslaget till provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m. Enligt min mening bör en förstärkning ske av den fasta utbildnings- och forskningsorganisationen i ämnet. Med anledning härav föreslår jag, att en ordinarie preceptur i statskunskap inrättas vid Stockholms universitet fr. o. m. den 1 juli 1966. I anslutning till förslaget om denna tjänst beräknar jag medel för 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt för en biträdestjänst (p. 85—87).

Med anledning av kanslersämbetets under punkt 89 redovisade förslag förordar jag vidare, att ytterligare en forskardocenttjänst med anknytning till samhällsvetenskapliga fakulteten i Stockholm inrättas fr. o. m. den 1 januari 1967.

Den fasta lärarorganisationen vid fakulteten bör enligt min mening förstärkas genom att vissa extra universitetslektorat ordinariesätts. Jag föreslår därför, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 inrättas ett ordinarie universitetslektorat i vart och ett av ämnena företagsekonomi, nationalekonomi, pedagogik och pedagogisk psykologi, sociologi, statistik samt statskunskap (p. 65, 71, 75, 82—83 och 88). Vidare beräknar jag medel för fyra nya biträdestjänster vid fakulteten.

I övrigt räknar jag under förevarande anslag inte med andra förändringar vid denna fakultet än sådana av automatisk natur.

Umeå universitet. Enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 74 (SU 94, rskr 214) skall fr. o. m. budgetåret 1966/67 en professur och ett ordinarie universitetslektorat inrättas vid Umeå universitet i vart och ett av ämnena ekonomisk historia, psykologi och sociologi. Jag beräknar nu erforderliga medel för dessa tjänster samt för 3 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete och för tre biträdestjänster (p. 94—97 och 100—107). Därutöver förordar jag, att ett extra universitetslektorat i statistik ordinariesätts fr. o. m. nästa budgetår (p. 108).

Med anledning av kanslersämbetets under punkterna 110 och 111 redovisade förslag förordar jag vidare, att en docenttjänst och en tjänst som forskarasistent inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Dessutom beräknar jag medel för 500

assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete i ämnet statistik (p. 109).

Slutligen beräknar jag medel för 108 timmar lektorsundervisning med samtidig indragning av 92 timmar professorsundervisning i ämnet pedagogik. Ifrågasvarande undervisning ingår i ämnesläroarbete i Umeå (p. 99).

I övrigt räknar jag under förevarande anslag inte med andra förändringar vid filosofiska fakulteten i Umeå än sådana av automatisk natur.

H a n d e l s h ö g s k o l a n i G ö t e b o r g. I vad avser fakulteten vid denna högskola räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av avlöningsanslag till fakulteter m.m. i stället för som hittills till de olika läroanstalterna får bl. a. till följd att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i de nya fakultetsanslagen. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat och på övergångsstat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för de samhällsvetenskapliga fakulteterna m.m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänstinnehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 26 491 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för de samhällsvetenskapliga fakulteterna m.m.,

b) godkänna följande avlöningsstat för de samhällsvetenskapliga fakulteterna m.m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 720 700
2. Avlöningar till vissa lärare, <i>förslagsvis</i>	16 073 900
3. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 959 000

Summa kr. 26 753 600

Särskilda uppbördsmedel

Avkastning från vissa fonder vid		
a) Göteborgs universitet	20 700	
b) Stockholms universitet	41 900	
c) handelshögskolan i Göteborg	100 000	162 600
Bidrag från Göteborgs stad till handelshögskolan		
i Göteborg		100 000
	Summa kr.	262 600
	Nettoutgift kr.	26 491 000

c) till *Samhällsvetenskapliga fakulteterna m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 26 491 000 kr.

E 10. Medicinska fakulteterna m. m.: Avlöningar

Universitetskanslersämbetet framhåller inledningsvis, att intagningskapaciteten vid de medicinska fakulteterna, som läsåret 1954/55 omfattade 310 nybörjarplatser, fr. o. m. innevarande läsår höjts till 718 platser, vilket sålunda innebär mer än en fördubbling på ett drygt årtionde. Vidare erinras om det beslut av 1963 års riksdag (prop. 172, SU 212, rskr 405), enligt vilket kapaciteten under återstoden av 1960-talet skulle byggas ut till att omfatta drygt 900 nybörjarplatser årligen. Ämbetet finner det angeläget, att de medicinska fakulteterna erhåller förstärkta resurser med hänsyn till bl. a. vetenskapens framsteg internationellt sett samt hälso- och sjukvårdens utveckling inom landet, varvid ämbetet särskilt pekar på den differentiering som pågår inom de olika vetenskapsområdena. Därutöver understryks det ökade behovet av resurser för vidareutbildning av läkare. Såvitt gäller behovet av nya tjänster framhåller ämbetet att de skilda fakulteterna inlämnat förslag till en betydande upprustning av lärar- och forskarorganisationen, bl. a. i form av en rad tjänster inom kliniska subspecialitetsområden. I avvaktan på resultaten av vissa pågående utredningar, särskilt 1963 års forskarutredning och 1963 års klinikutredning, och i syfte att de mera specialiserade utbildnings- och forskningsorganisationerna skall kunna differentieras mellan de olika läroanstalterna har dock ämbetet funnit sig böra starkt begränsa sina egna förslag i detta hänseende. Ämbetets återhållsamhet är därjämte betingad av önskemålet om en snabb och betydande upprustning av de medicinska institutionernas sakanslag och biträdesorganisation. Ett genomförande av en sådan upprustning skulle enligt ämbetet kunna medföra stora effektivitetsvinster för såväl utbildningen som forskningen.

På grundval av prop. 1965: 141 angående utbyggnaden av universitet och högskolor m. m. har riksdagen beslutit bl. a., att antalet nybörjarplatser vid vardera av de medicinska fakulteterna vid universiteten i Uppsala och Umeå skall ökas med 20 till totalt 110 resp. 82 platser fr. o. m. läsåret 1966/67 (SU 173, rskr 411).

Med anledning av förslag från *de medicinska fakulteterna vid universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå samt vid karolinska institutet* hemställer kanslersämbetet i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 om avsevärda förstärkningar av personalen vid de medicinska fakulteterna. Ämbetet lägger även fram förslag om viss personal för den preklinisk-odontologiska utbildning som enligt den av riksdagen godkända prop. 1964: 161 (SU 183, rskr 364) avses anordnad vid Göteborgs universitet fr. o. m. budgetåret 1966/67.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för kanslersämbetets förslag till ändringar i de medicinska fakulteternas personalorganisation m. m. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Ämbetets förslag redovisas läroanstalt för läroanstalt i följande sammanställningar.

Uppsala universitet

Hygien

- 1) professor i hygien fr. o. m. 1967/68 (principbeslut).

Medicinsk fysik

- 2) professor i medicinsk fysik,
- 3) 1 000 assistenttimmar,
- 4) tre e. o. biträden.

Medicinskt teoretiska institutionerna

- 5) laboratorientendent i Ae 19.

Psykiatriska kliniken (akademiska sjukhuset)

- 6) psykolog i Ae 27 med samtidig indragning av en tjänst som psykologassistent i Ae 17.

Rättsmedicin

- 7) professor i rättsmedicin fr. o. m. 1968/69 (principbeslut).

Socialmedicin

- 8) forskarassistent.

Gemensamt för fakulteten

- 9) två docenter,
- 10) fyra forskarassistenter,
- 11) fyra kvalificerade tekniska biträden,
- 12) tretton ekonomibiträden i högst Ae 5, av vilka ett med halvtidstjänstgöring.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 1. Ämnet hygien, som är examensämne i medicine licentiatexamen, är företrätt av professor vid samtliga medicinska fakulteter utom i Uppsala. Universitetskanslersämbetet påpekar, att endast arvodesmedel f. n. utgår för undervisningen i ämnet i Uppsala. Detta har medfört, att undervisningen hittills måst upprätthållas genom provisoriska anordningar. Med hänsyn härtill anser kanslersämbetet det angeläget att en professor i hygien inrättas i Uppsala. Det har enligt ämbetet uppgetts att erforderliga lokaler för en hygienisk institution kan anordnas till läsåret 1967/68. Under åberopande av bl. a. planeringsskäl föreslår kanslersämbetet, att riksdagen redan nu fattar principbeslut om inrättande av en professur i hygien vid Uppsala universitet fr. o. m. budgetåret 1967/68.

Punkt 7. Medicinska fakulteten i Uppsala har föreslagit att en professur i rättsmedicin skall inrättas vid Uppsala universitet fr. o. m. budgetåret 1966/67. Professurer i detta ämne finns f. n. inrättade vid karolinska institutet och — fr. o. m. den 1 juli 1965 — vid Lunds universitet. Universitetskanslersämbetet framhåller angelägenheten av att den rättsmedicinska utbildnings- och forskningsorganisationen förstärks med hänsyn till bl. a. svårigheterna att rekrytera läkare till rättsläkarbanan. En provisorisk statlig rättsläkarstation avses enligt ämbetet bli inrättad i Uppsala fr. o. m. budgetåret 1966/67. Kanslersämbetet föreslår med hänsyn bl. a. härtill att en professur i rättsmedicin, förenad med föreståndarskap för nämnda rättsläkarstation, inrättas vid Uppsala universitet fr. o. m. budgetåret 1968/69.

Lunds universitet

Förslag föranledda av prop. 1961:108 (SU 130, rskr 328)

Krigsmedicin

13) 22 timmar demonstrationsundervisning.

Oftalmiatrik

14) 21 timmar professorsundervisning.

Pediatrik

15) 90 timmar professorsundervisning.

Psykiatri

16) klinisk amanuens.

Röntgendiagnostik

17) 60 timmar professorsundervisning.

Förslag föranledda av prop. 1963:142 (SU 112, rskr 264)

Fysiologi

18) laborator i fysiologi fr. o. m. den 1 januari 1967,

19) forskarasistent fr. o. m. den 1 januari 1967,

- 20) 1 950 assistenttimmar fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 21) kvalificerat tekniskt biträde fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 22) två e. o. biträden fr. o. m. den 1 januari 1967.

Medicinsk fysik

- 23) forskarasistent fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 24) 225 assistenttimmar fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 25) e. o. biträde fr. o. m. den 1 januari 1967.

Medicinsk kemi

- 26) professor i medicinsk kemi,
- 27) forskarasistent,
- 28) 3 450 assistenttimmar,
- 29) kvalificerat tekniskt biträde,
- 30) två e. o. biträden.

Vissa övriga förslag

Anatomi

- 31) prosektur i anatomi med samtidig indragning av en tjänst som forskarasistent i Ag 23 i ämnet.

Anesthesiologi

- 32) professur i anesthesiologi med docenten Erik Nilsson som förste innehavare,
- 33) två e. o. biträden.

Experimentell klinisk forskning

- 34) professor i experimentell klinisk forskning,
- 35) 1 000 assistenttimmar.

Socialmedicin

- 36) forskarasistent.

Sydsvenska sjukgymnastinstitutet

- 37) medelsanvisning av högst 33 000 kr. för timarvoderad undervisning.

Gemensamt för fakulteten

- 38) två docenter,
- 39) tio forskarasistent, av vilka sex i stället för sex biträdande lärare i Ae 23,
- 40) fyra kvalificerade tekniska biträden,
- 41) sju ekonomibiträden i högst Ae 5, av vilka ett med halvtidstjänstgöring.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 13—17. I överensstämmelse med ett i prop. 1961:108 framlagt förslag har riksdagen fattat beslut om viss förstärkning av de medicinska fakulteternas utbildningskapacitet (SU 130, rskr 328). De under ifrågavarande punkter redovisade förslagen överensstämmer med grunderna för här avsedd utbyggnad.

Punkterna 18—30. Enligt beslut av 1963 års riksdag på grundval av prop. 1963:142 (SU 112, rskr 264) har antalet nybörjarplatser vid de teoretiska institutionerna vid medicinska fakulteten i Lund fr. o. m. läsåret 1965/66 ökat med 70 till 190. De under nu ifrågavarande punkter redovisade förslagen, som innefattar bl. a. frågorna om inrättande av en professur i medicinsk kemi och en laboratur i fysiologi, överensstämmer med de i propositionen redovisade grunderna för denna ökning.

Punkt 37. Enligt beslut av 1964 års riksdag (prop. 73, SU 96, rskr 216) har den årliga intagningskapaciteten vid sydsvenska sjukgymnastinstitutet ökat med 45 studerande till 90 fr. o. m. vårterminen 1965. Då sjukgymnastutbildningen är tvåårig, erfordras viss förstärkning av undervisningsresurserna vid institutet även under första hälften av budgetåret 1966/67. Kostnaderna härför, som uteslutande avser timarvoderad undervisning, beräknas av kanslersämbetet till 33 000 kr.

Goteborgs universitet

Förslag föranledda av prop. 1961:108 (SU 130, rskr 328)
och 1962:104 (SU 144, rskr 322)

Ftisiologi

42) 50 timmar professorsundervisning.

Klinisk epidemiologi

43) 50 timmar professorsundervisning.

Neurologi

44) 70 timmar professorsundervisning,

45) klinisk amanuens.

Obstetrik — gynekologi

46) 55 timmar professorsundervisning.

Psykatri

47) klinisk amanuens,

48) e. o. biträde.

Preklinisk — odontologisk utbildning;
förslag föranledda av prop. 1964: 161 (S U 183, rskr 364)

Allmän bakteriologi

- 49) laborator i allmän bakteriologi — gemensam för medicinska och odontologiska fakulteterna — fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 50) forskarassistent fr. o. m. den 1 januari 1967.

Anatomi

- 51) forskarassistent,
- 52) 1 500 assistenttimmar,
- 53) två e. o. biträden, av vilka ett med halvtidstjänstgöring.

Fysiologi

- 54) forskarassistent fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 55) 1 000 assistenttimmar fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 56) e. o. biträde fr. o. m. den 1 januari 1967.

Histologi

- 57) forskarassistent,
- 58) 1 725 assistenttimmar,
- 59) e. o. biträde.

Kemi

- 60) forskarassistent fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 61) 1 000 assistenttimmar fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 62) två e. o. biträden fr. o. m. den 1 januari 1967, av vilka ett med halvtidstjänstgöring.

Gemensamt för den preklinisk-odontologiska utbildningen

- 63) medelsanvisning av högst 15 000 kr. för bestridande av vissa lärarkostnader.

Vissa övriga förslag

Histologi

- 64) medelsanvisning av högst 22 100 kr. för bestridande av vissa merkostnader för undervisningen i histologi.

Klinisk epidemiologi

- 65) professur i klinisk epidemiologi med docenten Per Hedlund som förste innehavare och samtidigt indragning av kursanslag av 11 500 kr.,
- 66) två e. o. biträden.

Medicinskt teoretiska institutionerna

67) laboratorieintendent i Ae 19.

Röntgendiagnostik

68) professor i röntgendiagnostik med samtidig indragning av kursanslag av 11 500 kr.,

69) två e. o. biträden.

Socialmedicin

70) sociolog i Ae 25,

71) forskarasistent.

Gemensamt för fakulteten

72) två docenter,

73) sju forskarasistenter, av vilka tre i stället för tre biträdande lärare i Ae 23,

74) fyra kvalificerade tekniska biträden,

75) femton ekonomibiträden i högst Ae 5, av vilka ett med halvtidstjänstgöring.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 42—48. Enligt av 1961 och 1962 års riksdagar fattade beslut (prop. 1961: 108, SU 130, rskr 328; prop. 1962: 104, SU 144, rskr 322) skall utbildningsorganisationen vid medicinska fakulteten i Göteborg förstärkas i samband med genomförandet av en ökad utbildningskapacitet under den kliniska utbildningen, baserad på en ökning av intagningen från 100 till 115 studerande per år. De under ifrågavarande punkter redovisade förslagen överensstämmer med grunderna för här avsedd utbyggnad.

Punkt 64. Genom beslut den 29 juli 1965 medgav Kungl. Maj:t nedsättning tills vidare av undervisningsskyldigheten för innehavaren av professuren i histologi vid universitetet i Göteborg. För att därigenom uppkommet bortfall av undervisning skulle kompenseras medgavs även, att under samma tid skulle finnas inrättad en extra tjänst som universitetslektor i histologi i stället för en assistenttjänst i ämnet. Merkostnaderna för lektoratet bestrids under innevarande budgetår från anslaget Extra utgifter vid universitet och högskolor, anslagsposten Till Kungl. Maj:ts disposition. — Universitetskanslersämbetet finner behov av ifrågavarande lektorat föreligga även under nästa budgetår och föreslår därför, att merkostnaderna för nämnda tjänst — 22 100 kr. — under budgetåret 1966/67 skall belasta vederbörande avlöningsanslag.

Punkterna 49—63. Enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 161 (SU 183, rskr 364) avses fr. o. m. läsåret 1966/67 odontologisk utbildning anordnad vid universitetet i Göteborg med en årlig intagning av 100 studerande. Från läsåret 1966/67 kommer utbildning i de preklinisk-odontologiska ämnena att anordnas vid motsvarande medicinska institutioner. Universitetskanslersämbetet framlägger därav föranledda förslag till personalförstärkningar m. m. Förslagen, som i ämbetets anslagsframställning upptagits i samband med förslag rörande de odontologiska fakulteterna, överensstämmer i här berörda delar med de av statsmakterna godtagna grunderna för odontologisk utbildning i Göteborg.

Enligt den av riksdagen godkända prop. 1965: 140 (SU 164, rskr 399) skall en laboratur i allmän bakteriologi — gemensam för medicin och odontologi — in-

rättas fr.o.m. budgetåret 1967/68 i samband med en ökning av utbildningskapaciteten vid medicinska fakulteten i Göteborg. Kanslersämbetet föreslår att laboraturen med hänsyn till tandläkarutbildningens behov inrättas redan fr. o. m. den 1 januari 1967 och knyts till medicinska fakulteten.

Umeå universitet

Förslag föranledda av prop. 1961: 108 (SU 130, rskr 328)
och 1962: 104 (SU 144, rskr 322)

Dermato-venereologi

76) klinisk amanuens.

Fysiologi

77) laborator i fysiologi fr. o. m. den 1 januari 1967,

78) 3 225 assistenttimmar, varav 2 225 timmar fr. o. m. den 1 januari 1967,

79) kvalificerat tekniskt biträde, gemensamt för fysiologi och medicinsk fysik, fr. o. m. den 1 januari 1967,

80) fyra e. o. biträden av vilka tre fr. o. m. den 1 januari 1967,

81) två ekonomibiträden i högst Ae 5 fr. o. m. den 1 januari 1967.

Medicinsk fysik

82) laborator i medicinsk fysik,

83) 1 225 assistenttimmar, varav 225 timmar fr. o. m. den 1 januari 1967,

84) två e. o. biträden, av vilka ett fr. o. m. den 1 januari 1967,

85) ekonomibiträde i högst Ae 5 fr. o. m. den 1 januari 1967.

Medicinsk genetik

86) medelsanvisning av 4 000 kr. för särskild kurs i ämnet.

Medicinsk kemi

87) laborator i medicinsk kemi,

88) forskarassistent,

89) 1 950 assistenttimmar,

90) kvalificerat tekniskt biträde,

91) två e. o. biträden,

92) två ekonomibiträden i högst Ae 5.

Medicinsk statistik

93) medelsanvisning av 7 500 kr. för särskild kurs i ämnet.

Neurologi

94) klinisk amanuens.

Obstetrik-gynekologi

95) klinisk amanuens.

Oftalmiatrik

- 96) klinisk amanuens.

Oto-rhino-laryngologi

- 97) klinisk amanuens.

Psykiatri

- 98) klinisk amanuens.

Psykologi

- 99) medelsanvisning av 6 000 kr. för särskild kurs i ämnet.

Vissa övriga förslag

Barnpsykiatri

- 100) professur i barnpsykiatri med docenten Ingvar Nylander som förste innehavare och samtidig indragning av kursanslag av 3 500 kr.,
101) två e. o. biträden.

Gynekologisk radioterapi

- 102) laboratur i gynekologisk radioterapi med docenten Olle Kjellgren som förste innehavare och samtidig indragning av kursanslag av 3 500 kr.,
103) två e. o. biträden.

Psykiatri

- 104) biträdande lärare i socialpsykiatri i Ae 21.

Gemensamt för fakulteten

- 105) fyra forskarasistenter,
106) två kvalificerade tekniska biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 76—99. I överensstämmelse med i prop. 1961:108 och 1962:104 framlagda förslag har riksdagen fattat beslut (SU 1961:130, rskr 328; SU 1962:144, rskr 322) om förstärkning av de medicinska fakulteternas utbildningskapacitet. De under ifrågasvarande punkter redovisade förslagen överensstämmer med grunderna för här avsedd utbyggnad. Utbyggnaden innebär bl. a., att medicinskt teoretisk utbildning anordnas i Umeå fr. o. m. innevarande läsår. Med anledning härav föreslås en laboratur i vart och ett av ämnena medicinsk fysik och medicinsk kemi tillkomma fr. o. m. den 1 juli 1966 och en laboratur i fysiologi inrättas fr. o. m. den 1 januari 1967.

Punkterna 100—101. Professurer i barnpsykiatri finns f. n. inrättade vid karolinska institutet och Uppsala universitet. Universitetskanslersämbetet framhåller att, med hänsyn till barnpsykiatriens betydelse, en ytterligare utbyggnad av resurserna för forskning och utbildning inom detta område synes vara angelägen. Barnpsykiatri ingår som ett särskilt ämne i medicine licentiatexamen. Ämbetet

understryker de svårigheter som förelegat att erhålla kompetenta lärarkrafter för undervisningen i Umeå. Vid lasarettet i Umeå finns en barnpsykiatrisk klinik med ca 15 vårdplatser. Sedan Kungl. Maj:t i september 1964 på framställning av Västerbottens läns landstings förvaltningsutskott medgett att tjänsten som överläkare vid nämnda klinik skall få tillsättas i samma ordning som professur, har ifrågavarande tjänst numera kunnat besättas med ordinarie innehavare. Kanslersämbetet föreslår att en professur i barnpsykiatri, förenad med befattning som överläkare vid barnpsykiatriska kliniken vid lasarettet i Umeå, inrättas vid universitetet i Umeå fr. o. m. nästa budgetår. Den nuvarande överläkaren vid kliniken, docenten Ingvar Nylander, föreslås därvid utan ansökningsförfarande bli utnämnd till förste innehavare av professuren. — Vid bifall till förslaget bör enligt kanslersämbetet medel beräknas för två biträdestjänster.

Västerbottens läns landstings förvaltningsutskott förklarar sig i särskild framställning berett att vid inrättande av ifrågavarande professur medverka till att tjänsten förenas med befattning som överläkare vid den barnpsykiatriska kliniken vid lasarettet i Umeå.

Karolinska institutet

Förslag föranledda av prop. 1961: 108 (SU 130, rskr 328)

Pediatrik

- 107) 160 timmar professorsundervisning,
- 108) klinisk amanuens.

Förslag föranledda av prop. 1963: 142 (SU 112, rskr 264)

Kirurgi

- 109) klinisk lärare i Ag 27 fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 110) två kliniska amanuenser fr. o. m. den 1 januari 1967,
- 111) e. o. biträde fr. o. m. den 1 januari 1967.

Medicin

- 112) klinisk lärare i Ag 27,
- 113) två kliniska amanuenser,
- 114) e. o. biträde.

Ortopedi

- 115) klinisk amanuens fr. o. m. den 1 januari 1967.

Röntgendiagnostik

- 116) klinisk amanuens.

Gemensamt för utbildningen

- 117) medelsanvisning av 182 000 kr. för timarvoderad undervisning.

Vissa övriga förslag

Fortplantningens endokrinologi

- 118) professur i fortplantningens endokrinologi med docenten Egon Diczfalusy som förste innehavare,
119) tre e. o. biträden.

Kemiska institutionsgruppen

- 120) laboratorieintendent i Ae 19.

Klinisk bakteriologi

- 121) professor i klinisk bakteriologi i stället för laborator i ämnet fr. o. m. 1967/68 (principbeslut).

Klinisk kemi

- 122) professor i klinisk kemi i stället för laborator i ämnet fr. o. m. 1967/68 (principbeslut).

Medicin, särskilt endokrinologi

- 123) professur i medicin särskilt endokrinologi, i stället för i endokrinologi.

Psykiatri

- 124) psykolog i Ae 27.

Sjukgymnastinstitutet i Stockholm

- 125) medelsanvisning av högst 25 000 kr. för timarvoderad undervisning.

Socialmedicin

- 126) sociolog i Ae 25.

Thoraxkirurgi

- 127) professur i thoraxkirurgi i stället för i hjärt- och lungkirurgi.

Urologi

- 128) professur i urologi med docenten Gustav Giertz som förste innehavare,
129) två e. o. biträden.

Gemensamt för fakulteten

- 130) två docenter,
131) fyra forskarassistenter,
132) fyra kvalificerade tekniska biträden,
133) tolv ekonomibiträden i högst Ae 5.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 109—117. Enligt beslut av 1963 års riksdag (prop. 142, SU 112, rskr 264) skall — utöver den ökning av antalet nyintagna studerande vid institutet som beslutits av 1961 och 1962 års riksdagar — antalet studerande i de kliniska ämnena fr. o. m. höstterminen 1966 provisoriskt ökas från 160 till 200 per år. Universitetskanslersämbetet framlägger nu därav föranledda förslag, som innefattar bl. a. inrättande av en tjänst som klinisk lärare i lönegrad Ag 27 i vart och ett av ämnena medicin och kirurgi. Enligt avtal med Stockholms stad och Stockholms läns landsting avses dessa tjänster bli placerade vid Södersjukhuset. Ämbetets förslag överensstämmer i huvudsak med av dåvarande lärarkollegiet vid karolinska institutet i skrivelse den 28 mars 1963 till universitetskanslersämbetet överlämnat förslag angående provisorisk ökning av intagningen till institutet.

Punkt 123. Universitetskanslersämbetet föreslår att ämnesbenämningen på professuren i endokrinologi vid karolinska institutet ändras till medicin, särskilt endokrinologi. Enligt kanslersämbetet har tjänstens nuvarande innehavare, professorn Rolf Luft, tidigare av sakkunniga förklarats kompetent till professur i medicin. Den föreslagna ändringen av tjänstebenämningen är enligt ämbetet inte grundad på förändringar i tjänstens ämnesinnehåll och sålunda inte av den art som åsyftas i 69 § universitetsstadgan den 4 juni 1964 (nr 461).

Punkt 125. Enligt beslut av 1964 års riksdag (prop. 73, SU 96, rskr 216) har den årliga intagningskapaciteten vid sjukgymnastinstitutet i Stockholm ökat från 65 till 100 studerande fr. o. m. vårterminen 1965. Eftersom sjukgymnastutbildningen är tvåårig, erfordras viss förstärkning av undervisningsresurserna vid institutet även under första hälften av budgetåret 1966/67. Kostnaderna härför, som uteslutande avser timarvoderad undervisning, beräknas av kanslersämbetet till 25 000 kr.

Punkt 127. Universitetskanslersämbetet föreslår att ämnesbenämningen på professuren i hjärt- och lungkirurgi vid karolinska institutet ändras till thoraxkirurgi, när tjänstens nuvarande innehavare, professorn Clarence Crafoord, pensioneras med utgången av juni månad 1966. Enligt kanslersämbetet är den föreslagna ändringen av tjänstebenämningen ej grundad på förändringar i tjänstens ämnesinnehåll och sålunda inte av den art som åsyftas i 69 § universitetsstadgan.

Enligt beslut av 1964 års riksdag skall en professur i geriatrik inrättas (SU 55, rskr 158). Med anledning härav uppdrog Kungl. Maj:t i juni 1964 åt universitetskanslersämbetet att utreda bl. a. frågorna om professurens placering vid lärosäte och tidpunkt för dess inrättande samt ifrågavarande ämnesområdes ställning i utbildnings- och sjukhusorganisationen m. m. Dessa frågor har inom ämbetet närmare utretts av en särskild kommitté. Kommitténs förslag — en professur i geriatrik med teoretisk inriktning, främst inom klinisk-metabolisk geriatrik, med placering vid karolinska institutet och med viss begränsad klinisk anknytning till karolinska sjukhuset — har genom kanslersämbetets försorg remissbehandlats. Skilda uppfattningar har därvid kommit fram, främst i fråga om professurens förläggning, men även rörande dess ämnesinriktning och inordnande i sjukvårdsorganisationen. Önskemål har sålunda framförts att professuren skall dels omfatta geriatrik utan särskild avgränsning, dels ges en fastare klinisk anknytning.

Vidare har pekats på möjligheterna att förlägga tjänsten till Uppsala, Göteborg eller till stockholmsområdet utanför karolinska sjukhuset. Ärendet har inom kanslersämbetet beretts av vederbörande fakultetsberedning, varvid en ledamot reserverat sig till förmån för att professuren skulle ges en mera praktisk orientering med anknytning till den aktuella kliniska och socialmedicinska problematiken.

Universitetskanslersämbetet föreslår i särskild skrivelse, att professuren inriktas mot grundforskning. Vid den nödvändiga avgränsningen av tjänstens ämnesområde anser ämbetet att åldrandets kroppssjukdomar i första hand bör komma i fråga. En professur av detta slag bör enligt ämbetet i erforderlig utsträckning kliniskt knytas till ett undervisningssjukhus. Den tidigare nämnda kommitténs undersökningar har enligt ämbetet gett vid handen att lokaler för en forskningsprofessur med tillhörande personalorganisation kan anordnas inom Konung Gustaf V:s forskningsinstitut vid karolinska sjukhuset.

Kanslersämbetet föreslår, att en professur i geriatrik, särskilt åldrandets biokemi och fysiologi, inrättas vid karolinska institutet fr. o. m. budgetåret 1966/67. Professuren föreslås få klinisk anknytning till karolinska sjukhuset, varvid innehavaren av tjänsten tills vidare bör erhålla personlig ställning som biträdande överläkare vid sjukhusets medicinska klinik. Ämbetet föreslår vidare att tjänstinnehavaren åläggs begränsad undervisningsskyldighet, eventuellt även vid övriga medicinska fakulteter. Undervisningsskyldigheten bör enligt ämbetet fullgöras i form av forskarundervisning och forskarhandledning. — För ifrågavarande tjänst bör vidare enligt ämbetet inrättas en extra tjänst som forskarasistent samt medel beräknas för fyra biträdestjänster.

Universitetskanslersämbetet föreslår därjämte att den geriatriska forskningsorganisationen inom landet successivt byggs ut i den takt de totala resurserna för medicinsk forskning och utbildning gör det möjligt. Detta bör ske genom att högre forskartjänster med skilda ämnesinriktningar, placerade vid olika medicinska läroanstalter, inrättas. Möjligheterna till en samordning i en geriatrisk forskningsenhet på riksplanet bör enligt ämbetet beaktas i detta sammanhang. Ämbetet framhåller vidare vikten av att man vid förestående utbyggnad av den medicinska utbildnings- och forskningsorganisationen på grund av bl. a. ökad läkarutbildning prövar möjligheterna att tillhandahålla resurser även för geriatrisk forskning. Ämbetet pekar därvid på bl. a. det socialmedicinska området.

Genom beslut i juni 1963 uppdrog Kungl. Maj:t åt städtingskonsulenten vid dåvarande statens avtalsnämnd att överse behovet av ekonomibiträden vid de medicinska fakulteterna. Efter verkställd utredning har städtingskonsulenten till universitetskanslersämbetet överlämnat förslag angående behovet av ekonomibiträden för städning m. m. vid nämnda fakulteter. Enligt konsulenten föreligger behov av en väsentlig ökning av antalet ekonomibiträddestjänster. Mot de kostnadsökningar, som ett inrättande av dylika tjänster medför under anslag

till avlöningar, svarar enligt förslaget i viss mån besparingar under universitetens omkostnadsanslag. Universitetskanslersämbetet har — efter hörande av berörda läroanstalter — med eget yttrande överlämnat ifrågavarande förslag till Kungl. Maj:t. Ämbetet finner att ett realiserande av städningskonsulentens förslag innebär en mer rationell organisation än den nuvarande.

Härjämte föreslår kanslersämbetet att i runt tal ytterligare 76 000 kr. anvisas till de medicinska fakulteterna som kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Ämbetet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid de medicinska fakulteterna samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens löne delegation godkända överenskommelsen med stats-tjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i det föregående anført vid min behandling av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m.

Härefter övergår jag till att behandla universitetskanslersämbetets förslag till förstärkning av personalorganisationen m. m. vid de medicinska fakulteterna. I fråga om samtliga de tjänster som därvid kommer att förordas till inrättande fr. o. m. budgetåret 1966/67 bör det uppdragas åt ämbetet att upprätta förslag till placering vid institution.

Uppsala universitet. Universitetskanslersämbetet har föreslagit att en professur i hygien skall inrättas i Uppsala fr. o. m. budgetåret 1967/68. De problem som den tekniska utvecklingen medfört i fråga om t. ex. luftföroreningar och buller ställer ökade krav på bl. a. forskning och utbildning inom ämnesområdet hygien. Ämnet ingår som ett särskilt examensämne i medicine licentiatexamen. Jag finner det därför motiverat, att hygien blir företrätt av en professor vid Uppsala universitet såsom redan är fallet vid de övriga medicinska läroanstalterna. Med hänsyn till att lokaler för ämnet hygien i Uppsala inte omedelbart kan komma till stånd, räknar jag dock inte med att en professur i ämnet kan tillkomma förrän budgetåret 1968/69. Jag förordar, att principbeslut nu fattas om inrättande av en professur i hygien vid Uppsala universitet fr. o. m. den 1 juli 1968 (p. 1).

Betydande svårigheter föreligger att rekrytera läkare till rättsläkarbanan. En förstärkning av forsknings- och utbildningsresurserna i ämnet rättsmedicin bör emellertid på sikt kunna få en rekryteringsstimulerande effekt. I överensstämmelse med universitetskanslersämbetets förslag förordar jag att riksdagen nu fattar principbeslut om inrättande av en professur i rättsmedicin vid Uppsala universitet fr. o. m. budgetåret 1968/69 (p. 7). Jag vill i detta sammanhang erinra om att chefen för socialdepartementet tidigare denna dag förordat att en statlig rättsläkarstation skall upprättas i Uppsala nästa budgetår.

Vid bifall till båda de här ifrågavarande förslagen bör professuren i rättsmedicin förenas med föreståndarskapet för nämnda rättsläkarstation.

Vid 1964 års riksdag fattades principbeslut (SU 55, rskr 158) om inrättande av en professur i geriatrik. Därefter har universitetskanslersämbetet på Kungl. Maj:ts uppdrag låtit utreda de organisatoriska förutsättningarna m. m. för tillkomsten av ifrågavarande professur. Jag har tidigare redogjort för ämbetets undersökningar och därav föranledda förslag. De problem som är förknippade med åldrandets sjukdomar och åldringsvården berör flertalet medicinska discipliner, främst dock invärtesmedicin, psykiatri och socialmedicin. Med hänsyn härtill finner jag det inte motiverat att professuren ges en speciell, avgränsad ämnesinriktning. Jag förordar att en professur i geriatrik inrättas fr. o. m. nästa budgetår. I anslutning härtill beräknar jag medel för två biträdestjänster. Behandling och vård av åldringar utgör huvuddelen av den geriatrikska verksamheten i landet. Den nya professuren bör därför ges en klinisk inriktning och förenas med befattning som överläkare vid en klinik med geriatriskt patientunderlag, vilket också enligt min uppfattning var riksdagens mening vid beslutet om professurens inrättande. Av kanslersämbetets utredning framgår, att goda förutsättningar för inrättande av en professur med sådan anknytning föreligger i Uppsala, Göteborg och Stockholm. Vägande skäl, bl. a. en väl utbyggd åldringsvård, talar enligt min mening för en förläggning till Uppsala. Under förutsättning att ett för staten godtagbart avtal kan träffas med vederbörande sjukvårdshuvudman bör professuren i första hand förläggas till Uppsala, i andra hand till Göteborg eller Stockholm. Jag föreslår, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att sluta det avtal som erfordras och att därefter besluta om professurens förläggning.

Liksom kanslersämbetet finner jag en förstärkning av forsknings- och utbildningsorganisationen i ämnet socialmedicin vid universitetet vara befogad. Jag förordar därför att en tjänst som forskarassistent vid socialmedicinska institutionen i Uppsala inrättas fr. o. m. nästa budgetår (p. 8).

Intagningskapaciteten vid medicinska fakulteten i Uppsala skall enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1965:141 (SU 173, rskr 411) ökas med 20 nybörjarplatser per år fr. o. m. nästa budgetår. Läkarutbildningsberedningens bedömning av de för en sådan intagningsökning erforderliga förstärkningsanordningarna har redovisats i 1963 års universitets- och högskolekommittés betänkande »Utbyggnaden av universitet och högskolor. Lokalisering och kostnader II.» (SOU 1965: 12 s. 92). Jag finner beredningens bedömning vara väl avvägd. I överensstämmelse härmed beräknar jag nu medel för 1 000 assistenttimmar i vart och ett av ämnena anatomi och histologi samt för två biträdestjänster. För kurser i medicinsk genetik och medicinsk statistik räknar jag med en ytterligare medelsanvisning av 1 500 kr.

Slutligen beräknar jag medel för dels en tjänst som bårhusvaktmästare i lönegrad Ae 11 vid patologiska institutionen, dels två ekonomibiträdestjänster (p. 12).

I övrigt räknar jag för denna fakultets del inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Lunds universitet. Enligt statsmakternas beslut (prop. 1961:108, SU 130, rskr 328) skall vid medicinska fakulteten i Lund vissa ytterligare förstärkningsåtgärder genomföras under budgetåret 1966/67. Kanslersämbetet har med anledning härav framlagt förslag i huvudsaklig överensstämmelse med de i nyssnämnda proposition förordade grunderna för utökning av fakultetens utbildningskapacitet. För att behovet av professors- och demonstrationsundervisning skall kunna tillgodoses beräknar jag ett sammanlagt belopp av 16 235 kr. (p. 13—15 och 17). Jag beräknar vidare medel för en arvodestjänst som klinisk amanuens vid psykiatriska kliniken (p. 16). I samband med att utbildning i psykiatri enligt statsmakternas beslut (prop. 1963:142, SU 112, rskr 264) inleds även i Malmö bör placeringen av nämnda tjänst omprövas.

Under innevarande budgetår har, i överensstämmelse med riksdagens nyssnämnda beslut i anledning av prop. 1963:142, antalet nyintagna studerande vid fakulteten ökats från 120 till 190 per år. Till följd härav erfordras för nästa budgetår ytterligare förstärkningsåtgärder. Dessa berör ämnena medicinsk kemi, fysiologi och medicinsk fysik. De under punkterna 18—30 redovisade förslagen överensstämmer med de i prop. 1963:142 förordade grunderna för utökning av fakultetens utbildningskapacitet. Detta innebär för nästa budgetår att bl. a. följande tjänster bör inrättas, nämligen fr. o. m. den 1 juli 1966 en professur och en tjänst som forskarassistent i medicinsk kemi samt fr. o. m. den 1 januari 1967 en laboratur och en tjänst som forskarassistent i fysiologi ävensom en tjänst som forskarassistent i medicinsk fysik. Jag beräknar nu erforderliga medel för förslagens genomförande.

Enligt beslut av 1964 års riksdag har intagningskapaciteten vid sydsvenska sjukgymnastinstitutet ökats från 45 till 90 studerande per år fr. o. m. vårterminen 1965 (prop. 1964:73, SU 96, rskr 216). I överensstämmelse med kanslersämbetets förslag beräknar jag nu medel för den förstärkning av undervisningsresurserna som erfordras för att sista etappen av nämnda utbyggnad — dvs. under hösten 1966 — skall kunna genomföras (p. 37).

Vidare biträder jag universitetskanslersämbetets förslag under punkt 39 och förordar, att i stället för sex nuvarande tjänster som biträdande lärare vid fakulteten skall inrättas sex tjänster som forskarassistent fr. o. m. nästa budgetår. Jag beräknar slutligen medel för två tjänster som ekonomibiträde (p. 41).

I övrigt räknar jag för denna fakultets del inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Göteborgs universitet. Enligt beslut av 1961 och 1962 års riksdagar (prop. 1961:108, SU 130, rskr 328; prop. 1962:104, SU 144, rskr 322) skall

fr. o. m. den 1 juli 1966 resp. den 1 januari 1967 ytterligare förstärkningsanordningar genomföras vid medicinska fakulteten i Göteborg. Kanslersämbetets förslag med anledning härav, vilka redovisats under punkterna 42—48, överensstämmer i huvudsak med de i nämnda propositioner förordade grunderna för utökning av fakultetens utbildningskapacitet. Vad gäller ämnet ftisiologi beräknar jag medel för 15 timmar professorsundervisning. I övrigt beräknar jag medel för förslagets genomförande.

Statsmakterna har tidigare beslutit att planeringen för odontologisk utbildning i Göteborg skall inriktas på en årlig intagning av 100 studerande fr. o. m. budgetåret 1966/67 (prop. 1964: 161, SU 183, rskr 364). Med anledning härav har universitetskanslersämbetet framlagt förslag till förstärkningsåtgärder vid medicinska fakulteten, vilka motiveras av den preklinisk-odontologiska utbildningens behov (p. 49—63). Förslagen överensstämmer i huvudsak med de av statsmakterna godtagna riktlinjerna för ifrågavarande utbildning. Detta innebär, att bl. a. följande tjänster bör inrättas, nämligen fr. o. m. den 1 juli 1966 en tjänst som forskarassistent i vartdera av ämnena anatomi och histologi samt fr. o. m. den 1 januari 1967 en tjänst som forskarassistent i vart och ett av ämnena kemi, fysiologi och allmän bakteriologi. Jag biträder vidare kanslersämbetets förslag, att en för medicinsk och odontologisk utbildning gemensam laboratur i allmän bakteriologi, som enligt beslut av riksdagen förra året (prop. 1965: 140, SU 164, rskr 399) skall tillkomma från den 1 juli 1967, inrättas redan fr. o. m. den 1 januari samma år. När den odontologiska utbildningsorganisationen ytterligare utbyggs, bör behovet av en särskild medelsanvisning av 15 000 för bestridande av vissa lärarkostnader omprövas. Jag beräknar nu erforderliga medel för förslagets genomförande.

För bestridande av vissa merkostnader budgetåret 1966/67 för undervisningen i histologi beräknar jag 22 100 kr. (p. 64). I överensstämmelse med universitetskanslersämbetets förslag förordar jag vidare att i stället för tre nuvarande tjänster som biträdande lärare vid fakulteten skall inrättas tre tjänster som forskarassistent fr. o. m. nästa budgetår (p. 73). Jag beräknar slutligen medel för två tjänster som ekonomibiträde (p. 75).

I övrigt räknar jag för denna fakultets del inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Umeå universitet. Inom barn- och ungdomsvården har tonvikten alltmer kommit att läggas på förebyggande åtgärder. Härvidlag intar forskning och utbildning inom ämnesområdet barnpsykiatri en central plats. En förstärkning av forsknings- och utbildningsorganisationen i ämnet synes därför vara angelägen. Professurer i ämnet finns f. n. vid Uppsala universitet och karolinska institutet. Med hänsyn till bl. a. svårigheterna att rekrytera lärare och forskare i ämnet till landets nordliga delar finner jag universitetskanslersämbetets förslag om en professur i barnpsykiatri vid universitetet i Umeå väl motiverat. Jag förordar, att en professur i ämnet inrättas fr. o. m. nästa budgetår vid detta uni-

versitet. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t, att den nuvarande överläkaren vid barnpsykiatriska kliniken, docenten Ingvar Nylander, utan ansöknings- eller sakkunnigförfarande utses till förste innehavare av tjänsten. Nämnda överläkartjänst har innevarande år enligt Kungl. Maj:ts medgivande tillsatts i samma ordning som professur. Vid bifall till föreliggande förslag bör en nu inom ramen för medicinska fakultetens kursanslag utgående medelsanvisning av 3 500 kr. indragas. Till professuren bör knytas två biträdestjänster (p. 100—101).

Vid medicinska fakulteten i Umeå skall i anledning av riksdagens beslut åren 1961 och 1962 (prop. 1961: 108, SU 130, rskr 328; prop. 1962: 104, SU 144, rskr 322) under nästa budgetår genomföras vissa ytterligare förstärkningsanordningar. Dessa berör huvuddelen av det fria kliniska skedets ämnen samt — sedan medicinskt teoretisk utbildning påbörjats i Umeå innevarande läsår — ämnena medicinsk kemi, fysiologi och medicinsk fysik. Kanslersämbetets under punkterna 76—99 redovisade förslag överensstämmer i huvudsak med de i nämnda propositioner förordade grunderna för utökning av fakultetens utbildningskapacitet. Detta innebär bl. a., att följande tjänster bör inrättas vid fakulteten, nämligen fr. o. m. den 1 juli 1966 en laboratur i vart och ett av ämnena medicinsk kemi och medicinsk fysik samt en tjänst som forskarasistent i medicinsk kemi ävensom fr. o. m. den 1 januari 1967 en laboratur i fysiologi. För de särskilda kurserna i medicinsk genetik, medicinsk statistik och psykologi beräknar jag en medelsanvisning av sammanlagt 16 360 kr. I övrigt beräknar jag nu erforderliga medel för förslagets genomförande.

Fr. o. m. nästa budgetår skall vidare enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1965: 141 (SU 173, rskr 411) intagningskapaciteten vid fakulteten ökas med 20 nybörjarplatser per år. De förstärkningsanordningar, som av läkarutbildningsberedningen bedömts vara erforderliga härför, redovisas i 1963 års universitets- och högskolekommittés betänkande »Utbyggnaden av universitet och högskolor. Lokalisering och kostnader II.» (SOU 1965: 12 s. 168). Beredningens bedömning finner jag vara väl avvägd. I överensstämmelse härmed beräknar jag medel för 1 225 assistenttimmar i ämnet anatomi och 725 assistenttimmar i ämnet histologi samt för två biträdestjänster.

I övrigt räknar jag för denna fakultets del inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Karolinska institutet. Jag tillstyrker universitetskanslersämbetets förslag om ändrad ämnesbenämning på dels professuren i endokrinologi, som innehas av professorn Rolf Luft, dels professuren i hjärt- och lungkirurgi, som professorn Viking Björk utnämnts till innehavare av fr. o. m. den 1 juli 1966. Ifrågavarande tjänster bör sålunda fr. o. m. nästa budgetår benämnas professor i medicin, särskilt endokrinologi, resp. professur i thoraxkirurgi. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser av innebörd

att fullmakterna för Luft och Björk ändras till att avse professurer med de nya ämnesbenämningarna utan tjänsternas ledigförklarande (p. 123 och 127).

De förstärkningsanordningar som erfordras vid fakulteten under nästa budgetår i anledning av 1961 års riksdagsbeslut om ökad läkarutbildning (prop. 1961: 108, SU 130, rskr 328) berör endast ämnet pediatrik. Till följd härav beräknar jag i överensstämmelse med kanslersämbetets förslag medel för 160 timmar professorsundervisning (p. 107).

Enligt statsmakternas beslut år 1963 (prop. 1963: 142, SU 112, rskr 264) skall antalet studerande i ämnena medicin och kirurgi provisoriskt ökas med 40 fr. o. m. budgetåret 1966/67. De under punkterna 109—116 redovisade förslagen överensstämmer i huvudsak med de riktlinjer som godtagits för denna provisoriska ökning av fakultetens utbildningskapacitet. Dessa riktlinjer innebär bl. a., att två tjänster som klinisk lärare bör inrättas, den ena i medicin fr. o. m. den 1 juli 1966 och den andra i kirurgi fr. o. m. den 1 januari 1967. Med hänsyn till pågående översyn av undervisningsklinikernas personalorganisation anser jag liksom kanslersämbetet, att ifrågavarande tjänster bör inrättas såsom extra. Jag beräknar nu medel för förslagets genomförande. För viss timarvoderad undervisning beräknar jag vidare ett belopp av 123 050 kr. (p. 117).

Under innevarande budgetår har en professur och en tjänst som klinisk lärare tillkommit i ämnet klinisk epidemiologi. Med anledning härav bör 22 425 kr. av den medelsanvisning som nu utgår för detta ämnes behov från medicinska fakultetens kursanslag indragas.

Vidare beräknar jag medel för dels en tjänst som instrumentmakare vid det till institutet hörande elektro-akustiska laboratoriet, dels en biträdestjänst i reglerad befordringgång vid institutets röntgendiagnostiska avdelning på karolinska sjukhuset.

Enligt beslut av 1964 års riksdag (prop. 1964: 73, SU 96, rskr 216) har intagningskapaciteten vid sjukgymnastinstitutet i Stockholm ökats från 65 till 100 studerande per år fr. o. m. vårterminen 1965. Jag beräknar i överensstämmelse med kanslersämbetets förslag medel för den förstärkning av undervisningsresurserna som erfordras för att sista etappen av nämnda utbyggnad — dvs. under hösten 1966 — skall kunna genomföras (p. 125).

I övrigt räknar jag för denna fakultets del inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av avlöningsanslag till fakulteter m. m. i stället för som hittills till de olika läroanstalterna får till följd bl. a., att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i de nya fakultetsanslagen. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat och på övergångsstat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att

Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för de medicinska fakulteterna m. m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänst innehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 57 417 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående dels sluta avtal med sjukvårdshuvudman angående en professur i geriatrik, dels besluta om professurens förläggning;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för de medicinska fakulteterna m. m.;

c) godkänna följande avlöningsstat för de medicinska fakulteterna m. m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	16 318 400
2. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	24 644 600
3. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	17 425 100
	Summa kr. 58 388 100

Särskilda uppbördsmedel

Avkastning från vissa fonder vid

a) Uppsala universitet .....

300

b) karolinska institutet .....

30 000

30 300

Bidrag från Göteborgs stad till avlöande av de kliniska amanuenserna vid Göteborgs universitet

695 800

Bidrag från Svenska nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar till Gösta Biraths personliga professur .....

5 000

Bidrag från Västerbottens läns landsting till avlöande av de kliniska amanuenserna vid Umeå universitet .....

240 000

Summa kr.

971 100

Nettoutgift kr. 57 417 000

d) till *Medicinska fakulteterna m. m.*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 57 417 000 kr.

E II. Odontologiska fakulteterna m. m.: Avlöningar

Enligt i prop. 1964: 161 framlagda och av riksdagen godkända förslag (SU 183, rskr 364) avses odontologisk utbildning bli anordnad vid Göteborgs universitet fr. o. m. läsåret 1966/67. Under ifrågavarande läsår påbörjas undervisningen i preklinisk-odontologiska ämnen vid universitetets medicinskt teoretiska institutioner. Förslag till erforderliga personalförstärkningar m. m. har tidigare redovisats under de medicinska fakulteternas avlöningsanslag.

Universitetskanslersämbetet framhåller, att sammanlagt 260 nybörjare per år f. n. intas vid de odontologiska fakulteterna. Intagningskapaciteten kan emellertid i och med tillkomsten av den nya fakulteten i Göteborg beräknas öka med 100 platser redan fr. o. m. nästa läsår. Ämbetet erinrar vidare om att det i sitt remissyttrande över 1963 års universitets- och högskolekommittés betänkande föreslog bl. a., att Kungl. Maj:t skulle skyndsamt igångsätta undersökningar angående ytterligare ökning av tandläkarutbildningen.

Liksom i fråga om medicinen, framhåller ämbetet, framträder inom odontologien ett starkt behov av resurser för vidareutbildningsverksamhet. I syfte att stimulera till ökad vetenskaplig forskning inom odontologien föreslår ämbetet att ett antal docent- och forskarassistenttjänster inrättas.

Med anledning av förslag från *de odontologiska fakulteterna vid universiteten i Lund och Umeå samt vid karolinska institutet* hemställer kanslersämbetet i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 om avsevärda förstärkningar av personalen vid de odontologiska fakulteterna. I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för ämbetets förslag. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Ämbetets förslag redovisas läroanstalt för läroanstalt i följande sammanställningar.

Lunds universitet

Allmänna mottagningen

- 1) assistent,
- 2) tandsköterska i Ae 8.

Dental röntgendiagnostik

- 3) röntgenassistent i Ae 12.

Tandkirurgi

- 4) assistent.

Tandsköterskeskolan

- 5) biträdande instruktionssköterska i Ae 13.

Gemensamt för fakulteten

- 6) docent,
- 7) tre forskarassistenter,
- 8) kvalificerat tekniskt biträde.

Umeå universitet

Biofysik

- 9) förste amanuens.

Biokemi

- 10) assistent,
- 11) förste amanuens.

Cariologi och protetik

- 12) två assistenttandläkare i Ae 21 jämte avlöningsförstärkning.

Forskningslaboratorierna

- 13) förste amanuens.

Käkcentralen

- 14) assistenttandläkare i Ae 21 jämte avlöningsförstärkning.

Pedodonti och ortodonti

- 15) assistenttandläkare i Ae 21 (pedodonti) jämte avlöningsförstärkning.

Tandsköterskeskolan

- 16) biträdande instruktionssköterska i Ae 13.

Gemensamt för fakulteten

- 17) docent,
- 18) två forskarassistenter,
- 19) tio tredje amanuenser,
- 20) två tandsköterskor i Ae 8,
- 21) medelsanvisning av 8 500 kr., motsvarande avlöning till tandsköterskepraktikant (2/3 av lönen enligt löneklass A 5),
- 22) medelsanvisning av 7 230 kr. för arvoden till kursgivare m. m.,
- 23) kvalificerat tekniskt biträde,
- 24) tre e. o. biträden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 9—11, 13—15, 17—22, 24. I prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 427) redovisades en plan för utbyggnad i fyra etapper av personalorganisationen vid den dåvarande tandläkarhögskolan i Umeå. De av universitetskanslersämbetet nu fram-

lagda förslagen för budgetåret 1966/67 överensstämmer i huvudsak med denna plan. I stället för en i utbyggnadsplanen upptagen tjänst som forskardocent föreslår ämbetet dock att ytterligare en tjänst som docent inrättas vid fakulteten. Vidare finns, såsom ämbetet påpekar, endast en av de två under punkt 18 föreslagna tjänsterna som forskarassistent upptagen i utbyggnadsplanen.

Karolinska institutet

Endodonti

- 25) assistent,
- 26) röntgentbiträde i Ae 7.

Kemiska laboratoriet

- 27) förste amanuens.

Parodontologi

- 28) assistent,
- 29) tandsköterska i Ae 8.

Tandsköterskeskolan

- 30) biträdande instruktionssköterska i Ae 13.

Gemensamt för fakulteten

- 31) docent,
- 32) två forskarassistenter.

Härjämte föreslår kanslersämbetet att i runt tal ytterligare 26 000 kr. anvisas till de odontologiska fakulteterna som kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Ämbetet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid de odontologiska fakulteterna samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens löne delegation godkända överenskommelsen med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i det föregående anført vid behandlingen av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m.

Enligt statsmakternas beslut skall arbetet med uppbyggnaden av odontologisk utbildning vid Göteborgs universitet inriktas på att verksamheten skall kunna påbörjas fr. o. m. budgetåret 1966/67. Enligt planerna för uppbyggnaden — som skall ske successivt under en femårsperiod — kommer en rad högre tjänster att inrättas. Under samma tid kan vidare ett antal högre lärartjänster på övriga orter beräknas bli lediga genom de nuvarande innehavarnas avgång med pension. Med hänsyn till den begränsade tillgången på tandläkare med er-

forderlig vetenskaplig meritering finner jag det angeläget att åtgärder vidtas för att stimulera forskarrekruteringen vid de odontologiska fakulteterna. I första hand bör därvid antalet docent- och forskarassistenttjänster ökas. Jag kommer i det följande vid min behandling av de enskilda fakulteterna att förorda en betydande förstärkning av den odontologiska forskningsorganisationen.

Jag övergår härnäst till att behandla universitetskanslersämbetets förslag till förstärkning av personalorganisationen m. m. vid de odontologiska fakulteterna. I fråga om samtliga de tjänster som därvid kommer att förordas till inrättande fr. o. m. budgetåret 1966/67 bör det uppdragas åt ämbetet att upprätta förslag till placering vid institution.

Lunds universitet. Vid odontologiska fakulteten i Lund finns f. n. en docenttjänst och en tjänst som forskarassistent. Med hänvisning till vad jag nyss anfört om behovet av ökad rekrytering till högre lärartjänster inom det odontologiska ämnesområdet förordar jag att en docenttjänst och två tjänster som forskarassistent inrättas fr. o. m. den 1 juli 1966 (p. 6 och 7). Nämda tjänster bör vara gemensamma för fakulteten. Jag beräknar vidare medel för en tjänst som röntgenassistent vid institutionen för dental röntgendiagnostik (p. 3).

Umeå universitet. Enligt planen för utbyggnaden av den odontologiska utbildnings- och forskningsorganisationen i Umeå skall fr. o. m. budgetåret 1966/67 ytterligare förstärkningar genomföras vid fakulteten. Universitetskanslersämbetet har lagt fram förslag i huvudsaklig överensstämmelse med nämnda plan. Förslaget om inrättande av en docenttjänst är jag emellertid inte beredd att nu tillstyrka, då — enligt vad jag erfarit — en vid fakulteten fr. o. m. innevarande budgetår inrättad sådan tjänst ännu inte kunnat tillsättas. Jag beräknar i övrigt erforderliga medel för förslagets genomförande, däribland för inrättande av en tjänst som forskarassistent och två tjänster som assistenttandläkare (p. 9—11, 13—15, 18—22 och 24).

Karolinska institutet. Vid institutets odontologiska fakultet finns f. n. en docenttjänst och två tjänster som forskarassistent. Jag förordar, att ytterligare en docenttjänst och en tjänst som forskarassistent inrättas fr. o. m. budgetåret 1966/67 (p. 31 och 32). De nya tjänsterna bör vara gemensamma för fakulteten.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av avlöningsanslag till fakulteter m. m. i stället för som hittills till de olika läroanstalterna får till följd bl. a., att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i de nya fakultetsanslagen. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat och på övergångsstat samt extra ordinarie

tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för de odontologiska fakulteterna m. m., att tillämpas till vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänstinnehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 19 539 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för de odontologiska fakulteterna m. m.,

b) godkänna följande avlöningsstat för de odontologiska fakulteterna m. m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 198 000
2. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	9 292 500
3. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	7 048 500
	Summa kr. 19 539 000

c) till *Odontologiska fakulteterna m. m.*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 19 539 000 kr.

E 12. Farmaceutiska fakulteten m. m.: Avlöningar

Universitetskanslersämbetet hänvisar i fråga om den farmaceutiska fakultetens anslagsbehov för budgetåret 1966/67 till sitt remissyttrande över farmaceututbildningskommitténs betänkande »Farmaceutisk utbildning och forskning» (SOU 1964: 48). På grundval av detta betänkande har i prop. 1965: 141 angående utbyggnaden av universitet och högskolor m. m. framlagts förslag om bl. a. överflyttning av den farmaceutiska utbildnings- och forskningsorganisationen från Stockholm till Uppsala. Därvid har förutsatts såväl lokal- som personalmässigt samgående med medicin och naturvetenskap. Vidare har föreslagits, att den nuvarande apotekarexamen skall ersättas med en ny studiegång, enligt vilken den studerande efter fem terminers grundutbildning skall kunna avlägga farmacie kandidatexamen samt efter ytterligare tre terminers studier farmacie magisterexamen. Som riktpunkt för införande av den nya studiegången har i propositionen angetts budgetåret 1967/68. En successiv överflyttning till Uppsala har förutsatts kunna påbörjas höstterminen 1969. En ökning av den årliga intagningskapaciteten från 80 till 120 platser har föreslagits bli genomförd i samband med överflyttningen. Vidare har i propositionen föreslagits vissa förändringar i

personalorganisationen, bl. a. inrättande av nya professorer i ämnena biokemi fr. o. m. budgetåret 1968/69, toxikologi fr. o. m. budgetåret 1969/70 och mikrobiologi från ej närmare angiven tidpunkt. Därjämte har framlagts förslag om att kompetensvillkoren för laboratorerna i resp. analytisk farmaceutisk kemi, oorganisk och fysikalisk kemi samt organisk kemi skall ändras till att överensstämma med vad som gäller för motsvarande tjänster vid universiteten. De sålunda framlagda förslagen har godkänts av riksdagen (SU 173, rskr 411).

Med anledning av förslag från *fakulteten vid farmaceutiska institutet i Stockholm* hemställer kanslersämbetet i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 om vissa förstärkningar av personalen m. m. vid fakulteten. I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för ämbetets förslag. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast en fråga och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Ämbetets förslag redovisas i följande sammanställning.

Farmaceutiska institutet

Analytisk farmaceutisk kemi

- 1) professor i analytisk farmaceutisk kemi i stället för laborator i Ae 27.

Farmaceutisk mikrobiologi

- 2) medelsanvisning av 5 100 kr. till arvode åt biträdande lärare.

Oorganisk och fysikalisk kemi

- 3) professor i oorganisk och fysikalisk kemi i stället för laborator i Ae 27.

Organisk kemi

- 4) laborator i organisk kemi i Bo 1 i stället för i Ae 27.

Receptarieutbildningen

- 5) universitetslektor i Ag 27 i stället för lärare i Ag 23.

Gemensamt för fakulteten

- 6) forskardocent,
- 7) två docenter,
- 8) två forskarassistenter,
- 9) 22 300 assistenttimmar i stället för tretton tjänster som assistent, femton tjänster som förste amanuens och åtta befattningar som tredje amanuens,
- 10) 1 500 assistenttimmar,
- 11) medelsanvisning av 14 050 kr. för undervisning vid ytterligare en receptariekurs.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 11. Enligt i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 463) framlagt och av riksdagen (SU 90, rskr 223) godkänt förslag har medel anvisats under innevarande budgetår för anordnande av en fjärde receptarietkurs vid farmaceutiska institutet. Kursen, som omfattar två terminer, skall börja vårterminen 1966. Antalet utbildningsplatser på receptarielinjen ökar därvid från 180 till 240. Universitetskanslersämbetet beräknar medelsbehovet för andra terminen av kursen till 14 050 kr., varav 3 300 kr. för en biologisk-medicinsk översiktscurs, 2 400 kr. för ämnet farmakognosi, 4 150 kr. för ämnet galenisk farmaci samt 4 200 kr. för ämnet social- och rättsfarmaci.

Kanslersämbetet föreslår, att den ökade intagningen av studerande till receptarieutbildning bibehålls även under kalenderåret 1967. Ämbetet framhåller, att lokaler för kemilaborationerna vid receptarietkurserna enligt uppgift från farmaceutiska fakulteten synes kunna ställas till förfogande vid Stockholms universitet och vid tekniska högskolan i Stockholm även under sommaren 1967.

Härjämte föreslår kanslersämbetet att i runt tal ytterligare 6 000 kr. anvisas till farmaceutiska fakulteten som kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Ämbetet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid farmaceutiska fakulteten samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens löne delegation godkända överenskommelsen med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i det föregående anfört vid min behandling av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m.

Som framgått av min tidigare redogörelse har statsmakterna beslutit bl. a. att överflytta den farmaceutiska forsknings- och utbildningsorganisationen från Stockholm till Uppsala och att ersätta den nuvarande apotekarutbildningen med en ny studiegång. I samband härmed avses en betydande förstärkning av personalorganisationen komma till stånd. Som riktpunkt för införande av den nya studieordningen har angetts ingången av läsåret 1967/68, varefter den nya organisationen successivt skall genomföras. Med hänsyn härtill är jag inte nu beredd att föreslå några mer omfattande förändringar vid den farmaceutiska fakulteten.

Enligt riksdagens beslut förra året (prop. 1965: 1 bil. 10 s. 463, SU 90, rskr 223) skall fr. o. m. vårterminen 1966 anordnas ytterligare en receptarietkurs utöver de tre nu årligen återkommande kurserna. Till kursen, som omfattar ett års studier, har intagits 60 studerande. Med anledning av universitetskanslersämbetets beräkningar föreslår jag, att 14 050 kr. anvisas för att medelsbehovet under andra terminen av ifrågavarande kurs skall kunna tillgodoses (p. 11).

Med beaktande av att undervisningsbelastningen i ämnet farmaceutisk mikrobiologi kommer att bli större i samband med den ökade intagningen av studerande på receptarielinjen beräknar jag 5 100 kr. till arvode åt en tillfälligt anställd biträdande lärare i detta ämne (p. 2).

I överensstämmelse med kanslersämbetets förslag under punkt 9 förordar jag att befintliga tjänster och befattningar som assistent och amanuens, nämligen tretton tjänster som assistent, femton tjänster som förste amanuens och åtta befattningar som tredje amanuens, får utbytas mot 22 300 assistenttimmar.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av avlöningsanslag till fakulteter m. m. i stället för som hittills till de olika läroanstalterna får till följd bl. a., att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i de nya fakultetsanslagen. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat och på övergångsstat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för den farmaceutiska fakulteten m. m., att tillämpas till vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänstinnehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 2 343 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för den farmaceutiska fakulteten m. m.,

b) godkänna följande avlöningsstat för den farmaceutiska fakulteten m. m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	283 200
2. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	1 451 200
3. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	615 600
	Summa kr. 2 350 000

Särskilda uppbördsmedel

Avkastning från donationsfond	7 000
	Nettoutgift kr. 2 343 000

c) till *Farmaceutiska fakulteten m. m.*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 343 000 kr.

E 13. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m. m.: Avlöningar

Universitetskanslersämbetet framhåller inledningsvis, att det inom de matematisk-naturvetenskapliga ämnena råder en påtaglig lärarbrist på alla nivåer inom det allmänna skolväsendet. De av riksdagen (prop. 1964: 171, SäU 1, rskr 407) fastställda riktlinjerna för utbyggnad av gymnasieutbildningen medför en stark efterfrågan på lärare med kvalificerad naturvetenskaplig utbildning. Enligt ämbetets mening bör, för att gymnasieexpansionen skall kunna genomföras, utvecklingen inom de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna planeras så, att skolans behov av lärare med inte bara grundexamen utan också högre vetenskaplig examen kan tillgodoses. Vidare måste, anför ämbetet, den starkt expanderande forskningen uppmärksammas i universitetsplaneringen, så att personalresurserna för naturvetenskaplig forskning — vilken enligt ämbetet får ökad betydelse för andra vetenskapsområden — inte blir alltför små. Mot bakgrund härav framstår det enligt ämbetet som nödvändigt att en kraftig upprustning av de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna kommer till stånd. Bl. a. bör den mer tekniska inriktning av naturvetarutbildningen påskyndas, som på längre sikt framstår som önskvärd med hänsyn till arbetsmarknadens behov. Förstärkningen bör enligt ämbetet till en början syfta till en förbättring av forskarutbildnings- och handledningsresurserna i de centrala ämnena samt till en förstärkning av forskarrekruteringen och av den fasta lärarstaben för ett- och tvåbetygsutbildningen. Därjämte måste en anpassning till den vetenskapliga utvecklingen ske. Ämbetet föreslår en omfattande ökning av bl. a. antalet professorer och laboraturer, ordinarie universitetslektorat samt forskarassistenttjänster. Vidare understryks vikten av ökade insatser i fråga om inte minst biträdespersonal samt materiel- och apparatanslag.

Härutöver anmäler kanslersämbetet, att inom ämbetet tillsatts en utredning med uppgift att se över hela det biologiska området och framlägga förslag om dess utveckling med beaktande av bl. a. möjligheterna till samarbete över fakultetsgränserna och lämplig specialisering. Utredningen — 1965 års biologiutredning — har redan som en första etapp av sitt arbete framlagt förslag rörande ämnet mikrobiologi, vilket överlämnats av ämbetet med särskild skrivelse.

Med anledning av förslag från sektionerna inom *de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna vid universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Stockholm* samt från *filosofiska fakulteten vid universitetet i Umeå* hemställer kanslersämbetet i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 om avsevärda förstärkningar av personalen vid de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna. I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för ämbetets förslag. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Ämbetets förslag redovisas läroanstalt för läroanstalt i följande sammanställningar.

Uppsala universitet

Matematisk-fysiska sektionen

Astronomi

- 1) medelsanvisning under ytterligare tre år till astronom vid observatoriet på Mount Stromlo i Australien (arvode motsvarande lön vid docenttjänst).

Fysik

- 2) professor i fysik,
- 3) 2 000 assistenttimmar,
- 4) tre e. o. biträden,
- 5) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i fysik,
- 6) laboratorientendent i Ae 19 (fysiska institutionsgruppen),
- 7) 1 600 assistenttimmar.

Matematisk statistik

- 8) professor i matematisk statistik,
- 9) 1 000 assistenttimmar,
- 10) e. o. biträde.

Meteorologi

- 11) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i meteorologi.

Kemiska sektionen

Biokemi

- 12) 1 000 assistenttimmar.

Oorganisk kemi

- 13) laborator i oorganisk kemi,
- 14) 1 000 assistenttimmar,
- 15) tre e. o. biträden,
- 16) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i oorganisk kemi.

Organisk kemi

- 17) laborator i organisk kemi,
- 18) 1 000 assistenttimmar,
- 19) tre e. o. biträden,
- 20) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i organisk kemi.

Biologisk-geografiska sektionen

Botanik

- 21) laboratorieintendent i Ae 19 (botaniska institutionsgruppen).

Botaniska trädgården

- 22) höjning av delposten till avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården (nu 426 000 kr.) med 21 000 kr.

Ekologi

- 23) 500 assistenttimmar (ekologiska fältstationen på Öland).

Entomologi

- 24) personlig professur i entomologi för laboratorn Bertil Kullenberg med samtidig vakanssättning av laboraturen i ämnet,
25) 500 assistenttimmar,
26) 500 assistenttimmar.

Genetik

- 27) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i genetik.

Kvartärgeologi

- 28) professur i kvartärgeologi — i stället för laboratur — med laboratorn Sten Florin som förste innehavare,
29) 500 assistenttimmar.

Naturgeografi

- 30) 1 000 assistenttimmar.

Strålningsbiologi

- 31) laborator i strålningsbiologi,
32) 500 assistenttimmar,
33) två e. o. biträden.

Systematisk botanik

- 34) förste museiintendent i Ae 27.

Växtbiologi

- 35) 1 000 assistenttimmar.

Zoologi

- 36) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i zoologi.

Gemensamt för fakulteten

- 37) fyra docenter,
- 38) sex forskarassistenter,
- 39) fem vaktmästare i högst Ae 9,
- 40) två ekonomibiträden i högst Ae 5,
- 41) förstärkning med 400 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

Vissa övriga förslag

- 42) medelsanvisning av 120 000 kr. för vissa tjänster m. m. för informationsbehandling (prop. 1965: 40, SU 107, rskr 297).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 8—10. Ämnet matematisk statistik representeras f. n. av professor vid var och en av de tekniska högskolorna samt vid Stockholms universitet (försäkringsmatematik och matematisk statistik). Kanslersämbetet hemställer att en professur i ämnet skall inrättas fr. o. m. nästa budgetår även vid Uppsala universitet och framhåller därvid särskilt civilingenjörsutbildningens behov av undervisning i ämnet. Vidare föreligger enligt ämbetet behov av utbildning i matematisk statistik för blivande gymnasielärare och aktuarier inom försäkringsbranschen. Till professuren bör enligt ämbetet knytas dels 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en biträdestjänst.

Punkterna 31—33. Ämnet strålningsbiologi representeras f. n. i vårt land genom en personlig professur vid universitetet i Stockholm. Vid det till Uppsala universitet knutna Gustaf Werners institut bedrivs såväl teoretisk som tillämpad strålningsbiologisk forskning. Verksamheten leds f. n. av docenten Börje Larsson. Kanslersämbetet föreslår, att en laboratur i strålningsbiologi, med verksamheten förlagd till institutet, inrättas vid universitetet fr. o. m. budgetåret 1966/67. Ämbetet framhåller därvid särskilt att det är angeläget att verksamheten vid Gustaf Werners institut erhåller fastare former och kontinuitet i fråga om forskning och utbildning. Genom tillkomsten av en laboratur bör enligt ämbetet goda förutsättningar föreligga för vidareutveckling av det redan existerande samarbetet mellan medicinska och naturvetenskapliga discipliner. Till laboraturen bör enligt ämbetet knytas dels 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels två biträdestjänster.

Statens råd för atomforskning, som inkommit med särskild skrivelse i detta ärende, biträder ämbetets förslag. Rådet framhåller härvid, att docenten Larssons vetenskapliga meriter är så väl dokumenterade att han utan ansökningsförfarande kan utses till förste innehavare av den föreslagna laboraturen.

Punkt 42. Medel för de tjänster m. m. vid universitetet — bl. a. en professur i informationsbehandling, särskilt numerisk analys — som tillkom genom riksdagens beslut i anledning av prop. 1965: 40 (SU 107, rskr 297) har i riksstaten för budgetåret 1965/66 beräknats under ett särskilt förslagsanslag, benämnt Vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen på databehandlingsområdet. För nästa budgetår föreslår kanslersämbetet, att erforderliga medel för dessa tjänster m. m. beräknas under förevarande anslag.

Lunds universitet

Matematisk-fysiska sektionen

Fysik

- 43) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i fysik,
- 44) förste forskningsingenjör i Ae 27 (synkrotronlaboratoriet),
- 45) laboratorieintendent i Ae 19 (fysiska institutionsgruppen).

Matematik

- 46) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i matematik.

Teoretisk fysik

- 47) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i teoretisk fysik.

Kemiska sektionen

Oorganisk och fysikalisk kemi

- 48) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i oorganisk och fysikalisk kemi.

Termokemi

- 49) personlig professur i termokemi för laboratorn Stig Sunner,
- 50) 2 000 assistenttimmar,
- 51) tre e. o. biträden.

Biologisk-geografiska sektionen

Botaniska trädgården

- 52) höjning av delposten till avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården (nu 155 000 kr.) med 28 000 kr.

Entomologi

- 53) förste museiintendent i Ae 27.

Fysiologisk botanik

- 54) ordinarie sättnings av ett extra universitetslektorat i fysiologisk botanik.

Kvartärgeologi

- 55) professur i kvartärgeologi — i stället för laboratur — med laboratorn Tage Nilsson som förste innehavare,
- 56) 500 assistenttimmar.

Systematisk botanik

- 57) personlig tjänst som förste museiintendent i Ae 27 för docenten Ove Almborn,
- 58) förste trädgårdsintendent i Ae 27 med samtidig indragning av 1 000 assistenttimmar,
- 59) personlig tjänst som museiamanuens i Ae 21 för e. o. amanuensen Elsa Nyholm.

Mikrobiologi

- 60) professor i mikrobiologi,
- 61) 1 000 assistenttimmar,
- 62) två e. o. biträden.

Zoofysiologi

- 63) universitetslektor i zoofysiologi med samtidig indragning av två e. o. tjänster som biträdande lärare.

Gemensamt för fakulteten

- 64) två forskardocenter,
- 65) två docenter,
- 66) fem forskarassistenter,
- 67) tre vaktmästare i högst Ae 9,
- 68) ekonomibiträde i högst Ae 5,
- 69) förstärkning med 300 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

Vissa övriga förslag

- 70) medelsanvisning av 20 000 kr. för vissa tjänster m. m. för informationsbehandling (prop. 1965: 40, SU 107, rskr 297).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 44. Vid fysiska institutionen i Lund finns ett i huvudsak av statens råd för atomforskning bekostat synkrotronlaboratorium. Kanslersämbetet föreslår att en tjänst som förste forskningsingenjör i lönegrad Ae 27 inrättas för verksamheten vid laboratoriet. Innehavaren av tjänsten skall enligt förslaget tillika vara ledare för laboratoriets driftgrupp.

Punkterna 60—62. Den i det föregående nämnda 1965 års biologiutredning har som en första etapp i sitt arbete avgett förslag angående utbyggnaden av ämnet mikrobiologi vid de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna. Med hänsyn till mikrobiologiens centrala ställning i den moderna naturvetenskapen och behovet av kvalificerade mikrobiologer på arbetsmarknaden har utredningen föreslagit, att professorer i mikrobiologi skall inrättas vid samtliga matematisk-naturvetenskapliga fakulteter. Utredningen har funnit det motiverat att ämnet utbyggs vid i första hand universiteten i Uppsala och Lund och att på vardera

orten inrättas en professur fr. o. m. budgetåret 1966/67. Skulle en långsammare utbyggnadstakt komma i fråga, bör enligt utredningen en professur först tillkomma i Lund.

Kanslersämbetet, som i princip ansluter sig till utredningens förslag, finner att endast en professur i ämnet bör tillkomma fr. o. m. nästa budgetår och att denna bör placeras vid universitetet i Lund. Ämbetet understryker betydelsen av att en samverkan mellan den allmänna mikrobiologien och redan existerande institutioner med inriktning mot mikrobiologiens tillämpningar kan komma att öppna möjligheter till differentierad specialinriktning av mikrobiologien vid de olika matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna. Till professuren bör enligt ämbetet knytas dels 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels två biträdestjänster.

Punkt 64. Forskardocentttjänst tillsätts för en tid av tre år. Förordnandet kan förlängas till sex år. Den som innehåft sådan tjänst under sex år kan emellertid under vissa förutsättningar, efter medgivande av universitetskanslersämbetet förordnas för ytterligare tid, varjämte Kungl. Maj:t äger på särskilda skäl medge ytterligare förlängt förordnande (jfr prop. 1965: 1 bil. 10 s. 346, SU 90, rskr 223). Kanslersämbetets förslag om nya forskardocentttjänster motsvarar enligt ämbetet i huvudsak det antal förordnanden som väntas utlöpa under 1966/67. — Med hänsyn till att docenten Hakon Hjelmqvists förordnande som e. o. forskardocent — vid institutionen för systematisk botanik — utgår den 30 juni 1966 och att denne bör beredas möjlighet till förlängt förordnande föreslår ämbetet, att en forskardocentttjänst inrättas för matematisk-naturvetenskapliga fakulteten vid Lunds universitet.

Punkt 70. Medel för de tjänster m. m. vid universitetet, bl. a. en professur i numerisk analys, som tillkom genom riksdagens beslut i anledning av prop. 1965: 40 (SU 107, rskr 297), har i riksstaten för budgetåret 1965/66 beräknats under ett särskilt förslagsanslag, benämnt Vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen på databehandlingsområdet. För nästa budgetår föreslår kanslersämbetet, att erforderliga medel för dessa tjänster m. m. beräknas under förevarande anslag.

Göteborgs universitet

Matematisk-fysiska sektionen

Astronomi

- 71) professor i astronomi,
- 72) 1 000 assistenttimmar,
- 73) e. o. biträde.

Fysik

- 74) professor i fysik.

Kemiska sektionen

Fysikalisk kemi

- 75) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i fysikalisk kemi.

Organisk kemi

- 76) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i organisk kemi.

Biologisk-geografiska sektionen

Botanik

- 77) professur i marin botanik — i stället för laboratur — med laboratorn Tore Levring som förste innehavare,
78) 500 assistenttimmar.

Naturgeografi

- 79) 500 assistenttimmar.

Zoologi

- 80) 500 assistenttimmar (zoofysiologi),
81) 1 500 assistenttimmar (zoologi).

Gemensamt för fakulteten

- 82) sex docenter,
83) två forskarassistenter,
84) två vaktmästare i högst Ae 9, av vilka en med halvtidstjänstgöring,
85) två ekonomibiträden i högst Ae 5,
86) förstärkning med 300 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

Stockholms universitet

Matematisk-fysiska sektionen

Fysik

- 87) laboratorieintendent i Ae 19 (fysiska institutionen).

Matematik

- 88) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i matematik.

Meteorologi

- 89) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i meteorologi.

Teoretisk fysik

- 90) professor i teoretisk fysik, särskilt kvantkemi,
91) 1 000 assistenttimmar,
92) e. o. biträde.

Kemiska sektionen

Fysikalisk kemi

- 93) laborator i fysikalisk kemi,
94) 1 000 assistenttimmar,

- 95) tre e. o. biträden,
- 96) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i fysikalisk kemi,
- 97) två laboratorientendenter i Ae 19 (kemiska institutionsgruppen).

Oorganisk kemi

- 98) laborator i oorganisk kemi,
- 99) 1 000 assistenttimmar,
- 100) tre e. o. biträden,
- 101) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i oorganisk kemi.

Organisk kemi

- 102) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i organisk kemi.

Biologisk-geografiska sektionen

Biofysik

- 103) professor i biofysik, principbeslut 1965 (prop. 81, SU 84, rskr 220),
- 104) 1 000 assistenttimmar,
- 105) två e. o. biträden.

Botanik

- 106) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i fysiologisk botanik,
- 107) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i morfologisk botanik.

Genetik

- 108) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i genetik.

Geologi

- 109) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i mineralogi och petrologi,
- 110) 1 500 assistenttimmar (historisk geologi och paleontologi),
- 111) 1 500 assistenttimmar (mineralogi och petrologi).

Kvartärgeologi

- 112) professur i kvartärgeologi — i stället för laboratur — med laboratorn Carl-Gösta Wenner som förste innehavare,
- 113) 500 assistenttimmar,
- 114) ordinarie sättning av ett extra universitetslektorat i kvartärgeologi.

Naturgeografi

- 115) 1 500 assistenttimmar.

432 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 10: Ecklesiastikdepartementet*

Strålningsbiologi

116) 1 500 assistenttimmar.

Wenner-Grens institut

117) laboratorieintendent i Ae 19.

Gemensamt för fakulteten

118) fem forskarasistenter,

119) förstärkning med 500 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 103—105. I överensstämmelse med riksdagens tidigare principbeslut i anledning av prop. 1965: 81 (SU 84, rskr 220) skall fr. o. m. nästa budgetår tillkomma en professur i biofysik vid universitetet i Stockholm. Till professuren bör enligt ämbetet knytas dels 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels två biträdestjänster.

Umeå universitet

Den matematisk-naturvetenskapliga utbildnings-
och forskningsorganisationen

Botanik

120) professor i ekologisk botanik fr. o. m. 1/1 1967, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214),

121) professor i fysiologisk botanik fr. o. m. 1/1 1967, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214),

122) engångsanvisning av 150 000 kr. för lärarutbildning i botanik m. m.

Genetik

123) professor i genetik fr. o. m. 1/1 1967, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214).

Matematik

124) ordinariesättning av ett extra universitetslektorat i matematik.

Matematisk statistik

125) professor i matematisk statistik, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214),

126) 1 000 assistenttimmar,

127) e. o. biträde,

128) universitetslektor i matematisk statistik, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214).

Zoologi

- 129) universitetslektor i zoofysiologi, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214),
- 130) universitetslektor i zoologi, principbeslut 1964 (prop. 74, SU 94, rskr 214),
- 131) 1 000 assistenttimmar (ekologisk zoologi),
- 132) 1 000 assistenttimmar (zoofysiologi).

Gemensamt för den matematisk-naturvetenskapliga utbildnings- och forskningsorganisationen

- 133) docent,
- 134) två forskarassistenter,
- 135) aderton e. o. biträden,
- 136) fyra vaktmästare i högst Ae 9,
- 137) tre ekonomibiträden i högst Ae 5.
- 138) förstärkning med 600 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 120—121, 123, 125—127. I överensstämmelse med riksdagens tidigare principbeslut i anledning av prop. 1964: 74 (SU 94, rskr 214) föreslår kanslersämbetet att medel beräknas för fyra nya professurer vid Umeå universitet, en i vart och ett av ämnena ekologisk botanik, fysiologisk botanik, genetik och matematisk statistik. Vidare bör enligt ämbetet till sistnämnda professur knytas dels 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels en biträdestjänst.

Punkterna 128—130. I enlighet med riksdagens nyssnämnda principbeslut i anledning av prop. 1964: 74 beräknar ämbetet medel för tre ordinarie universitetslektorat, ett i vart och ett av ämnena matematisk statistik, zoofysiologi och zoologi.

Härjämte föreslår kanslersämbetet att i runt tal ytterligare 146 000 kr. anvisas till de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna som kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Ämbetet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens lönelegation godkända överenskommelsen med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Vidare har *Vetenskapsakademien* i en särskild framställning anhållit om *dels* en med statsmedel bekostad forskningsprofessur i geokosmofysik, knuten till Stockholms universitet och med föreståndaren för Kiruna geofysiska observatorium, laboratorn Bengt Hultqvist, som förste innehavare, *dels* ett anslag av 120 000 kr. till Vetenskapsakademiens forskningsverksamhet vid Kiruna-obs-

vatoriet. Akademien förutsätter, att detta observatorium skall fungera som institution för innehavaren av professuren och därmed som bas för forskningen och forskarutbildningen i ämnet.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i det föregående anført vid min behandling av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m.

Härefter övergår jag till att behandla universitetskanslersämbetets förslag till förstärkning av personalorganisationen m. m. vid de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna. I fråga om samtliga de tjänster som därvid kommer att förordas till inrättande fr. o. m. budgetåret 1966/67 bör det uppdragas åt ämbetet att upprätta förslag till placering vid institution.

Uppsala universitet. Ämnet matematisk statistik kommer enligt riksdagen hittills fattade beslut att fr. o. m. nästa budgetår vara företrätt av professor på samtliga universitetsorter utom Uppsala. Den matematiska statistiken har anknytning till såväl matematik och samhällsvetenskap som ett flertal tekniska ämnen, vilka är företrädda vid universitetet i Uppsala. Jag förordar därför, att — såsom kanslersämbetet föreslagit — en professur i matematisk statistik inrättas vid nämnda universitet fr. o. m. budgetåret 1966/67. Vid bifall till förslaget bör medel beräknas för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt en biträdestjänst (p. 8—10).

Inom den vid Gustaf Werners institut i Uppsala bedrivna strålningsbiologiska forskningen bearbetas såväl grundläggande som tillämpade problem av stor angelägenhet. Inte minst syftar ifrågasvarande verksamhet, som står under ledning av docenten Börje Larsson, till att utveckla förutsättningarna för samverkan mellan medicin och naturvetenskap. I överensstämmelse med universitetskanslersämbetets förslag förordar jag, att en laboratur i strålningsbiologi inrättas vid Uppsala universitet fr. o. m. nästa budgetår. Enligt vad jag erfarit är docenten Larsson väl kompetent till en laboratur i ämnet. Jag avser därför att — vid bifall till mitt förslag om laboraturen — i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att till förste innehavare av denna tjänst utnämna och förordna Larsson. I anslutning till förslaget om laboraturen beräknar jag medel för 500 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt för två biträdestjänster (p. 31—33).

Den fasta lärarorganisationen vid uppsalafakulteten bör enligt min mening förstärkas genom att vissa extra universitetslektorat ordinarie sätts. Jag förordar därför, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 inrättas ett ordinarie universitetslektorat i vart och ett av ämnena fysik, oorganisk kemi och zoologi (p. 5, 16 och 36).

Någon särskild medelsanvisning för lön åt en astronom vid astronomiska observatoriets filialstation på Mount Stromlo i Australien bör enligt min mening inte

beräknas under förevarande anslag (p. 1). I stället räknar jag med att detta medelsbehov skall kunna tillgodoses inom ramen för forskningsanslaget till statens naturvetenskapliga forskningsråd.

De medel som nu utgår till avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården bör med hänsyn till höjda timersättningar uppräknas med 31 000 kr. (p. 22). Vidare beräknar jag medel för en biträdestjänst, vilken bör knytas till den befintliga laboraturen i sedimentpetrografi.

Jag beräknar slutligen medel för de tjänster m. m. för informationsbehandling, som enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1965:40 (SU 107, rskr 297) tillkom förra året vid Uppsala universitet (p. 42).

I övrigt räknar jag för denna fakultets del inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Lunds universitet. Ämnet mikrobiologi har under senare år intagit en allt mer central ställning inom såväl naturvetenskaperna som skilda tillämpningsområden. Tillgången på personal med mikrobiologisk utbildning synes dock f. n. vara begränsad. Med anledning av kanslersämbetets förslag förordar jag, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 inrättas en professur i mikrobiologi vid Lunds universitet. Härigenom bör — som kanslersämbetet framhållit — goda förutsättningar skapas för att i Lund genom samverkan mellan universitetet, tekniska högskolan och alnarpsinstitutet ytterligare stimulera forskning med inriktning mot livsmedelstekniska frågor (jfr prop. 1964:123, SU 111, rskr 249). I anslutning till förslaget om denna tjänst beräknar jag medel för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt för två biträdestjänster (p. 60—62). Jag räknar med att lokaler för ämnet skall kunna anordnas inom ramen för befintligt eller hittills beslutat lokalbestånd.

Beträffande en av kanslersämbetet föreslagen personlig professur i termokemi för laboratorn Stig Sunner (p. 49—51) vill jag hänvisa till mina förslag i det följande under anslaget Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Förvaltningskostnader.

Med beaktande av de skäl som kanslersämbetet redovisat förordar jag, att ytterligare en tjänst som forskardocent inrättas för fakulteten i Lund fr. o. m. nästa budgetår (p. 64).

Den fasta lärarorganisationen vid fakulteten bör enligt min mening förstärkas genom att vissa extra universitetslektorat ordinariesätts. Jag förordar därför, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 inrättas ett ordinarie universitetslektorat i vart och ett av ämnena fysik och matematik samt i oorganisk och fysikalisk kemi (p. 43, 46 och 48).

Med anledning av kanslersämbetets förslag under punkt 44 förordar jag vidare, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas en tjänst som förste forskningsingenjör i lö-negrad Ae 27 vid fysiska institutionen. Tjänstinnehavaren bör åläggas att leda synkrotronlaboratoriets driftgrupp.

Nu utgående medel till avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården bör med hänsyn till höjda timersättningar och behovet av ytterligare en trädgårdsarbetare uppräknas med 28 000 kr. (p. 52). Dessutom beräknar jag medel för ytterligare två biträdestjänster samt en vaktmästartjänst i högst lönegrad Ae 9 (p. 67).

Jag beräknar slutligen medel för de tjänster m. m. för informationsbehandling, som enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1965: 40 (SU 107, rskr 297) tillkom förra året vid Lunds universitet (p. 70).

I övrigt räknar jag för denna fakultets del inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Göteborgs universitet. I överensstämmelse med kanslersämbetets förslag under punkt 75 förordar jag, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 ett extra universitetslektorat i fysikalisk kemi ordinariesätts.

Innevarande budgetår finns vid matematisk-naturvetenskapliga fakulteten i Göteborg en forskarassistenttjänst. Jag förordar, att fakultetens personalorganisation fr. o. m. nästa budgetår förstärks genom att ytterligare en sådan tjänst inrättas (p. 83). Vidare beräknar jag medel för två nya biträdestjänster.

I övrigt räknar jag för denna fakultets del inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Stockholms universitet. Enligt statsmakernas beslut år 1965 skall en professur i biofysik inrättas vid universitetet i Stockholm fr. o. m. budgetåret 1966/67 (prop. 1965: 81, SU 84, rskr 220). Jag beräknar nu erforderliga medel för denna professur samt för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete och för två biträdestjänster (p. 103—105).

Den fasta lärarorganisationen vid stockholmsfakulteten bör enligt min mening förstärkas genom att vissa extra universitetslektorat ordinariesätts. Jag förordar därför, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 inrättas ett ordinarie universitetslektorat i vart och ett av ämnena matematik, fysikalisk kemi, oorganisk kemi och genetik (p. 88, 96, 101 och 108).

I övrigt räknar jag för denna fakultets del inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Umeå universitet. Enligt statsmakernas beslut år 1964 (prop. 1964: 74, SU 94, rskr 214) skall nästa budgetår tillkomma fyra nya professorer vid universitetet i Umeå, nämligen fr. o. m. den 1 juli 1966 en professur i matematisk statistik samt fr. o. m. den 1 januari 1967 en professur i vart och ett av ämnena ekologisk botanik, fysiologisk botanik och genetik. Jag beräknar nu erforderliga medel för dessa professorer (p. 120, 121, 123 och 125). I anslutning till mitt förslag om en professur i matematisk statistik beräknar jag medel för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt för en biträdestjänst (p. 126—127).

Riksdagsbeslutet i anledning av prop. 1964:74 innebar vidare, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 skall inrättas ett ordinarie universitetslektorat i vart och ett av ämnena matematisk statistik, zoofysiologi och zoologi. Jag beräknar nu erforderliga medel för dessa tjänster (p. 128—130). Därutöver förordar jag, att ett extra universitetslektorat i matematik ordinariesätts fr. o. m. nästa budgetår (p. 124).

Vidare beräknar jag medel för 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete i vart och ett av ämnena ekologisk zoologi och zoofysiologi (p. 131—132).

För lärarutbildningen i botanik m. m. vårterminen 1967 beräknar jag en engångsanvisning av 150 000 kr. (p. 122). Medel för ämnesmetodik m. m. för denna lärarutbildning har jag tidigare beräknat under avlöningsanslaget till de humanistiska fakulteterna m. m.

Slutligen beräknar jag medel för tjugutvå nya biträdestjänster samt två vaktmästartjänster i högst lönegrad Ae 9 (p. 135—136). Av de nytillkommande biträdestjänsterna bör två tillföras ekologisk zoologi samt två zoofysiologi.

I övrigt räknar jag under förevarande anslag inte med andra förändringar vid filosofiska fakulteten i Umeå än sådana av automatisk natur.

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av avlöningsanslag till fakulteter m. m. i stället för som hittills till de olika läroanstalterna får bl. a. till följd att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i de nya fakultetsanslagen. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat och på övergångsstat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m. m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänstinnehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 55 561 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m. m.,

b) godkänna följande avlöningsstat för de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m. m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	12 987 300
2. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	32 707 300
3. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	10 041 100
	<hr/>
Summa kr.	55 735 700

Särskilda uppbördsmedel

Avkastning från vissa fonder vid	
a) Uppsala universitet	31 500
b) Göteborgs universitet	40 500
c) Stockholms universitet	90 050
	<hr/>
Bidrag från enskilt håll till Stockholms universitet	12 650
	<hr/>
Summa kr.	174 700
	<hr/>
Nettoutgift kr.	55 561 000

c) till *Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m. m.:*
Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 55 561 000 kr.

E 14. Tekniska fakulteterna: Avlöningar

Kännetecknande för efterkrigstidens utbildnings- och forskningspolitik är enligt *universitetskanslersämbetet* en kraftigt ökad satsning på högre teknisk utbildning och teknisk forskning. För nästa budgetår föreslår ämbetet fortsatt upprustning av de tekniska fakulteterna, motiverad av såväl utbildningens som forskningens behov. Ämbetet påpekar att det totala antalet utbildningsplatser vid de tre tekniska högskolorna — enligt vid tidpunkten för ämbetets anslagsframställning fattade beslut (senast prop. 1965: 1 bil. 10 s. 504 och 515, SU 90, rskr 223) — nästa läsår kommer att öka med 720, nämligen vid tekniska högskolan i Stockholm med 162, vid Chalmers tekniska högskola med 148 och vid tekniska högskolan i Lund med 410. Ökningen har sin grund i tidigare genomförda intagningsökningar samt i redan fattade beslut om bl. a. ökad teknisk magisterutbildning och s. k. nordisk flygteknikerutbildning vid tekniska högskolan i Stockholm (prop. 1964: 1 bil. 10 s. 477, SU 55, rskr 158). Jag vill i detta sammanhang erinra om att statsmakterna för kort tid sedan (prop. 1965: 141, SU 173, rskr 411) fattat beslut om vissa ytterligare intagningsökningar, av vilka några redan läsåret 1966/67 kommer att beröra tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola. — Kanslersämbetet föreslår en rad nya högre tjänster men betonar samtidigt, att förslagen i denna del begränsats med hänsyn till

dels vissa enligt ämbetets mening erforderliga ytterligare utredningar, dels önskemålen om höjda sakanslag och förstärkt biträdesorganisation. Dessutom läggs fram förslag till reviderat utbildningsprogram vid tekniska högskolans i Stockholm sektion för teknisk fysik.

Med anledning av förslag från *sektionerna vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola* samt från *organisationskommittén för teknisk högskola i Lund* hemställer kanslersämbetet i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 om avsevärda förstärkningar av personalen vid de tekniska fakulteterna. I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för ämbetets förslag. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Ämbetets förslag redovisas högskola för högskola i följande sammanställningar.

Tekniska högskolan i Stockholm

I huvudsaklig överensstämmelse med ett av högskolans sektion för teknisk fysik (sektion F) väckt förslag förordar kanslersämbetet att utbildningsprogrammet vid denna sektion i stor utsträckning revideras. Det föreslagna programmet innebär i korthet, att samtidigt som den schemabundna undervisningen minskas skall kursinnehållet moderniseras och utbildningen anpassas även till aktuella nya avnämrområden inom näringslivet. Detta kan enligt ämbetet genomföras genom att dels ej helt relevanta kursdelar radikalt tas bort, dels kursplanen på visst sätt differentieras i alternativa utbildningsriktningar och valfria ämnesgrupper. Förslaget om modernisering och differentiering har enligt ämbetet sin grund i matematikens och fysikens ökade betydelse inom modern industri. Under de båda första läroåren skall enligt förslaget anordnas en sammanhållen grundutbildning, som sedan kombineras med en uppdelning av de sista två åren i två huvudriktningar, den ena mot utbildning av matematikingenjörer och den andra mot fysikingenjörutbildning. Den förstnämnda riktningen karakteriseras av bl. a. sådana ämnen som datametodik, optimeringslära och systemteori samt matematisk statistik. I fysikingenjörutbildningen skall ingå ämnen som fysik, tillämpad fysik, reaktorfysik, hållfasthetslära m. m. Omkring dessa ämnen och ytterligare några som kärnämnen har i förslaget samlats små grupper av stödämnen till alternativa valfria grupper inom resp. utbildningsriktning.

Härefter redovisas kanslersämbetets förslag till nya tjänster m. m.

Sektionen för teknisk fysik (F)

Fasta tillståndets fysik

- 1) universitetslektor i fasta tillståndets fysik med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet (arvode 4 650 kr.).

Fotografi

- 2) universitetslektor i fotografi.

Fysik

- 3) laboratorieintendent i Ae 19 (fysiska institutionen).

Tillämpad fysik

- 4) professor i tillämpad fysik med samtidig indragning av professuren i fotografi,
5) assistent (överföring från ämnet fotografi),
6) e. o. biträde,
7) två e. o. biträden (överföring från ämnet fotografi).

Optimeringslära och systemteori

- 8) professor i optimeringslära och systemteori fr. o. m. budgetåret 1968/69 (principbeslut).

Sektionen för maskinteknik (M)

Automatiseringsteknik

- 9) professor i automatiseringsteknik,
10) assistent,
11) tre e. o. biträden.

Läran om maskinelement

- 12) universitetslektor i läran om maskinelement.

Sektionen för elektroteknik (E)

Elautomatik

- 13) professor i elautomatik fr. o. m. budgetåret 1967/68 (principbeslut).

Elektrisk anläggningsteknik

- 14) universitetslektor i elektrisk anläggningsteknik med samtidig indragning av en befattning som biträdande lärare i ämnet (arvode 6 040 kr.).

Elektrisk mätteknik

- 15) professor i elektrisk mätteknik i stället för laborator i ämnet.

Fasta tillståndets elektronik

- 16) professor i fasta tillståndets elektronik fr. o. m. budgetåret 1968/69 (principbeslut).

Talöverföring

- 17) personlig professur i talöverföring för docenten Gunnar Fant,
18) assistent,
19) tre e. o. biträden.

Sektionen för väg- och vattenbyggnad (V)

Byggnadsmateriallära

- 20) professor i byggnadsmateriallära fr. o. m. budgetåret 1967/68 (principbeslut).

Geoteknik med grundläggning

- 21) professor i geoteknik med grundläggning med samtidig indragning av specialläraryrkebefattningen i geoteknik (arvode 7 040 kr.) och en befattning som biträdande lärare i byggnadsteknik (arvode 4 420 kr.),
22) assistent (överföring; f. n. knuten till specialläraryrkebefattningen),
23) två e. o. biträden,
24) e. o. biträde (överföring; f. n. knutet till specialläraryrkebefattningen).

Stålbyggnadsteknik

- 25) professor i stålbyggnadsteknik,
26) assistent,
27) tre e. o. biträden.

Sektionen för kemi (K)

Biokemisk teknologi

- 28) professor i biokemisk teknologi med samtidig indragning av specialläraryrkebefattningen i jäsningslära (arvode 13 340 kr.),
29) två assistenter (överföring; f. n. knutna till specialläraryrkebefattningen),
30) två e. o. biträden, av vilka ett med halvtidstjänstgöring,
31) två e. o. biträden, av vilka ett med halvtidstjänstgöring (överföring; f. n. knutna till specialläraryrkebefattningen).

Kemisk teknologi

- 32) universitetslektor i kemisk teknologi.

Organisk kemi

- 33) laborator i organisk kemi med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet (arvode 14 860 kr.),
34) två assistenter,
35) tre e. o. biträden.

Sektionen för bergsvetenskap (B)

Metallernas gjutning

- 36) professor i metallernas gjutning med samtidig indragning av specialläraryrkebefattningen i gjuteriteknik fr. o. m. budgetåret 1967/68 (principbeslut).

Metallografi

- 37) laborator i metallografi,
38) två assistenter,
39) tre e. o. biträden.

Metallurgisk kemi

- 40) laborator i metallurgisk kemi med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i metallhyttkonst (metallurgisk kemi; arvode 10 450 kr.),
- 41) två assistenter,
- 42) tre e. o. biträden.

Mineralogi och geologi

- 43) universitetslektor i mineralogi och geologi.

Sektionen för arkitektur (A)

Arkitekturhistoria

- 44) biträdande lärare i Ae 23 med samtidig indragning av speciallärarbefattningen i arkitekturhistoria (arvode 2 000 kr.).

Byggnadsfunktionslära

- 45) professor i byggnadsfunktionslära med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i arkitektur II (bostadsbyggnad; arvode 8 560 kr.),
- 46) assistent,
- 47) tre e. o. biträden.

Konstruktionslära

- 48) universitetslektor i konstruktionslära.

Sektionen för lantmäteri (L)

Fastighetsteknik

- 49) universitetslektor i fastighetsteknik med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet (arvode 6 670 kr.).

Fotogrammetri

- 50) universitetslektor i fotogrammetri.

Geodesi

- 51) universitetslektor i geodesi.

Gemensamt för fakulteten

- 52) forskardocent,
- 53) docent,
- 54) sex forskarassistenter,
- 55) vissa nya befattningar som speciallärare och biträdande lärare, ökade arvodet vid befintliga befattningar m. m. (kostnad 31 000 kr.),
- 56) två förste forskningsingenjörer i Ae 27,
- 57) tio assistenter,

- 58) ökning av medelsanvisningen till ersättningar åt tillfälliga lärare och övningsassistenter (kostnad 430 000 kr.),
- 59) ökning av medelsanvisningen till löner åt extra universitetslektorer m. fl. lärare för informationsbehandling (kostnad 100 000 kr.),
- 60) tre vaktmästare i högst Ae 9, av vilka en med halvtidstjänstgöring.

Vissa övriga förslag

- 61) medelsanvisning av 54 492 kr. för tjänster m. m. för informationsbehandling (prop. 1965: 40, SU 107, rskr 297),
- 62) medelsanvisning av 102 624 kr. för bestridande av kostnaderna för två ordinarie universitetslektorat vid den regionala tekniska magisterutbildningen (prop. 1965: 79, SU 121, rskr 310).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 1—2, 12, 14, 32, 43 och 48—51 (universitetslektorat). Högskolans sektioner har under hänvisning till undervisningens behov föreslagit att ytterligare tretton universitetslektorstjänster skall inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

Kanslersämbetets anslagsframställning upptar tio nya lektorat vid högskolan. Ämbetet finner upprustningen i detta avseende utgöra ett viktigt led i effektiveringen av utbildningsorganisationen. Dock är enligt ämbetet en mer successiv utbyggnad nödvändig från rekryteringssynpunkt.

Punkterna 4—7. För att det tidigare redovisade förslaget om ett nytt kursprogram för högskolans sektion F skall kunna förverkligas krävs enligt sektionen bl. a. att utbildning i ett nytt ämne, kallat tillämpad fysik, kommer till stånd. De fysikaliska tillämpningsområdena har hittills varit otillräckligt beaktade i den tekniska högre utbildningen och forskningen. Enligt sektionen avses det nya ämnet behandla särskilt den mekaniska teknikens användning av fysikaliska metoder. I syfte att önskemålet om en starkare industriell inriktning hos fysikingenjörerna skall kunna tillgodoses har sektionen föreslagit att en professur i tillämpad fysik inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Samtidigt skulle enligt sektionen den f. n. vakanta professuren i fotografi kunna indragas, under förutsättning att utbildningen i detta ämne även fortsättningsvis blir tryggad. I annat sammanhang har därför föreslagits inrättande av ett universitetslektorat i fotografi (jfr p. 2).

Även kanslersämbetet föreslår att en professur i tillämpad fysik inrättas fr. o. m. nästa budgetår, varvid professuren i fotografi enligt ämbetet bör dras in. Den tekniskt fysikaliska utbildningen och forskningen vid högskolan får därvid, anför ämbetet, en direkt anknytning till de industriella, biologiska, medicinska och kemiska tillämpningsområden, som numera bildar naturliga avnämargrupper för tekniska fysiker. Till professuren bör enligt ämbetet knytas en assistent- och tre biträdestjänster. Av dessa kan dock assistenttjänsten och två biträdestjänster överföras från ämnet fotografi.

Rikets allmänna kartverk och Svenska Reproduktions AB anför i särskilda skrivelser vissa argument mot en indragning av professuren i fotografi.

Punkterna 10, 18, 26, 34, 38, 41, 46 och 57—59 (vissa lärartjänster m. m.). Kanslersämbetet erinrar om att under den i högskolans nu gällande avlöningsstat uppförda delposten till ersättningar till tillfälliga lärare, assistenter och

övningsassistenter beräknats bl. a. grundlön för 286 assistenttjänster samt att Kungl. Maj:t den 30 juni 1965 medgett att högst 12 1/2 av dessa får utbytas mot forskningsingenjörstjänster med placering högst i lönegrad Ag 23 (jfr prop. 1965: 1 bil. 10 s. 505, SU 90, rskr 223). I ämbetets anslagsframställning för nästa budgetår föreslås 20 nya assistenttjänster vid högskolan, av vilka 10 som en följd av ämbetets förslag om nya professurer och laboraturer. Vidare föreslås, med hänvisning till det ökade antalet studerande vid högskolan, höjd medelsanvisning till ersättning för övningsassistenter och tillfälliga lärare samt — för utbildningen i informationsbehandling — 100 000 kr. för lärarkrafttilldelning enligt universitetsautomatikens regler (jfr prop. 1965: 40, SU 107, rskr 297). Slutligen föreslår kanslersämbetet, att benämningen av delposten ändras till Avlöningar till vissa lärare m. m. Enligt ämbetet bör posten även i fortsättningen uppföras förslagsvis.

Punkt 15. Den år 1956 inrättade självständiga laboraturen i elektrisk mätteknik vid högskolan har enligt sektion E varit ledigförklarad tre gånger utan att någon kompetent sökande anmält sig. Undervisningen i ämnet har därför fått bestridas av tillfälliga befattningshavare på deltid, vilket varit till men för utbildningens effektivitet och enhetliga form samt omöjliggjort nödvändiga rationaliseringsåtgärder. Då det enligt sektionen har konstaterats att kompetenta personer finns, som kan förutsättas söka en professur i elektrisk mätteknik, har sektionen föreslagit att den obesatta laboraturen omvandlas till professur. Bl. a. har därvid även framhållits ämnets betydelse för den tekniska magisterutbildningen vid högskolan.

Kanslersämbetet, som anför att ämnet befinner sig i stark utveckling från forskningssynpunkt, tillstyrker att förslaget genomförs fr. o. m. nästa budgetår.

Punkterna 17—19. Vid tekniska högskolan i Stockholm har docenten Gunnar Fant byggt upp ett taltransmissionslaboratorium som enligt högskolans sektion E blivit centrum för en internationellt erkänd forskningsinsats. Laboratoriets centrala uppgift är enligt sektionen den grundläggande forskningen om samband mellan språk, tal och hörsel. Området omfattar talets ursprung i talorganen, dess överföring till omvärlden som ljud eller elektriska signaler samt dess uppfångande och tolkning genom de mänskliga hörselorganen. Karakteristiskt för forskningsområdet är enligt sektionen dess tvärvetenskapliga natur: det bildar en brygga mellan teknik, medicin och språkvetenskap. Sektionen har föreslagit, att en för docenten Fant personlig professur i talöverföring skall inrättas fr. o. m. budgetåret 1966/67. Fants professorskompetens styrks av ingivna sakkunnigutlåtanden. F. n. innehar Fant en forskarbefattning vid statens tekniska forskningsråd.

Kanslersämbetet tillstyrker förslaget och framhåller därvid att bl. a. skolöverstyrelsen, tekniska forskningsrådet, medicinska fakulteten vid karolinska institutet och rektorsämbetet vid Stockholms universitet betonat angelägenheten av att en professur för Fant inrättas. Med ifrågakvarande tjänst bör förenas undervisningsskyldighet vid jämväl Stockholms universitet och karolinska institutet. Vid bifall till förslaget bör enligt ämbetet en assistent- och tre biträdestjänster knytas till professuren.

Statens tekniska forskningsråd ansluter sig i särskild skrivelse till sektionens förslag. Samtidigt understryker rådet bl. a. vikten av att vissa med Fants forskning sammanhängande lokalfrågor blir lösta.

Punkt 61. Medel för de tjänster m. m. vid högskolan — bl. a. en professur i informationsbehandling, särskilt den administrativa databehandlingens metodik — som tillkom genom riksdagens beslut i anledning av prop. 1965: 40 (SU 107,

rskr 297) har i riksstaten för budgetåret 1965/66 beräknats under ett särskilt förslagsanslag, benämmt Vissa kostnader för utbildnings- och forskningsorganisationen på databehandlingsområdet. För nästa budgetår föreslår kanslersämberet, att erforderliga medel för dessa tjänster beräknas under förevarande anslag.

Punkt 62. I överensstämmelse med riksdagens beslut i anledning av prop. 1965: 79 (SU 121, rskr 310) finns fr. o. m. innevarande budgetår ytterligare två ordinarie universitetslektorat inrättade för den regionala tekniska magisterutbildningen i Linköping och Örebro. Tjänsterna är uppförda i tekniska högskolans i Stockholm personalförteckning, ehuru medel för bestridande av de därmed sammanhängande kostnaderna inte beräknats i högskolans avlöningsstat. Kanslersämberet föreslår nu, att för tjänsterna erforderliga medel för budgetåret 1966/67 beräknas under förevarande anslag.

Chalmers tekniska högskola

Sektionen för teknisk fysik (F)

Fysik

- 63) universitetslektor i fysik I,
- 64) universitetslektor i fysik III,
- 65) två assistenter och tre e. o. biträden (knutna till i annat sammanhang begärd professur i fysik vid Göteborgs universitet),
- 66) laboratorieintendent i Ae 19 (fysiska institutionen).

Informationsbehandling

- 67) universitetslektor i informationsbehandling, företrädesvis numerisk analys.

Matematik

- 68) universitetslektor i matematik.

Mekanik

- 69) universitetslektor i mekanik.

Sektionen för maskinteknik (M)

Förbränningsmotorteknik

- 70) universitetslektor i förbränningsmotorteknik.

Industriell organisation

- 71) universitetslektor i industriell organisation.

Läran om maskinelement

- 72) laborator i läran om maskinelement,
- 73) assistent,
- 74) tre e. o. biträden.

Sektionen för skeppsbyggnad (S)

Skeppsbyggnadsteknik

- 75) universitetslektor i skeppsbyggnadsteknik.

Sektionen för elektroteknik (E)

Datateknik

- 76) universitetslektor i datateknik.

Elektricitetslära

- 77) laborator i elektricitetslära,
78) assistent,
79) tre e. o. biträden.

Elektrisk mätteknik

- 80) universitetslektor i elektrisk mätteknik.

Sektionen för väg- och vattenbyggnad (V)

Byggnadsekonomi och byggnadsorganisation

- 81) universitetslektor i byggnadsekonomi och byggnadsorganisation.

Geoteknik med grundläggning

- 82) universitetslektor i geoteknik med grundläggning.

Husbyggnadsteknik

- 83) universitetslektor i husbyggnadsteknik och byggnadsmateriallära.

Vattenförsörjnings- och avloppsteknik

- 84) universitetslektor i vattenförsörjnings- och avloppsteknik.

Vägbyggnad

- 85) universitetslektor i vägbyggnad.

Sektionen för kemi (K)

Kemi

- 86) laboratorieintendent i Ae 19 (kemiska institutionsgruppen).

Kärnkemi

- 87) biträdande lärare i Ae 23.

Oorganisk kemi

- 88) universitetslektor i oorganisk kemi med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet (arvode 5 410 kr.).

Organisk kemi

- 89) universitetslektor i organisk kemi.

Gemensamt för fakulteten

- 90) forskardocent,
91) sju forskarassistenter,
92) vissa nya befattningar som speciallärare och biträdande lärare, ökade arvodet vid befintliga befattningar m. m. (kostnad 39 000 kr.),

- 93) två förste forskningsingenjörer i Ae 27,
- 94) ingenjör i Ae 17,
- 95) femton assistenter,
- 96) ökning av medelsanvisningen till ersättningar åt tillfälliga lärare och övningsassistenter (kostnad 330 000 kr.),
- 97) förstärkning med 500 000 kr. av delposten till avlöningar till vissa lärare m. m.,
- 98) fem vaktmästare i högst Ae 9.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 63—64, 67—71, 75—76, 80—85 och 88—89 (universitetslektorat). Högskolans sektioner har under hänvisning till undervisningens behov föreslagit att ytterligare 25 universitetslektorstjänster skall inrättas under nästa budgetår.

Kanslersämbetets anslagsframställning upptar 17 nya lektorat vid högskolan. Ämbetet finner upprustningen i detta avseende utgöra ett viktigt led i effektiviseringen av utbildningsorganisationen. Dock är enligt ämbetet en mer successiv utbyggnad nödvändig från rekryteringssynpunkt.

Punkterna 65, 73, 78 och 95—97 (vissa lärartjänster m. m.). Kanslersämbetet erinrar om att under den i högskolans nu gällande avlöningsstat uppförda delposten till avlöningar till vissa lärare m. m. beräknats bl. a. grundlön för 261 assistenttjänster — av vilka 13 knutna till professorer vid Göteborgs universitet — samt att Kungl. Maj:t den 30 juni 1965 medgett att högst 10 av dessa får utbytas mot forskningsingenjörstjänster med placering högst i lönegrad Ag 23 (jfr prop. 1965: 1 bil. 10 s. 505, SU 90, rskr 223). I ämbetets anslagsframställning för nästa budgetår föreslås 19 nya assistenttjänster vid högskolan, av vilka två som en följd av ämbetets förslag om nya laboraturer och två avsedda att knytas till en av ämbetet i annat sammanhang föreslagen professor i fysik vid Göteborgs universitet. Vidare föreslås, med hänvisning till det ökade antalet studerande vid högskolan, höjd medelsanvisning till ersättningar åt övningsassistenter och tillfälliga lärare samt ytterligare 500 000 kr. för lärarkrafttilldelning enligt universitetsautomatikens regler.

Tekniska högskolan i Lund

Sektionen för teknisk fysik (F)

Matematisk statistik

- 99) universitetslektor i matematisk statistik.

Sektionen för elektroteknik (E)

Elautomatik

- 100) universitetslektor i elautomatik.

Teoretisk elektroteknik

- 101) universitetslektor i teoretisk elektroteknik.

Tillämpad elektronik

- 102) universitetslektor i tillämpad elektronik.

Sektionen för väg- och vattenbyggnad (V)

Byggnadsakustik

- 103) laborator i byggnadsakustik, principbeslut 1962 (prop. 43, SU 103, rskr 246),
- 104) assistent,
- 105) tre e. o. biträden.

Byggnadsstatik

- 106) laborator i byggnadsstatik,
- 107) assistent,
- 108) tre e. o. biträden.

Trafikteknik

- 109) professor i trafikteknik, principbeslut 1962 (prop. 43, SU 103, rskr 246),
- 110) assistent,
- 111) tre e. o. biträden.

Vattenbyggnad

- 112) professor i vattenbyggnad, principbeslut 1962 (prop. 43, SU 103, rskr 246),
- 113) assistent,
- 114) tre e. o. biträden.

Sektionen för kemi (K)

Biokemi

- 115) universitetslektor i biokemi, principbeslut 1964 (prop. 123, SU 111, rskr 249).

Fysikalisk kemi

- 116) professor i fysikalisk kemi, principbeslut 1964 (prop. 123, SU 111, rskr 249),
- 117) två assistenter,
- 118) tre e. o. biträden.

Kemisk apparatteknik och kemisk teknologi

- 119) åtta assistenter, av vilka sex fr. o. m. 1/1 1967,
- 120) tolv e. o. biträden, av vilka fyra fr. o. m. 1/1 1967.

Organisk kemi

- 121) professor i organisk kemi, principbeslut 1964 (prop. 123, SU 111, rskr 249),
- 122) två assistenter,
- 123) tre e. o. biträden.

Sektionen för arkitektur (A)

Arkitektur

- 124) professor i arkitektur II a, principbeslut 1962 (prop. 43, SU 103, rskr 246),
- 125) assistent,
- 126) tre e. o. biträden.

Byggnadskonstruktionslära

127) universitetslektor i byggnadskonstruktionslära.

Stadsbyggnad

128) professor i stadsbyggnad, principbeslut 1962 (prop. 43, SU 103, rskr 246),

129) assistent,

130) tre e. o. biträden.

G e m e n s a m t f ö r f a k u l t e t e n

131) docent,

132) tre forskarassistenter,

133) vissa nya befattningar som speciallärare, principbeslut 1962 (prop. 43, SU 103, rskr 246; kostnad 26 000 kr.),

134) vissa nya befattningar som biträdande lärare (kostnad 21 000 kr.),

135) förste forskningsingenjör i Ae 27,

136) 27 assistenter,

137) ökning av medelsanvisningen till ersättningar åt tillfälliga lärare och övningsassistenter (kostnad 875 000 kr.),

138) sex vaktmästare i högst Ae 9,

139) fem ekonomibiträden i högst Ae 5.

Härutöver har organisationskommittén — som enligt gällande bestämmelser avger sina petita direkt till Kungl. Maj:t — föreslagit bl. a. följande i kanslersämbetets framställning inte upptagna nya tjänster, nämligen en laboratur i vart och ett av ämnena matematisk fysik och matematisk statistik ävensom ett universitetslektorat i vart och ett av ämnena fasta tillståndets fysik samt värme- och kraftteknik. Beträffande övriga förslag som förts fram endast av kommittén tillåter jag mig att hänvisa till handlingarna i ärendet.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 99—102, 115 och 127 (universitetslektorat). Organisationskommittén har under hänvisning till undervisnings behov föreslagit att ytterligare åtta universitetslektorstjänster skall inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Av tjänsterna har en — i biokemi — föreslagits med anledning av principbeslut vid 1964 års riksdag (prop. 123, SU 111, rskr 249).

Kanslersämbetets anslagsframställning upptar sex nya lektorat vid högskolan, bland dem den tidigare principbeslutade tjänsten. Ämbetet finner upprustningen i detta avseende utgöra ett viktigt led i effektiveringen av utbildningsorganisationen. Dock är enligt ämbetet en mer successiv utbyggnad nödvändig från rekryteringssynpunkt.

Punkterna 103, 109, 112, 116, 121, 124, 128 och 133 (högre tjänster m. m.). I överensstämmelse med riksdagens tidigare principbeslut (prop. 1962: 43, SU 103, rskr 246; prop. 1964: 123, SU 111, rskr 249) har organisationskommittén och kanslersämbetet föreslagit att medel skall beräknas för dels sex professorer och en laboratur, dels fyra specialläroarbefattningar vid högskolan. Sistnämnda be-

fattningar avser ämnena industriell anläggningsteknik, nationalekonomi, svets-teknik och vägbyggnad.

Punkterna 104, 107, 110, 113, 117, 119, 122, 125, 129 och 136—137 (vissa lärartjänster). Under den i högskolans nu gällande avlöningsstat uppförda delposten till ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter har beräknats bl. a. grundlön för 105 assistenttjänster. Av dessa kan enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1965 högst 9 utbytas mot forskningsingenjörstjänster med placering högst i lönegrad Ag 23 (jfr prop. 1965: 1 bil. 10 s. 505, SU 90, rskr 223). I kanslersämbetets anslagsframställning för nästa budgetår föreslås 45 nya assistenttjänster vid högskolan, av vilka 10 som en följd av ämbetets förslag om nya professurer och laboraturer. Av tjänsterna föreslås vidare 6 bli inrättade först fr. o. m. den 1 januari 1967. Dessutom föreslås, med hänvisning till det ökade antalet studerande vid högskolan, höjd medelsanvisning till ersättningar åt övningsassistenter och tillfälliga lärare.

Punkt 135. Organisationskommittén har föreslagit att en tjänst som förste forskningsingenjör i lönegrad Ae 27, avsedd för den gemensamma verkstaden vid kemiskt centrum, skall inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

Kanslersämbetet biträder förslaget.

Härjämte föreslår kanslersämbetet att i runt tal ytterligare 200 000 kr. anvisas till de tekniska fakulteterna som kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Ämbetet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid de tekniska fakulteterna samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens löne delegation godkända överenskommelsen med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i det föregående anført vid min behandling av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m.

Utbyggnaden av de tre nuvarande tekniska högskolorna följer i huvudsak den plan rörande ökning av högskolornas intagningskapacitet, som redovisades i den av riksdagen godkända prop. 1962: 43 (SU 103, rskr 246). 1962 års plan har sedermera kompletterats genom ytterligare riksdagsbeslut, senast på grundval av förslag i prop. 1965: 141 (SU 173, rskr 411). Sistnämnda beslut kommer att i vissa delar beröra tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola redan nästa budgetår.

Vid *tekniska högskolan i Stockholm* kommer under budgetåret 1966/67 vissa tidigare intagningsökningar att slå igenom i högre årskurser, varigenom det nominella antalet studerande vid sektionerna F, S, E, K och L kommer att öka med sammanlagt drygt 130. Vidare kommer, till följd av beslut vid 1964 och 1965 års riksdagar (prop. 1964: 1 bil. 10 s. 477, SU 55, rskr 158; prop. 1965: 141, SU 173, rskr 411), dels intagningen till den vid högskolan anordnade tekniska magisterutbildningen att öka med 15 studerande, dels intagningskapaciteten i första årskursen vid sektion L att ökas med 4 platser.

I detta sammanhang bör för riksdagen anmälas att det beslut vid 1964 års riksdag (prop. 1964: 1 bil. 10 s. 477, SU 55, rskr 158), som innebar att ett successivt växande antal studerande från de nordiska grannländerna skulle intagas till flygteknisk utbildning i tredje årskursen vid högskolans sektion S med början nästa hösttermin, på grund av bristande intresse från de studerande vid övriga nordiska tekniska högskolor inte kommer att kunna genomföras. Detta får till följd att läsåret 1966/67 15 och påföljande läsår 45 utbildningsplatser vid sektion S inte kommer att besättas. Däremot har man från norsk sida anmält intresse för fullständig flygteknikerutbildning — dvs. inte bara i de båda högsta årskurserna vid flygtekniska linjen inom sektion S — av omkring 5 studerande från Norge. Enligt vad jag erfarit är en sådan intagning vid stockholmsfakulteten möjlig och jag räknar därför med att 5 extra platser fr. o. m. nästa läsår skall kunna anordnas i första årskursen utöver den nuvarande intagningskapaciteten av 40 nybörjarplatser för flygtekniker. Jag förordar, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att för Sveriges del träffa erforderligt avtal med norska staten rörande grunder för ersättning m. m. i vad avser utbildningen av ifrågakvarande norska studerande.

Med anledning av vad jag nu redovisat kommer det nominella antalet studerande vid stockholmshögskolan att nästa budgetår bli sammanlagt inte fullt 3 400.

Tidigare intagningsökningar kommer nästa budgetår att beröra högre årskurser också vid *Chalmers tekniska högskola*. På grund härav kommer det nominella antalet studerande vid sektionerna F, M, V, K och A att öka med sammanlagt omkring 150. Vidare innebär riksdagens nyssnämnda beslut i anledning av prop. 1965: 141, att intagningskapaciteten i första årskursen vid sektionerna F och V kommer att öka med 25 resp. 20 platser. Totalt kommer det nominella antalet studerande vid högskolan att budgetåret 1966/67 bli ca 2 650.

Tekniska högskolan i Lund kommer nästa budgetår att räkna närmare 1 500 studenter. Tidigare beslutade successiva intagningsökningar vid sektionerna M, V och A kommer att slå igenom i högre årskurser, varjämte sektion E blir fullt utbyggd enligt hittillsvarande planer och sektion K inleder andra året av sin verksamhet. Ökningen av det nominella antalet studerande vid högskolan uppgår till drygt 400.

Jag övergår härefter till att behandla universitetskanslersämbetets förslag till förstärkning av personalorganisationen m. m. vid de tekniska fakulteterna. I fråga om samtliga de tjänster som därvid kommer att förordas till inrättande fr. o. m. budgetåret 1966/67 bör det uppdragas åt ämbetet att — i vad avser tekniska högskolan i Lund efter samråd med organisationskommittén — upprätta förslag till placering vid institution.

Tekniska högskolan i Stockholm. Kanslersämbetet har i huvudsak tillstyrkt ett av sektion F vid tekniska högskolan i Stockholm framlagt

förslag om viss omorganisation av utbildningsprogrammet vid sektionen. Därvid har föreslagits bl. a., att den vid högskolan befintliga professuren i fotografi, som f. n. är vakant, skall dras in och att i stället skall inrättas en professur i tillämpad fysik fr. o. m. nästa budgetår. Enligt min mening har sektionen här tagit ett värdefullt initiativ, då man — samtidigt som man velat bringa utbildningen i bättre överensstämmelse med den fortlöpande utvecklingen och tidens krav — sökt göra en omprövning av sådana resurser som redan står till förfogande. Behovet av ingenjörer som kan bidra till utvecklingen inom bl. a. medicinsk teknik och biofysik är, som ämbetet framhållit, synnerligen stort. Jag förordar med hänsyn bl. a. härtill, att vid tekniska högskolan i Stockholm inrättas en professur i tillämpad fysik fr. o. m. budgetåret 1966/67 och att samtidigt den vakanta professuren i fotografi dras in (p. 4).

Vidare förordar jag att, såsom kanslersämbetet föreslagit, den obesatta laboraturen i elektrisk mätteknik vid högskolan omvandlas till professur i ämnet fr. o. m. nästa budgetår.

Den moderna forskningen spänner över allt vidare fält och närmar numera inte sällan ursprungligen vitt åtskilda forskningsområden till varandra. Bl. a. har viss forskning på teknisk basis börjat få en markerad medicinsk inriktning. Jag vill i detta sammanhang erinra om att jag i den förutnämnda prop. 1965: 141 (s. 135) i samband med förslag om lokalisering av en ny medicinsk och teknisk utbildnings- och forskningsorganisation till en gemensam ort — Linköping — framhöll bl. a. den betydelse som 1963 års universitets- och högskolekommitté tillmätt utvecklandet av forskningen inom gränsområdena mellan medicin och teknik. Den internationellt uppmärksammade forskningsinsats, som under docenten Gunnar Fants ledning vuxit fram vid stockholms högskolans taltransmissionslaboratorium, är ett exempel på denna tvärvetenskapliga forskningstyp. I Fants forskning, som med intresse följs av företrädare för såväl medicin som språkvetenskap, undersöks bl. a. grunderna för sambandet mellan språk, tal och hörsel samt möjligheterna att utnyttja svagströmstekniken på det medicinska fältet. Med hänsyn till ämnesområdets centrala betydelse och till vikten av att Fant fastare knyts till tekniska högskolan i Stockholm förordar jag att — såsom kanslersämbetet föreslagit — en professur i talöverföring, personlig för Fant, inrättas vid högskolan fr. o. m. budgetåret 1966/67. Det bör uppdragas åt ämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till närmare bestämmelser rörande Fants undervisningsskyldighet m. m. (p. 17).

Kanslersämbetet har föreslagit, att ytterligare tio universitetslektorat skall inrättas vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår. Jag har ansett mig böra biträda detta förslag i dess helhet och förordar, att personalorganisationen vid högskolan utökas med tio ordinarie universitetslektorat, ett i vart och ett av ämnena fasta tillståndets fysik, fotografi, läran om maskinelement, elektrisk anläggningsteknik, kemisk teknologi, mineralogi och geologi, konstruktionslära, fastighetsteknik, fotogrammetri samt geodesi. Förslaget om ett lektorat i fotografi innebär — med

hänsyn till att professuren i ämnet föreslagits bli indragen — att undervisningens fortbestånd på detta ämnesområde kan anses tryggat. Vid bifall till mina förslag om nya universitetslektorat bör de nuvarande tjänsterna som biträdande lärare i resp. fasta tillståndets fysik, elektrisk anläggningsteknik II och fastighetsteknik dras in (p. 1—2, 12, 14, 32, 43 och 48—51).

Till arvoden åt speciallärare och biträdande lärare vid högskolan förordar jag en — i förhållande till de medel som för innevarande budgetår beräknats för ändamålet — med 13 700 kr. förhöjd medelsanvisning. Jag har härvid beaktat, att ett bifall till mina nyss framlagda förslag om universitetslektorat får till följd att vissa nu utgående arvoden till biträdande lärare inte erfordras fr. o. m. budgetåret 1966/67 (p. 1, 14, 49 och 55).

I fråga om ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter förordar jag för nästa budgetår en uppräknig av nu utgående medel med 174 700 kr. Vid min avvägning av medelsanvisningen har jag beräknat medel till bl. a. lön åt ytterligare fyra assistenter, av vilka en som följd av mitt tidigare förslag om en professur i talöverföring vid högskolan. Jag räknar vidare med att en assistenttjänst skall kunna föras över från fotografi till tillämpad fysik. Med hänsyn till att goda erfarenheter vunnits av den möjlighet till utbyte av assistenttjänster mot extra forskningsingenjörstjänster med placering högst i lönegrad Ag 23, som öppnades förra året (jfr prop. 1965: 1 bil. 10 s. 505, SU 90, rskr 223), avser jag att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser av innebörd att ett ökat antal sådana utbyten skall kunna genomföras (p. 5, 18 och 57—58).

Vidare beräknar jag en med 100 000 kr. ökad medelsanvisning till löner åt extra universitetslektorer m. fl. lärare för informationsbehandling (p. 59).

I övrigt beräknar jag medel för sju nya biträdestjänster vid högskolan, av vilka fyra som följd av de i det föregående föreslagna nya professorerna (p. 6 och 19). Därvid räknar jag även med att två tjänster skall kunna föras över från fotografi till tillämpad fysik (p. 7).

Jag beräknar därjämte medel för de tjänster m. m. för ämnet informationsbehandling, som enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1965: 40 (SU 107, rskr 297) tillkom förra året (p. 61).

Dessutom beräknar jag medel för två ordinarie universitetslektorat vid den regionala tekniska magisterutbildningen i Linköping och Örebro. Medel för dessa båda tjänster, som också inrättades förra året (prop. 1965: 79, SU 121, rskr 310), är för innevarande budgetår inte beräknade i högskolans avlöningsstat (p. 62).

Såvitt gäller stockholmshögskolan räknar jag i övrigt inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Chalmers tekniska högskola. Universitetskanslersämbetet har föreslagit att ytterligare sjuutton universitetslektorat inrättas vid Chalmers tekniska högskola fr. o. m. nästa budgetår. För egen del förordar jag att personal-

organisationen vid högskolan utökas med tio ordinarie universitetslektorat, nämligen ett i vart och ett av ämnena fysik I, informationsbehandling, företrädesvis numerisk analys, matematik, industriell organisation, datateknik, elektrisk mätteknik, husbyggnadsteknik och byggnadsmateriallära, vattenförsörjnings- och avloppsteknik, vägbyggnad samt organisk kemi (p. 63, 67—68, 71, 76, 80, 83—85 och 89).

Med anledning av ämbetets förslag under punkt 91 förordar jag, att ytterligare en tjänst som forskarassistent inrättas vid högskolan fr. o. m. budgetåret 1966/67.

I överensstämmelse med kanslersämbetets förslag förordar jag beträffande arvoden åt speciallärare och biträdande lärare vid högskolan en — i förhållande till de medel som för innevarande budgetår beräknats för ändamålet — med 39 000 kr. förhöjd medelsanvisning (p. 92).

I fråga om ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter förordar jag för nästa budgetår en uppräknig av nu utgående medel med 284 300 kr. Vid min avvägning av medelsanvisningen har jag beräknat medel till bl. a. lön åt ytterligare åtta assistenter vid högskolan. Med hänsyn till att goda erfarenheter vunnits — liksom vid stockholms högskolan — av möjligheten till utbyte av assistenttjänster mot extra forskningsingenjörstjänster avser jag att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser av innebörd att ett ökat antal sådana utbyten skall kunna genomföras (p. 95—96).

Vidare beräknar jag medel för en tjänst som vaktmästare i högst lönegrad Ae 9 vid högskolan (p. 98). Därutöver har jag ansett mig böra beräkna medel för fem nya biträdestjänster, varvid jag även tagit hänsyn till biträdesbehovet vid de för högskolan och Göteborgs universitet gemensamma institutionerna.

I övrigt räknar jag för Chalmers tekniska högskolas del inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

T e k n i s k a h ö g s k o l a n i L u n d. I överensstämmelse med förslag i prop. 1962:43 och 1964:123 har riksdagen tidigare beslutit (SU 1962:103, rskr 246; SU 1964:111, rskr 249) att sex professurer, en laboratur och ett universitetslektorat skall inrättas vid tekniska högskolan i Lund fr. o. m. nästa budgetår, nämligen vid sektion V en professur i vart och ett av ämnena trafikteknik och vattenbyggnad samt en laboratur i byggnadsakustik, vid sektion K en professur i vart och ett av ämnena fysikalisk kemi och organisk kemi samt ett universitetslektorat i biokemi ävensom vid sektion A en professur i vart och ett av ämnena arkitektur II a och stadsbyggnad. Jag beräknar nu erforderliga medel för ifrågasvarande nya tjänster (p. 103, 109, 112, 115—116, 121, 124 och 128).

Universitetskanslersämbetet har föreslagit att — förutom det nyss omnämnda lektoratet i biokemi — ytterligare fem universitetslektorat inrättas vid högskolan fr. o. m. budgetåret 1966/67. Jag biträder förslaget och förordar, att personalorganisationen vid högskolan utökas med fem ordinarie universitetslektorat, ett i

vart och ett av ämnena matematisk statistik, elautomatik, teoretisk elektroteknik, tillämpad elektronik och byggnadskonstruktionslära (p. 99—102 och 127).

Vid tekniska högskolan i Lund finns f. n. inte någon docenttjänst. Jag förordar, att en sådan tjänst inrättas fr. o. m. nästa budgetår (p. 131).

Det nyssnämnda riksdagsbeslutet i anledning av prop. 1962: 43 innebar även, att fyra speciallärartjänster — i ämnena industriell anläggningsteknik, nationalekonomi, svetsteknik och vägbyggnad — skulle tillkomma vid högskolan fr. o. m. budgetåret 1966/67. Jag beräknar nu erforderliga medel till arvoden vid ifrågasvarande tjänster med 26 000 kr. (p. 133). Vidare beräknar jag i överensstämmelse med ämbetets förslag under punkt 134 ett belopp av 21 000 kr. till arvoden vid vissa nya tjänster som biträdande lärare.

Den växande verksamheten vid kemiskt centrum i Lund — gemensamt för Lunds universitet och tekniska högskolan — kräver enligt min mening en förstärkning i form av en kvalificerad teknisk biträdeskraft. Jag förordar därför, att en tjänst som förste forskningsingenjör i lönegrad Ae 27 inrättas vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår (p. 135).

I fråga om ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter förordar jag för nästa budgetår en uppräknig av nu utgående medel med 1 674 200 kr. Vid min avvägning av medelsanvisningen har jag beräknat medel för bl. a. ytterligare 44 assistenttjänster, av vilka dels 9 bör tillkomma som följd av nyss framförda förslag om nya professurer och en ny laboratur vid högskolan, dels 6 inrättas först fr. o. m. den 1 januari 1967. I detta sammanhang vill jag nämna, att jag — liksom beträffande de båda andra högskolorna — avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser av innebörd att ett ökat antal assistenttjänster skall kunna utbytas mot extra forskningsingenjörstjänster med placering högst i lönegrad Ag 23 (p. 104, 110, 113, 117, 119, 122, 125, 129 och 136—137).

Vidare beräknar jag medel för 47 nya biträdestjänster vid högskolan, av vilka 6 med halvtidstjänstgöring. Av tjänsterna bör 11 — därav 5 med halvtidstjänstgöring — tillkomma som följd av mina förslag om nya professurer m. m. 4 tjänster bör inrättas fr. o. m. den 1 januari 1967. Dessutom beräknar jag medel för två tjänster som vaktmästare i högst lönegrad Ae 9 (p. 105, 111, 114, 118, 120, 123, 126, 130 och 138).

Slutligen beräknar jag ett belopp av sammanlagt 120 000 kr. till två konsultarvoden sammanhängande med uppbyggnaden av högskolans sektion K.

I övrigt räknar jag för denna högskolas del inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av avlöningsanslag till fakulteter m. m. i stället för som hittills till de olika läroanstalterna får till följd bl. a., att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i de nya fakultetsanslagen. I personalförteckningarna

upptas tjänstemän på ordinarie stat och på övergångsstat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för de tekniska fakulteterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänstinnehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 67 354 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag förordat i det föregående vidtaga de åtgärder som erfordras för intagning av norska studerande vid tekniska högskolan i Stockholm,

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för de tekniska fakulteterna,

c) godkänna följande avlöningsstat för de tekniska fakulteterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	20 376 900
2. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	33 156 600
3. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	13 820 500
	Summa kr. 67 354 000

d) till *Tekniska fakulteterna: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 67 354 000 kr., varav 677 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

E 15. Universitetsbiblioteken m. fl. bibliotek: Avlöningar

Universitetskanslersämbetet framhåller inledningsvis att en väl utrustad och effektiv biblioteksorganisation under central och enhetlig ledning är en av de viktigaste förutsättningarna för verksamheten vid en modern akademisk läroanstalt. Ämbetets förslag till förstärkning av biblioteksresurserna i Uppsala, Lund och Göteborg baseras i huvudsak på ett av överbibliotekarierna vid universitetsbiblioteken i nämnda städer år 1963 till ämbetet avgivet betänkande, »Universitetsbibliotekens tillstånd och behov» (stencil). En motsvarande upprustning bör enligt ämbetet komma till stånd beträffande även sådana bibliotek inom universitets- och högskoleväsendet, som ej berörs i nyssnämnda betänkande.

För ett rationellt utnyttjande av ett universitets samlade litteraturreсурser är, framhåller kanslersämbetet, en organiserad samverkan mellan det centrala universitetsbiblioteket, institutions- och kurslitteraturbiblioteken samt institutions-tjänsten m. m. en nödvändighet. Universitetens olika samlingar av böcker bör betraktas som en enhet. Ämbetet föreslår att en fakultetsbibliotekarieorganisation — efter mönster från Oslo universitet — snarast upprättas vid universiteten i Uppsala, Lund och Göteborg. Utbyggnaden av denna organisation bör enligt ämbetet ske under loppet av en treårsperiod. Förslaget innebär, att en tjänst som bibliotekarie (motsv.) inrättas för varje fakultet eller sektion, med uppgift för tjänst innehavaren att svara för samarbetet mellan det centrala universitetsbiblioteket och fakultetens skilda bibliotek. Det rutinmässiga biblioteksarbetet inom institutionerna bör enligt förslaget utföras av assistenter och biträden. Samtliga befattningshavare inom fakultetsbibliotekarieorganisationen bör enligt ämbetet uppföras på resp. universitetsbiblioteks stat.

Med anledning av förslag från *konsistorierna vid universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg, Stockholm och Umeå, karolinska institutet, farmaceutiska institutet, handelshögskolan i Göteborg, tekniska högskolan i Stockholm samt Chalmers tekniska högskola* hemställer kanslersämbetet i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 om väsentliga förstärkningar av personalen vid biblioteken inom universitets- och högskoleorganisationen.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för kanslersämbetets förslag till ändringar i bibliotekens personalorganisation m. m. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Ämbetets förslag redovisas läroanstalt för läroanstalt i följande sammanställningar.

Uppsala universitet

Centrala universitetsbiblioteket

- 1) två förste bibliotekarier i Ao 27 (en för orientalistiska samlingarna och en för kart- och planschavdelningen) med samtidig indragning av en tjänst som bibliotekarie i Ao 25,
- 2) bibliotekarie i Ao 25 (låneexpeditionen),
- 3) två förste biblioteksassistenter i Ae 19 (en för svenska avdelningen och en för utländska avdelningen),
- 4) personlig tjänst som konservator i Ae 15 för bokbinderiförmannen Gösta Alvinder med samtidig vakanssättning av en tjänst som bokbinderiförman i Ae 12,
- 5) två biblioteksassistenter i Ae 11 (läsesalens låneexpedition),
- 6) kontorist i Ae 9 (centrala administrationen),
- 7) konserveringsbiträde i Ae 7 (bokbinderisektionen).

Fakultetsbibliotekarieorganisationen

- 8) förste bibliotekarie i Ae 27 (medicinska fakulteten),
- 9) två bibliotekarier i Ae 23 (en för juridiska fakulteten och en för historisk-filosofiska sektionen),
- 10) tre förste biblioteksbiträden i Ae 9 (ett för teologiska fakulteten, ett för språkvetenskapliga sektionen och ett för historisk-filosofiska sektionen).

Lunds universitet

Centrala universitetsbiblioteket

- 11) förste bibliotekarie i Ae 27 (institutionstjänsten),
- 12) bibliotekarie i Ao 25 (låneexpeditionen),
- 13) förste biblioteksassistent i Ae 19 (svenska avdelningen),
- 14) förste biblioteksassistent i Ae 13 (katalogiseringsavdelningen),
- 15) biblioteksassistent i Ae 11 (utländska avdelningen),
- 16) förste biblioteksbiträde i Ae 9 (handskriftsavdelningen),
- 17) biblioteksbiträde i Ae 7 (kursbiblioteket),
- 18) expeditionsbiträde i Ae 7 (centrala administrationen).

Fakultetsbibliotekarieorganisationen

- 19) två bibliotekarier i Ae 23 (en för matematisk-naturvetenskapliga fakulteten och en gemensamt för teologiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna),
- 20) förste biblioteksbiträde i Ae 9 (humanistiska fakulteten),
- 21) två biblioteksbiträden i Ae 7 (ett för juridiska fakulteten och ett för samhällsvetenskapliga fakulteten).

Tekniska högskolans i Lund bibliotek

- 22) bibliotekarie i Ae 23,
- 23) biblioteksbiträde i Ae 7 med halvtidstjänstgöring,
- 24) expeditionsvakt i Ae 7.

Kemiskt centrum

- 25) förste biblioteksassistent i Ae 19.

Göteborgs universitet

Centrala universitetsbiblioteket

- 26) bibliotekarie i Ao 25 (låneexpeditionen),
- 27) bibliotekarie i Ao 23 (utländska avdelningen),
- 28) tre förste biblioteksassistenter i Ae 19, av vilka en med halvtidstjänstgöring (en för utländska avdelningen, en för läsesalens låneexpedition och en med halvtidstjänstgöring för låneexpeditionen),
- 29) förste biblioteksassistent i Ae 13 (låneexpeditionen),
- 30) tre biblioteksbiträden i Ae 7 (ett för svenska avdelningen, ett för handskriftsavdelningen och ett för katalogiseringsavdelningen).

Medicinska sektionen

- 31) biblioteksbiträde i Ae 7 (låneexpeditionen).

Fakultetsbibliotekarieorganisationen

- 32) bibliotekarie i Ae 25 (chef för verksamheten),
33) förste biblioteksassistent i Ae 19 (matematisk-naturvetenskapliga fakulteten),
34) två förste biblioteksassistenter i Ae 13, av vilka en med halvtidstjänstgöring (en för humanistiska fakulteten och en med halvtidstjänstgöring för samhällsvetenskapliga fakulteten),
35) förste biblioteksbiträde i Ae 9 (matematisk-naturvetenskapliga fakulteten).

Umeå universitet

Universitetsbiblioteket

Tjänster föranledda av prop. 1964: 74 (SU 94, rskr 214)

- 36) förste bibliotekarie i Ae 27 (låneexpeditionen),
37) två bibliotekarier i Ae 23 (en för förvärvsavdelningen och en för katalogiseringsavdelningen),
38) förste biblioteksassistent i Ae 19 (katalogiseringsavdelningen),
39) två biblioteksassistenter i Ae 11,
40) bokbindare i Ae 10,
41) kanslibiträde i Ae 7.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 36—41. De under förevarande punkter upptagna tjänsterna vid universitetsbiblioteket i Umeå överensstämmer med de riktlinjer för bibliotekets uppbyggnad som uppdrogs i prop. 1964: 74 (SU 94, rskr 214).

Karolinska institutet

Medicinska centralbiblioteket

- 42) förste biblioteksassistent i Ae 19 (låneexpeditionen),
43) förste biblioteksassistent i Ae 19 med halvtidstjänstgöring (odontologiska fakulteten) med samtidig indragning av arvode till nuvarande befattningshavare av 12 000 kr.,
44) två biblioteksassistenter i Ae 11, av vilka en med halvtidstjänstgöring (en för förvärvsavdelningen och en med halvtidstjänstgöring för odontologiska fakulteten),
45) förste biblioteksbiträde i Ae 9 (bokbindningssektionen),
46) medelsanvisning av 10 000 kr. för tillfällig arbetskraft.

Dokumentationscentralen

- 47) dokumentalist i Ae 27,
48) förste biblioteksbiträde i Ae 9.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 42—46. Universitetskanslersämbetet framhåller, att inom ämbetet tillsatts en arbetsgrupp med uppgift att utreda de medicinska biblioteksproblemen i Stockholm. En fråga av central betydelse i detta utredningsarbete blir givetvis, påpekar ämbetet, bibliotekssituationen vid karolinska institutet. Enligt kanslersämbetet är emellertid personalläget vid institutets bibliotek f. n. så otillfredsställande från servicesynpunkt att vissa begränsade förstärkningar måste genomföras redan fr. o. m. nästa budgetår.

Farmaceutiska institutet

49) Förste biblioteksassistent i Ae 13 med halvtidstjänstgöring.

Handelshögskolan i Göteborg

50) Biblioteksassistent i Ae 11,

51) expeditionsbiträde i Ae 9.

Tekniska högskolan i Stockholm

52) Förste biblioteksassistent i Ae 19,

53) förste biblioteksbiträde i Ae 9,

54) två biblioteksbiträden i Ae 7,

55) förste fotobiträde i Ae 7,

56) medelsanvisning av 10 000 kr. för extra arbetskraft för utlåningen.

Chalmers tekniska högskola

57) Förste biblioteksassistent i Ae 19,

58) förste fotobiträde i Ae 7,

59) tamburvakt i högst Ae 5,

60) medelsanvisning av 10 000 kr. för extra arbetskraft för utlåningen.

Med anledning av ett i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 81) framlagt och av riksdagen godkänt (SU 90, rskr 223) förslag om ett närmare samarbete mellan Stockholms universitet och kungl. biblioteket förordar universitetskanslersämbetet vidare att personalen vid Stockholms universitets humanistiska och slaviska bibliotek fr. o. m. budgetåret 1966/67 överförs till kungl. bibliotekets stat. För en närmare redovisning av de tjänster som här är i fråga vill jag hänvisa till vad jag anfört i det föregående under avlöningsanslaget till kungl. biblioteket. Beloppsmässigt innebär detta förslag att 507 000 kr., som hittills utgått från avlöningsanslaget till Stockholms universitet, i fortsättningen skall anvisas från kungl. bibliotekets avlöningsanslag.

Vidare föreslår kanslersämbetet att i runt tal ytterligare 25 000 kr. anvisas under förevarande anslag som kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Ämbetet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster inom biblioteksorganisationen samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens lönelegation godkända överenskommelsen med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Härjämte har *Fredrika-Bremer-Förbundet* i särskild skrift framlagt förslag om inrättande fr. o. m. budgetåret 1966/67 av en tjänst som bibliotekarie i lönegrad A 23 vid universitetsbiblioteket i Göteborg med uppgift för tjänst innehavaren att omhänderha Stiftelsen Kvinnohistoriskt Arkiv i Göteborg tillhöriga samlingar. Framställningen har remitterats till *universitetskanslersämbetet*, som avstyrker förslaget under hänvisning till att ifrågavarande verksamhet bör utföras inom ramen för bibliotekets ordinarie verksamhet.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i det föregående anfört vid min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m.

Från förevarande anslag bör bestridas kostnaderna för avlöningar vid universitetsbiblioteken i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå samt motsvarande bibliotek vid karolinska institutet, farmaceutiska institutet, handelshögskolan i Göteborg, tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola. Från anslaget bör även bestridas kostnaderna vid universitetet i Stockholm för avlöningar till bibliotekspersonalen vid juridiska och matematisk-naturvetenskapliga biblioteken. Som jag tidigare förordat vid min anmälan av anslaget till avlöningar vid kungl. biblioteket bör fr. o. m. budgetåret 1966/67 medel för de tjänster vid universitetet i Stockholm som är avsedda för humanistiska och slaviska biblioteken beräknas under sistnämnda anslag.

I likhet med kanslersämbetet finner jag en organiserad samverkan mellan centralbibliotek och institutionsbibliotek nödvändig för att tillgängliga resurser skall kunna utnyttjas rationellt. De olika litteratursamlingarna vid en läroanstalt bör i överensstämmelse med vad kanslersämbetet anfört betraktas som en enhet.

Vid min beräkning i det följande av medel för resp. bibliotek har jag särskilt beaktat att läroanstalternas olika institutioner bör kunna tillhandahållas en god biblioteksservice. I första hand bör förvärvs- och katalogiseringsavdelningarna ges ökade resurser. Jag har emellertid med ett par undantag inte ansett mig böra närmare precisera vilka tjänster som bör tillkomma nästa budgetår.

Kanslersämbetet har, som jag avser att redovisa i det följande under anslaget till tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m., i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 föreslagit att fyra tjänster skall inrättas för samkatalogisering av kurslitteratur. Jag vill med anledning härav erinra om att jag förra året

(prop. 1965: 1 bil. 10 s. 324) framhöll, att kostnaderna för ifrågavarande verksamhet borde bestridas inom ramen för bibliotekens ordinarie resurser.

För budgetåret 1966/67 räknar jag med följande nya tjänster m. m. vid resp. bibliotek.

Vid universitetsbiblioteket i *Uppsala* bör fem tjänster i biträdes- och assistentkarriären tillkomma. Dessutom beräknar jag medel för en tjänst som förste biblioteksassistent i lönegrad Ae 19 för verksamheten vid nordiska afrikainstitutet.

För universitetsbiblioteket i *Lund* beräknar jag medel för sex nya tjänster i biträdes- och assistentkarriären.

Jag beräknar vidare medel för fyra nya biträdes- eller assistenttjänster vid universitetsbiblioteket i *Göteborg*. I detta sammanhang vill jag erinra om att de göromål som är förenade med Stiftelsen Kvinnohistoriskt Arkivs samlingar vid göteborgsbiblioteket enligt kanslersämbetet bör kunna utföras inom ramen för bibliotekets ordinarie verksamhet.

Mitt förslag om nya tjänster för universitetsbiblioteket i *Umeå* baserar sig på statsmakternas beslut med anledning av prop. 1964: 74 (SU 94, rskr 214). I överensstämmelse därmed förordar jag, att fr. o. m. den 1 juli 1966 vid umeåbiblioteket inrättas en tjänst som förste bibliotekarie i lönegrad Ao 27 och en som bibliotekarie i lönegrad Ae 23 samt fr. o. m. den 1 januari 1967 ytterligare en bibliotekarietjänst i lönegrad Ae 23. Vidare beräknar jag medel från sistnämnda tidpunkt för följande nya tjänster, nämligen en som förste biblioteksassistent i lönegrad Ae 19, två som biblioteksassistent i lönegrad Ae 11, en som bokbindare i lönegrad Ae 10 samt en som kanslibitråde i lönegrad Ae 7.

För nya tjänster m. m. vid *karolinska institutets* bibliotek beräknar jag ett sammanlagt belopp av 44 000 kr.

Vidare beräknar jag medel för en tjänst som förste biblioteksassistent i lönegrad Ae 13 med halvtidstjänstgöring vid *farmaceutiska institutets* bibliotek samt för en tjänst som biblioteksassistent i lönegrad Ae 11 med halvtidstjänstgöring vid *handelshögskolans i Göteborg* bibliotek.

För nya tjänster m. m. vid *tekniska högskolan i Stockholm* och *Chalmers tekniska högskola* beräknar jag ett belopp av 25 000 kr. vid vardera biblioteket.

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av ett särskilt avlöningsanslag till biblioteken får bl. a. till följd att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i det nya anslaget. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat och på övergångsstat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för universitetsbiblioteken m. fl. bibliotek, att

tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänst innehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Anslaget bör uppföras med 9 910 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för universitetsbiblioteken m. fl. bibliotek,

b) godkänna följande avlöningsstat för universitetsbiblioteken m. fl. bibliotek, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 3 703 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* 6 207 000

Summa kr. 9 910 000

c) till *Universitetsbiblioteken m. fl. bibliotek: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 9 910 000 kr.

E 16. Förvaltningarna m. m. vid universiteten och vissa högskolor: Avlöningar

Universitetskanslersämbetet framhåller inledningsvis, att det redan nu kan konstateras att de personalförstärkningar som de år 1964 (prop. 1964: 50, SU 119, rskr 293) omorganiserade förvaltningarna vid universiteten och högskolorna hittills erhållit inte varit tillräckliga för de ökade arbetsuppgifterna. En översyn av organisationen har företagits av ämbetets rationaliseringsgrupp och lagts till grund för anslagsframställningen för nästa budgetår. I vad avser utbildningsbyråerna (motsv.) anser kanslersämbetet ökade resurser erforderliga med hänsyn till bl. a. de till följd av stigande studerandeantal uppkomna kraven på förbättrad studierådgivning och informationsverksamhet ävensom de expanderande arbetsuppgifterna i fråga om registrering av studerande m. m. De särskilda fakultets- och studentexpeditionerna vid de odontologiska fakulteterna fyller enligt ämbetet väsentliga funktioner och bör tills vidare bibehållas. Såvitt gäller de administrativa byråerna (motsv.) framhåller kanslersämbetet bl. a., att utbyggnaden av utbildnings- och forskningsresurserna i vad avser såväl personal- som utrustnings- och lokalfrågor kräver ett omfattande planeringsarbete från de olika läroanstalternas sida. För inköpsverksamheten erfordras enligt ämbetet ökade resurser vid framför allt de läroanstalter där odontologisk utbildning anordnas.

Med anledning av förslag från *konsistorierna vid universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg, Stockholm och Umeå, karolinska institutet, farmaceutiska institutet, handelshögskolan i Göteborg, tekniska högskolan i Stockholm samt Chalmers tekniska högskola* ävensom från *organisationskommittén för teknisk*

högskola i Lund hemställer kanslersämbetet i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 om avsevärda personalförstärkningar för förvaltningsorganisationen m. m. vid de olika läroanstalterna. I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för ämbetets förslag. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Ämbetets förslag redovisas läroanstalt för läroanstalt i följande sammanställning.

Uppsala universitet

Förvaltningen

Utbildningsbyrån

- 1) kansliskrivare i Ae 11 med samtidig minskning med 18 000 kr. av medelsanvisningen till registrering av studerande (nu 135 000 kr.),
- 2) kanslibitråde i Ae 7.

Administrativa byrån

- 3) intendent i Ae 25 (sektionen för utredning, planering, inköp och service),
- 4) kanslist i reglerad befordringsgång (kameralsektionen),
- 5) kontorist i Ae 9 (personalsektionen).

Gemensamt för förvaltningen

- 6) vaktmästare i högst Ae 9,
- 7) medelsanvisning av 75 000 kr. till ersättning åt experter och tillfällig personal.

Vissa övriga förslag

- 8) ökning av medelsanvisningen till studenthälsovård (nu 54 800 kr.) med 66 200 kr.,
- 9) kanslibitråde i Ae 7 med halvtidstjänstgöring (gymnastik- och idrottsinstitutionen).

Lunds universitet

Förvaltningen

Utbildningsbyrån

- 10) heltidsanställd i stället för halvtidsanställd amanuens i reglerad befordringsgång (odontologiska fakulteten),
- 11) kontorsskrivare i Ae 13 (odontologiska fakulteten),
- 12) kansliskrivare i Ae 11 med samtidig minskning med 18 000 kr. av medelsanvisningen till registrering av studerande (nu 122 000 kr.),
- 13) kontorist i Ae 9 (odontologiska fakulteten),
- 14) kanslibitråde i Ae 7 (odontologiska fakulteten).

Administrativa byrån

- 15) intendent i Ae 23 (odontologiska fakulteten),
- 16) kontorsskrivare i Ae 13 (kameralsektionen),
- 17) kontorist i Ae 9 (odontologiska fakulteten).

Gemensamt för förvaltningen

- 18) vaktmästare i högst Ae 9,
- 19) telefonist i Ae 7,
- 20) medelsanvisning av 75 000 kr. till ersättning åt experter och tillfällig personal.

Vissa övriga förslag

- 21) ingenjör i Ae 19,
- 22) uppsyningsman i Ae 11,
- 23) ökning av medelsanvisningen till studenthälsovård (nu 52 650 kr.) med 75 000 kr.,
- 24) gymnastik- och idrottslärare i Ae 20 med halvtidstjänstgöring och samtidigt indragning av arvode av 8 136 kr.,
- 25) kanslibitråde i Ae 7 med halvtidstjänstgöring (inrättningen för gymnastik och idrott).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 24. För anordnande av motionsidrott för kvinnliga studerande vid Lunds universitet disponeras f. n. enligt kanslersämbetet i runt tal 8 000 kr., vilket täcker kostnaderna för 9 timmars undervisning per vecka. Med hänsyn till den starka ökningen av studerandeantalet är det enligt ämbetet erforderligt att en tjänst som gymnastik- och idrottslärare med halvtidstjänstgöring inrättas fr. o. m. nästa budgetår, varvid nu utgående arvode samtidigt bör indragas.

Göteborgs universitet

Förvaltningen

Utbildningsavdelningen

- 26) förste byråsekreterare i Ae 21,
- 27) kansliskrivare i Ae 11 med samtidig minskning med 19 000 kr. av medelsanvisningen till registrering av studerande (nu 75 000 kr.),
- 28) kontorist i Ae 9.

Administrativa avdelningen

- 29) intendent i Ae 23 (sektionen för utredning, planering, inköp och service),
- 30) assistent i Ae 17 (personalsektionen),
- 31) kansliskrivare i Ae 11 (sektionen för utredning, planering, inköp och service),
- 32) kontorist i Ae 9 (personalsektionen),
- 33) två kanslibiträden i Ae 7 (ett för sektionen för utredning, planering, inköp och service samt ett för kameralsektionen).

Tandtekniker- och tandsköterskeskolorna

- 34) kontorist i Ae 9 med halvtidstjänstgöring.

Gemensamt för förvaltningen

- 35) medelsanvisning av 45 000 kr. till ersättning åt experter och tillfällig personal.

Vissa övriga förslag

- 36) ökning av medelsanvisningen till registrering av studerande (nu 75 000 kr.) med 17 000 kr.,
37) ökning av medelsanvisningen till studenthälsovård (nu 30 000 kr.) med 31 767 kr.,
38) gymnastik- och idrottslärare i Ae 20 i stället för med arvode motsvarande lön i löneklass A 18.

Stockholms universitet

Förvaltningen

Utbildningsavdelningen

- 39) förste byråsekreterare i Ae 23,
40) kansliskrivare i Ae 11 med samtidig minskning med 20 000 kr. av medelsanvisningen till registrering av studerande (nu 135 000 kr.).

Administrativa avdelningen

- 41) förste byråsekreterare i Ae 23 (sektionen för utredning, planering, inköp och service),
42) assistent i Ae 17 (personalsektionen),
43) kanslist i reglerad befordringsgång (personalsektionen).

Gemensamt för förvaltningen

- 44) tre vaktmästare i högst Ae 9,
45) medelsanvisning av 60 000 kr. till ersättning åt experter och tillfällig personal.

Vissa övriga förslag

- 46) ökning av medelsanvisningen till studenthälsovård (nu 53 000 kr.) med 3 000 kr.,
47) två gymnastik- och idrottslärare i Ae 20 av vilka en i stället för en idrottslärare med arvode (25 656 kr.),
48) arvode av 6 000 kr. till kvällsvakt.

Umeå universitet

Förvaltningen

Utbildningsavdelningen

- 49) förste byråsekreterare i Ae 23.

Administrativa avdelningen

- 50) intendent i Ae 23 (odontologiska fakulteten),
51) kontorist i Ae 9.

Gemensamt för förvaltningen

- 52) vaktmästare i högst Ae 9,
53) två telefonister i reglerad befordringsgång,
54) medelsanvisning av 30 000 kr. till ersättning åt experter och tillfällig personal.

Vissa övriga förslag

- 55) verkstadschef, förslagsvis i Be 1, eventuellt kontraktsanställning,
56) förste maskinist i Ae 15,
57) ökning av medelsanvisningen till registrering av studerande (nu 8 000 kr.) med 6 000 kr.,
58) ökning av medelsanvisningen till studenthälsovård (nu 7 500 kr.) med 18 000 kr.,
59) gymnastik- och idrottslärare i Ae 20 med halvtidstjänstgöring,
60) konsultarvode av 5 000 kr. till veterinär.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 55. Inom universitetsområdet i Umeå kommer, framhåller kanslersämbetet, vid full utbyggnad att finnas — förutom den redan befintliga verkstaden — minst två större verkstäder jämte vissa smärre verkstadsenheter. Avsikten är att samtliga dessa verkstadsresurser skall bilda en organisatorisk enhet. För ledningen av det samlade verkstadsarbetet, innebärande planering av verkstädernas indelning i funktionsenheter, upprättande av kostnadskalkyler samt handledning och utbildning av teknisk personal föreslår kanslersämbetet att fr. o. m. nästa budgetår inrättas en tjänst som verkstadschef i lönegrad Be 1, alternativt med kontraktsanställning, vid universitetet.

Punkt 59. Vid Umeå universitet finns f. n. ingen befattning som gymnastik- och idrottslärare. Motionsidrotten leds av studenterna själva. Universitetskanslersämbetet finner det väl motiverat att vid universitetet inrättas en tjänst som gymnastik- och idrottslärare med halvtidstjänstgöring fr. o. m. nästa budgetår.

Karolinska institutet

Förvaltningen

- 61) två byrådirektörer i Ae 25 (en för sektionen för utredning, planering, inköp och service samt en för juridiska och personaladministrativa enheten) med samtidig indragning av en tjänst som intendent i Ae 25,

- 62) intendent i Ae 23 (odontologiska fakulteten),
- 63) assistent i Ae 17 (personalsektionen),
- 64) kontorsskrivare i Ae 13 (odontologiska fakulteten),
- 65) fyra kontorister i Ae 9 (en för personalsektionen, en för kameralsektionen och två för odontologiska fakulteten),
- 66) två vaktmästare i högst Ae 9,
- 67) fyra kanslibiträden i Ae 7 (av vilka två för odontologiska fakulteten och ett för tandtekniker- och tandsköterskeskolorna),
- 68) medelsanvisning av 30 000 kr. till ersättning åt experter och tillfällig personal.

Farmaceutiska institutet

Förvaltningen

- 69) medelsanvisning av 10 000 kr. till ersättning åt experter och tillfällig personal.

Handelshögskolan i Göteborg

Förvaltningen

- 70) medelsanvisning av 10 000 kr. till ersättning åt experter och tillfällig personal.

Tekniska högskolan i Stockholm

Förvaltningen

Utbildningsavdelningen

- 71) två förste byråsekreterare i Ae 23 med samtidig indragning av en tjänst som amanuens i reglerad befordringsgång.

Administrativa avdelningen

- 72) assistent i Ae 17 (personalsektionen),
- 73) kontorist i Ae 9 (personalsektionen).

Gemensamt för förvaltningen

- 74) vaktmästare i högst Ae 9,
- 75) telefonist i reglerad befordringsgång,
- 76) medelsanvisning av 45 000 kr. till ersättning åt experter och tillfällig personal.

Vissa övriga förslag

- 77) ritingenjör i Ae 17,
- 78) städningsinspektör i Ae 13,
- 79) tekniskt biträde i Ae 10,

- 80) kontorist i Ae 9 (driftavdelningen),
- 81) ökning av medelsanvisningen till studierådgivning (nu 15 000 kr). med 10 000 kr.

Chalmers tekniska högskola

Förvaltningen

Utbildningsavdelningen

- 82) två förste byråsekreterare i Ae 23.

Administrativa avdelningen

- 83) byrådirektör i Ae 25 (sektionen för utredning, planering, inköp och service),
- 84) kansliskrivare i Ae 11 (personalsektionen),
- 85) kontorist i Ae 9 (kameralsektionen).

Gemensamt för förvaltningen

- 86) två vaktmästare i högst Ae 9,
- 87) medelsanvisning av 45 000 kr. till ersättning åt experter och tillfällig personal.

Vissa övriga förslag

- 88) ökning av medelsanvisningen till studierådgivning (nu 12 000 kr.) med 12 000 kr.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 83. Vid högskolan skall f. n. de personaladministrativa och planeringsmässiga uppgifterna handläggas av en byrådirektör i lönegrad Ae 25. På grund av personalknappheten har, framhåller kanslersämbetet, denne tjänsteman nödgats helt inrikta sig på personaladministration. Nu pågående byggnadsprogram och planerade projekt kommer enligt ämbetet att medföra en kraftig ökning av planeringsuppgifterna, varför ämbetet anser att en tjänst som byrådirektör i lönegrad Ae 25 vid sektionen för utredning, planering, inköp och service bör inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

Tekniska högskolan i Lund

Förvaltningen

- 89) byråchef i Bg 1,
- 90) byrådirektör i Ae 27,
- 91) kamrerare i Ae 23 i stället för i Ag 23,
- 92) assistent i Ae 17,
- 93) två kontorskivare i Ae 13 (en för kanslisektionen samt en för ekonomi- och personalsektionen),
- 94) kansliskrivare i Ae 11,

- 95) vaktmästare i högst Ae 9,
- 96) två kanslibiträden i Ae 7,
- 97) två telefonister i Ae 5,
- 98) medelsanvisning av 30 000 kr. till ersättning åt experter och tillfällig personal.

Vissa övriga förslag

- 99) maskinchef i Ag 20,
- 100) städningsinspektör i Ae 13,
- 101) förste reparatör i Ag 12,
- 102) reparatör i Ag 10,
- 103) ökning av medelsanvisningen till studierådgivning (nu 5 000 kr.) med 2 500 kr.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 89—91. Vid högskolans förvaltning finns för innevarande budgetår — vid sidan av organisationskommitténs sekreterare — endast en förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23, en kamrerare i lönegrad Ag 23 samt en kanslist och fyra biträden. Under erinran om att högskolan fr. o. m. nästa budgetår kommer att sysselsätta bl. a. 40 professorer och omkring 1 500 studenter har organisationskommittén funnit det oundgängligen nödvändigt att administrationen förstärks. Bl. a. har kommittén föreslagit att en tjänst som byrådirektör i lönegrad Ae 27 inrättas och att den nyssnämnda kamrerartjänsten omvandlas till extra ordinarie tjänst i lönegrad Ae 23.

Kanslersämbetet biträder de nämnda förslagen. Under framhållande av att förvaltningscheferna vid de båda andra tekniska högskolorna har byråchefsställning föreslår ämbetet därutöver, att en tjänst som byråchef i lönegrad B 1 inrättas vid högskolan. Med hänsyn till att klarhet ännu inte föreligger om högskolans framtida organisatoriska ställning bör tjänsten enligt ämbetet inrättas såsom extra.

Punkterna 99 och 101—102. Verksamheten vid högskolan bedrivs enligt organisationskommittén i inte mindre än sex olika byggnader. Under budgetåret 1966/67 beräknas ytterligare en stor byggnad tillkomma. Högskolan saknar emellertid enligt kommittén personal för skötseln av de fasta maskinanläggningarna i dessa byggnader. För att det omedelbara behovet av drift- och servicepersonal för maskinanläggningarna skall kunna tillgodoses har organisationskommittén föreslagit att fr. o. m. nästa budgetår inrättas en tjänst som maskinchef i lönegrad Ag 20, en tjänst som förste reparatör i lönegrad Ag 12 och en tjänst som reparatör i lönegrad Ag 10. Den föreslagna personalen är enligt kommittén avsedd att användas gemensamt för såväl Lunds universitets som tekniska högskolans byggnader. — Kanslersämbetet, som i denna fråga inhämtat yttrande från utredningen beträffande maskintjänstens organisation m. m. vid universitet och högskolor, tillstyrker organisationskommitténs förslag.

Härjämte föreslår universitetskanslersämbetet att i runt tal ytterligare 49 000 kr. anvisas under förevarande anslag som kompensation för höjda folkpensions-

avgifter. Ämbetet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid förvaltningarna m. m. samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens löne delegation godkända överenskommelsen med stats-tjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i det föregående anfört vid min behandling av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m.

Från förevarande anslag bör bestridas kostnaderna för avlöningar vid förvaltningsorganisationerna vid universiteten, karolinska institutet, farmaceutiska institutet, handelshögskolan i Göteborg och de tekniska högskolorna. Vidare har under anslaget beräknats medel för vissa för resp. läroanstalt gemensamma ändamål såsom registrering av studerande, studenthälsovård och studentidrott.

Statsmakternas förra året fattade beslut angående utbyggnaden av universitet och högskolor m. m. (prop. 1965: 141, SU 173, rskr 411) kommer att kräva stora insatser av bl. a. utbildningsenheterna vid berörda läroanstalters förvaltningar. För nästa budgetår beräknar jag med hänsyn bl. a. härtill ett belopp av 320 000 kr. för nya tjänster m. m. vid i första hand utbildningsenheterna vid universitetens förvaltningar. Det bör uppdragas åt universitetskanslersämbetet att upprätta förslag rörande dispositionen av ifrågavarande medel. Med anledning av kanslersämbetets i skilda sammanhang framförda förslag om särskild medelsanvisning till studierådgivning vill jag framhålla, att denna verksamhet åvilar utbildningsenheterna. Den av mig nyss förordade förstärkningen bör förbättra möjligheterna för enheterna att fullgöra denna uppgift. Jag vill dessutom hänvisa till vad jag i det följande under anslaget till tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m. kommer att anföra rörande studierådgivning.

Även i fråga om förvaltningarnas administrativa byråer (motsv.) synes vissa förstärkningar erforderliga. Med anledning av kanslersämbetets under punkt 83 redovisade förslag förordar jag därför, att en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23 inrättas vid Chalmers tekniska högskola fr. o. m. nästa budgetår. Vidare beräknar jag medel för en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång vid var och en av följande läroanstalter, nämligen Göteborgs universitet, Stockholms universitet, karolinska institutet och tekniska högskolan i Stockholm. Sistnämnda tjänster bör avses för handläggningen av personalärenden (p. 30, 42, 63 och 72).

Förvaltningsorganisationen vid tekniska högskolan i Lund har — bl. a. med hänsyn till ännu inte avslutat utredningsarbete rörande högskolans framtida organisatoriska ställning — alltjämt provisorisk karaktär. Behovet av förstärkningar bör emellertid i viss mån tillgodoses utan avvaktan på utredningens resultat. Med anledning av kanslersämbetets förslag under punkt 89 beräknar

jag under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, medel för att ersättningen till sekreteraren i organisationskommittén för teknisk högskola i Lund fr. o. m. nästa budgetår skall kunna utgå med belopp motsvarande lönen enligt lönegrad B 1. Vidare beräknar jag medel för följande nya tjänster vid högskolan, nämligen en som förste byråsekreterare i lönegrad Ag 23, en som kontorsskrivare, en som kontorist, två som kanslibiträde och en som telefonist i reglerad befordringsgång.

I överensstämmelse med kanslersämbetets förslag beräknar jag för skötseln av de fasta maskinanläggningarna vid universitetet och tekniska högskolan i Lund medel för en tjänst som maskinchef i lönegrad Ag 20, en tjänst som förste reparatör i lönegrad Ag 12 och en tjänst som reparatör i lönegrad Ag 10 (p. 99 och 101—102).

Med anledning av kanslersämbetets under punkterna 22, 78 och 100 redovisade förslag beräknar jag medel för två tjänster som förman i lönegrad Ae 13, varav en gemensam för universitetet och tekniska högskolan i Lund samt en för tekniska högskolan i Stockholm. Tjänstinnehavarna bör åläggas tillsynen över och ledningen av städningsarbetet vid resp. läroanstalter.

Jag beräknar vidare medel för en vaktmästartjänst i högst lönegrad Ae 9 vid Uppsala universitet (p. 6), en kanslibiträdestjänst vid karolinska institutet (p. 67) och en tjänst som telefonist i reglerad befordringsgång vid Umeå universitet (p. 53). Härjämte tar jag under förevarande anslag upp ett belopp av 25 000 kr. avseende kostnader för dagbevakning vid karolinska institutet (odontologiska fakulteten). Medel för sistnämnda ändamål utgår innevarande budgetår från institutets omkostnadsanslag.

Vad avser kanslersämbetets förslag om en tjänst som verkstadschef vid Umeå universitet (p. 55) vill jag erinra om vad jag anfört i det föregående under avlöningsanslaget till universitetskanslersämbetet.

Studenthälsovård och studentidrott är att hänföra till de indirekta studiecociala åtgärderna, vilka frågor är föremål för prövning av särskilt tillkallade sakkunniga. Såväl principerna för finansieringen av som kostnaderna för studenthälsovården varierar högst väsentligt mellan de skilda lärosätena. Vid mina beräkningar av medel för studenternas hälsovård har jag ansett mig huvudsakligen böra ta hänsyn till den ökning av studentantalet, som kan förväntas under nästa läsår. Med anledning härav förordar jag, att den totala medelsanvisningen till avlöningar vid studenthälsovården — för innevarande budgetår 197 950 kr. — budgetåret 1966/67 höjs med 28 000 kr.

I fråga om studentidrotten beräknar jag med anledning av kanslersämbetets under punkt 24 redovisade förslag medel för en sådan höjning av arvodet till gymnastik- och idrottsläraren för kvinnliga studerande vid universitetet i Lund att det kommer att motsvara hälften av lönen enligt löneklass A 20. Vidare beräknar jag medel för arvode motsvarande hälften av lönen enligt samma löneklass till en gymnastik- och idrottslärare vid Umeå universitet (p. 59).

Chefen för finansdepartementet avser att senare denna dag vid sin anmälan av förslaget till stat för statens allmänna fastighetsfond föreslå att förvaltningen av de i fastighetsfonden invärderade institutionsfastigheterna vid universiteten i Uppsala och Lund fr. o. m. nästa budgetår skall övertagas av byggnadsstyrelsen. Förslaget innebär bl. a. att viss personal vid universiteten kommer att överföras till byggnadsstyrelseorganisationen. Medel för avlöning av ifrågavarande personal skall dock enligt förslaget under nästa budgetår beräknas under förevarande anslag.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av ett särskilt avlöningsanslag till förvaltningarna m. m. får bl. a. till följd att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i det nya anslaget. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat och på övergångsstat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för förvaltningarna m. m. vid universiteten och vissa högskolor, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänstinnehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 13 188 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för förvaltningarna m. m. vid universiteten och vissa högskolor,
- b) godkänna följande avlöningsstat för förvaltningarna m. m. vid universiteten och vissa högskolor, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 650 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	522 300
3. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	10 351 300
	Summa kr. 13 524 500

Särskilda uppbördsmedel

Avkastning från vissa fonder vid		
a) Uppsala universitet	900	
b) Stockholms universitet	334 600	335 500
		<hr/>
Diverse inkomster vid Stockholms universitet ...		1 000
		<hr/>
	Summa kr.	336 500
	<hr/>	
	Nettoutgift kr.	13 188 000

c) till *Förvaltningarna m. m. vid universiteten och vissa högskolor: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 13 188 000 kr.

E 17—25. Universiteten och vissa högskolor: Materiel m. m.

Såsom framgått vid min anmälan i det föregående av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m. har till materiel och nyanskaffning av apparater vid universiteten och de under universitetskanslersämbetet hörande högskolorna innevarande budgetår anvisats 26 718 000 kr. resp. 5 187 000 kr., dvs. sammanlagt 31 905 000 kr.

Universitetskanslersämbetet har — som jag förut redovisat — med sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 överlämnat en utredning rörande universitetens och högskolornas behov av materiel, apparater och biträdespersonal. Kanslersämbetets förslag, som baseras på denna utredning, innebär som nämnts att medel för anskaffning av materiel och apparater skall anvisas under ett för universiteten och ifrågavarande högskolor gemensamt reservationsanslag.

Kanslersämbetet föreslår vidare att kostnaderna för exkursioner och vissa fältarbeten vid universiteten och högskolorna, vilka f. n. i huvudsak belastar materielanslagen, framdeles skall bestridas från ett nytt förslagsanslag med benämningen *Fältstudier*. För budgetåret 1966/67 bör enligt ämbetet under ett sådant anslag anvisas 3 125 000 kr. I detta belopp har ämbetet räknat in även medelsanvisningen till resebidrag till studerande vid de tekniska högskolorna, för vilket ändamål innevarande budgetår uppförts särskilda anslag i riksstaten av sammanlagt 231 000 kr. Enligt ämbetets förslag bör vidare i fortsättningen vissa kostnader som f. n. bestrids från materielanslagen i stället belasta ett gemensamt omkostnadsanslag. Kanslersämbetet räknar med att nu nämnda förslag beträffande anslagen till fältstudier och omkostnader kommer att medföra en avlastning av materielanslagen med omkring 2 milj. kr. Med beaktande härav och på grundval av den förut nämnda utredningen hemställer ämbetet, att till materiel och apparater vid universiteten och berörda högskolor skall för budgetåret 1966/67 anvisas ett enda gemensamt reservationsanslag av 54,8 milj. kr. I detta belopp har ämbetet inräknat 5 milj. kr. för anskaffande av särskilt dyrbar utrustning, vilket belopp föreslås bli ställt till ämbetets förfogande.

Kanslersämbetet lämnar följande redovisning för dispositionen av de för innevarande budgetår anvisade anslagen till materiel och apparater. Det belopp av ca 1,7 milj. kr. som i sammanställningen upptas för förvaltningarna m. m. avser enligt ämbetet ändamål av omkostnadskaraktär.

Fakultet m. m.	Materiel m. m.	Apparater m. m.	Summa kr.
Humanistiska	1 081 650	161 107	1 242 757
Teologiska	60 500	3 002	63 502
Juridiska	158 000	8 477	166 477
Samhällsvetenskapliga	1 081 100	199 295	1 280 395
Medicinska	7 150 500	828 300	7 978 800
Odontologiska	642 300	517 000	1 159 300
Farmaceutiska	464 000	20 000	484 000
Matematisk-naturvetenskapliga	5 006 100	791 314	5 797 414
Tekniska	7 030 000	2 400 000	9 430 000
	22 674 150	4 928 495	27 602 645
Till konsistoriernas disposition	1 959 850	89 575	2 049 425
Universitetsbiblioteken m. fl. bibliotek ..	504 000	31 929	535 929
Förvaltningarna m. m.	1 580 000	137 001	1 717 001
Summa kr.	26 718 000	5 187 000	31 905 000

Departementschefen

Fr. o. m. budgetåret 1966/67 bör — enligt vad jag föreslagit i det föregående vid min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m. — för universitetsområdet anvisas nio materielanslag, ett till varje grupp av fakulteter samt ett gemensamt apparatanslag.

Som jag anført i nyssnämnda sammanhang har jag i samband med mina överväganden om en anslagsomläggning gått igenom de nuvarande anslagens materiella innehåll, vilket lett till en jämfört med nuvarande förhållanden i viss utsträckning ändrad fördelning mellan omkostnads- och sakanslagen. Materielanslagens karaktär av ramanslag för resp. fakulteters verksamhet har därmed avsetts bli mer accentuerad. Jag har vidare syftat till att åstadkomma en klarare gränsdragning mellan materiel- och omkostnadsanslagen. Den ändrade fördelning mellan anslagen som jag funnit mig böra föreslå innebär att materielanslagen fr. o. m. budgetåret 1966/67 avlastas kostnader om uppskattningsvis 1,3 milj. kr.

I överensstämmelse med mitt förslag att anslaget till bokinköp m. m. — till vilket jag återkommer i det följande — skall fungera som ramanslag för berörda biblioteks verksamhet bör från nämnda anslag fr. o. m. budgetåret 1966/67 bestridas sådana utgifter för ifrågavarande ändamål som nu belastar materiel- och apparatanslag och som för innevarande budgetår enligt universitetskanslersämbetet uppgår till 504 000 kr. resp. ca 32 000 kr.

Kanslersämbetet har föreslagit att i riksstaten för budgetåret 1966/67 skall uppföras ett särskilt förslagsanslag till exkursioner och vissa fältarbeten vid de under ämbetet hörande läroanstalterna. Med hänvisning till vad jag anført i fråga om materielanslagens karaktär av ramanslag för resp. fakulteters verksamhet anser jag för egen del att medel för ifrågavarande aktiviteter bör beräknas under berörda materielanslag. Under de tekniska fakulteternas materielanslag bör i överensstämmelse härmed beräknas medel för resebidrag till studerande vid de tekniska högskolorna. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats tre särskilda riksstatsanslag om sammanlagt 231 000 kr.

Vid min anmälan av vissa särskilda frågor har jag under erinran om pågående utredningsarbete funnit det ändamålsenligt att tills vidare ett gemensamt apparatanslag anvisas. Med hänsyn till de redovisade svårigheterna att åstadkomma en klar gränsdragning mellan materiel- och apparatanslag anser jag emellertid att hinder inte bör möta att för nästa budgetår från apparatanslaget bestrida kostnader för materiel eller omvänt. Skillnaden mellan ifrågavarande anslag kommer främst att ligga däri, att det gemensamma apparatanslaget i första hand bör disponeras för särskilda apparatbehov eller sådana oförutsedda behov av materiel som inte kan mötas inom ramen för resp. materielanslag.

För nästa budgetår bör anslagen till materiel m. m. uppföras med sammanlagt 28 170 000 kr. och anslaget till apparater m. m. med 6 200 000 kr. För materielanslagens del innebär mitt förslag en höjning med 12 % eller 3 025 000 kr. från (26 718 000 — 1 300 000 — 504 000 + 231 000 =) 25 145 000 kr. till 28 170 000 kr. Jämfört med den sammanlagda medelsanvisningen innevarande budgetår för nyanskaffning av apparater vid ifrågavarande läroanstalter, 5 187 000 kr., innebär mitt förslag beträffande apparatanslaget en höjning med närmare 20 %. Anslagen till materiel m. m. bör fördelas enligt följande sammanställning.

Humanistiska fakulteterna m. m.	1 320 000
Teologiska fakulteterna	80 000
Juridiska fakulteterna	240 000
Samhällsvetenskapliga fakulteterna m. m.	1 320 000
Medicinska fakulteterna m. m.	8 020 000
Odontologiska fakulteterna m. m.	1 020 000
Farmaceutiska fakulteten m. m.	700 000
Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m. m.	6 600 000
Tekniska fakulteterna	8 870 000
	<hr/>
	Summa kr. 28 170 000

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att för budgetåret 1966/67 anvisa

a) till *Humanistiska fakulteterna m. m.*: *Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 1 320 000 kr.;

- b) till *Teologiska fakulteterna: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 80 000 kr.;
- c) till *Juridiska fakulteterna: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 240 000 kr.;
- d) till *Samhällsvetenskapliga fakulteterna m. m.: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 1 320 000 kr.;
- e) till *Medicinska fakulteterna m. m.: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 8 020 000 kr.;
- f) till *Odontologiska fakulteterna m. m.: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 1 020 000 kr.;
- g) till *Farmaceutiska fakulteten m. m.: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 700 000 kr.;
- h) till *Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m. m.: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 6 600 000 kr.;
- i) till *Tekniska fakulteterna: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 8 870 000 kr.

E 26. Universiteten och vissa högskolor: Apparater m. m.

Vid min anmälan i det föregående av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m. har jag föreslagit att fr. o. m. budgetåret 1966/67 anvisas ett gemensamt apparatanslag för hela universitetsområdet. Enligt vad jag nyss anfört vid min behandling av anslagen till materiel m. m. bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 6 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Universiteten och vissa högskolor: Apparater m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 6 200 000 kr.

E 27. Universiteten och vissa högskolor: Bokinköp m. m.

Såsom redovisats i det föregående vid min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m. har för innevarande budgetår anvisats sammanlagt ca 4 300 000 kr. till bokinköp och bokbindning m. m. vid ifrågavarande läroanstalter.

Universitetskanslersämbetet anför i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67, att den internationella vetenskapliga litteraturproduktionen liksom priserna på inköp och bindning av böcker visat en kraftig och oavslätlig stegring under efterkrigsåren, vilket ställt stora krav på bibliotekens resurser. Ämbetet framhåller vidare att de i förevarande sammanhang aktuella biblioteken har att svara för litteraturförsörjningen för åtskilliga nytillkomna ämnen vid de olika läroanstalterna samt för ett kraftigt ökande antal studerande. Mot denna bakgrund föreslår ämbetet att anslagen till inköp och bindning av böcker höjs med 20—30 %.

För budgetåret 1966/67 bör enligt kanslersämbetets förslag anvisas ett belopp av sammanlagt 5 889 000 kr. till de olika biblioteken, vilket jämfört med de innevarande budgetår anvisade anslagen till samma ändamål innebär en ökning med 1 561 000 kr.

Kanslersämbetet föreslår följande fördelning av anslaget.

Uppsala universitet	1 190 000
Lunds universitet (inkl. tekniska högskolan i Lund)	1 315 000
Göteborgs universitet	1 165 000
Stockholms universitet	354 000
Umeå universitet	800 000
Karolinska institutet	275 000
Tekniska högskolan i Stockholm	320 000
Chalmers tekniska högskola	470 000
	Summa kr. 5 889 000

I det för universitetet i Göteborg föreslagna beloppet innefattas dels ett belopp av 150 000 kr. för viss retroaktiv bokanskaffning, dels en engångsanvisning av 25 000 kr. för inköp av odontologisk litteratur i samband med att en odontologisk fakultet tillkommer vid universitetet (jfr prop. 1964:161, SU 183, rskr 364). För Stockholms universitets del beräknar ämbetet en fortsatt särskild medelsanvisning av 25 000 kr. för slaviska biblioteket i överensstämmelse med en av riksbibliotekarien gjord utredning (jfr prop. 1965:1 bil. 10 s. 418). Det för universitetet i Umeå föreslagna beloppet innefattar en särskild medelsanvisning av 470 000 kr. för nytillkomna och nytillkommande ämnen enligt 1962 års umeåkommittés i prop. 1964:74 redovisade beräkningar. Ämbetet beräknar vidare för Chalmers tekniska högskola en särskild anvisning av 150 000 kr. för inköp av tidskrifter och handböcker till den för Göteborgs universitet och högskolan gemensamma kemiska institutionsgruppen.

Departementschefen

Jag har i det föregående vid min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m. föreslagit att fr. o. m. budgetåret 1966/67 för universitetsområdet anvisas ett gemensamt anslag för bokinköp m. m. I enlighet med vad jag anfört i nyssnämnda sammanhang bör detta anslag fungera som ett ramanslag för verksamheten vid berörda bibliotek, dvs. universitetsbiblioteken i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå samt biblioteken vid Stockholms universitet, karolinska institutet, farmaceutiska institutet, handelshögskolan i Göteborg, tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola.

Med anledning härav bör från detta anslag bestridas även de kostnader för biblioteksändamål som hittills belastat materiel- och apparatanslagen ävensom vissa kostnader som belastat omkostnadsanslag. Ifrågasvarande kostnader har för budgetåret 1965/66 beräknats till ca 580 000 kr.

Till nu förevarande bibliotek har som tidigare nämnts under innevarande budgetår i riksstaten upptagits anslag till inköp av böcker m. m. av sammanlagt 4 328 000 kr., varav 410 000 kr. är av engångsnatur.

Det gemensamma anslaget till bokinköp m. m. bör för nästa budgetår uppföras med 5 700 000 kr., vilket — exklusive engångsanvisningar — innebär en höjning med 14 % av innevarande budgetårs medelsanvisningar för ifrågavarande ändamål. I nämnda belopp har jag räknat in medelsanvisningar av engångsnatur om sammanlagt 570 000 kr. för följande ändamål, nämligen 25 000 kr. för inköp av odontologisk litteratur vid universitetet i Göteborg, 50 000 kr. för inköp av tidskrifter och handböcker för kemiska institutionsgruppen i Göteborg, 25 000 kr. för slaviska biblioteket i Stockholm samt 470 000 kr. för universitetet i Umeå i överensstämmelse med 1962 års umeåkommittés förslag (jfr prop. 1964: 74 s. 76).

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Universiteten och vissa högskolor: Bokinköp m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 5 700 000 kr.

E 28. Universiteten och vissa högskolor: Omkostnader

Som jag förut redovisat vid min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m. har i riksstaten för budgetåret 1965/66 uppförts elva förslagsanslag till omkostnader vid universiteten och vissa högskolor av sammanlagt 20,6 milj. kr. För vart och ett av dessa anslag har Kungl. Maj:t fastställt en omkostnadsstat, som uppdelats på olika anslags- och delposter.

Universitetskanslersämbetet erinrar i sin anslagsframställning om att ämbetet för budgetåret 1965/66 förordade en omdisponering av omkostnadsanslagen, baserad på förslag som avgetts av den s. k. materielanslagskommittén men med hänsynstagande till bl. a. vissa ändringar som föreslagits av statskontoret. Det underlag för anslagsframställningen som gjorts upp av de olika läroanstalterna har utformats i överensstämmelse med det tidigare nämnda förslaget. Ämbetets föreliggande förslag avviker i fråga om utgifternas uppdelning på olika poster delvis härifrån.

Kanslersämbetet föreslår att för läroanstalterna inom dess ämbetsområde i fortsättningen anvisas ett gemensamt omkostnadsanslag. Vissa kostnader som f. n. bestrids från de olika materielanslagen skall enligt förslaget belasta detta samlade omkostnadsanslag. I vissa fall föreslår ämbetet lägre belopp än resp. läroanstalt beräknat, delvis med hänsyn till det resultat som inom ämbetet gjorda jämförelser med motsvarande poster i andra läroanstalters omkostnadsstater har gett. Reducering har vidare gjorts med ett belopp som svarar mot de besparingar som beräknats uppstå på omkostnadsanslaget i händelse av inrättande av vissa ekonomibiträdestjänster i överensstämmelse med de förslag som redovisats i det föregående under berörda avlöningsanslag.

Ämbetets beräkning av det gemensamma omkostnadsanslaget ävensom de nuvarande anslagens storlek framgår av följande sammanställning.

Universitetskanslersämbetets beräkning av omkostnadsanslaget för budgetåret 1966/67

	Summa	Uppsala univer- sitet	Lunds univer- sitet	Göte- borgs univer- sitet	Stock- holms univer- sitet	Umeå univer- sitet	Karol. inst.	Farm. inst.	Handels- högsk. i Göte- borg	Tekn. högsk. i Stock- holm	Chalmers tekn. högsk.	Tekn. högsk. i Lund
1. Sjukvård m. m.	227 500	30 000	42 000	11 600	25 000	25 200	30 000	3 600	1 500	35 400	18 200	5 000
2. Reseersättningar	516 000	45 000	56 500	28 000	10 000	220 000	17 000	2 000	2 500	30 000	30 000	75 000
3. Expenser												
a) Bränsle, el.ström, gas och vatten	9 511 000	1 700 000	1 719 000	674 100	675 000	400 000	900 000	50 400	45 000	1 400 000	847 500	1 100 000
b) Renhållning och städning m. m.	9 111 260	1 016 860	1 200 000	455 000	1 191 000	800 000	729 900	87 000	65 500	1 996 000	670 000	900 000
c) Övriga expenser	3 549 400	410 000	441 000	295 000	413 000	245 900	305 000	58 000	45 500	618 000	478 000	240 000
4. Publikationstryck	932 500	150 000	175 000	92 500	140 000	50 000	15 000		30 000	125 000	125 000	30 000
5. Ersättningar till ledamö- ter i företagsnämnder ..	10 800	2 000	2 000	900	800		3 000		500	1 600		
6. Ersättningar för avskaf- fadede examensavgifter ..	69 400	15 000	18 500	7 000	10 000	8 500	7 400	3 000				
7. Förbrukningsmateriel för odontologiska fakulteter- nas praktiska verksam- het	1 679 000		275 000			900 000	504 000					
8. Underhåll av byggnader	631 000			631 000								
9. Bidrag till akademiska rektorskonventet i Stock- holm	55 000				55 000							
10. Övriga utgifter	822 000	23 000	89 000	179 800	73 000	49 500	194 000		20 700	85 000	88 000	20 000
Avgår uppbördsmedel ..	— 789 000	— 21 300	— 10 000				— 24 000			— 550 000	— 183 700	
	26 325 860	3 370 560	4 008 000	2 374 900	2 592 800	2 699 100	2 681 300	204 000	211 200	3 741 000	2 073 000	2 370 000
Avgår inbesparingar vid inrättande av ekonomi- biträdestjänster												
a) Städningkonsulen- tens förslag	— 323 000	— 98 000	— 39 000	— 5 000		— 30 000	— 151 000					
b) Övriga	— 107 000	— 12 000	— 6 000	— 12 000		— 18 000						— 59 000
	25 895 860	3 260 560	3 963 000	2 357 900	2 592 800	2 651 100	2 530 300	204 000	211 200	3 741 000	2 073 000	2 311 000
Anvisat för 1965/66	20 600 000	2 474 000	2 931 000	1 985 000	2 047 000	2 154 000	2 348 000	184 000	170 000	2 981 000	1 726 000	1 600 000

I fråga om reseersättningar vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola beräknar ämbetet lägre belopp än som f. n. utgår med hänsyn till ämbetets förslag om ett särskilt anslag till fältstudier.

Under Övriga utgifter beräknar universitetskanslersämbetet kostnader vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Göteborg samt vid elektro-akustiska laboratoriet vid karolinska institutet ävensom vissa kostnader för logopedutbildningen vid detta institut. Dessa kostnader bestrids f. n. från särskilda anslagsposter i omkostnadsstaterna för Göteborgs universitet resp. karolinska institutet. Under Övriga utgifter beräknar ämbetet också medel för bidrag till studentkåren i Umeå för drift av kårhus.

Till bl. a. bidrag till utgifter för lokaler för studenthälsovård och studentidrott är särskilda anslagsposter uppförda i gällande omkostnadsstater. Kostnaderna för ifrågavarande lokaler bör enligt ämbetet framdeles bestridas över staten för statens allmänna fastighetsfond.

Enligt gällande avtal mellan staten och Göteborgs stad skall staten som bidrag till stadens driftkostnader för verksamheten vid Göteborgs botaniska trädgård betala visst belopp. Bidraget utgör detta budgetår 225 000 kr. *Göteborgs stad* har för budgetåret 1966/67 begärt ett statsbidrag av 240 000 kr., vilket tillstyrks av kanslersämbetet.

I rationaliseringssyfte samt för att förbättra möjligheterna att följa upp institutioners och andra inrättnings ekonomiska ställning bedrivs vid karolinska institutet en försöksverksamhet med datamaskinell bearbetning av bokföring och kostnadsredovisning. Enligt kanslersämbetet bör denna verksamhet fr. o. m. budgetåret 1966/67 inte längre betraktas som försöksverksamhet utan som ett reguljärt inslag i arbetet vid institutets förvaltning. Med hänsyn härtill föreslår ämbetet att medel för ändamålet skall beräknas under det nya omkostnadsanslaget. *Statskontoret* beräknar behovet av datamaskintid till ca 70 timmar per år och kostnaderna härför till högst 40 000 kr. per år. Vidare anmäler universitetskanslersämbetet medelsbehov för datamaskintid i samband med en vid karolinska institutet bedriven försöksverksamhet med löpande registrering av de studerande.

Departementschefen

I överensstämmelse med vad jag i det föregående föreslagit vid min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m. bör fr. o. m. budgetåret 1966/67 uppföras ett gemensamt omkostnadsanslag för de under universitetskanslersämbetet hörande läroanstalterna.

Under de i den nu gällande riksstaten uppförda elva omkostnadsanslagen till ifrågavarande läroanstalter har anvisats ett sammanlagt belopp av 20,6 milj. kr. Vid beräkningen av det gemensamma anslaget har jag funnit det lämpligt att gå igenom anslagens innehåll. Jag har därvid tagit till utgångspunkt den översyn som gjorts av kanslersämbetet samt de principiella synpunkter beträffande

gränsdragningen mellan materiel- och omkostnadsanslag, för vilka jag förut redogjort. På grundval av denna genomgång beräknar jag det nya gemensamma anslaget för budgetåret 1966/67 till 23,5 milj. kr. enligt följande sammanställning.

Sjukvård m. m.	230 000
Reseersättningar	476 000
Bränsle, lyse och vatten	9 000 000
Renhållning och städning	8 400 000
Telegram och telefon	2 000 000
Vissa expenser vid läroanstalternas förvaltningar	1 770 000
Studenthälsovård och studentidrott m. m.	120 000
Nattbevakning	250 000
Vissa expenser vid akademiska högtidligheter m. m.	120 000
Förbrukningsmateriel för den praktiska verksamheten i anslutning till den odontologiska utbildningen	1 600 000
Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid Göteborgs botaniska trädgård	240 000
Ersättning till Umeå stad för vissa lokaler för universitetsbiblioteket	84 000
	Summa kr. 24 290 000
Särskilda uppbördsmedel	790 000
	Nettoutgift kr. 23 500 000

För innevarande budgetår har under resp. omkostnadsanslag anvisats sammanlagt 206 300 kr. för *sjukvård m. m.* och 570 500 kr. för *reseersättningar*. För nästa budgetår har jag för förstnämnda ändamål beräknat en ökad medelsanvisning med 23 700 kr. och för *reseersättningar* en med 94 500 kr. minskad anvisning. Minskningen föranleds av att jag, som framgått av det föregående, beräknat medel för kostnader i samband med fältstudier under anslagen till materiel m. m.

För *bränsle, lyse och vatten* resp. *renhållning och städning* har för budgetåret 1965/66 anvisats ca 7,9 milj. kr. resp. 7,3 milj. kr. Med hänsyn till bl. a. tillkomsten av nya lokaler och allmänna kostnadsökningar har jag för vardera av nämnda belopp räknat med en höjning med ca 1,1 milj. kr.

Kanslersämbetet har för *telefoner* under rubriken Övriga expenser endast uppdragit kostnader för abonnemangavgifter. Vid min behandling förra året av motsvarande fråga (prop. 1965: 1 bil. 10 s. 356) framhöll jag, att jag inte var helt övertygad om det lämpliga i att telekostnader skulle bestridas från skilda anslag. Enligt min mening bör medel under detta anslag i princip beräknas för såväl abonnemangavgifter som samtalsavgifter. Mitt förslag innebär att betydande belopp som nu anvisas över materielanslag i fortsättningen skall föras upp under omkostnadsanslaget. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att uppdraga åt kanslersämbetet att särskilt undersöka möjligheterna till besparingar på detta område, t. ex. genom att antalet direktabonnemang begränsas.

Medel som tidigare har anvisats under särskilda poster med benämningen Ersättning till ledamot av företagsnämnd har jag nu tagit upp under rubriken *Vissa expenser vid läroanstalternas förvaltningar*. Under sistnämnda rubrik har jag också beräknat medel för att möjliggöra vissa rationaliseringar av förvaltningarnas arbetsrutiner m. m. Därvid har jag bl. a. beaktat kostnader för data-maskintid vid karolinska institutet samt kostnader för utnyttjande av hålkortsanläggning för vissa förvaltningsrutiner vid universitetet i Lund. För innevarande budgetår har Kungl. Maj:t genom beslut den 19 november 1965 anvisat 30 000 kr. för den sistnämnda verksamheten. Under nu ifrågakommande rubrik har jag vidare beräknat medel för publikationstryck som erfordras i samband med verksamheten vid förvaltningarna. För vetenskapligt tryck har däremot medel beräknats under resp. materielanslag. Jag har också vid beräkningen av det under rubriken uppförda beloppet av 1 770 000 kr. beaktat kostnaderna vid läroanstalternas förvaltningar för inköp av skrivmateriel m. m. samt inköp och underhåll av möbler liksom för övriga expenser i samband med förvaltningarnas verksamhet. Enligt kanslersämbetet belastas f. n. materielanslagen med ca 1,7 milj. kr. för de nu berörda ändamålen.

Då vissa frågor om *studenthälsovård och studentidrott m. m.* f. n. utreds av särskilt tillkallade sakkunniga är jag inte nu beredd att ta ställning till kanslersämbetets förslag beträffande kostnaderna för lokaler för dessa ändamål. För budgetåret 1965/66 har 49 000 kr. anvisats under omkostnadsanslagen för i första hand lokaler för dessa aktiviteter. Dessutom har till studentidrott och studenthälsovård under innevarande budgetår utgått sammanlagt 37 000 kr. från materielanslagen. För budgetåret 1966/67 har jag inte beräknat några medel för dessa ändamål under materielanslagen. I stället har jag under nu förevarande anslag tagit upp ett belopp av 120 000 kr.

I gällande omkostnadsstat för universitetet i Umeå är uppförd en post benämnd Bidrag till studentkåren i Umeå för drift av kårhus. I överensstämmelse med vissa beräkningar som redovisats i prop. 1957: 188 (s. 71) är posten f. n. uppförd med 2 000 kr. Jag räknar med att denna kostnad efter särskild prövning fortsättningsvis skall kunna bestridas inom ramen för nyssnämnda belopp av 120 000 kr.

För innevarande budgetår utgör medelsanvisningen till *nattbevakning* sammanlagt 215 000 kr. Universitetskanslersämbetet har föreslagit att detta belopp för budgetåret 1966/67 skall höjas till 315 000 kr. För egen del beräknar jag kostnaderna härför till 250 000 kr.

Under rubriken *Vissa expenser vid akademiska högtidligheter m. m.* har jag bl. a. beräknat medel för utgifter som f. n. bestrids från anslagsposten Bidrag till akademiska rektorskonventet i Stockholm i omkostnadsstaten för Stockholms universitet. Denna post är för innevarande budgetår uppförd med 44 000 kr. Jag har vidare under nu ifrågakommande rubrik beräknat medel för vissa utgifter för musikkapell m. m. vid universiteten, vilka kostnader hittills har belastat materielanslagen, samt för de utgifter som i gällande omkostnadsstater redovisas under

anslagsposter till ersättning för avskaffade examensavgifter. Under sistnämnda poster har för budgetåret 1965/66 uppförts ett sammanlagt belopp av 55 900 kr.

Med stöd av riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 74 (SU 94, rskr 214) uppdrog Kungl. Maj:t åt statens nämnd för förhandlingar med kommuner att på statens vägnar upptaga förhandlingar med bl. a. Umeå stad rörande de frågor, som ägde samband med tillkomsten av ett universitetsbibliotek i Umeå. Nämnden överlämnade sedermera ett med staden villkorligt träffat avtal om provisoriska lokaler för universitetsbiblioteket i Umeå, m. m., vilket den 26 juli 1965 godkändes av Kungl. Maj:t. För Umeå stads åtaganden enligt avtalet skall staten erlagga ersättning med ett belopp av 84 000 kr. per år. Avtalet gäller till utgången av år 1968 eller till den tidigare tidpunkt, då universitetsbiblioteket flyttar in i nybyggnad på universitetsområdet. Denna utgift har jag fört upp under en särskild rubrik i sammanställningen.

I karolinska institutets omkostnadsstat för innevarande budgetår finns upptagen en anslagspost med benämningen Vissa kostnader för logopedutbildningen och en anslagspost till omkostnader vid elektro-akustiska laboratoriet. De utgifter som bestrids från nämnda poster är till största delen av den karaktären att de fr. o. m. nästa budgetår bör belasta materielanslag. Jag har vid mina anslagsberäkningar tagit hänsyn härtill.

I nu gällande omkostnadsstat för universitetet i Göteborg är en särskild anslagspost uppförd för tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Göteborg. Jag har vid beräkningen av omkostnadsanslaget för nästa budgetår beaktat utgifterna av omkostnadskaraktär vid dessa skolor. Medel för undervisningsmateriel samt för reparationer och ersättningsanskaffning av utrustning har jag beräknat under anslaget Odontologiska fakulteterna m. m.: Materiel m. m.

Den enligt gällande avtal (jfr prop. 1961: 111, SU 94, rskr 262) till Göteborgs stad utgående ersättningen för statens andel i driftkostnaderna för lokaler för patologi och bakteriologi m. m. bestrids f. n. från en i Göteborgs universitets omkostnadsstat upptagen anslagspost till underhåll av byggnader m. m., vilken för innevarande budgetår är uppförd med 631 000 kr. Motsvarande kostnader enligt gällande avtal med Västerbottens läns landsting (jfr prop. 1962: 104, SU 144, rskr 322) belastar dels en särskild post i Umeå universitets omkostnadsstat, benämnd Underhåll av byggnader, vilken för innevarande budgetår är uppförd med 205 000 kr., dels övriga berörda poster i nämnda omkostnadsstat. Med hänsyn till kostnadernas karaktär har chefen för socialdepartementet tidigare denna dag föreslagit att ifrågavarande ersättningar fortsättningsvis skall belasta femte huvudtitelns anslag Bidrag till vissa Göteborgs stad tillhöriga sjukhus resp. Bidrag till lasarettet i Umeå. Medel för dessa ändamål bör således inte beräknas under detta anslag.

Mina nu framförda förslag innebär, som jag även tidigare redovisat vid behandlingen av anslagen till materiel, en minskad belastning av dessa anslag med uppskattningsvis 1,3 milj. kr.

Med hänvisning till de redovisade beräkningarna förordar jag, att omkostnadsanslaget uppförs med 23,5 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Universiteten och vissa högskolor: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 23 500 000 kr.

E 29. Decentraliserad akademisk utbildning m. m.

Fr. o. m. budgetåret 1963/64 har i riksstaten under åttonde huvudtiteln årligen uppförts ett särskilt reservationsanslag med benämningen Särskilda lärarutbildningsåtgärder. För innevarande budgetår är detta anslag upptaget med 7 485 000 kr. Genom beslut av Kungl. Maj:t har föreskrivits, att ur anslaget skall bestridas kostnader för bl. a. följande ändamål, nämligen dels särskild akademisk ett- och tvåbetygsundervisning utanför universitetsorterna jämte dylik undervisning i ämnet kristendomskunskap, dels den akademiska undervisning som anordnas av Hermods korrespondensinstituts stiftelse, dels en sommarkurs i fysik vid Uppsala universitet, dels slutligen den till Linköping och Örebro förlagda regionala utbildningen för teknisk magisterexamen. Budgetåret 1965/66 har för dessa ändamål anvisats sammanlagt 4 871 000 kr. — Huvudmannskapet för nämnda undervisning åvilar i skilda delar skolöverstyrelsen, universitetskanslersämbetet och styrelsen för regional teknisk magisterutbildning.

I sina anslagsframställningar för nästa budgetår förordar såväl *universitetskanslersämbetet* som *skolöverstyrelsen* att huvudmannskapet för ifrågavarande verksamhet fr. o. m. budgetåret 1966/67 skall helt åvila kanslersämbetet. Ämbetet föreslår vidare en medelsanvisning av 4 637 000 kr. för bestridande av kostnader som hänför sig till decentraliserade akademiska ett- och tvåbetygskurser jämte sådana kurser i kristendomskunskap, akademiska kurser anordnade av Hermods korrespondensinstitut samt vissa sommarkurser vid universiteten. Ämbetets förslag till medelsanvisning för dessa ändamål innebär, jämfört med det belopp som anvisats för innevarande budgetår, en ökning med 1 775 000 kr.; därvid har bortsetts från vissa engångsanvisningar innevarande budgetår.

Styrelsen för regional teknisk magisterutbildning föreslår i sina petita en sänkning av nu utgående medelsanvisning till regional teknisk magisterutbildning — 1 952 000 kr. — med 112 000 kr. till 1 840 000 kr.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för innehållet i de olika myndigheternas anslagsframställningar. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Akademisk undervisning utanför universitetsorterna

- 1) Medelsanvisning till särskild akademisk undervisning utanför universitetsorterna för betygsgraden Godkänd av 2 280 000 (nu 1 350 000) kr., varav 70 000 kr. som medelsanvisning till vissa preparandkurser,

- 2) medelsanvisning till särskild akademisk undervisning utanför universitetsorterna för betygsgraden Med beröm godkänd av 1 450 000 (nu 950 000) kr.,
- 3) oförändrad medelsanvisning, 95 000 kr., till särskild akademisk undervisning utanför universitetsorterna i ämnet kristendomskunskap.

Hermods korrespondensinstitut

- 4) Bidrag till Hermods korrespondensinstitut med 200 000 kr. för utarbetande av akademiska ett- och tvåbetygskurser i matematisk statistik, sociologi och företagsekonomi,
- 5) bidrag till Hermods korrespondensinstitut med 462 000 (nu 387 000) kr. för anordnande av vissa muntliga kurser i matematisk statistik, sociologi, franska, fysik och företagsekonomi,
- 6) bidrag till Hermods korrespondensinstitut med 50 000 kr. för utarbetande och anordnande av akademiska kurser i vissa övriga ämnen.

Sommarkurser vid universiteten

- 7) Medelsanvisning till sommarkurser i vissa naturvetenskapliga ämnen för betygsgraden Godkänd av 100 000 kr.

Regional teknisk magisterutbildning

- 8) Medelsanvisning till regional teknisk magisterutbildning av 1 840 000 (nu 1 952 000) kr.

Kanslersämbetet föreslår vidare att nu utgående medelsanvisning till en sommarkurs i ämnet fysik för betygsgraden Berömlig indras; undervisningsresurser för kursen bör enligt ämbetet i stället tilldelas enligt gällande regler för tilldelning av lärarkrafter m. m. i ämnen inom filosofisk fakultet.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 1. Innevarande budgetår anordnas enligt universitetskanslersämbetet 37 akademiska ettbetygskurser i vissa lärarutbildningsämnen utanför universitetsorterna.

Kanslersämbetet föreslår, att för nästa budgetår medel anvisas för ytterligare 24 sådana kurser, nämligen dels 14 i vissa naturvetenskapliga ämnen, bl. a. matematisk statistik, teoretisk fysik med mekanik samt numerisk analys, dels 10 kurser i andra samhällsvetenskapliga ämnen än dem som är upptagna i bestämmelserna angående särskild akademisk undervisning utanför universitetsorterna, bl. a. företagsekonomi, psykologi, sociologi och statistik. Vidare föreslår ämbetet, att antalet preparandkurser skall utökas med 14. Dessa erfordras enligt ämbetet som förberedelse till ettbetygskurser i främst naturvetenskapliga ämnen. Den sammanlagda kostnaden för de föreslagna ettbetygskurserna beräknar ämbetet till 860 000 kr. Preparandkurserna kostar enligt ämbetet sammanlagt 70 000 kr. (5 000 kr. per kurs). Det ökade medelsbehovet utgör således totalt 930 000 kr.

Punkt 2. Särskild akademisk undervisning utanför universitetsorterna för betygsgraden Med beröm godkänd anordnas innevarande läsår i ämnena mate-

matik, fysik och kemi. För undervisning i kemi i Linköping och Örebro har för innevarande budgetår anvisats 400 000 kr. På grund av låg elevtillströmning anordnas emellertid undervisning i detta ämne läsåret 1965/66 endast i Örebro, varvid kostnaderna för en kurs med 10 deltagare enligt universitetskanslersämbetet kommer att uppgå till 270 000 kr.

Kanslersämbetet föreslår att ifrågavarande undervisning budgetåret 1966/67 utvidgas till att omfatta även en kurs i Linköping för 16 deltagare samt att också kursen i Örebro dimensioneras för 16 studerande. Ämbetet utgår i sin beräkning av medelsbehovet från att totalkostnaden för anordnande i Linköping och i Örebro av sammanlagt två tvåbetygskurser i kemi med nämnda antal deltagare utgör sammanlagt 1 140 000 kr., varav 490 000 kr. avser kostnader för viss basutrustning. Innevarande budgetår har enligt ämbetet använts 110 000 kr. för inköp av sådan utrustning till tvåbetygskursen i kemi i Örebro. Vidare erinrar ämbetet om att 130 000 kr. av de 400 000 kr. som anvisats till kemiundervisning ej torde komma att — av de skäl som nyss redovisats — tas i anspråk under budgetåret 1965/66. Med hänsyn härtill beräknar ämbetet det slutliga medelsbehovet för anordnande i Linköping och i Örebro av tvåbetygsundervisning i kemi budgetåret 1966/67 till (1 140 000 — 110 000 — 130 000 =) 900 000 kr., dvs. en ökning i förhållande till det innevarande budgetår utgående beloppet med 500 000 kr.

Punkt 8. Den regionala utbildningen för teknisk magisterexamen i Linköping och Örebro, som igångsattes läsåret 1963/64 (prop. 1963:111, SU 132, rskr 316), är fr. o. m. läsåret 1965/66 helt utbyggd. Utbildningen är treårig med en årlig intagningskapacitet på vardera orten av 40 platser. Innevarande budgetår har för ändamålet under anslaget Särskilda lärarutbildningsåtgärder anvisats högst 1 952 000 kr., varav högst 812 000 kr. för inköp av laborationsutrustning m. m.

Styrelsen för regional teknisk magisterutbildning beräknar budgetåret 1966/67 medelsbehovet för regional teknisk magisterutbildning till 1 840 000 kr. Förslaget innefattar dels en ökning av driftkostnaderna för utbildningen med 480 000 (nu 1 140 000) kr., dels medel för bestridande av vissa ytterligare kostnader för anskaffning av undervisningsmateriel m. m. med 220 000 kr.

Universitetskanslersämbetet, som efter remiss avgett utlåtande i ärendet, föreslår en sänkning av nu utgående belopp med 601 000 kr. till 1 351 000 kr. samt understryker att den regionala tekniska magisterutbildningen fr. o. m. nästa budgetår bör vara knuten till tekniska högskolan i Stockholm.

Universitetskanslersämbetet finner det även angeläget att hela den akademiska verksamhet som olika bildningsförbund bedriver ses över. Vid denna översyn bör enligt ämbetet beaktas vikten av att tillgängliga lärarkrafter tas tillvara och att en så systematisk uppläggnings av verksamheten som möjligt uppnås.

Departementschefen

I skolöverstyrelsens regi anordnas sedan budgetåret 1962/63 akademisk utbildning utanför universitetsorterna. Verksamheten, som tillkom i syfte att förbättra rekryteringen av lärare till främst grundskolans högstadium, har efter hand erhållit betydande omfattning. För innevarande budgetår har sålunda planerats sammanlagt 37 ettbetygskurser — förlagda till ett tjugotal orter — i en rad matematisk-naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga ämnen samt i vissa moderna språk. Därjämte pågår i Linköping och Örebro tvåbetygsutbildning

med en intagning på vardera orten av 30 studerande per år till en tvåårig studiegång i ämnena matematik och fysik samt — på sistnämnda ort — till en tvåbetygskurs i kemi. I Växjö och Västerås meddelas tvåbetygsutbildning i matematik. Också i ämnet kristendomskunskap anordnas vissa akademiska kurser utanför universitetsorterna. Enligt vad jag erfarit kan totalt närmare 1 000 studerande beräknas deltaga i här berörd decentraliserad akademisk utbildning under innevarande budgetår.

I sammanhanget bör nämnas den akademiska korrespondensundervisning som sedan ett flertal år med statsunderstöd bedrivs av Hermods korrespondensinstitut. Vidare anordnas vid Uppsala universitet en på två somrar uppdelad trebetygskurs i ämnet fysik.

Fr. o. m. budgetåret 1963/64 har i Linköping och Örebro organiserats regional undervisning för teknisk magisterexamen. Denna treåriga utbildning, som på vardera orten omfattar 40 studerande per årskurs, är inriktad på att förse de tekniska gymnasierna och fackskolorna med lärarpersonal.

Ansvaret för dessa utbildningsformer åvilar f. n. — i skilda delar — tre olika myndigheter. Liksom universitetskanslersämbetet och skolöverstyrelsen finner jag det ändamålsenligt, att huvudmannaskapet för den del av ifrågavarande utbildning, som överstyrelsen nu svarar för, flyttas över till kanslersämbetet. Jag förordar att så sker fr. o. m. budgetåret 1966/67. Den centrala ledningen av regional teknisk magisterutbildning bör däremot tills vidare ligga kvar hos den särskilda styrelse som f. n. leder verksamheten. Jag förutsätter dock att denna styrelse i alla frågor av större vikt samråder med kanslersämbetet.

Medel för de ändamål jag här nämnt har hittills anvisats under reservationsanslaget till särskilda lärarutbildningsåtgärder. Starka skäl talar enligt min mening för att de medel som erfordras för decentraliserad akademisk utbildning, akademisk korrespondensundervisning samt regional teknisk magisterutbildning fr. o. m. nästa budgetår anvisas under ett särskilt anslag. I riksstaten för nästa budgetår bör därför upptagas ett reservationsanslag benämnt Decentraliserad akademisk utbildning m. m. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att ge universitetskanslersämbetet i uppdrag att framlägga förslag rörande den anslagstekniska redovisningen av här ifrågavarande utbildningsorganisation fr. o. m. budgetåret 1967/68. Det kan förutses, att det vid utgången av innevarande budgetår kommer att finnas reservationer på anslaget till särskilda lärarutbildningsåtgärder, vilka kan hänföras till här berörd verksamhet. Enligt min mening bör sådana reservationer även i fortsättningen kunna tas i anspråk för kostnader för decentraliserad akademisk utbildning m. m.

Den utbildningsverksamhet jag nu berört har, som framgått av det föregående, i allt väsentligt varit avsedd som ett led i strävandena att avhjälpa lärarbristen inom skolväsendet. Det torde emellertid finnas anledning att räkna med att utbildning av denna typ framgent kommer att spela allt större roll på nya områden, bl. a. på grund av den starkt ökande efterfrågan på vuxenutbildning. Jag vill här erinra om att jag i den av riksdagen förra året godkända prop. 1965: 141 angå-

ende utbyggnaden av universitet och högskolor m. m. (SU 173, rskr 411) framhöll, att man har anledning att räkna med ytterligare utbyggnad och konsolidering av den nuvarande decentraliserade universitetsutbildningen.

Utöver den här redovisade akademiska kursverksamheten utanför universitetsstäderna förekommer på en rad orter runt om i landet universitetscirklar, som med statliga bidrag anordnas av vissa bildningsförbund. Jag vill här understryka angelägenheten av att huvudmännen för dessa båda typer av utbildning samverkar i syfte att utnyttja tillgängliga lokal- och lärarresurser på ett så rationellt sätt som möjligt.

Jag övergår här efter till att behandla föreliggande framställningar rörande verksamheten under nästa budgetår. Universitetskanslersämbetets förslag till utbyggnad av den decentraliserade ett- och tvåbetygsutbildningen samt den akademiska korrespondensundervisningen motsvarar en kostnadsökning med närmare 60 %.

Beträffande antalet ettbetygskurser föreslår kanslersämbetet en ökning från 37 till 61. Jag räknar med en expansion av samma omfattning som under innevarande budgetår, dvs. med fyra kurser till en kostnad av sammanlagt 140 000 kr. Härigenom kommer det totala medelsbehovet för den decentraliserade ettbetygsutbildningen budgetåret 1966/67 att uppgå till högst 1 490 000 kr. (p. 1).

Kanslersämbetets förslag till ökad medelsanvisning för tvåbetygskurser hänför sig helt till utbildningen i ämnet kemi. Enligt ämbetet bör under nästa budgetår kurser för två betyg i detta ämne anordnas i såväl Örebro som Linköping. Redan för innevarande budgetår har anvisats medel för motsvarande kurser. På grund av alltför få anmälningar har den planerade kursen i Linköping inte kommit till stånd. Erfarenheterna har visat, att bara en mindre del av de studerande som genomgått tvåbetygsutbildning i matematik och fysik önskar fullfölja sina studier med två betyg i kemi. Härtill kommer att personal- och materielkostnaden per studerande vid decentraliserad tvåbetygsutbildning i ämnet ligger avsevärt högre än vid motsvarande utbildning på universitetsinstitutionerna. Av dessa skäl beräknar jag för nästa budgetår medel för endast en tvåbetygskurs i kemi till en kostnad av 275 000 kr. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att inkomma med förslag om kursens förläggning till Örebro eller Linköping.

I fråga om den decentraliserade tvåbetygsutbildningen i övrigt, för vilken under innevarande budgetår anvisats sammanlagt 550 000 kr., räknar jag med att verksamheten skall fortsätta i oförändrad omfattning även under budgetåret 1966/67. Med hänsyn till att 130 000 kr. av de medel som för innevarande budgetår anvisats till tvåbetygsutbildningen i kemi inte torde komma att tas i anspråk, förordar jag att för nästa budgetår sammanlagt högst $(550\ 000 + 275\ 000 - 130\ 000 =)$ 695 000 kr. anvisas för anordnande av här berörda kurser (p. 2). Vidare bör för vissa kurser av motsvarande slag i ämnet kristendomskunskap för budgetåret 1966/67 utgå sammanlagt 95 000 kr., dvs. samma belopp som f. n. (p. 3).

Till den av Hermods korrespondensinstitut bedrivna akademiska undervisningen har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 387 000 kr. för anordnande av muntliga kurser i tio ämnen på ettbetygsstadiet samt två ämnen på tvåbetygsstadiet. Universitetskanslersämbetet föreslår att medel anvisas för dels utarbetande av korrespondenskurser, dels anordnande av muntliga kurser i ytterligare ett antal ämnen. Själv är jag inte beredd att i detta sammanhang förorda en utvidgning av denna verksamhet till fler ämnen. Jag räknar därför för nästa budgetår med en oförändrad medelsanvisning för muntliga kurser (p. 4—6).

Liksom kanslersämbetet anser jag, att erforderliga undervisningsresurser för en sommarkurs för tre betyg i ämnet fysik vid Uppsala universitet bör utgå enligt gällande regler för tilldelning av lärarkrafter m. m. i ämnen inom filosofisk fakultet. Medelsbehovet bör tillgodoses inom ramen för avlöningsanslaget till de matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna. Ämbetets förslag om anordnande av ettbetygskurser sommartid i vissa ämnen inom matematisk-naturvetenskaplig fakultet är jag inte beredd att tillstyrka (p. 7).

Med anledning av anslagsframställningen från styrelsen för regional teknisk magisterutbildning vill jag erinra om att uppbyggnadsskedet för denna utbildning i Linköping och Örebro är avslutat vid utgången av innevarande budgetår samt att någon ökning av intagningskapaciteten inte förutsatts. Jag räknar därför dels med i stort sett oförändrad medelstilldelning för undervisning och examination, dels med att ytterligare medelsbehov för nyanskaffning av laborationsutrustning m. m. inte föreligger.

I detta sammanhang vill jag betona angelägenheten av att alla möjligheter tillvaratas att genom samverkan på resp. studieort mellan teknisk magisterutbildning och akademisk tvåbetygsutbildning åstadkomma personal- och kostnadsbesparingar. Enligt vad jag erfarit får de fr. o. m. den 1 juli 1966 kommunala gymnasiernas lokaler och utrustning även i fortsättningen utan särskild kostnad för statsverket disponeras i samma omfattning som hittills. Det kan enligt vad jag inhämtat förväntas, att utgifter för städning, lyse och vatten kommer att bestridas av resp. kommun.

De båda för innevarande budgetår provisoriskt inrättade heltidstjänsterna som föreståndare för ifrågakvarande utbildning jämte den akademiska tvåbetygsutbildningen på nämnda orter bör finnas kvar även under budgetåret 1966/67. Jag beräknar därför erforderliga medel för dessa arvodestjänster.

Inom ramen för nu utgående medelsanvisning till regional undervisning för teknisk magisterexamen — 1 952 000 kr. — har anvisats högst 812 000 kr. som ett engångsbelopp för inköp av laborationsutrustning m. m. Det återstående beloppet — 1 140 000 kr. — bör med hänsyn till vad jag här anfört för nästa budgetår uppräknas med 160 000 kr. Den närmare fördelningen av medelsanvisningen till ifrågakvarande ändamål, 1 300 000 kr., bör efter förslag av styrelsen för regional teknisk magisterutbildning och efter hörande av universitetskanslersämbetet liksom för innevarande budgetår fastställas av Kungl. Maj:t.

Mina beräkningar av medelsanvisningar för budgetåret 1966/67 under reservationsanslaget Decentraliserad akademisk utbildning m. m. kan sammanfattas på följande sätt.

Decentraliserade ettbetygskurser	1 490 000
Decentraliserade tvåbetygskurser	695 000
Decentraliserade kurser i kristendomskunskap	95 000
Bidrag till Hermods korrespondensinstitut för anordnande av vissa muntliga kurser	387 000
Regional teknisk magisterutbildning	1 300 000
	Summa kr. 3 967 000

Anslaget bör i överensstämmelse härmed för nästa budgetår uppföras med 3 967 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Decentraliserad akademisk utbildning m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 3 967 000 kr.

E 30. Lärarkliniker vid odontologisk fakultet

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	450 000	692 037
1965/66	450 000	
1966/67 (förslag)	600 000	

Medel för ifrågavarande ändamål har anvisats fr. o. m. budgetåret 1949/50. Beträffande tillkomsten av dessa kliniker och syftet med desamma torde få hänvisas till en i prop. 1949:92 lämnad redogörelse. Utgifterna för klinikerna bestrids från de odontologiska fakulteternas inkomster av patientavgifter och, i den mån dessa inte är tillräckliga, från förevarande förslagsanslag. Den odontologiska fakulteten vid Umeå universitet belastar inte anslaget.

Universitetskanslersämbetet hemställer att anslaget höjs med 150 000 kr. till 600 000 kr. En höjning är enligt ämbetet motiverad med hänsyn till dels den ökade anslagsbelastningen under budgetåret 1963/64, dels angelägenheten av att den tandtekniska servicen förbättras för de studerande vid fakulteterna i Stockholm och Malmö. Därigenom kan — framhåller ämbetet — de studerande vid dessa fakulteter, där verksamheten bedrivs efter andra riktlinjer än i Umeå, avlastas vissa för den odontologiska utbildningen ovidkommande tandtekniska arbetsmoment. Nyssnämnda förbättring av den tandtekniska servicen kan enligt ämbetet ske antingen genom att ytterligare tandtekniker anställs vid ifrågavarande fakulteter eller genom att kommersiella tandtekniska laboratorier anlitas i ökad omfattning.

Departementschefen

Liksom universitetskanslersämbetet finner jag det angeläget, att den tandtekniska servicen under utbildningen vid de odontologiska fakulteterna i Stockholm och Malmö utvidgas så att de studerande kan avlastas tandtekniska arbetsmoment av rutinkaraktär till förmån för teoretiska och kliniska studieuppgifter. Jag förordar därför i överensstämmelse med kanslersämbetets förslag, att anslaget höjs med 150 000 kr. En höjning av anslaget är motiverad även med hänsyn till den ökade belastningen under de båda senaste budgetåren. Inom ramen för det ökade anslaget bör — i syfte att utbildningen skall kunna rationaliseras — få inrättas högst åtta extra tandteknikertjänster vid vardera av de berörda odontologiska fakulteterna. Vid fullt utnyttjande av detta medgivande förutsätter jag, att tandtekniska arbeten endast i undantagsfall överlämnas till utförande vid kommersiella tandtekniska laboratorier. Jag vill i sammanhanget betona, att jag inte med mitt här framlagda förslag tagit ställning till frågan hur den tandtekniska verksamheten vid nämnda fakulteter bör lösas på längre sikt.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (450 000 + 150 000 =) 600 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lärarkliniker vid odontologisk fakultet* anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

E 31. Bidrag till Handelshögskolan i Stockholm

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 213 000	1 213 000
1965/66	1 220 000	
1966/67 (förslag)	1 220 000	

Förevarande anslag bör för nästa budgetår enligt nu gällande avtal uppföras med oförändrat belopp, 1 220 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 1 220 000 kr.

c) Vissa högskolor m. m.

E 32. Socialhögskolorna: Avlöningar

I riksstaten för innevarande budgetår har under åttonde huvudtiteln uppförts bl. a. fyra förslagsanslag till avlöningar vid socialhögskolorna, nämligen ett till socialhögskolan i Stockholm av 1 256 000 kr., ett till socialhögskolan i Göteborg av 797 000 kr., ett till socialhögskolan i Lund av 802 000 kr. och ett till socialhögskolan i Umeå av 733 000 kr. För ändamålet har sålunda budgetåret 1965/66 anvisats ett sammanlagt belopp av 3 588 000 kr. För vart och ett av nämnda anslag har genom beslut av statsmakterna (prop. 1965: 1 bil. 10, SU 90, rskr 223) fastställts en avlöningsstat, som uppdelats på skilda anslags- och delposter. Bestämmelser rörande dispositionen av anslagen har meddelats av Kungl. Maj:t, senast i regleringsbrev den 3 juni 1965.

Jag har i det föregående i samband med min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m. redovisat bl. a. ett av *universitetskanslersämbetet* framlagt förslag till omläggning av vissa riksstatsanslag. Ämbetet anför i anslutning till detta förslag bl. a. att, om en omläggning av anslagsredovisningen genomförs på det sätt ämbetet förordat, det synes naturligt att motsvarande åtgärder aktualiseras i fråga om bl. a. anslagen till socialhögskolorna.

I sin framställning om anslag för nästa budgetår framhåller *styrelsen för socialhögskolan i Umeå*, att högskolans intagningskapacitet torde kunna ökas från 120 till 150 platser per år fr. o. m. läsåret 1966/67, dvs. till samma intagningskapacitet som vid högskolorna i Göteborg och Lund. Styrelsen föreslår att nämnda ökning genomförs i samband med att en förvaltningslinje inrättas vid högskolan. I en särskild skrivelse föreslår *styrelsen för socialhögskolan i Stockholm* att den årliga intagningskapaciteten vid denna högskolas förvaltningslinje ökas med 30 platser fr. o. m. vårterminen 1966, varigenom högskolans totala intagningskapacitet ökas från 180 till 210 platser per år.

1965 års utredning om socialhögskola i Örebro, som tillkallades enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 april 1965, har nyligen framlagt betänkandet »Ökad socionomutbildning» (stencil E 1965:4). Detta innehåller förslag om dels inrättande av en femte socialhögskola i Örebro, dels vissa reformer i vad avser socionomutbildningens innehåll m. m. Betänkandet är utsänt på remiss till berörda myndigheter och organisationer.

I sina anslagsframställningar för nästa budgetår föreslår *styrelserna för socialhögskolorna i Stockholm, Göteborg, Lund och Umeå*, att de nuvarande avlöningsanslagen höjs med sammanlagt 3 802 000 kr. till totalt ca 7 390 000 kr.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för styrelsernas förslag till ändringar i högskolornas personalorganisation m. m. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Styrelsernas förslag redovisas högst för högst i följande sammanställningar.

Socialhögskolan i Stockholm

Undervisning

- 1) professor i statskunskap, särskilt förvaltningskunskap,
- 2) 1 000 assistenttimmar,
- 3) professor i psykologi, särskilt personlighetspsykologi med psykodynamik,
- 4) 1 000 assistenttimmar,
- 5) två universitetslektorer i psykologi,
- 6) universitetslektor i samhällsekonomi med socialpolitik,
- 7) ökning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden med 66 000 kr.,
- 8) minskning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden med 22 000 kr. vid bifall till förslagen under punkterna 1 och 3,
- 9) lektor i Ae 25 för handledarutbildning,
- 10) ökning av medelsanvisningen till undervisningsarvoden vid handledarkurser med 13 600 kr.,
- 11) medelsanvisning av 18 400 kr. till undervisningsarvoden vid yrkesorientering,
- 12) medelsanvisning av 3 000 kr. till undervisningsarvoden i bokföring,
- 13) ökning av medelsanvisningen till arvoden åt tentamensvakter med 3 000 kr.,
- 14) ökning av medelsanvisningen till arvoden i samband med inträdesprov med 8 000 kr.,
- 15) ökning av medelsanvisningen till assistenttimmar med 5 000 kr.,
- 16) två kanslibiträden i Ae 7,
- 17) ökning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden med ytterligare 39 000 kr. i samband med ökad intagning av studerande.

Praktisk utbildning

- 18) medelsanvisning av 510 000 kr. till arvoden åt praktikhandledare,
- 19) konsulent i Ae 21,
- 20) kontorist i Ae 9,
- 21) medelsanvisning av ytterligare 32 000 kr. till arvoden åt praktikhandledare i samband med ökad intagning av studerande.

Kansli

- 22) förste byråsekreterare i Ae 21,
- 23) kanslibiträde i Ae 7.

Socialvetenskapliga biblioteket

- 24) ökning av medelsanvisningen till extra vaktmästar- och biträdeshjälp med 5 000 kr.

Vissa övriga förslag

- 25) medelsanvisning av 1 800 kr. till representationsbidrag åt rektor,
26) kontorsskrivare i Ae 13 i stället för kansliskrivare i Ae 11.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 5—7 och 17. Framställningen baseras i denna del på ett förslag till timplaner för socialhögskolorna, vilket överlämnats till Kungl. Maj:t för prövning. Styrelsen, som anser att tre fjärdedelar av högskolans undervisning bör bestridas av fast anställda lärare, föreslår bl. a., att tre ordinarie universitetslektorat inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

Punkterna 18 och 21. Vid överläggningar, som på Kungl. Maj:ts uppdrag upptagits av statens avtalsverk med företrädare för berörda personalorganisationer, har — under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande — överkommelse träffats om storleken av de arvoden som bör utgå till handledare av praktikanter från socialhögskolorna. Genom beslut den 24 september 1965 har Kungl. Maj:t godkänt överenskommelsen. Styrelsen uppskattar kostnaderna för dylika arvoden vid stockholmshögskolan till (510 000 + 32 000 =) 542 000 kr. för nästa budgetår.

Socialhögskolan i Göteborg

Undervisning

- 27) professor i rättsvetenskap, särskilt förvaltningsrätt,
28) 1000 assistenttimmar,
29) universitetslektor i kommunal ekonomi och planering,
30) universitetslektor i psykologi,
31) universitetslektor i samhällsekonomi, särskilt företagsekonomi,
32) ökning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden med 140 000 kr.,
33) minskning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden med 11 000 kr. vid bifall till förslaget under punkt 27,
34) lektor i Ae 25 för handledarutbildning,
35) ökning av medelsanvisningen till undervisningsarvoden vid handledarkurser med 13 600 kr.,
36) medelsanvisning av 15 000 kr. till undervisningsarvoden vid yrkesorientering,
37) medelsanvisning av 3 000 kr. till undervisningsarvoden i bokföring,
38) ökning av medelsanvisningen till arvoden åt tentamensvakter med 2 000 kr.,
39) ökning av medelsanvisningen till arvoden i samband med inträdesprov med 6 000 kr.,
40) ökning av medelsanvisningen till assistenttimmar med 5 000 kr.,
41) kanslibiträde i Ae 7.

Praktisk utbildning

- 42) medelsanvisning av 375 000 kr. till arvoden åt praktikhandledare,
- 43) konsulent i Ae 21.

Kansli

- 44) förste byråsekreterare i Ae 21,
- 45) kontorsskrivare i Ae 13,
- 46) kanslibiträde i Ae 7.

Vissa övriga förslag

- 47) medelsanvisning av 1 200 kr. till representationsbidrag åt rektor,
- 48) assistent i Ae 17 i stället för i Ae 15.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 29—32. De av styrelsen redovisade medelsbehoven bygger på ett förslag till timplaner för socialhögskolorna, vilket överlämnats till Kungl. Maj:t för prövning. Enligt styrelsen bör drygt 70 % av högskolans undervisning bestridas av fast anställda lärare. Med utgångspunkt häri föreslår styrelsen bl. a., att tre ordinarie universitetslektorat inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

Punkt 42. Som framgått i det föregående vid redovisningen av förslagen från styrelsen för socialhögskolan i Stockholm har vid överläggningar mellan statens avtalsverk och företrädare för berörda personalorganisationer överenskommelse träffats om storleken av de arvoden som bör utgå till handledare av praktikanter från socialhögskolorna. Styrelsen uppskattar kostnaderna för dylika arvoden vid göteborgshögskolan till 375 000 kr. för nästa budgetår.

Socialhögskolan i Lund

Undervisning

- 49) professor i rättskunskap, särskilt förvaltningsrätt,
- 50) 1 000 assistenttimmar,
- 51) universitetslektor i psykologi,
- 52) universitetslektor i rättskunskap, särskilt förvaltningsrätt,
- 53) universitetslektor i samhällsekonomi med socialpolitik,
- 54) ökning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden med 26 000 kr.,
- 55) minskning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden med 11 000 kr. vid bifall till förslaget under punkt 49,
- 56) lektor i Ae 25 för handledarutbildning,
- 57) ökning av medelsanvisningen till undervisningsarvoden vid handledarkurser med 13 600 kr.,
- 58) medelsanvisning av 15 000 kr. till undervisningsarvoden vid yrkesorientering,
- 59) medelsanvisning av 3 000 kr. till undervisningsarvoden i bokföring,
- 60) ökning av medelsanvisningen till arvoden åt tentamensvakter med 2 000 kr.,

- 61) ökning av medelsanvisningen till arvoden i samband med inträdesprov med 6 000 kr.,
- 62) ökning av medelsanvisningen till assistenttimmar med 5 000 kr.,
- 63) kanslibiträde i Ae 7.

Praktisk utbildning

- 64) medelsanvisning av 315 000 kr. till arvoden åt praktikhandledare,
- 65) konsulent i Ae 21,
- 66) kanslibiträde i Ae 7.

Kansli

- 67) förste byråsekreterare i Ae 21,
- 68) kontorsskrivare i Ae 13.

Vissa övriga förslag

- 69) medelsanvisning av 1 200 kr. till representationsbidrag åt rektor,
- 70) assistent i Ae 17 i stället för i Ae 15.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 51—54. Till grund för styrelsens begäran om anslag ligger ett förslag till timplaner för socialhögskolorna, vilket överlämnats till Kungl. Maj:t för prövning. Styrelsen, som anser att tre fjärdedelar av högskolans undervisning bör bestridas av fast anställda lärare, föreslår bl. a. att tre ordinarie universitetslektorat inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

Punkt 64. I enlighet med vad som framgått vid redovisningen av förslagen från styrelsen för socialhögskolan i Stockholm har vid överläggningar mellan statens avtalsverk och företrädare för berörda personalorganisationer överenskommelse träffats om storleken av de arvoden som bör utgå till handledare av praktikanter från socialhögskolorna. Styrelsen uppskattar kostnaderna för dylika arvoden vid högskolan i Lund till 315 000 kr. för nästa budgetår.

Socialhögskolan i Umeå

Undervisning

- 71) professor i rättskunskap, särskilt förvaltningsrätt,
- 72) 1 000 assistenttimmar,
- 73) universitetslektor i förvaltningsekonomi och planering fr. o. m. 1967/68 (principbeslut),
- 74) universitetslektor i psykologi,
- 75) universitetslektor i rättskunskap,
- 76) universitetslektor i sociologi,
- 77) universitetslektor i statskunskap,
- 78) ökning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden med 21 000 kr.,

- 79) minskning av medelsanvisningen till undervisnings- och examinationsarvoden med 11 000 kr. vid bifall till förslaget under punkt 71,
- 80) lektor i Ae 25 för handledarutbildning,
- 81) ökning av medelsanvisningen till undervisningsarvoden vid handledarkurser med 13 600 kr.,
- 82) medelsanvisning av 15 000 kr till undervisningsarvoden vid yrkesorientering,
- 83) medelsanvisning av 3 000 kr. till undervisningsarvoden i bokföring,
- 84) ökning av medelsanvisningen till arvoden åt tentamensvakter med 1 000 kr.,
- 85) ökning av medelsanvisningen till arvoden i samband med inträdesprov med 4 000 kr.,
- 86) ökning av medelsanvisningen till assistenttimmar med 9 000 kr.,
- 87) kanslibiträde i Ae 7.

Praktisk utbildning

- 88) medelsanvisning av 330 000 kr. till arvoden åt praktikhandledare,
- 89) konsulent i Ae 21.

Kansli

- 90) förste byråsekreterare i Ae 21,
- 91) kontorsskrivare i Ae 13,
- 92) kanslibiträde i Ae 7.

Bibliotek

- 93) förste biblioteksbiträde i Ae 9 med halvtidstjänstgöring.

Vissa övriga förslag

- 94) medelsanvisning av 1 200 kr. till representationsbidrag åt rektor,
- 95) assistent i Ae 17 i stället för i Ae 15.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkterna 74—78. Av styrelsen framförda beräkningar rörande anslagsbehovet baseras på ett förslag till timplaner för socialhögskolorna, vilket överlämnats till Kungl. Maj:t för prövning. Styrelsen, som anser att tre fjärdedelar av högskolans undervisning bör bestridas av fast anställda lärare, föreslår bl. a., att fyra ordinarie universitetslektorat inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

Punkt 88. Som framgått i det föregående vid redovisningen av förslagen från styrelsen för socialhögskolan i Stockholm har vid överläggningar mellan statens avtalsverk och företrädare för berörda personalorganisationer överenskommelse träffats om storleken av de arvoden som bör utgå till handledare av praktikanter från socialhögskolorna. Styrelsen uppskattar kostnaderna för dylika arvoden vid umeåhögskolan till 330 000 kr. för nästa budgetår.

Styrelserna för socialhögskolorna framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid socialhögskolorna samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens löne delegation godkända överenskomsten med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Departementschefen

Under hänvisning till vad jag tidigare anfört angående redovisningen av anslag till universiteten m. m. förordar jag, att medel till förevarande ändamål för nästa budgetår anvisas under ett gemensamt förslagsanslag, benämnt Socialhögskolorna: Avlöningar.

Med hänsyn till att det av 1965 års utredning om socialhögskola i Örebro framlagda betänkandet »Ökad socionomutbildning» f. n. remissbehandlas, anser jag mig inte i förevarande sammanhang böra framlägga förslag om en ny högskola.

Sedan 1965 års riksdag anvisat medel för att möjliggöra ökad intagning vid högskolorna i Göteborg och Lund (prop. 1965: 1 bil. 10 s. 482, SU 90, rskr 223) uppgår den årliga intagningskapaciteten f. n. till 180 platser i Stockholm, 150 platser i vardera Göteborg och Lund samt 120 platser i Umeå, dvs. totalt 600 platser. Med hänsyn till det stora behov som föreligger av personal med socionomutbildning ter det sig för mig angeläget att socialhögskolornas utbildningskapacitet fortsätter att expandera i överensstämmelse med de riktlinjer som fastställdes av statsmakterna år 1964 (prop. 1964: 48, SU 71, rskr 190). Jag finner därför, att föreliggande förslag om ökad intagning vid socialhögskolorna i Stockholm och Umeå bör genomföras. Intagningen till förvaltningslinjen vid socialhögskolan i Stockholm kommer härigenom att öka med 30 elever, varjämte en förvaltningslinje med 30 intagningsplatser kommer att inrättas vid socialhögskolan i Umeå fr. o. m. nästa budgetår. Stockholms högskolans intagningskapacitet blir därefter 210 platser per år och umeåhögskolans 150 platser per år. Fr. o. m. läsåret 1966/67 kommer sålunda totalt 660 intagningsplatser att stå till förfogande vid socialhögskolorna.

Då styrelsen för socialhögskolan i Stockholm förklarat sig beredd att redan fr. o. m. vårterminen 1966 ta emot 30 studerande utöver gällande intagningskapacitet, ämnar jag i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att medge en tidigareläggning med en termin av nyss nämnda intagningsökning.

Såväl den av statsmakterna år 1964 beslutade reformen av socionomutbildningen som övrig under de senaste åren beslutad ökning av antalet nybörjarplatser medför, att antalet närvarande studerande vid högskolorna successivt ökar under de närmaste åren. Det totala elevantalet vid socialhögskolorna beräknas sålunda stiga från ca 2 000 läsåret 1965/66 till ca 2 250 läsåret 1966/67, något som givetvis får till följd, att fr. o. m. nästa budgetår kommer att föreligga behov av väsentligt förstärkta resurser.

Genom beslut den 5 november 1965 har Kungl. Maj:t fastställt timplaner för socialhögskolorna. Med utgångspunkt i dessa planer förordar jag, att anslagsmedlen till undervisnings- och examinationsarvoden uppräknas med totalt 388 000 kr., varav 132 000 kr. avser socialhögskolan i Stockholm, 63 000 kr. socialhögskolan i Göteborg, 55 000 kr. socialhögskolan i Lund samt 138 000 kr. socialhögskolan i Umeå. Jag vill i detta sammanhang erinra om de möjligheter som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1965 föreligger att inrätta extra tjänster som universitetslektor vid socialhögskolorna (p. 5—7, 17, 29—32, 51—54 samt 74—78).

Mot bakgrund av den viktiga roll som den handledda studiepraktiken spelar inom den nya studieordningen och med hänsyn till den brist på handledare som f. n. råder — inte minst inom stockholmsregionen — förordar jag, att anslagsmedlen till undervisningsarvoden vid handledarkurser vid socialhögskolan i Stockholm uppräknas med 8 000 kr. (p. 10, 35, 57 och 81).

Frågan om arvoden till praktikhandledare har — såsom tidigare framgått — varit föremål för överläggningar mellan statens avtalsverk och företrädare för berörda personalorganisationer. En av avtalsverket överlämnad överenskommelse har godkänts av Kungl. Maj:t genom beslut den 24 september 1965. Med utgångspunkt i denna överenskommelse beräknar jag medelsbehovet för praktikhandledararvoden under budgetåret 1966/67 till totalt 1 258 000 kr. Av beloppet avser 414 000 kr. socialhögskolan i Stockholm, 293 000 kr. socialhögskolan i Göteborg, 293 000 kr. socialhögskolan i Lund samt 258 000 kr. socialhögskolan i Umeå (p. 18, 21, 42, 64 och 88).

Anslagsmedlen till arvoden åt tentamensvakter bör fr. o. m. nästa budgetår uppräknas med 1 000 kr. vid var och en av de fyra socialhögskolorna, dvs. med totalt 4 000 kr. (p. 13, 38, 60 och 84). Vidare räknar jag med ett ökat medelsbehov av 14 000 kr. till arvoden i samband med inträdesprov, varav 4 000 kr. vid vardera av socialhögskolorna i Stockholm och Umeå samt 3 000 kr. vid vardera av socialhögskolorna i Göteborg och Lund (p. 14, 39, 61 och 85).

I fråga om assistenttimmar för allmänt institutionsarbete förordar jag en höjning av nu utgående medelsanvisningar med 5 000 kr. vid var och en av högskolorna i Göteborg, Lund och Umeå, dvs. med totalt 15 000 kr. (p. 15, 40, 62 och 86). I syfte att möjliggöra att socialvetenskapliga biblioteket i Stockholm hålls öppet under vardagskvällar samt lördagar upptar jag en ökning med 5 000 kr. av medelsanvisningen till extra vaktmästar- och biträdeshjälp vid socialhögskolan i Stockholm (p. 24). För skötseln av umeåhögskolans bibliotek beräknar jag medel för ett förste biblioteksbiträde med halvtidstjänstgöring (p. 93). I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Styrelserna för samtliga socialhögskolor har föreslagit viss förstärkning av högskolornas lokala kansliorganisation. Med anledning härav kommer jag att i annat sammanhang förorda, att Kungl. Maj:t uppdrar åt samarbetsnämnden för

socialhögskolorna att undersöka möjligheterna till ökad samordning i fråga om högskolornas administrativa uppgifter och resurser (p. 22, 44, 67 och 90).

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av ett gemensamt avlöningsanslag till socialhögskolorna i stället för som hittills skilda anslag till de olika läroanstalterna får till följd bl. a. att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i det nya anslaget. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för socialhögskolorna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänstinnehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Förevarande anslag bör för nästa budgetår uppföras med (3 588 000 + 1 727 000 =) 5 315 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för socialhögskolorna,
- b) godkänna följande avlöningsstat för socialhögskolorna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 528 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	18 400
3. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	3 078 400
4. Avlöningar till annan icke-ordinare personal	690 100
	Summa kr. 5 315 000

- c) till *Socialhögskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 5 315 000 kr.

E 33. Socialhögskolorna: Omkostnader

I riksstaten för budgetåret 1965/66 har under åttonde huvudtiteln uppförts bl. a. fyra förslagsanslag till omkostnader vid socialhögskolorna, nämligen ett till socialhögskolan i Stockholm av 172 000 kr., ett till socialhögskolan i Göteborg av 124 000 kr., ett till socialhögskolan i Lund av 130 000 kr. och ett till socialhögskolan i Umeå av 130 000 kr. För ändamålet har sålunda innevarande budgetår anvisats ett sammanlagt belopp av 556 000 kr. Bestämmelser rörande dispositionen av anslagen har meddelats av Kungl. Maj:t, senast i regleringsbrev den 3 juni 1965.

I sina anslagsframställningar för nästa budgetår föreslår *styrelserna för socialhögskolorna* i Stockholm, Göteborg, Lund och Umeå att omkostnadsanslagen till högskolorna höjs med sammanlagt 243 000 kr. till totalt ca 799 000 kr. Styrelsernas förslag till ändringar i nuvarande omkostnadsstater redovisas i följande tabeller.

Socialhögskolan i Stockholm

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Styrelsen	Departements- chefen
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	4 000	+ 2 000	+ 2 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	46 000	+ 43 000	+ 39 000
3. <i>Expenser:</i>			
a) Biblioteket	48 000	+ 10 000	+ 5 000
b) Högskolan i övrigt	70 000	+ 18 000	+ 5 000
Summa kr.		+73 000	+ 51 000

Av den föreslagna höjningen av medelsanvisningen till reseersättningar hänförs sig 36 000 kr. till en planerad ökning av kursverksamheten för praktikhandledare. För biblioteket har upptagits en engångsanvisning av 5 000 kr. till komplettering av socialvetenskapliga bibliotekets bestånd av äldre svenskt offentligt tryck.

Socialhögskolan i Göteborg

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Styrelsen	Departements- chefen
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	44 000	+ 40 000	+ 3 000
3. <i>Expenser:</i>			
b) Biblioteket	12 500	+ 5 000	+ 2 000
c) Högskolan i övrigt	54 000	+ 14 000	+ 5 000
Summa kr.		+ 59 000	+ 10 000

Socialhögskolan i Lund

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Styrelsen	Departements- chefen
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	44 000	+ 40 000	+ 3 000
3. <i>Expenser</i> :			
b) Biblioteket	12 500	+ 4 500	+ 2 000
c) Högskolan i övrigt	54 000	+ 14 000	+ 5 000
	Summa kr.	+ 58 500	+ 10 000

Socialhögskolan i Umeå

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Styrelsen	Departements- chefen
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	50 000	+ 40 000	+ 4 000
3. <i>Expenser</i> :			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	17 000	— 7 000	— 7 000
b) Biblioteket	12 000	+ 5 000	+ 2 000
c) Högskolan i övrigt	49 000	+ 14 000	+ 10 000
	Summa kr.	+ 52 000	+ 9 000

Departementschefen

Under erinran om vad jag tidigare anfört angående redovisningen av anslag till universitetet m.m. förordar jag, att medel till förevarande ändamål för nästa budgetår anvisas under ett gemensamt förslagsanslag, benämnt Socialhögskolorna: Omkostnader.

Med hänvisning till beräkningarna i de föregående sammanställningarna förordar jag, att anslaget för nästa budgetår uppförs med (556 000 + 80 000 =) 636 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Socialhögskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 636 000 kr.

E 34. Fortbildning av socionomer m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	70 000	53 949
1965/66	73 000	
1966/67 (förslag)	73 000	

Av detta reservationsanslag disponeras för innevarande budgetår högst 45 000 kr. för anordnande av en mentalhygienisk kurs vid socialhögskolan i Stockholm

samt högst 10 000 kr. till stipendier och resekostnadsbidrag till deltagare i nämnda kurs.

Styrelsen för socialhögskolan i Stockholm hemställer, att medelsanvisningen till den mentalhygieniska kursen vid högskolan höjs med 6 000 kr.

Departementschefen

Jag räknar med att det ökade medelsbehovet för mentalhygienisk kurs vid stockholmskolan skall kunna tillgodoses inom ramen för tillgängliga medel. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat beopp, 73 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Fortbildning av socionomer m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 73 000 kr.

E 35. Bidrag till Svenska diakonsällskapets sociala utbildningsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	150 000	150 000
1965/66	210 000	
1966/67 (förslag)	212 000	

Direktionen för Svenska diakonsällskapet hemställer, att bidraget för nästa budgetår höjs med i runt tal 135 000 kr. Höjningen betingas av dels ökade personalkostnader, dels kostnader för arvoden till praktikhandledare (jfr prop. 1965: 155 bil. 6 s. 51). Framställningen har remitterats till *samarbetsnämnden för socialhögskolorna*, som avstyrker direktionens förslag. Med anledning av samarbetsnämndens yttrande har direktionen inkommit med erinringar.

Departementschefen

Med hänsyn till ökade lönekostnader av automatisk natur förordar jag att detta anslag höjs med 2 000 kr. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (210 000 + 2 000 =) 212 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Svenska diakonsällskapets sociala utbildningsverksamhet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 212 000 kr.

E 36. Journalistinstitutet: Avlöningar

I riksstaten för innevarande budgetår har under åttonde huvudtiteln uppförts bl. a. två förslagsanslag till avlöningar vid journalistinstitutet, nämligen ett till journalistinstitutet i Stockholm av 310 000 kr. och ett till journalistinstitutet i Göteborg av 307 000 kr. För ändamålet har sålunda budgetåret 1965/66 anvisats ett sammanlagt belopp av 617 000 kr. För vart och ett av nämnda anslag har genom beslut av statsmakterna (prop. 1965: 1 bil. 10, SU 90, rskr 223) fastställts en avlöningsstat, som uppdelats på skilda anslags- och delposter. Be-

stämmelser rörande dispositionen av anslaget har meddelats av Kungl. Maj:t, senast i regleringsbrev den 3 juni 1965.

Jag har i det föregående i samband med min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m. bl. a. redovisat ett av *universitetskanslersämbetet* framlagt förslag till omläggning av vissa riksstatsanslag. Ämbetet anför i anslutning till detta förslag bl. a. att, om en omläggning av anslagsredovisningen genomförs på det sätt ämbetet förordat, det synes naturligt att motsvarande åtgärder aktualiseras i fråga om bl. a. anslagen till journalistinstitutet.

I sina anslagsframställningar för nästa budgetår erinrar *styrelserna för journalistinstitutet i Stockholm och Göteborg* om en av samarbetsnämnden för journalistinstitutet våren 1965 framlagd promemoria »Massmedieutbildning vid journalisthögskolor» (stencil), i vilken förslag om en omfattande utbyggnad av institutens verksamhet lagts fram.

Från förutsättningen att nuvarande organisation skall behållas under budgetåret 1966/67 föreslår styrelserna, att avlöningsanslagen till journalistinstitutet höjs med sammanlagt 85 000 kr. till totalt ca 702 000 kr.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för styrelsernas förslag till ändringar i institutets personalorganisation m. m. Därvid tillåter jag mig att, såvitt gäller motiveringar, hänvisa till handlingarna i ärendet.

Styrelsernas förslag redovisas i följande sammanställningar.

Journalistinstitutet i Stockholm

- 1) Arvode av 9 000 kr. till föreståndare för den praktiska journalistutbildningen,
- 2) 500 assistenttimmar,
- 3) vaktmästare i högst Ae 9,
- 4) kansliskrivare i Ae 11 i stället för kontorist i Ae 9.

Journalistinstitutet i Göteborg

- 5) Arvode av 9 000 kr. till föreståndare för den praktiska journalistutbildningen,
- 6) 500 assistenttimmar,
- 7) vaktmästare i högst Ae 9,
- 8) kansliskrivare i Ae 11 i stället för kontorist i Ae 9.

Styrelserna för journalistinstitutet framlägger vidare förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid journalistinstitutet samt automatiska utgiftsförändringar till följd av bl. a. den i april 1965 av riksdagens lönedlegation godkända överenskommelsen med statstjänstemännens huvudorganisationer angående vissa lönegradsändringar m. m.

Departementschefen

Under hänvisning till vad jag tidigare anfört angående redovisningen av anslag till universiteten m. m. förordar jag, att medel till förevarande ändamål för nästa budgetår anvisas under ett gemensamt förslagsanslag, benämnt Journalistinstitutet: Avlöningar.

Såsom redovisats i det föregående har samarbetsnämnden för journalistinstitutet framlagt en promemoria, »Massmedieutbildning vid journalisthögskolor». Promemorian, som varit utsänd till en rad myndigheter och organisationer för inhämtade av synpunkter, är f. n. föremål för fortsatta överväganden inom ecklesiastikdepartementet. Med hänsyn härtill är jag inte beredd att under förevarande anslag föreslå några andra förändringar än sådana av automatisk natur.

Ett bifall till mitt nyss framlagda förslag om uppförande i riksstaten av ett gemensamt avlöningsanslag till journalistinstitutet i stället för som hittills skilda anslag till de olika läroanstalterna får till följd bl. a. att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste ersättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i det nya anslaget. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för journalistinstitutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. För nuvarande tjänstinnehavare kommer detta förfarande inte att medföra någon förändring i anställningshänseende.

Förevarande anslag bör för nästa budgetår uppföras med (617 000 + 18 000 =) 635 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag förordat i det föregående fastställa personalförteckning för journalistinstitutet,

b) godkänna följande avlöningsstat för journalistinstitutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . . .	217 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	14 400
3. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	314 600
4. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal	89 000
	<hr/>
	Summa kr. 635 000

c) till *Journalistinstitutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kr.

E 37. Journalistinstitutet: Omkostnader

I riksstaten för innevarande budgetår har under åttonde huvudtiteln uppförts bl. a. två förslagsanslag till omkostnader vid journalistinstitutet, nämligen ett till journalistinstitutet i Stockholm av 102 000 kr. och ett till journalistinstitutet i Göteborg av 85 000 kr. För ändamålet har sålunda budgetåret 1965/66 anvisats ett sammanlagt belopp av 187 000 kr. Bestämmelser rörande dispositionen av anslagen har meddelats av Kungl. Maj:t, senast i regleringsbrev den 3 juni 1965.

Från förutsättningen att nuvarande organisation skall behållas under budgetåret 1966/67 — institutens verksamhet har, som förut redovisats, föreslagits bli utbyggd — föreslår *styrelserna för journalistinstitutet i Stockholm och Göteborg* att omkostnadsanslagen till institutet höjs med sammanlagt 50 000 kr. till totalt 237 000 kr. Styrelsernas förslag till ändringar i nuvarande omkostnadsstater redovisas i följande tabeller.

Journalistinstitutet i Stockholm

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Styrelsen	Departements- chefen
2. Expenser:			
b) Övriga expenser	38 500	+ 20 000	+ 7 000
3. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	6 000	+ 4 000	+ 1 000
6. Resebidrag till de studerande, <i>förslagsvis</i> ..	—	+ 5 000	—
	Summa kr.	+ 29 000	+ 8 000

Av den föreslagna höjningen av medelsanvisningen till övriga expenser avser 1 000 kr. medel för inköp av kurslitteratur.

Journalistinstitutet i Göteborg

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Styrelsen	Departements- chefen
2. Expenser:			
b) Övriga expenser	40 500	+ 10 000	— 1 000
3. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	6 500	+ 4 000	+ 1 000
4. Övningstidningar, <i>förslagsvis</i>	28 000	+ 2 000	+ 2 000
5. Resebidrag till de studerande, <i>förslagsvis</i> ..	8 500	+ 5 000	of.
	Summa kr.	+ 21 000	+ 2 000

Inom ramen för den föreslagna medelsanvisningen till övriga expenser har upptagits bl. a. en ökning med 1 000 kr. för kurslitteratur. Vidare har hänsyn tagits till att ett innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 8 000 kr. skall bortfalla.

Departementschefen

Under erinran om vad jag tidigare anfört angående redovisningen av anslag till universiteten m. m. förordar jag, att medel till förevarande ändamål för nästa budgetår anvisas under ett gemensamt förslagsanslag, benämnt Journalist-institutet: Omkostnader.

Med hänvisning till beräkningarna i de föregående sammanställningarna förordar jag, att anslaget för nästa budgetår uppförs med (187 000 + 10 000 =) 197 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Journalistinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 197 000 kr.

E 38. Nordiska afrikainstitutet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	128 000	137 135
1965/66	152 000	
1966/67 (förslag)	151 000	

Nordiska afrikainstitutet, som är beläget i Uppsala, inledde sin verksamhet under provisoriska former år 1962 (prop. 1962: 100, SU 135, rskr 313). En mer definitiv organisation av institutet genomfördes år 1964 (prop. 1964: 1 bil. 10 s. 460, SU 55, rskr 158), varvid Kungl. Maj:t efter hörande av regeringarna i Danmark, Finland, Island och Norge fastställde instruktion för institutet.

Styrelsen för nordiska afrikainstitutet föreslår en höjning av förevarande anslag med 45 000 kr. Höjningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar, av följande förslag.

- 1) Administrativ sekreterare i Ae 21,
- 2) kurssekreterare i Ae 21 i stället för assistent i Ae 19,
- 3) förste biblioteksassistent i Ae 19 (medel föreslås beräknade under avlöningsanslaget till Uppsala universitet),
- 4) heltidsanställd i stället för halvtidsanställd förste expeditionsvakt i Ae 9,
- 5) medelsanvisning av 3 000 kr. till extra skrivhjälp.

Styrelsen framlägger även förslag om dels ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning vid icke-ordinarie tjänster vid institutet, dels minskning av arvodet åt styrelsens ledamöter med 2 000 kr. Minskningen för- anleds av att arvode till arbetsutskottets ordförande ej längre skall utgå.

Departementschefen

Med anledning av styrelsens förslag beräknar jag en minskning av anslagsposten till arvodet och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med 2 000 kr. Vidare vill jag erinra om att jag vid min anmälan i det föregående av avlöningsanslaget till universitetsbiblioteken m. fl. bibliotek beräknat medel för

bl. a. en tjänst som förste biblioteksassistent, avsedd för nordiska afrikainstitutet (p. 3). I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (152 000 — 2 000 + 1 000 =) 151 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för nordiska afrikainstitutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	149 500
	Summa kr. 151 000

b) till *Nordiska afrikainstitutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 151 000 kr.

E 39. Nordiska afrikainstitutet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	61 000	79 577
1965/66	76 000	
1966/67 (förslag)	75 000	

Styrelsen för nordiska afrikainstitutet föreslår att detta förslagsanslag ökas med 7 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Styrelsen	Departements- chefen
2. Expenser:			
b) Telefonabonnemangsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 000	+5 000	+ 2 000
c) Övriga expenser	17 000	—6 000	— 6 000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	33 000	+5 000	+ 2 000
4. Reseersättningar:			
b) Resor inom Norden, <i>förslagsvis</i>	6 000	+1 500	of.
c) Resor till institutioner och universitet i Afrika, <i>förslagsvis</i>	11 000	+1 500	+ 1 000
	Summa kr.	+7 000	— 1 000

Minskningen i fråga om medel till övriga expenser hänför sig bl. a. till att en innevarande budgetår beviljad engångsanvisning av 5 000 kr. bortfaller.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att detta anslag minskas med 1 000 kr. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (76 000 — 1 000 =) 75 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Nordiska afrikainstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kr.

E 40. Nordiska afrikainstitutet: Bokinköp, gästföreläsningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	94 000	22 113
1965/66	99 000	
1966/67 (förslag)	107 000	

Styrelsen för nordiska afrikainstitutet föreslår en ökning av detta reservationsanslag med 30 000 kr. till 129 000 kr. Fördelningen av det begärda beloppet framgår av följande sammanställning.

1. Bokinköp och bokbindning (nu 17 000)	22 000
2. Gästföreläsningar m. m. (nu 32 000)	57 000
3. Resestipendier (nu 50 000)	50 000
	Summa kr. 129 000

Styrelsens förslag i fråga om medel till gästföreläsningar m. m. motiveras av bl. a. kostnader för tre nordiska seminarier för personer som yrkesmässigt sysslar med afrikanska problem.

Departementschefen

Styrelsens förslag att vid institutet anordna nordiska seminarier för personer som yrkesmässigt sysslar med afrikanska problem synes mig beaktansvärt. Jag förordar, att ett sådant seminarium anordnas försöksvis under nästa budgetår och beräknar ett belopp av 7 000 kr. för detta ändamål. Vidare räknar jag med en höjning av medelsanvisningen till bokinköp och bokbindning med 1 000 kr.

Förevarande anslag bör för nästa budgetår uppföras med (99 000 + 8 000 =) 107 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Nordiska afrikainstitutet: Bokinköp, gästföreläsningar m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 107 000 kr.

E 41. Vidareutbildning av läkare och tandläkare

I riksstaten för budgetåret 1965/66 finns uppfört ett reservationsanslag av 172 000 kr. till vidareutbildning av läkare. Av anslaget, som genom beslut av

Kungl. Maj:t uppdelats på tre anslagsposter med karaktär av särskilda reservationsanslag, disponeras två poster av universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå samt karolinska institutet ävensom en post av medicinalstyrelsen. På anslaget fanns vid ingången av innevarande budgetår en medelsreservation av 107 952 kr.

Universitetskanslersämbetet föreslår i sin anslagsframställning för nästa budgetår att nyssnämnda anslag — såvitt gäller de poster som disponeras av läroanstalter under ämbetets överinseende — höjs med 240 000 kr. Højningen be-tingas av ett förslag från ämbetet att lärare vid de medicinska fakulteterna skulle friställas för att under begränsade perioder om en till tre månader leda vidareutbildningskurser av rikskaraktär i de större kliniska ämnena. Den föreslagna højningen skulle möjliggöra, att lärare med professors lön under sammanlagt 48 månader engagerades. — Vidare föreslår ämbetet att ett särskilt reservationsanslag av 50 000 kr. till vidareutbildning av tandläkare skall uppföras i riksstaten för budgetåret 1966/67.

Medicinalstyrelsen föreslår bl. a., att under anslaget till vidareutbildning av läkare skall beräknas medel för specialkurs för vissa psykiatriker med 15 000 kr. samt för vidareutbildning av tandvårdsinspektörer m. fl. med 50 000 kr.

Myndigheternas framställningar sammanfattas i följande tabell.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen anslagsberäkning 1966/67	
		Myndigheterna	Departements- chefen
1. Vidareutbildning av läkare	112 000	+ 240 000	of.
2. Resekostnadsersättning m. m.	25 000	of.	of.
3. Fortsättnings- och repetitionskurser för lä- kare	35 000	— 13 000	— 13 000
4. Specialkurs för vissa psykiatriker m. m. . .	—	+ 15 000	+ 15 000
5. Vidareutbildning av tandläkare	—	+ 50 000	—
6. Vidareutbildning av tandvårdsinspektörer m. m.	—	+ 50 000	+ 50 000
Summa kr.	172 000	+ 342 000	+ 52 000

Det minskade medelsbehovet för anordnande av fortsättnings- och repetitionskurser för läkare är en följd av att reservationer från tidigare budgetår kan tas i anspråk. Enligt medicinalstyrelsen föreligger ett stort behov av vidareutbildning för dels de psykiatriker och psykologer som är anställda vid ungdomsvårdsskolorna, dels blivande tandvårdsinspektörer och andra administrativa chefer (tandläkare) inom offentlig tandvård.

Departementschefen

Benämningen på det nuvarande reservationsanslaget till vidareutbildning av läkare bör fr. o. m. nästa budgetår ändras till Vidareutbildning av läkare och

tandläkare. Detta bör emellertid inte medföra att anslaget skall behandlas som ett nytt reservationsanslag.

Jag delar kanslersämbetets uppfattning om angelägenheten av att tillräckliga resurser ställs till förfogande för vidareutbildning av läkare. Ämbetets förslag att lärare vid de medicinska fakulteterna skulle under begränsade perioder friställas för att leda vidareutbildningskurser vill jag i princip ansluta mig till. För den föreslagna verksamheten, som avses bli av försökskaraktär, bör för nästa budgetår beräknas medel motsvarande lön till professor under 12 månader. Vid utgången av budgetåret 1964/65 fanns emellertid en reservation av ca 70 000 kr. i vad avser de medel som ur anslaget Vidareutbildning av läkare ställts till vissa universitetsmyndigheters disposition. Med hänsyn härtill räknar jag inte med någon höjning av nu utgående medelsanvisning för ifrågavarande ändamål.

Medicinalstyrelsens förslag om specialkurs för vissa psykiatriker m. m. liksom dess förslag om vidareutbildning av tandvårdsinspektörer m. m. finner jag fylla ett stort behov, varför jag förordar att medel anvisas för dessa ändamål.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att förevarande anslag för nästa budgetår uppförs med (172 000 + 52 000 =) 224 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Vidareutbildning av läkare och tandläkare* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 224 000 kr.

E 42. Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	83 000	55 047
1965/66	90 000	
1966/67 (förslag)	95 000	

Från detta förslagsanslag bestrids medicinalstyrelsens kostnader för sådana inspektioner av auktoriserade arbetsplatser för utbildning av tandtekniker och tandsköterskor, som icke ombesörjs av styrelsen eller inom folktandvårdens ram. Ur anslaget utgår dessutom visst statsbidrag för tandsköterskeutbildningen vid Eastmaninstitutet i Stockholm. I prop. 1952:1 (bil. 10 s. 157) har vidare förutsatts, att eventuella kostnader för studier utomlands av tandhygienistutbildning och för försöksutbildning av tandhygienister i Sverige skall få bestridas från förevarande anslag.

Medicinalstyrelsen hemställer, att under anslaget anvisade medel till inspektioner av auktoriserade arbetsplatser för utbildning av tandtekniker och tandsköterskor höjs med 5 000 kr. till 10 000 kr.

Stockholms stads folktandvårdsstyrelse hemställer att statsbidraget till Eastmaninstitutet höjs med 5 000 kr. till 85 000 kr. Höjningen betingas i huvudsak av ökat elevantal.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att statsbidraget till Eastmaninstitutet i överensstämmelse med folkhjälsstyrelsens förslag höjs med 5 000 kr. I övrigt räknar jag inte med någon höjning av detta anslag för nästa budgetår. Anslaget bör uppföras med (90 000 + 5 000 =) 95 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Anordnande av utbildning för tandtekniker och tand-sköterskor* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kr.

E 43. Bidrag till den internationella engelskspråkiga kursverksamheten vid Stockholms universitet

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	140 000	140 364
1965/66	145 000	
1966/67 (förslag)	250 000	

Universitetskanslersämbetet erinrar om att Kungl. Maj:t genom beslut den 26 juli 1965 anvisat 105 000 kr. från reservationsanslaget Extra utgifter vid universitet och högskolor för anordnande under budgetåret 1965/66 av kurser i svenska språket för utländska studerande. Kurserna anordnas vid Stockholms universitet. Enligt ämbetet bör kostnaderna för kurser av detta slag fortsättningsvis i stället bestridas från förevarande bidragsanslag. Ämbetet föreslår att anslaget höjs med 128 000 kr., motsvarande de kostnader som ämbetet beräknar för anordnande av en kurs under nästa budgetår.

Departementschefen

Jag förordar, att detta anslag uppräknas med 105 000 kr. för att kurser i svenska språket för utländska studerande skall kunna anordnas vid Stockholms universitet även under nästa budgetår. Anslaget bör uppföras med (145 000 + 105 000 =) 250 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till den internationella engelskspråkiga kursverksamheten vid Stockholms universitet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr.

d) Högre konstnärlig utbildning

E 44. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	988 000	1 011 397
1965/66	1 211 000	
1966/67 (förslag)	1 247 000	

I sin begäran om anslag för nästa budgetår föreslår *akademien* en höjning av detta anslag med 374 000 kr. Höjningen föranleds, förutom av automatiska utgiftsökningar och begärda tjänsteförändringar, av följande förslag.

Personalförändringar

1. Professor i stadsbyggnadskonst i Bq 3 med samtidig indragning av nuvarande arvode av 14 000 kr. till lärare i ämnet.
2. Lektor i konsthistoria i Abq 27 med samtidig indragning av nuvarande arvode av 19 954 kr. till lärare i ämnet.
3. Bibliotekarie i Ae 25 med samtidig indragning av nuvarande arvode av 3 900 kr. jämte särskilt arvode av 14 964 kr.
4. Assistent i reglerad befordringsgång (stadsbyggnadskonst).
5. Assistent i reglerad befordringsgång (arkitekturhistoria).
6. Assistent i reglerad befordringsgång (skolan för grafisk konst) med samtidig indragning av nuvarande arvode av 16 476 kr. till koppartryckare vid skolan.
7. Assistent i reglerad befordringsgång (skulpturskolan) med samtidig indragning av nuvarande arvode av 15 000 kr. till tygmästare vid skolan.
8. Kontorist i Ae 9 (arkitekturskolan).
9. Vaktmästare i Ae 9.

Övrigt

10. Höjning av arvodet till konsthögskolans direktör.
11. Arvode av 6 000 kr. till kamrerare.
12. Höjning med sammanlagt 67 200 kr. av medelsanvisningen för lärare och hjälpkrafter vid undervisningen.
13. Ökad medelsanvisning för övertidsersättningar och tillfällig arbetskraft med sammanlagt 22 000 kr.
14. Medelsanvisning av 10 000 kr. till vikariatsersättningar.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 2. Ämnet konsthistoria har de senaste åren fått en alltmer central ställning i undervisningen vid högskolan och dess företrädare har fått till uppgift att organisera den teoretiska undervisningen i dess helhet. Det anses nödvändigt att

han nu får en annan ställning inom högskolan och till kompetens, uppgifter och undervisningsskyldighet blir jämställd med en universitetslektor.

Punkt 3. De ökade krav som numera ställs på biblioteket gör det enligt akademins mening nödvändigt att bibliotekets chef är en fast anställd fackman med konsthistorisk akademisk utbildning.

Punkterna 6 och 7. De stora krav som ställs på den s. k. koppartryckaren vid grafiska skolan och tygmästaren vid skulpturskolan både i fråga om yrkesskicklighet och konstnärligt omdöme gör att dessa två arvodestjänster föreslås bli ersatta med assistenttjänster i reglerad befordringsgång.

Punkt 9. Våren 1965 flyttade arkitektskolan till nya lokaler på Skeppsholmen. För vaktmästarsysslor i dessa lokaler som inrymmer även kansli, fotografiskt laboratorium, en del av biblioteket m. m. bör enligt akademins förslag inrättas en ny tjänst som vaktmästare i Ae 9.

Punkt 12. Från och med budgetåret 1965/66 avlönas lärare och hjälpkrafter vid undervisningen ur anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal. Med hänsyn till de nya krav som konstlivet ställer och önskemålet att förnya undervisningen kommer större anspråk att ställas på dessa medel.

Departementschefen

Flertalet av de av akademien framförda förslagen angående personalförändringar avser förstärkningar av undervisningen vid konsthögskolan. Jag anser mig beträffande dessa förslag inte kunna gå längre än till att föreslå att ett belopp av 20 000 kr. beräknas till de åtgärder i nämnda syfte som anses mest nödvändiga. I övrigt räknar jag under detta anslag endast med automatiska kostnadsförändringar. Jag vill slutligen erinra om att, enligt vad som förutsatts i prop. 1965: 60 (s. 156) angående reform av de offentliga tjänstemännens förhandlingsrätt m. m. (KL²U 1, rskr 267), de på konsthögskolans personalförteckning uppförda tjänsterna i Bq 3 bör ändras till tjänster i Bp 3. Jag anser dock, att samma längsta anställningstid som hittills bör tillämpas för dessa tjänster. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (1 211 000 + 36 000 =) 1 247 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	764 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	32 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	450 500

Summa kr. 1 247 000

b) till Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan:
 Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av
 1 247 000 kr.

E 45. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	251 000	240 797
1965/66	298 000	
1966/67 (förslag)	339 000	

Akademien föreslår att anslaget ökas med 96 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Akademien	Departements- chefen
1. Reseersättningar	2 000	+ 13 000	+ 5 000
2. Expenser: Övriga expenser	139 700	+ 83 000	+ 36 000
		+ 96 000	+ 41 000

I fråga om delposten till övriga expenser begärs, utöver ökade medel till löpande utgifter, tre engångsanvisningar, nämligen dels 7 000 kr. för installation av armatur i målarateljéerna, dels 14 000 kr. för installation av telefonväxel i skolans lokaler på Skeppsholmen, dels ock 12 500 kr. för kompletterande utrustning av sistnämnda lokaler.

Departementschefen

Jag räknar under detta anslag med en engångsanvisning av 7 000 kr. för installation av armatur i målarateljéerna och ett engångsanslag av 14 000 kr. till telefonväxel i skolans lokaler på Skeppsholmen.

Medel till bokinköp för Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan utgår f. n. från både detta anslag och akademiens anslag till undervisningsmateriel m. m. Jag anser att medel till bokinköp bör beräknas endast under det senare anslaget. Ett belopp av 20 000 kr., som för innevarande budgetår reserverats för bokinköp under förevarande anslag, bör därför föras över till materielanslaget.

Omkostnadsanslaget bör i enlighet med min beräkning i den nyss redovisade sammanställningen uppföras med (298 000 + 41 000 =) 339 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan:
 Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag
 av 339 000 kr.

E 46. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	192 000	190 754
1965/66	272 000	
1966/67 (förslag)	312 000	

Akademien föreslår, att detta reservationsanslag för nästa budgetår höjs med i runt tal 240 000 kr. på sätt framgår av följande sammanställning.

1. Undervisningsmateriel, levande modeller, samlingarnas ökande m. m. (nu 212 700)	+ 97 200
2. Elevernas studieresor (nu 24 000)	+ 42 000
3. Kostbidrag åt mindre bemedlade elever (nu 18 800)	+ 29 200
4. Stipendier för studerande vid arkitekturskolan (nu 16 500)	+ 16 500
5. Biblioteket (nu under p. 1)	+ 30 000
6. Visst projekteringsarbete	+ 25 000
	<hr/>
	+ 239 900

För inköp av böcker och tidskrifter har under budgetåret 1964/65 förbrukats 15 600 kr. av de till undervisningsmateriel, levande modeller, samlingarnas ökande m. m. anvisade medlen. För innevarande budgetår har till samma ändamål reserverats 19 600 kr. Av det belopp av 30 000 kr. till biblioteket som akademien för nästa budgetår föreslår anvisat under en särskild anslagspost avses 20 000 kr. utgå som engångsanvisning för komplettering av litteratur och tidskrifter till bibliotekets kommande filial i arkitekturskolans lokaler på Skeppsholmen.

Det under punkten 6 upptagna beloppet är avsett till fortsatt projekteringsarbete beträffande en planerad »sommarskola» för de skulpturstuderande.

Departementschefen

Som jag redovisat i det föregående under akademiens anslag till omkostnader bör till materielanslaget överföras ett belopp av 20 000 kr. till bokinköp. Jag föreslår i övrigt en höjning av anslaget med 20 000 kr. för de ändamål för vilka medel beräknats under punkterna 1, 2 och 5. Däremot anser jag mig icke kunna förorda någon ökad medelsanvisning till kostbidrag och stipendier (p. 3 och 4) och ej heller till den föreslagna projekteringen beträffande en sommarskola för de skulpturstuderande.

Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (272 000 + 40 000 =) 312 000 kr. Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 312 000 kr.

E 47. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 005 000	2 957 856
1965/66	3 549 000	
1966/67 (förslag)	3 741 000	

Musikaliska akademien föreslår för nästa budgetår en höjning av detta anslag med i runt tal 2 229 000 kr. och har därvid beräknat medel för dels vissa tjänsteförändringar och automatiska utgiftsförändringar, dels framlagt följande förslag.

Personalförändringar*Akademiens centrala kansli*

1. Kamrerare i Ae 23.
2. Vaktmästare i högst A 9.

Akademiens bibliotek

3. Förste bibliotekarie i Ae 27.
4. Förste biblioteksassistent i Ae 13.

Musikhögskolan

5. Professor i musikpedagogik.
6. Professor i pianospelning.
7. Professor i violinspelning.
8. Professor i sång.
9. Professor i kördirigering och körsång.
10. Lektor i pianopedagogik i Ae 27.
11. Lektor i violinpedagogik i Ae 27.
12. Lektor i sångpedagogik i Ae 27.
13. Lektor i gehörsutbildning i Ae 27.
14. Lärare i Ae 23 i följande ämnen, nämligen en i vardera violin-, violoncell- och trombonspelning samt två i pianospelning (samtidigt indragning av nuvarande arvoden av 117 590 kr. till biträdande lärare).
15. Assistent i Ae 21 (elektronisk studio).
16. Assistent i Ag 17 (institutionen för musikpedagogisk forskning).
17. Två repetitörer i Ae 17 (operaklassen) (samtidigt minskning av arvodesmedel motsvarande 31 veckotimmars undervisning).
18. Tre arvodesbefattningar som assistent åt var och en av professorerna under p. 6, 7 och 8 (arvode 12 000 kr.).

Musikhistoriska museet

19. Museilektor i Ae 27.
20. Assistent i Ae 19 (personlig tjänst för Karin Tenggren).

21. Amanuens i reglerad befordringsgång (instrumentsamlingen och folkmusikarkivet).
22. Amanuens i reglerad befordringsgång för pedagogisk verksamhet.
23. Ljudtekniker i Ae 15.
24. Restaurator i Ae 15.
25. Kontorist i Ae 9.
26. Vaktmästare i högst A 9.

Ö v r i g t

27. Reducering av undervisningsskyldigheten för ordinarie och extra ordinarie lärare med full tjänstgöring från 20 till 16 veckotimmar (kostnad i runt tal 239 000 kr.).
28. Reducering av vissa lärares undervisningsskyldighet (kostnad i runt tal 30 000 kr.).
29. Utökning av undervisningen i olika klasser (kostnad i runt tal 214 000 kr., därav 51 000 kr. i operaklassen).
30. Omorganisation och utbyggnad av musikpedagogkurser (kostnad i runt tal 282 500 kr.).
31. Utbildning av militära musikedirektörer (kostnad 31 280 kr.).
32. Anslag med 200 000 kr. till kursverksamhet.
33. Medelsanvisning av 50 000 kr. för förberedande av musikhögskolans medverkan i radiokonservatoriet.
34. Höjning med 25 000 kr. av medelsanvisningen till gästande lärare.
35. Höjning av vissa föreläsningensarvoden (kostnad 18 240 kr.).
36. Ökad medelsanvisning med 6 000 kr. till provårskursen.
37. Ökad medelsanvisning med 6 000 kr. till examinationsarvoden.
38. Arvode av 5 000 kr. till en av musikhögskolans lärare som biträdande direktör och samtidigt minskning av vederbörandes undervisningsskyldighet.
39. Lönetillägg med 5 220 kr. till lektor i Ae 25 i musikhistoria och musikalisk formlära.
40. Ökad medelsanvisning till arvoden och ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t med totalt 3 100 kr.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 1. För närvarande disponerar akademien för sin kamerala verksamhet en kamrerare, som anlitas mot särskilt arvode av 6 000 kr., samt en kansliskrivare med heltidstjänst. Vid akademien finns vidare fr. o. m. innevarande budgetår inrättad en extra tjänst som förste byråsekreterare. Akademien finner emellertid, att verksamhetens omfattning samt den omständigheten, att akademien alltmer anlitas vid fördelning av anslag till olika musikändamål, i hög grad motiverar en tjänst som kamrerare med heltidstjänstgöring. Akademien erinrar om att dess avlöningsanslag uppgår till drygt 3,5 milj. kr. samt att dessutom till akademien i kameralt hänseende knutits bl. a. redovisningen av statsmedel för statens

försöksverksamhet med rikskonserter och koreografiska institutets utbildningsverksamhet.

Punkt 14. Sådana arvodesanställda biträdande lärare vid musikhögskolan, av vilka behovet är permanent, bör enligt akademien i fortsättningen liksom hittills kunna erhålla extra ordinarie tjänster under förutsättning att anställningen är förenad med tillräckligt omfattande tjänstgöring.

Punkt 30. Höstterminen 1949 inrättades vid musikhögskolan tvååriga kurser för specialiserade musikpedagoger ledande till en examen benämnd musikpedagogisk examen. Utbildningen omfattade till en början endast ämnena piano, violin och sång men har så småningom utökats med stråk- och blåsinstrument samt musikteori. Erfarenheten har visat, framhåller akademien, att denna specialutbildning varken i fråga om utbildningstidens längd eller undervisningens innehåll har motsvarat de krav man numera ställer på examinerade musikpedagoger. Nödvändigheten av en förstärkt musikpedagogisk utbildning vid musikhögskolan har utförligt belysts i lektorn Bo Wallners betänkande angående den högre musikutbildningen, framlagt år 1964. En treårig utbildning vid musikhögskolan av musikpedagoger igångsattes mot denna bakgrund såsom försöksverksamhet höstterminen 1965. Intagningen till dessa pedagogkurser skedde inom ramen för tillgängliga anslagsmedel. Tidpunkten för reformens påbörjande visade sig enligt akademiens mening vara mycket lämplig. Särskilt till den musikpedagogiska kursen i piano anmälde sig ett osedvanligt stort antal kvalificerade sökande. Utbildningen bedöms av akademien bli till utomordentlig nytta för vårt lands musikliv. För verksamhetens fortsatta bedrivande skulle musikhögskolan enligt akademiens uppfattning för budgetåret 1966/67 behöva ett tillskott av i runt tal 240 lärartimmar per vecka, motsvarande 4 lärartimmar för var och en av ca 60 elever. Av dessa 240 timmar ingår 40 i det under punkt 29 redovisade förslaget.

Härjämte har akademien hemställt om ett bidrag av sammanlagt 75 000 kr. för inspektion av statsunderstödd orkesterverksamhet. För innevarande budgetår har för detta ändamål anvisats 16 000 kr. under riksstatsanslaget Bidrag till särskilda kulturella ändamål.

Departementschefen

Genom beslut den 24 september 1965 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla sakkunniga för att utreda vissa utbildningsfrågor på musikområdet m. m. De med stöd av detta bemyndigande tillkallade sakkunniga har antagit namnet *1965 års musikutbildningskommitté* (direktiv se 1966 års riksdagsberättelse I E 54). De sakkunniga skall enligt sina direktiv ingående granska främst det praktiskt-musikaliska och musikteoretiska innehållet i första hand i de olika former av musikutbildning, som förekommer vid musikhögskolan. Genom prognoser beträffande utbildningsbehovet skall de bilda sig en uppfattning om utbildningens dimensionering och framlägga förslag beträffande den utbildningsorganisation, som erfordras för att utbildningsbehovet skall kunna tillgodoses. Utredningen skall därjämte avse de organisatoriska och kostnadsmässiga konsekvenserna för utbildningsinstitutionerna av de föreslagna förändringarna av utbildningen. I de sakkunnigas uppdrag ingår vidare att i samråd med statskontoret göra en organisatorisk översyn av musikhögskolan, Musikaliska akademiens centrala administration och akademiens bibliotek.

Mot bakgrunden av vad jag här anfört om 1965 års musikutbildningskommittés verksamhet är jag inte beredd att nu föreslå sådana förändringar under detta anslag som skulle kunna innebära ett föregripande av utredningens förslag.

Med anledning av vad akademien anfört angående sin kamerala verksamhet finner jag det emellertid motiverat att i år beräkna medel för en tjänst som kamrerare i Ae 19 (p. 1). I samband härmed räknar jag med en minskning av medelsbehovet med 6 000 kr. motsvarande det särskilda kamrersarvode som utgår innevarande budgetår.

Med anledning av akademiens förslag under punkten 14 tillstyrker jag att en extra ordinarie tjänst i Ae 23 inrättas för en lärare med samtidig indragning av dennes nuvarande arvode.

I förra årets statsverksproposition anmälde jag att en särskild utredningsman, som under år 1964 inom ecklesiastikdepartementet biträtt vid handläggning av musikutbildningsfrågor, framlagt en promemoria benämnd »Den högre musikutbildningen. En skissering av dess framtida utformning». Vid remissbehandlingen av denna framhölls att förslagen i promemorian var av den art, att de borde kunna läggas till grund för såväl vissa omedelbara ställningstaganden i konkreta frågor som för slutlig utredning av utbildningskomplexet i dess helhet. En av de frågor som belysts i promemorian avser musikpedagogutbildningen. En försöksverksamhet med treårig utbildning vid musikhögskolan av musikpedagoger började höstterminen 1965. Vad akademien anfört angående ifrågavarande utbildning har övertygat mig om att ytterligare medel bör ställas till förfogande för denna försöksverksamhet. Jag beräknar därför för ändamålet ett belopp av 100 000 kr. (p. 30).

Jag tillstyrker de begärda ökade medelsanvisningarna om vardera 6 000 kr. till provårsundervisningen (p. 36) och till examinationsarvodet (p. 37). Med anledning av akademiens förslag under punkten 40 kommer jag i det följande att under akademiens omkostnadsanslag beräkna 2 000 kr. till reseersättningar åt akademiens preses, direktör och sekreterare.

Medel till inspektion av statsunderstödd orkesterverksamhet, som innevarande budgetår utgår från anslaget Bidrag till särskilda kulturella ändamål, bör fr. o. m. nästa budgetår i stället utgå från akademiens avlöningsanslag. Jag beräknar här för ändamålet erforderliga medel.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar av anslaget än sådana som föranleds av automatiska utgiftsökningar. Jag vill slutligen erinra om att, enligt vad som förutsatts i prop. 1965: 60 (s. 156) angående reform av de offentliga tjänstemännens förhandlingsrätt m. m. (KL²U 1, rskr 267), de på musikhögskolans personalförteckning uppförda tjänsterna i Bq 3 bör ändras till tjänster i Bp 3. Jag anser dock, att samma längsta anställningstid som hittills bör tillämpas för dessa tjänster. Anslaget bör för nästa budgetår föras upp med (3 549 000 + 192 000 =) 3 741 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för Musikaliska akademien med musikhögskolan enligt vad jag har förordat i det föregående,

b) godkänna följande avlöningsstat för Musikaliska akademien med musikhögskolan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 264 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 442 200
	Summa kr. 3 741 000

c) till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 741 000 kr.

E 48. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	175 000	166 344
1965/66	244 000	
1966/67 (förslag)	235 000	

Akademien föreslår, att anslaget ökas med i runt tal 656 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Akademien	Departements- chefen
1. Sjukvård m. m.	7 000	+ 8 000	+ 3 000
2. Reseersättningar	7 500	+ 2 500	+ 3 000
3. Expenser: Övriga expenser	132 000	+ 130 000	+ 23 000
4. Inredning och utrustning av lokaler m. m.	38 000	+ 515 380	— 38 000
		+ 655 880	— 9 000

Under anslagsposten till inredning och utrustning av lokaler m. m. föreslår akademien att en elektronisk studio inrättas vid musikhögskolan. Kostnader för utrustning av studion beräknas till ett belopp av 515 380 kr.

Departementschefen

Medel till bokinköp för Musikaliska akademien och musikhögskolan utgår f. n. dels från detta anslag dels från akademiens anslag till inköp och bindning av böcker och musikalier samt underhåll och vård av instrument m. m. Jag föreslår att fr. o. m. nästa budgetår medel till bokinköp beräknas endast under det senare anslaget, dit sålunda bör överföras ett belopp av 16 000 kr., vilket för innevarande budgetår beräknats till bokinköp under omkostnadsanslaget.

Under detta anslag räknar jag vad gäller posten *Expenser: Övriga expenser*, med dels en utgiftsökning av 39 000 kr., dels en minskning av 16 000 kr. p. g. av den nyssnämnda överföringen. Under anslagsposten till inredning och utrustning av lokaler m. m. räknar jag med en minskning på grund av ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 38 000 kr. Den föreslagna ökningen i övrigt framgår av den nyss redovisade sammanställningen.

Jag föreslår, att detta anslag uppförs med (244 000 — 9 000 =) 235 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 235 000 kr.

E 49. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Inköp och bindning av böcker och musikalier samt underhåll och vård av instrument m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	86 000	94 713
1965/66	136 000	
1966/67 (förslag)	194 000	

Akademien föreslår för nästa budgetår en höjning av detta reservationsanslag med i runt tal 281 000 kr., i huvudsak för i det följande angivna ändamål.

1. Inköp och bindning av böcker, musikalier		
a. för akademiens bibliotek	+	35 000
b. för referensbibliotek vid institutionen för musikpedagogisk forskning	+	15 000
2. Inköp av undervisningsmateriel	+	41 000
3. Anskaffning och installation av central uppspelningsapparat (engångsanvisning)	+	30 000
4. Inköp av instrument (engångsanvisning)	+	159 750
	Summa kr.	+ 280 750

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 1 a. Prisstegringar och en kraftigt ökande produktion av såväl musikalier som musikvetenskaplig litteratur gör det enligt akademien angeläget att anslaget höjs.

Punkt 4. Under denna punkt begärs bl. a. medel för inköp av två salongsflyglar, fem pianon, en orgel, två bassetthorn, två altvioliner och en kontrabas.

Departementschefen

Med anledning av akademiens förslag förordar jag en ökad medelsanvisning under detta anslag av 42 000 kr. Frågan om en mer omfattande upprustning av musikhögskolans instrumentbestånd bör ytterligare utredas och upptas till närmare behandling i annat sammanhang. Som jag i det föregående redovisat under akademiens anslag till omkostnader bör vidare till inköpsanslaget överföras ett belopp av 16 000 kr. för bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. m. Förevarande anslag bör således uppföras med (136 000 + 58 000 =) 194 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Inköp och bindning av böcker och musikaler samt underhåll och vård av instrument m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 194 000 kr.

E 50. Bidrag till vissa musikkonservatorier

	Anslag	Anslag
	Musikkonservatoriet i Göteborg	Musikkonservatoriet i Malmö
1964/65	355 000	182 000
1965/66	700 000	490 000
1966/67 (förslag)	770 000	545 000

I riksstaten för innevarande budgetår har under åttonde huvudtiteln uppförts bl. a. ett anslag under rubriken Bidrag till musikkonservatoriet i Göteborg och ett under rubriken Bidrag till musikkonservatoriet i Malmö. Anslagsutvecklingen framgår av den nyss redovisade sammanställningen.

Göteborgs musikkonservatorium anhåller för budgetåret 1966/67 om statsbidrag till konservatoriet med 916 500 kr., vilket innebär en ökning med 216 500 kr. jämfört med innevarande år. Av ökningen hänför sig ca 133 000 kr. till lärarlöner och ca 54 000 kr. till omkostnader. Konservatoriet önskar utöka antalet heltidsanställda lärare från fyra till åtta samt halvtidsanställda sex lärare. I sin framställning anför konservatoriet att dess verksamhet under senare år har utvecklats tillfredsställande. Elevantalet har ökat från 56 läsåret 1960/61 till drygt 100 läsåret 1965/66. För läsåret 1966/67 förutses elevantalet öka till 110. Under läsåret 1964/65 avlades 29 slutexamina varav nio musikleärexamina, åtta högre organist- och åtta högre kantorsexamina samt fyra musikpedagogexamina.

Malmö musikkonservatorium anhåller för budgetåret 1966/67 om statsbidrag till konservatoriet med 814 600 kr., vilket innebär en ökning med 324 600 kr.

jämfört med innevarande år. Av ökningen hänför sig ca 173 000 kr. till lärarlöner och ca 148 000 kr. till omkostnader och materiel m. m. Konservatoriet önskar anställa ytterligare två lärare på heltid samt beräknar ökat medelsbehov till arvoden till timlärare. Elevantalet förutses kunna ökas från 75 elever innevarande läsår till 90 elever från 1966/67. Lokalhyra har tidigare inte erlagts men utgifter härför tas nu upp med 50 000 kr.

Båda konservatorierna anhåller vidare om att frågan om ett förstatligande av verksamheten tas upp till prövning.

Musikaliska akademien tillstyrker konservatoriernas framställningar om bidrag.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag vid min anmälan av anslaget Musikaliska akademien med musikhögskolan: Avlöningar inledningsvis anfört rörande den utredning av vissa utbildningsfrågor på musikområdet, som 1965 års musikutbildningskommitté nyligen påbörjat. Denna kommitté skall i enlighet med sina direktiv (se 1966 års riksdagsberättelse I E 54) bl. a. ta upp frågor rörande verksamheten vid musikkonservatorierna i Göteborg och Malmö.

Såsom framgått i det föregående av redovisningen av anslagsutvecklingen har innevarande budgetår det statliga bidraget till konservatoriet i Göteborg i det närmaste fördubblats, medan konservatoriet i Malmö har erhållit ett mer än två och en halv gånger så stort bidrag som närmast föregående år. För nästa budgetår finner jag likväl en viss utökning av det statliga stödet motiverad och föreslår därför en höjning av bidraget till konservatoriet i Göteborg med 70 000 kr. och till konservatoriet i Malmö med 55 000 kr. Vid beräkningen av bidragsökningen till konservatoriet i Göteborg har jag tagit hänsyn till medelsbehovet för genomförande av provårskurs för musikhögskolekandidater.

De båda hittillsvarande anslagen bör sammanföras till ett enda anslag, benämnt Bidrag till vissa musikkonservatorier. Detta bör uppföras med (700 000 + 490 000 + 70 000 + 55 000 =) 1 315 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till vissa musikkonservatorier* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 1 315 000 kr.

E 51. Statens skolor för scenisk utbildning: Avlöningar

Genom beslut av statsmakterna år 1964 (prop. 1964:66, SU 115, rskr 250) har närmare riktlinjer fastställts för organisation och utformning av skådespelarutbildningen. Beslutet innebär bl. a. att utbildningen skall vara treårig och att fr. o. m. budgetåret 1964/65 tre statliga läroanstalter skall vara inrättade, en i Stockholm, en i Göteborg och en i Malmö, var och en med en årlig intag-

ningskapacitet av tills vidare 15 elever. Vid skolan i Stockholm meddelas endast dramatisk undervisning, medan vid skolorna i Göteborg och Malmö försöksvis anordnas utbildning även av lyrisk-dramatiska artister. I Göteborg och Malmö har skolorna redan byggts ut till avsedda tre årskurser, medan skolan i Stockholm nu har två årskurser och erhåller den tredje fr. o. m. nästa budgetår.

I riksstaten för innevarande budgetår har under åttonde huvudtiteln uppförts bl. a. ett förslagsanslag av 580 000 kr. till avlöningar vid statens skola för scenisk utbildning i Stockholm, ett av 868 000 kr. till avlöningar vid statens skola för scenisk utbildning i Göteborg och ett av 846 000 kr. till avlöningar vid statens skola för scenisk utbildning i Malmö, sålunda sammanlagt ett belopp av 2 294 000 kr.

I sina anslagsframställningar för nästa budgetår föreslår resp. skolor en höjning av de nuvarande avlöningsanslagen med 202 400 kr. för skolan i Stockholm, med 98 800 kr. för skolan i Göteborg och med 230 000 kr. för skolan i Malmö eller sammanlagt med 531 200 kr. Höjningen föranleds förutom av automatiska utgiftsökningar och begärda tjänsteförändringar av följande förslag.

Statens skola för scenisk utbildning i Stockholm

1. Lärare i talteknik i Ae 23.
2. Kanslibitråde i Ae 7.
3. Ökad medelsanvisning för undervisning meddelad av timarvoderade lärare (kostnad 147 570 kr.).

Statens skola för scenisk utbildning i Göteborg

4. Lärare i talteknik i Ae 23.
5. Lärare i sång i Ae 23.
6. Kanslibitråde i Ae 7.
7. Höjning med 6 000 kr. av arvode till lärare i rollgestaltning (nu 37 000 kr.).
8. Arvode av 6 000 kr. till studieledare.
9. Höjning med 1 000 kr. av arvodet till redogörare (nu 5 000 kr.).
10. Höjning med 500 kr. av medelsanvisningen till arvoden till styrelsens ledamöter (nu 9 000 kr.).

Statens skola för scenisk utbildning i Malmö

11. Lärare i talteknik i Ae 23.
12. Lärare i sång i Ae 23.
13. Förste byråsekreterare i Ae 23.
14. Kanslibitråde i Ae 7.
15. Ökad medelsanvisning till undervisning meddelad av timarvoderade lärare (kostnad 70 000 kr.).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 1 och 3. Skolan i Stockholm erinrar om att en tredje årskurs tillkommer nästa budgetår och att skolan därmed nått full utbyggnad. De framförda förslagen sammanhänger med tillkomsten av den tredje årskursen och den ökade undervisningsvolym som blir erforderlig med anledning härav.

Punkterna 4, 5, 11 och 12. Under dessa punkter föreslår skolorna i Göteborg och Malmö inrättande av heltidstjänster som lärare i talteknik resp. sång för undervisning, som f. n. bestrids av timlärare.

Teater- och orkesterrådet tillstyrker inrättande av en tjänst som lärare i talteknik vid var och en av skolorna och en tjänst som sånglärare vid resp. skola i Göteborg och Malmö. Förslagen om en förstärkning av skolornas administrativa resurser avstyrks av rådet i avvaktan på utredningar som kan komma att vidtas beträffande skolornas organisation. Rådet föreslår att medel i stället anvisas för anställande av extra personal. Rådet tillstyrker vidare den begärda höjningen av medelsanvisningen till styrelsearvoden vid skolan i Göteborg men anser däremot inte att arvodet till skolans redogörare bör ändras.

Departementschefen

Innevarande budgetår disponerar var och en av skolorna ett särskilt avlöningsanslag. Av anslagstekniska skäl föreslår jag att medlen till avlöningar vid de tre skolorna fr. o. m. nästa budgetår beräknas under ett gemensamt förslagsanslag, benämnt Statens skolor för scenisk utbildning: Avlöningar.

Den för nästa budgetår begärda anslagshöjningen till skolan i Stockholm sammanhänger i huvudsak med den fortsatta utbyggnaden av skolan med ännu en årskurs. De lärartjänster som föreslås i Göteborg och Malmö är däremot avsedda att täcka undervisning, som nu bestrids av timarvoderade lärare, och ett bifall till förslagen innebär en viss besparing. Jag förordar att en tjänst som lärare i talteknik inrättas i Stockholm, att en tjänst som lärare i talteknik och en tjänst som lärare i sång inrättas i Göteborg och att en tjänst som lärare i talteknik och en tjänst som lärare i sång inrättas i Malmö (p. 1, 4, 5, 11 och 12). För var och en av de föreslagna nya tjänsterna i Göteborg och Malmö räknar jag med en besparing av 6 500 kr. För utökning av den undervisning som meddelas av timarvoderade lärare beräknar jag ett belopp av 147 600 kr. för skolan i Stockholm (p. 3). Jag räknar också med en med 500 kr. höjd medelsanvisning till arvoden till ledamöterna i styrelsen för skolan i Göteborg (p. 10).

Utöver av vad jag nu förordat räknar jag med vissa automatiska förändringar beträffande avlöningsmedlen till skolorna för scenisk utbildning.

Ett bifall till mitt i det föregående framlagda förslag om uppförande i riksstaten av ett enda avlöningsanslag till statens skolor för scenisk utbildning i stället för som hittills tre separata anslag får bl. a. till följd att nu gällande personalförteckningar och förteckningar över extra ordinarie tjänster måste er-

sättas av motsvarande förteckningar med utgångspunkt i det nya anslaget. I personalförteckningarna upptas tjänstemän på ordinarie stat och på övergångsstat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21; ärendet kräver endast i den delen riksdagens medverkan. Jag förordar därför, såvitt gäller förevarande anslag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att fastställa personalförteckning för statens skolor för scenisk utbildning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67. Jag vill slutligen erinra om att, enligt vad som förutsatts i prop. 1965: 60 (s. 156) angående reform av de offentliga tjänstemännens förhandlingsrätt m. m. (KL²U 1, rskr 267), de på personalförteckningarna för statens skolor för scenisk utbildning uppförda tjänsterna i Bq 1 bör ändras till tjänster i Bp 1.

Anslaget bör uppföras med (2 294 000 + 89 000 =) 2 383 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad jag har förordat i det föregående fastställa personalförteckning för statens skolor för scenisk utbildning;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skolor för scenisk utbildning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	165 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	27 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Avlöningar till vissa lärare, m. m., <i>förslagsvis</i>	1 819 500
b. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal	371 000
	Summa kr. 2 383 000

c) till *Statens skolor för scenisk utbildning*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 383 000 kr.

E 52. Statens skolor för scenisk utbildning: Omkostnader

I riksstaten har för innevarande budgetår under åttonde huvudtiteln uppförts särskilda omkostnadsanslag för statens skolor för scenisk utbildning med 148 000 kr. för skolan i Stockholm, 205 000 kr. för skolan i Göteborg och 208 000 kr. för skolan i Malmö, sålunda sammanlagt ett belopp av 561 000 kr.

I sina anslagsframställningar för nästa budgetår föreslår resp. skolor en höjning av de nuvarande omkostnadsanslagen med resp. 90 000 kr., 78 000 kr. och 79 500 kr. eller sammanlagt med 247 500 kr. Skolornas förslag redovisas i följande tabeller.

Statens skola för scenisk utbildning i Stockholm

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Skolan	Departements- chefen
1. <i>Expenser: Övriga expenser</i>	40 000	+ 30 000	+ 15 000
2. <i>Utbildning vid teaterinstitutioner m. m. utanför skolan</i>	50 000	+ 45 000	+ 35 000
3. <i>Engångsanvisning till inredning och utrust- ning av lokaler m. m.</i>	45 000	of	of
4. <i>Uppvisningar</i>	—	+ 10 000	+ 10 000
5. <i>Utbildning av elever i radiostudios</i>	—	+ 5 000	—
		+ 90 000	+ 60 000

Statens skola för scenisk utbildning i Göteborg

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Skolan	Departements- chefen
1. <i>Expenser:</i>			
a. <i>Bränsle, lyse och vatten</i>	8 000	+ 1 000	+ 1 000
b. <i>Övriga expenser</i>	43 000	+ 2 000	+ 2 000
2. <i>Utbildning vid teaterinstitutioner m. m. utanför skolan</i>	88 000	+ 10 000	—
3. <i>Engångsanvisning till inredning och utrust- ning av lokaler m. m.</i>	60 000	of	— 20 000
4. <i>Lärares studier utomlands</i>	—	+ 15 000	—
5. <i>Engångsanvisning för inrättande av språk- laboratorium</i>	—	+ 40 000	—
6. <i>Uppvisningar</i>	—	+ 10 000	+ 10 000
		+ 78 000	— 7 000

Statens skola för scenisk utbildning i Malmö

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Skolan	Departements- chefen
1. <i>Expenser: Övriga expenser</i>	46 000	+ 3 000	+ 3 000
2. <i>Utbildning vid teaterinstitutioner m. m. utanför skolan</i>	88 000	+ 16 500	—
3. <i>Engångsanvisning till inredning och utrust- ning av lokaler m. m.</i>	60 000	of	— 20 000
4. <i>Engångsanvisning för inrättande av språk- laboratorium</i>	—	+ 40 000	—
5. <i>Kostnader för vissa sökande för uppehälle i Malmö vid inträdesproven</i>	—	+ 10 000	—
6. <i>Uppvisningar</i>	—	+ 10 000	+ 10 000
		+ 79 500	— 7 000

Teater- och orkesterrådet framhåller i sitt yttrande över skolornas förslag, att elevföreläsningar är en viktig del av undervisningen, och tillstyrker därför att vardera skolan erhåller ett anslag av 10 000 kr. till uppvisningar. Rådet tillstyrker också en viss uppräknig av varje skolas anslagspost till utbildning vid teaterinstitutioner m. m. utanför skolan samt föreslår i likhet med skolorna att därutöver 10 000 kr. per skola beräknas till teaterbiljetter åt eleverna. Rådet avstyrker däremot framställningarna om medel för inrättande av språklaboratorier vid skolorna i Göteborg och Malmö samt skolans i Stockholm begäran om medel för utbildning av elever i radiostudios. Medel för lärares studier utomlands — föreslagna av skolan i Göteborg — bör enligt rådet fördelas från ett för samtliga skolor gemensamt anslag.

Departementschefen

Jag har under föregående anslag föreslagit att statens skolor för scenisk utbildning skall erhålla ett gemensamt avlöningsanslag. I stället för de nu åt resp. skolor anvisade separata anslagen till omkostnader bör fr. o. m. nästa budgetår i riksstaten uppföras ett gemensamt förslagsanslag för skolorna, benämnt Statens skolor för scenisk utbildning: Omkostnader. Detta anslag bör i enlighet med min beräkning i de nyss redovisade sammanställningarna föras upp med $(561\ 000 + 60\ 000 - 7\ 000 - 7\ 000 =)$ 607 000 kr. Jag har därvid räknat med nya engångsanvisningar till inredning och utrustning av lokaler m. m. med 45 000 kr. för skolan i Stockholm samt med 40 000 kr. för vardera av skolorna i Göteborg och Malmö. F. n. finns inga särskilda medel anvisade till uppvisningar. Jag delar emellertid skolornas och teater- och orkesterrådets uppfattning att bidrag bör utgå för detta ändamål och jag beräknar härför ett belopp av 10 000 kr. vid envar av skolorna.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens skolor för scenisk utbildning: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 607 000 kr.

e) Gemensamt för universitet och högskolor

E 53. Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	200 000	234 916
1965/66	200 000	
1966/67 (förslag)	200 000	

Universitetskanslersämbetet föreslår, att detta förslagsanslag för nästa budgetår uppförs med oförändrat belopp.

Departementschefen

I överensstämmelse med kanslersämbetets förslag bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

E 54. Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 960 000	1 470 439
1965/66	1 960 000	
1966/67 (förslag)	1 960 000	

Från detta förslagsanslag bestrids numera (jfr prop. 1965: 1 bil. 10 s. 565, SU 90, rskr 223) kostnader i samband med sakkunnigförfarande vid tillsättning av dels högre tjänster vid universiteten m. fl. läroanstalter, dels — såvitt gäller forskningsråden — särskilda forskartjänster samt tjänster som professor, laborator eller forskningsläkare vid forskargrupper.

Universitetskanslersämbetet föreslår att anslaget för nästa budgetår uppförs med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag finner liksom kanslersämbetet att detta förslagsanslag för nästa budgetår bör uppföras med oförändrat belopp, 1 960 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 960 000 kr.

E 55. Resestipendier åt lärare m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	155 000	191 100
1965/66	155 000	
1966/67 (förslag)	155 000	

Detta reservationsanslag är f. n. genom beslut av Kungl. Maj:t uppdelat på två anslagsposter, nämligen dels en till resestipendier åt lärare m. fl. vid universitetet, karolinska institutet, farmaceutiska institutet och handelshögskolan i Göteborg, dels till resestipendier åt lärare m. fl. vid de tekniska högskolorna.

Universitetskanslersämbetet föreslår, att anslaget för budgetåret 1966/67 höjs med 145 000 kr. Ämbetet understryker i sin motivering betydelsen av att ett ökat antal lärare bereds tillfälle till internationella kontakter.

Vidare föreslår kanslersämbetet att den nuvarande uppdelningen på två anslagsposter slopas.

Departementschefen

Någon höjning av förevarande anslag är jag inte beredd att förorda. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 155 000 kr. I frågan om anslagets uppdelning på poster ankommer det på Kungl. Maj:t att besluta. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Resestipendier åt lärare m. fl.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 155 000 kr.

E 56. Gästföreläsningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	319 000	271 325
1965/66	344 000	
1966/67 (förslag)	369 000	

Universitetskanslersämbetet föreslår, att detta reservationsanslag för nästa budgetår höjs med 181 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Universitets- kanslersämbetet	Departements- chefen
1. Inbjudan av gästföreläsare	75 000	+ 25 000	of.
2. Inbjudan av gästprofessorer	169 000	+ 131 000	of.
3. Nordiska docentstipendier	99 000	+ 25 000	+ 25 000
Summa kr.		+ 181 000	+ 25 000

I samband med sitt förslag till ökning av medelsanvisningen till inbjudan av gästföreläsare erinrar universitetskanslersämbetet om att de tekniska högskolorna enligt nu gällande bestämmelser inte disponerar medel för under anslaget upptagna ändamål.

Det för innevarande budgetår till inbjudan av gästprofessorer anvisade beloppet bör enligt kanslersämbetets mening höjas till att motsvara kostnaderna för fem — f. n. tre — gästprofessorer. Samtidigt bör, framhåller ämbetet, kretsen av läroanstalter som äger inbjuda gästprofessor med anlåtande av förevarande anslag (f. n. universiteten, karolinska institutet och handelshögskolan i Göteborg) vidgas till att omfatta även farmaceutiska institutet och de tekniska högskolorna.

Det belopp som under innevarande budgetår står till förfogande för nordiska docentstipendier är beräknat för ett sådant stipendium vid vart och ett av universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Stockholm. Kanslersämbetet föreslår en höjning med belopp motsvarande kostnaderna för ytterligare ett stipendium, vilket enligt ämbetet bör knytas till Umeå universitet.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att detta anslag för nästa budgetår höjs med 25 000 kr., avseende kostnaderna för ytterligare ett nordiskt docentstipendium. I överensstämmelse med kanslersämbetets förslag bör detta stipendium knytas till Umeå universitet.

Med anledning av ämbetets förslag avser jag vidare att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att vidtaga en sådan ändring av bestämmelserna om inbjudan av gästföreläsare och gästprofessorer, att dylik inbjudan skall kunna göras av samtliga läroanstalter för vilka ämbetet är central myndighet.

I övrigt räknar jag inte med några förändringar under detta anslag, vilket bör uppföras med (344 000 + 25 000 =) 369 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Gästföreläsningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 369 000 kr.

E 57. Provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 500 000	365 848
1965/66	2 000 000	
1966/67 (förslag)	2 000 000	

Universitetskanslersämbetet föreslår, att detta anslag för nästa budgetår höjs med 500 000 kr. Höjningen motiveras med att tillgänglig statistik rörande antalet licentiatexamina och disputationer i förhållande till antalet licentiander och doktorander enligt ämbetets mening ger vid handen att en betydande förstärkning av forskarutbildnings- och forskarhandledningsresurserna erfordras. Ämbetet framhåller samtidigt att en mer genomgripande reformering av forskarutbildningen bör anstå i avvaktan på förslag från 1963 års forskarutredning.

Departementschefen

Detta anslag höjdes för budgetåret 1965/66 med 500 000 kr. till totalt 2 milj. kr. För nästa budgetår bör enligt min mening det med anslaget avsedda ändamålet — att förstärka resurserna för högstadiundervisningen och den vetenskapliga utbildningen vid universitet och högskolor — kunna tillgodoses inom ramen för en oförändrad medelsanvisning. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 2 000 000 kr.

E 58. Främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 825 000	3 801 643
1965/66	3 825 000	
1966/67 (förslag)	4 210 000	

Detta reservationsanslag är enligt beslut av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår uppdelat på två grupper av anslagsposter, en på sammanlagt 3 330 000 kr. till främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet och en på totalt 495 000 kr. till biträdes hjälp m. m. åt docenter. I förstnämnda grupp har därvid bl. a. en post ställts till lantbrukshögskolans förfogande.

Universitetskanslersämbetet föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjs med tillhopa 1 250 000 kr., varav 1 000 000 kr. till främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet och 250 000 kr. till biträdes hjälp m. m. åt docenter.

Enligt ämbetet är den kvantitativt otillräckliga examinationen på licentiand- och doktorandstadierna, särskilt inom vissa ämnen, ett av de allvarligaste problemen inom universitets- och högskoleväsendet. I detta sammanhang är — inför ämbetet — de medel som anvisas till främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet av central betydelse. Kanslersämbetet anser en väsentlig höjning av det nu anvisade beloppet nödvändig. I avvaktan på 1963 års forskarutrednings kommande förslag föreslår ämbetet en höjning av anslaget i denna del med 1 000 000 kr.

Förslaget om en ökning med 250 000 kr. till biträdes hjälp m. m. åt docenter är betingat av det antal nya docenttjänster kanslersämbetet — såsom förut redovisats — föreslår för nästa budgetår.

Styrelsen för lantbrukshögskolan hemställer att de medel som står till denna högskolas disposition för främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet — f. n. 55 000 kr. — ökas med 45 000 kr. till 100 000 kr.

Departementschefen

Den redovisade behållningen på detta anslag uppgick vid utgången av budgetåret 1964/65 till 2 560 000 kr. Med hänsyn härtill vill jag erinra om att Kungl. Maj:t — i samband med att reservationerna även tidigare konstaterats vara anmärkningsvärt stora — i december 1963 uppdrog åt universitetskanslersämbetet att i samråd med riksrevisionsverket och berörda myndigheter utreda bl. a. i vad mån beviljade bidragsbelopp från förevarande anslag kan väntas bli tagna i anspråk samt därefter inkomma med de förslag som utredningen kan föranleda.

I avvaktan på resultatet av denna utredning finner jag mig med beaktande av det ökande antalet licentiander och doktorander böra för nästa budgetår förorda en höjning av medelansvningen under anslaget med 385 000 kr., dvs. med ca 10 % av det för innevarande budgetår anvisade beloppet.

Jag vill med anledning av kanslersämbetets förslag om särskilda medel till s. k. utlandstillägg för licentiander och doktorander — vilket förslag kommer att redovisas i det följande under anslaget till stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier — framhålla, att kostnader för bedrivande av vetenskapliga studier vid utländska universitet liksom kostnader i samband med resor för arkivforskning m. m. i Sverige och utomlands bör bestridas från förevarande anslag.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (3 825 000 + 385 000 =) 4 210 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 4 210 000 kr.

E 59. Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	8 116 000	7 829 128
1965/66	8 186 000	
1966/67 (förslag)	8 186 000	

Detta reservationsanslag är för innevarande budgetår genom beslut av Kungl. Maj:t fördelat på tretton anslagsposter med karaktär av särskilda reservationsanslag, varav elva avser stipendier vid skilda läroanstalter. En post är ställd till universitetskanslersämbetets disposition. Slutligen anvisas under en särskild post medel för stipendier under ferietid — s. k. tilläggsstipendier — till vissa studerande.

F. n. utgår doktorandstipendium med 9 500 kr. — fr. o. m. budgetåret 1965/66 även vid odontologisk fakultet — och licentiandstipendium med 6 500 kr. för stipendieår, varjämte stipendiat efter särskild ansökan kan erhålla tilläggsstipendium.

Universitetskanslersämbetet föreslår, att anslaget för budgetåret 1966/67 höjs med 825 000 kr. till 9 011 000 kr.

Kanslersämbetet framhåller att det ökade antalet licentiander och doktorander medfört en stigande efterfrågan på stipendier och understryker angelägenheten av att kraftiga åtgärder vidtas för att stimulera till aktiva studier på licentiand- och doktorandnivåerna. Med hänsyn till att 1963 års forskarutredning väntas framlägga förslag bl. a. rörande studiefinansieringen under forskarutbildningstiden anser sig emellertid ämbetet inte nu böra föreslå någon mer avsevärd förstärkning av ifrågavarande stipendier. Ämbetet förordar att anslagsposten till ämbetets disposition för nästa budgetår höjs med 675 000 kr. motsvarande förslagsvis 60 licentiand- och 30 doktorandstipendier.

Vidare framlägger kanslersämbetet förslag i syfte att ämbetet på särskild ansökan av vederbörande licentiand eller doktorand skall kunna utdela s. k. utlandstillägg för studier vid universitet eller annan forskningsinstitution i utlandet. Dylikt tillägg bör enligt ämbetet utgå med 1 500 kr. under förutsättning att stipendiaten vistas utomlands minst tre månader och med motsvarande lägre belopp vid kortare vistelser. För budgetåret 1966/67 föreslår kanslersämbetet att medel beräknas för 100 sådana utlandstillägg till ett sammanlagt belopp av 150 000 kr. Enligt ämbetet bör jämväl sistnämnda belopp uppföras under posten till ämbetets disposition, varför den av ämbetet för budgetåret 1966/67 föreslagna höjningen av denna anslagspost uppgår till sammanlagt 825 000 kr.

Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) hemställer att licentiand- och doktorandstipendiernas belopp höjs och att antalet stipendier ökas fr. o. m. budgetåret 1966/67. Organisationen föreslår vidare att möjligheterna att erhålla tilläggsstipendium väsentligt vidgas.

Departementschefen

Den successiva ökningen av antalet licentiander och doktorander torde medföra att allt större medelsanvisningar kommer att krävas från förevarande anslag. Den kassamässiga behållningen på anslaget vid utgången av föregående budgetår uppgick emellertid till i runt tal 850 000 kr., vilket i jämförelse med motsvarande reservation närmast föregående budgetår innebär en ökning med ca 300 000 kr. Universitetskanslersämbetet äger enligt gällande bestämmelser överföra reservationer från de olika läroanstalternas anslagsposter till den post som är ställd till ämbetets disposition. Med hänsyn härtill anser jag mig inte nu böra beräkna medel till nya stipendier. Jag vill i sammanhanget erinra om att den stipendieutdelande myndigheten enligt gällande bestämmelser vid brist på kompetenta sökande kan utbyta doktorandstipendium mot licentiandstipendium eller, under förutsättning att inbesparade medel möjliggör utfyllnad, utbyta licentiandstipendium mot doktorandstipendium.

Vad gäller kanslersämbetets förslag om särskilda s. k. utlandstillägg anser jag mig med hänsyn till vad jag nyss anfört vid min anmälan av anslaget till främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet m. m. inte böra förorda en särskild medelsanvisning till detta ändamål under förevarande anslag.

I vad avser det av SACO framförda önskemålet om en höjning av de nuva-

rande stipendiebeloppen vill jag erinra om att studiemedel i regel utgår i åtta år. Hithörande spörsmål beaktas vidare i 1963 års forskarutrednings pågående arbete. Jag är därför inte beredd att tillstyrka någon höjning av de nuvarande licentiand- och doktorandstipendiernas storlek. Beträffande behovet av ökad medelsanvisning till s. k. tilläggsstipendier vill jag framhålla, att universitetskanslersämbetet äger öka anslagsposten till dylika stipendier genom överföring till densamma av på andra anslagsposter förefintliga reservationer av stipendiemedel.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 8 186 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 8 186 000 kr.

E 60. Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar

Detta förslagsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 200 000 kr. För budgetåret 1964/65 redovisad nettoutgift under anslaget uppgick till i runt tal 1 445 000 kr. Då anslagsbelastningen kan väntas stiga även under nästa budgetår, synes en höjning av medelsanvisningen för ändamålet befogad. Jag föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår höjs med 300 000 kr.

Anslaget bör uppföras med $(1\,200\,000 + 300\,000 =)$ 1 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kr.

E 61. Tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m.

Detta reservationsanslag tillkom innevarande budgetår med anledning av universitetskanslersämbetets förslag om uppförande i riksstaten för budgetåret 1965/66 av ett särskilt anslag till vissa kostnader för pedagogiskt utvecklingsarbete (prop. 1965: 1 bil. 10 s. 568, SU 90, rskr 223). Anslaget, som är uppfört med 575 000 kr., är genom beslut av Kungl. Maj:t fördelat på två anslagsposter med karaktär av särskilda reservationsanslag, nämligen en på 75 000 kr. till försöksverksamhet med offsettryckning av kurslitteratur och en på 500 000 kr. till tekniska hjälpmedel i utbildningen.

Som jag redovisat i det föregående vid min anmälan av vissa särskilda frågor rörande universiteten m. m. föreslår *universitetskanslersämbetet* väsentligt ökade anslag till pedagogiskt utvecklingsarbete för budgetåret 1966/67. Enligt ämbetet bör för nästa budgetår under ett särskilt anslag till ifrågavarande ändamål anvisas totalt 4 227 000 kr., vari inberäknats det belopp av 575 000 kr., som f. n. är anvisat under anslaget till tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m. Den föreslagna ökningen i förhållande till nu utgående medelsanvisningar utgör sålunda 3 652 000 kr.

Kanslersämbetet framhåller att den kvantitativa tillväxten av den akade-

miska utbildningssektorn medför ökade krav på effektivitetskontroll och metodutveckling på det universitetspedagogiska området. I januari 1965 tillkallade ämbetet särskilda sakkunniga — *universitetspedagogiska utredningen* — med uppgift att företaga en allmän omprövning av den akademiska utbildningens organisation och metodik. Det av utredningen planerade arbetsprogrammet upp- tar såväl beskrivande och analyserande undersökningar av den rådande studie- situationen som praktisk försöksverksamhet med tänkbara undervisningsmodel- ler. Kanslersämbetet, som finner detta program realistiskt och ändamålsenligt, föreslår att för dess genomförande i vad avser budgetåret 1966/67 anvisas 385 000 kr. Därutöver bör, framhåller ämbetet, anvisas 125 000 kr. för bearbet- ning av statistiskt material m. m.

Till området pedagogiskt utvecklingsarbete i vid mening räknar kanslersäm- betet jämväl *studierådgivning*. En utbyggd och intensifierad verksamhet härvid- lag bör enligt ämbetet vidtagas för att en ökning av examinationsfrekvensen och en förkortning av studietiderna skall kunna komma till stånd. Härvid erfordras, anför ämbetet, ett nära samarbete mellan universitets- och arbetsmarknadsmynd- igheterna. Ämbetet föreslår att för nästa budgetår anvisas sammanlagt 300 000 kr. till utvidgad studierådgivning vid universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Stockholm. Detta belopp bör enligt ämbetet täcka kostnaderna för bl. a. en personalförstärkning vid vart och ett av nämnda universitet med dels en tjänste- man i lönegrad A 23, vilken helt skall ägna sig åt allmän studieinformation, dels viss biträdespersonal. Vidare bör enligt ämbetet medel beräknas för uppföljande verksamhet vid studieförseningar och studieavbrott ävensom för viss kursverk- samhet. För förstärkning av studierådgivningen vid universitetet i Umeå, karo- linska institutet, handelshögskolan i Göteborg samt de tekniska högskolorna be- räknar universitetskanslersämbetet ett medelsbehov av tillhoppa 90 000 kr. Enligt ämbetets mening bör sålunda för nästa budgetår anvisas totalt 390 000 kr. till utvidgad studierådgivning vid universitet och högskolor.

Kanslersämbetet tillkallade i april 1964 en expertgrupp för utredning rörande *pedagogisk utbildning för akademiska lärare*. Expertgruppen har i ett betän- kande redovisat sina överväganden och förslag, innebärande i huvudsak föl- jande. Ett system med kurser i universitetspedagogik för vissa lärarkategorier utan tidigare undervisningserfarenhet på universitetsnivå bör igångsättas, tills vidare försöksvis. Vidare bör finnas en i de olika institutionernas verksamhet integrerad utbildning av de akademiska lärarna. Slutligen bör utbildningsbyrå- erna (motsv.) få möjlighet att organisera en centralt anordnad service för kon- struktion av skrivelser m. m. Universitetskanslersämbetet föreslår att för nästa budgetår anvisas 377 000 kr. att efter förslag av universitetspedagogiska utredningen användas för pedagogisk utbildningsverksamhet i huvudsaklig över- ensstämmelse med expertgruppens förslag.

Som jag i det föregående framhållit är för innevarande budgetår anvisat ett belopp av 500 000 kr. till *tekniska hjälpmedel i utbildningen*. Kanslersämbetet anser starka motiv föreligga för en avsevärt ökad insats av dylika hjälpmedel i den akademiska undervisningen och föreslår — i syfte att bl. a. få till stånd

en bred försöksverksamhet med intern television — att medelsanvisningen för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår höjs med 1 500 000 kr. till 2 000 000 kr.

Kanslersämbetet har som tidigare nämnts även tillkallat särskilda sakkunniga med uppgift att utreda förutsättningarna för att förbättra tillgången på *akademisk kurslitteratur*. För innevarande budgetår har under förevarande anslag anvisats 75 000 kr. till försöksverksamhet med offsettryckning av kurslitteratur. På grundval av förslag från de sakkunniga förordar universitetskanslersämbetet att för budgetåret 1966/67 anvisas medel för dels fortsatt försöksverksamhet med utgivning av svåråtkomlig litteratur med 150 000 kr., dels försöksvis anordnat stöd till utgivning och förbilligande av ny och viktig kurslitteratur med 250 000 kr. Vidare bör, framhåller ämbetet, anvisas 100 000 kr. till arvoden åt tillfällig bibliotekspersonal under budgetåret 1966/67 för uppgifter i samband med samkatalogisering och övervakning av tillgången på kurslitteratur. Enligt kanslersämbetet bör sålunda för nästa budgetår anvisas totalt 500 000 kr. för försöksverksamhet med kurslitteraturframställning m. m., vilket jämfört med den nu utgående medelsanvisningen innebär en ökning med 425 000 kr.

Användningen av *radio och television* som media för undervisning på akademisk nivå bör, framhåller kanslersämbetet, ses som ett led i det pedagogiska utvecklingsarbetet inom universitets- och högskoleutbildningen. Enligt ämbetet bör den eterburna undervisningen infogas i den reguljära universitetsutbildningen som komplement och ersättning till de traditionella undervisningsformerna. Kanslersämbetet föreslår att för nästa budgetår anvisas medel för en planerad radiokurs i ämnet pedagogik. För täckande av de för budgetåret 1966/67 på universitetssidan fallande kostnaderna för denna kurs erfordras, framhåller ämbetet, en medelsanvisning av 250 000 kr. Kanslersämbetet finner det vidare sannolikt att behov av eterburen undervisning kommer att uppstå även i fråga om andra ämnen och föreslår att för en vidgad försöksverksamhet på området anvisas ytterligare 200 000 kr. Enligt ämbetet bör sålunda för radio- och televisionundervisning under nästa budgetår anvisas tillhopa 450 000 kr.

Universitetskanslersämbetets samlade förslag till medelsanvisning för budgetåret 1966/67 till pedagogiskt utvecklingsarbete m. m. framgår av följande sammanställning.

1. Universitetspedagogiska utredningen	385 000
2. Bearbetning av statistiskt material m. m.	125 000
3. Studierådgivning	390 000
4. Kurser i universitetspedagogik m. m.	377 000
5. Tekniska hjälpmedel	2 000 000
6. Akademisk kurslitteratur	500 000
7. Radio- och televisionundervisning	450 000

Summa kr. 4 227 000

Departementschefen

Vid min anmälan i det föregående av vissa särskilda frågor rörande universitetet m. m. har jag berört bl. a. frågan om pedagogiskt utvecklingsarbete. Det är enligt min mening nödvändigt att med hänsyn till den stora ökning av studentantalet som är att vänta under de närmaste åren i största möjliga utsträckning effektivisera och rationalisera den akademiska undervisningen.

Den av ämbetet tillkallade universitetspedagogiska utredningen har till uppgift att allmänt ompröva universitets- och högskoleundervisningens organisation och metodik. Ämbetet har hemställt att för nästa budgetår skall anvisas 385 000 kr. för av utredningen bedriven verksamhet, avseende dels undersökningar av den rådande studiesituationen, dels praktisk försöksverksamhet. Jag är emellertid inte beredd att tillstyrka ämbetets förslag om en särskild medelsanvisning för dessa ändamål under förevarande anslag. Inte heller finner jag de av ämbetet redovisade kostnaderna för bearbetning av statistiskt material m. m. vara av sådan karaktär att de bör bestridas från förevarande anslag. Jag vill här erinra om att jag i det föregående under avlöningsanslaget till universitetskanslersämbetet beräknat medel för arvoden till experter och tillfällig personal.

En effektiv studierådgivande verksamhet är självfallet av stor betydelse för en ökning av examinationsfrekvensen och en förkortning av studietiderna vid universitet och högskolor. Kanslersämbetets förslag i detta hänseende innebär bl. a. att för nyssnämnda verksamhet skall inrättas särskilda tjänster vid universitetsförvaltningarna. Jag vill med anledning härav erinra om att jag i det föregående under avlöningsanslaget till förvaltningarna m. m. vid universitetet och vissa högskolor framhållit att studierådgivande uppgifter åvilar förvaltningarnas utbildningsenheter samt att jag under sistnämnda anslag föreslagit en förstärkning av dessa enheters personalresurser fr. o. m. nästa budgetår. Jag vill även erinra om att de skilda ämnena inom de filosofiska fakulteterna genom den s. k. universitetsautomatiken erhåller tilldelning av assistenttimmar till studierådgivning, skrivningsrättning m. m. Under innevarande budgetår har för nämnda ändamål tilldelats ett antal assistenttimmar, som sammanlagt motsvarar ca 100 assistenttjänster. Med hänsyn till vad jag sålunda anfört är jag inte beredd att under förevarande anslag förorda någon särskild medelsanvisning för studierådgivningsverksamhet.

Den av kanslersämbetet föreslagna försöksverksamheten med pedagogisk utbildning av akademiska lärare bör enligt min mening på sikt kunna få stor betydelse för en effektivisering av undervisningen vid de högre läroanstalterna. Budgetåret 1965/66 har för dylik försöksverksamhet anvisats medel från anslaget till extra utgifter vid universitet och högskolor. Vidare finns för innevarande budgetår under avlöningsanslaget till Lunds universitet anvisat ett belopp av 15 000 kr. till kurs i modern universitetsundervisning. Motsvarande belopp har för nästa budgetår icke beräknats under avlöningsanslagen till universitetet och

vissa högskolor. För en intensifierad försöksverksamhet på ifrågavarande område beräknar jag för nästa budgetår under förevarande anslag ett belopp av sammanlagt 125 000 kr.

Kostnader för inköp av tekniska hjälpmedel i utbildningen bestrids i stor utsträckning med anlitanade av läroanstalternas materielanslag samt anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. Den för budgetåret 1965/66 under förevarande anslag uppförda medelsanvisningen av 500 000 kr. för ifrågavarande ändamål avser huvudsakligen av kanslersämbetet bedriven försöksverksamhet på området. För nästa budgetår har ämbetet föreslagit en väsentlig höjning av nu utgående medel. Jag vill i detta sammanhang erinra om att användningen av olika tekniska hjälpmedel, främst s. k. slutkrets-television, ingår som en betydelsefull faktor i den av förra årets riksdag (prop. 1965: 141, SU 173, rskr 411) beslutade utbyggnaden av universitet och högskolor. Jag räknar med att den försöksverksamhet med tekniska hjälpmedel som inletts av universitetskanslersämbetet i samråd med samarbetsnämnden för lokal- och utrustningsprogramkommittéerna kommer att ytterligare intensifieras under de närmaste åren — med särskild inriktning på planeringen av den blivande tekniska högskolan i Linköping — och att de av 1963 års universitets- och högskolekommitté angivna riktlinjerna (SOU 1965: 11) därvid beaktas. Med hänsyn till vad jag sålunda anfört förordar jag att den under förevarande anslag beräknade medelsanvisningen till tekniska hjälpmedel i utbildningen fr. o. m. nästa budgetår höjs med 500 000 kr., vilket innebär en fördubbling jämfört med det innevarande budgetår utgående beloppet för detta ändamål.

Som jag framhöll redan vid min behandling av kanslersämbetets anslagsframställning för innevarande budgetår (prop. 1965: 1 bil. 10 s. 324) anser jag den rådande bristen på kurslitteratur utgöra ett allvarligt problem inom den högre utbildningen. Universitetskanslersämbetet har i syfte att avhjälpa den nuvarande bristsituationen tillkallat särskilda sakkunniga, som inlett viss försöksverksamhet på området. För innevarande budgetår är under förevarande anslag beräknat 75 000 kr. för offsettryckning av kurslitteratur. Jag förordar, att för nästa budgetår beräknas ett belopp av 125 000 kr. för detta ändamål.

Vad beträffar den av universitetskanslersämbetet berörda frågan om särskild medelsanvisning åt bibliotekspersonal för uppgifter i samband med samkatalogisering m. m. vill jag erinra om att jag i det föregående under anslaget till universitetsbiblioteken m. fl. bibliotek framhållit att dessa uppgifter enligt min mening bör handläggas inom ramen för universitetsbibliotekens ordinarie verksamhet. Jag är därför inte beredd att under nu förevarande anslag förorda någon särskild medelsanvisning för ändamålet.

Kostnader för radioundervisning i ämnet statskunskap har — i överensstämmelse med vad jag förutsatte i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 569) — innevarande budgetår bestritts från anslaget till extra utgifter vid universitet och högskolor. Jag anser mig inte under förevarande anslag böra beräkna medel för radio- och tele-

visionsundervisning för nästa budgetår. Resultaten av den hittills bedrivna försöksverksamheten på området bör avvaktas innan ställning tas till frågan om utvidgad sådan verksamhet.

Vid bifall till vad jag här förordat bör anslaget för nästa budgetår uppföras med (575 000 + 125 000 + 500 000 + 50 000 =) 1 250 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 250 000 kr.

E 62. Universitetens datamaskincentraler

Detta anslag tillkom innevarande budgetår genom riksdagens beslut i anledning av ett i prop. 1965: 40 (SU 107, rskr 297) framfört förslag. Fr. o. m. den 1 juli 1965 finns datamaskincentraler inrättade i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå. Till uppsalacentralen är anslutna terminaler vid tekniska högskolan i Stockholm, lantbrukshögskolan och statskontoret. Central myndighet för samtliga datamaskincentraler är f. n. statskontoret. Kostnaderna för datamaskincentralerna har för innevarande budgetår beräknats till 6,4 milj. kr. Då dessa kostnader i princip skall täckas genom inkomster för utförda uppdrag har i riksstaten endast upptagits ett anslag av 1 000 kr., vilket av Kungl. Maj:t fördelats på fyra anslagsposter, en till varje datamaskincentral.

Statskontoret föreslår att fr. o. m. nästa budgetår inrättas en för de högre läroanstalterna i Stockholm och försvarets forskningsanstalt gemensam datamaskincentral. Enligt förslaget skall den nya centralen ta över driften av de förut nämnda till centralen i Uppsala anslutna terminalerna i Stockholm samt förbereda installation av en planerad dataanläggning i Stockholm med särskilt hög prestationsförmåga. Denna anläggning beräknas enligt statskontoret bli installerad under tredje kvartalet 1967.

Driften för varje datamaskincentral bör enligt statskontoret förestås av en driftchef. F. n. finns endast vid Uppsala datamaskincentral inrättad en dylik tjänst, vilken är placerad i lönegrad Be 1. Statskontoret föreslår att fr. o. m. nästa budgetår inrättas ytterligare två tjänster som driftchef, av vilka en vid Göteborgs och en vid Stockholms datamaskincentral.

Slutligen föreslår statskontoret att en förslagsvis betecknad anslagspost av samma storlek som för övriga datamaskincentraler fr. o. m. budgetåret 1966/67 anvisas jämväl för datamaskincentralen i Stockholm.

Departementschefen

Jag biträder de av statskontoret framförda förslagen. Sålunda förordar jag — i samråd med chefen för försvarsdepartementet — att en för de högre läroanstalterna och försvarets forskningsanstalt gemensam datamaskincentral inrättas i Stockholm fr. o. m. nästa budgetår. Vidare förordar jag, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 i personalförteckningen för universitetens datamaskincentraler uppförs

ytterligare två tjänster som driftchef i lönegrad Be 1. Av tjänsterna bör, som statskontoret föreslagit, en placeras vid Göteborgs och en vid Stockholms datamaskincentral. Jag finner det av tekniska skäl lämpligt att såväl anslagsposterna till var och en av de fyra befintliga centralerna som en ny post till den av mig föreslagna femte datamaskincentralen uppförs med 1 000 kr., varför anslaget för nästa budgetår bör höjas med 4 000 kr.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (1 000 + 4 000 =) 5 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) medge att en datamaskincentral för högre utbildning och forskning inrättas i Stockholm;
- b) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för universitetens datamaskincentraler enligt vad jag förordat i det föregående;
- c) till *Universitetens datamaskincentraler* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kr.

E 63. Kostnader för datamaskintid

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 500 000	3 797 803
1965/66	10 000 000	
1966/67 (förslag)	11 500 000	

Universitetskanslersämbetet framhåller att beräkningen av medelsbehovet under detta förslagsanslag för budgetåret 1966/67 sammanhänger med det finansieringssystem beträffande databehandling inom universitetsväsendet som genomförts fr. o. m. den 1 juli 1965 (jfr prop. 1965: 40, SU 107, rskr 297; prop. 1965: 42, SU 91, rskr 224). Anslagets storlek måste enligt ämbetet bedömas i samband med dels anslaget till universitetens datamaskincentraler, dels det i riksstaten under kapitalbudgeten uppförda investeringsanslaget Statens datamaskinfond: datamaskiner för högre utbildning och forskning m. m.

Efter samråd med *statskontoret* — som har att avge anslagsframställningar beträffande sistnämnda två anslag — föreslår universitetskanslersämbetet att nu förevarande anslag för budgetåret 1966/67 höjs med 2 500 000 kr. Förslaget grundar sig på beräkningar som gjorts av statskontoret med utgångspunkt i berörda läroanstalters kalkyler rörande behovet av datamaskintid.

Departementschefen

Med anledning av kanslersämbetets förslag beräknar jag för nästa budgetår en höjning av detta anslag med 1 500 000 kr. I samråd med chefen för jordbruksdepartementet räknar jag med att kostnader för datamaskintid för högre utbildning och forskning inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde skall kunna bestridas från förevarande anslag.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (10 000 000 + 1 500 000 =) 11 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen
att till *Kostnader för datamaskintid* för budgetåret 1966/67
anvisa ett förslagsanslag av 11 500 000 kr.

E 64. Extra utgifter vid universitet och högskolor

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	785 000	674 591
1965/66	1 035 000	
1966/67 (förslag)	1 035 000	

Detta reservationsanslag är för innevarande budgetår genom beslut av Kungl. Maj:t fördelat på åtta anslagsposter med karaktär av särskilda reservationsanslag, av vilka sex disponeras av vissa universitet och högskolor. De återstående två posterna står till universitetskanslersämbetets resp. Kungl. Maj:ts disposition. Behållningen på anslaget utgjorde vid ingången av budgetåret 1965/66 omkring 900 000 kr., vilken till stor del var bunden. På tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår har anvisats ytterligare 730 000 kr. (prop. 1965: 155 bil. 6, SU 187, rskr 436).

Universitetskanslersämbetet föreslår en förstärkning av den till ämbetets disposition stående anslagsposten (nu 220 000 kr.) med 100 000 kr. med hänsyn till bl. a. behovet av medel för extra utgifter vid de tekniska högskolorna, vilka inte disponerar någon särskild anslagspost för detta ändamål. Ämbetet föreslår vidare att under förevarande anslag skall anvisas ett belopp av 100 000 kr. att efter ämbetets bestämmande fördelas mellan de medicinska fakulteterna. Till grund för sistnämnda förslag anför ämbetet att det under de senaste åren visat sig nödvändigt att — bl. a. på grund av kösituationen under den kliniska utbildningsperioden vid ifrågavarande fakulteter — vidtagna extraordinära åtgärder genom anordnande av extra kursplatser.

Från anslagsposten till kanslersämbetets disposition utgår under innevarande år sammanlagt 100 000 kr. för förstärkning av de teologiska fakulteternas kursanslag samt för bestridande av kostnaderna för viss radioundervisning i ämnet statskunskap. För budgetåret 1966/67 har ämbetet — såsom redovisats i det föregående under avlöningsanslaget till de teologiska fakulteterna resp. anslaget till tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m. — föreslagit dels en höjning av ifrågavarande kursanslag, dels att kostnader för akademisk radioundervisning skall bestridas från ett särskilt anslag. Kanslersämbetets förslag om en höjning av posten till ämbetets disposition med totalt 100 000 kr. utgår från förutsättningen att de båda sistnämnda förslagen genomförs.

f) Vissa forskningsändamål

E 65. Statens medicinska forskningsråd: Förvaltningskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 213 000	1 294 008
1965/66	1 599 000	
1966/67 (förslag)	2 002 000	

Från detta anslag bestrids dels medicinska forskningsrådets egentliga förvaltningskostnader, dels kostnaderna för rådets försvarsmedicinska och allmänmedicinska forskargrupper.

Statens medicinska forskningsråd hemställer om en anslagshöjning med 602 000 kr. enligt vad som framgår av följande sammanställning.

1. Förvaltningskostnader (nu 373 000)	+ 154 000
2. Försvarsmedicinska forskargrupper (nu 1 131 000)	+ 142 000
3. Allmänmedicinska forskargrupper (nu 95 000)	+ 306 000

1. **Förvaltningskostnader.** Rådet framhåller, att en förutsättning för att det skall kunna fylla sin funktion är att det genom ökade sekretariats- och kansliresurser ges möjlighet till en mer långtgående planerings- och utredningsverksamhet.

Av den föreslagna anslagshöjningen hänför sig 20 000 kr. till resekostnadsersättningar och traktamenten åt ledamöter av rådet och dess publiceringsnämnd. Till ersättningar för särskilda utredningar föreslås en uppräkningsmedel med hänsyn till den ökande verksamheten. Rådet hemställer vidare om en uppräkningsmedel av beloppet till ersättningar åt sekreterare och annan personal, sjukvård, expenser m. m. med 104 000 kr., varav 47 000 kr. för personalförstärkningar — med bl. a. en assistent i lönegrad Ae 15 och en kontorist i lönegrad Ae 9 — samt 57 000 kr. för kontorsmateriel m. m. I övrigt framför rådet önskemål om bl. a. en tjänst som byråchef i lönegrad Be 1 i stället för nuvarande medelsanvisning motsvarande avlöningskostnaderna för en tjänst i lönegrad B 1.

2. **Försvarsmedicinska forskargrupper.** För nästa budgetår föreslår rådet inga nya försvarsmedicinska forskargrupper. Beträffande de befintliga grupperna hemställer rådet, att den nuvarande laboraturen i navalmedicin omvandlas till professur i ämnet med laboratorn Carl Magnus Hesser som förste innehavare. Rådet anser, att Hessers omfattande och kvalitativt högtstående vetenskapliga produktion samt hans övriga insatser inom den navalmedicinska forskningen gjort honom väl kompetent till en professur.

Därutöver föreslår rådet följande personalförändringar att genomföras fr. o. m. nästa budgetår.

Bakteriologisk bioteknik

- 1) forskningsläkare i Ae 27,
- 2) förste instrumentmakare i Ae 14 i stället för instrumentmakare i Ae 12.

Flygmedicin

- 3) djurvårdare i högst Ae 9 med halvtidstjänstgöring,
- 4) laboratorieassistent i Ae 12 i stället för institutionstekniker i Ae 10,
- 5) kansliskrivare i Ae 11 i stället för kontorist i Ae 9.

Navalmedicin

- 6) djurvårdare i högst Ae 9 med halvtidstjänstgöring.

Toxikologi

- 7) forskningsläkare i Ae 27.

3. Allmänmedicinska forskargrupper. Rådet föreslår, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 skall inrättas tre nya allmänmedicinska forskargrupper, nämligen en för experimentell oftalmologi med placering vid Lunds lasarett, en för organisk molekylstrukturforskning med placering vid Göteborgs universitet samt en för alkoholforskning med placering vid S:t Görans sjukhus i Stockholm. Följande personaluppsättning föreslås av rådet.

Tjänster	Experimen- tell oftal- mologi	Organisk molekyl- struktur- forskning	Alkohol- forskning
Professor i Be 3	1	1	
Laborator i Be 1			1
Instrumentmakare i Ae 12		1	
Laboratorieassistent i Ae 12	1		1
Laboratorieassistent i högst Ae 10	1	1	1
Kontorist i Ae 9		1	

Forskargruppen för experimentell oftalmologi föreslås av rådet bli ställd under ledning av docenten vid Lunds universitet Torsten Krakau, vilken förordas samtidigt få professors ställning. Vid ögonkliniken i Lund har, enligt rådet, under Krakaus ledning i ca 15 år bedrivits en mycket framgångsrik forskning rörande teoretiska problem inom ämnet oftalmiatrik och angränsande fält. Vid kliniken har byggts upp en välutrustad experimentell forskningsavdelning, från vilken — enligt vad rådet framhåller — utgått en rad utomordentliga, internationellt uppmärksammade vetenskapliga arbeten. Verksamheten tillgodoser enligt rådet ett permanent behov. Universitetskanslersämbetet har tillstyrkt rådets förslag.

Beträffande forskargruppen för organisk molekylstrukturforskning föreslår rådet, att docenten vid Göteborgs universitet Sixten Abrahamsson anförtros ledningen av gruppen och därvid ges professors ställning. Under dennes ledning bedrivs vid Göteborgs universitet sedan ett flertal år forskning inriktad på att med röntgenkristallografiska metoder klarlägga kemiska strukturproblem av medicinsk betydelse. Enligt rådet har Abrahamsson därvid visat sig vara en utomordentligt skicklig forskare, vars verksamhet vunnit stöd såväl från statens medicinska, naturvetenskapliga och tekniska forskningsråd som från utlandet. Rådet finner det angeläget, att en fast organisation skapas för denna forskning. Förslaget har tillstyrkts av universitetskanslersämbetet och statens naturvetenskapliga forskningsråd.

Den föreslagna forskargruppen för alkoholforskning bör enligt rådet ställas under ledning av docenten vid Uppsala universitet Karl-Heinz Kiessling, som förordas därvid få laborators ställning. Under ledning av denne bedrivs sedan några år — med anknytning till en större forskargrupp vid St: Görans sjukhus — dels experimentella undersökningar rörande alkoholens verkningar på vissa enzymatiska processer, dels kliniska undersökningar av enzymatiska lever- och muskelfunktioner. Rådet förutser, att denna grupp i samarbete med kliniker inom skilda discipliner samt psykologer och sociologer skall kunna bidra till att öka kunskapen om alkoholens medicinska verkningar.

I särskild skrivelse har *forskningsrådets samarbetsdelegation* hemställt om anslag för budgetåret 1966/67 till delegationens verksamhet. Enligt skrivelsen avses delegationens arbetsuppgifter i fortsättningen omfatta — förutom de för råden gemensamma organisatoriska och administrativa frågorna — även dokumentations- och informationsproblem, databehandlingsfrågor samt ärenden rörande forskningsstatistik. Vart och ett av forskningsråden representeras i delegationen fr. o. m. den 1 juli 1965 av en ledamot jämte rådssekreteraren. Ordförande i delegationen, som skall vara en av rådsordförandena, utses inom den samma för en treårsperiod i sänder. Forskningsberedningens sekreterare äger deltaga i sammanträdena.

Delegationens sekretariatsfråga har tills vidare lösts så, att sekreteraren i statens råd för samhällsforskning är sekreterare och kanslichef i delegationen. Till denne utgår arvode motsvarande sammanlagt lön enligt lönegrad B 1. Härjämte finns anställd en kontorsskrivare med lön motsvarande lönegrad A 13. Kostnaderna för delegationens verksamhet, som under innevarande budgetår beräknas uppgå till 100 000 kr., bestrids tills vidare från de anslutna rådets forskningsanslag. Enligt delegationen bör fr. o. m. nästa budgetår i riksstaten uppföras ett särskilt anslag av 100 000 kr. för delegationens verksamhet.

Departementschefen

Inledningsvis vill jag framhålla, att jag i avvaktan på närmare erfarenheter av den nuvarande organisationen för samverkan mellan de statliga forsknings-

råden inte är beredd att nu förorda ett särskilt riksstatsanslag till rådens samarbetsdelegation.

Härefter övergår jag till att behandla medicinska forskningsrådets förslag i fråga om förevarande anslag.

Beträffande medelsanvisningen till egentliga *förvaltningskostnader* vid rådet förordar jag en höjning av nu utgående belopp med 71 000 kr. Därvid beräknar jag medel för en kanslisttjänst och en kontoristtjänst. Vidare räknar jag med en höjning av medelsanvisningarna till resekostnader med 2 000 kr., till särskilda utredningar med 7 000 kr. och till expenser med 15 000 kr. I övrigt räknar jag inte med andra förändringar än sådana av automatisk natur. Medelsbehovet för nästa budgetår för egentliga förvaltningskostnader beräknar jag till $(373\ 000 + 71\ 000 =) 444\ 000$ kr.

Det av rådet i vad avser *försvarsmedicinska forskargrupper* väckta förslaget att den nuvarande extra ordinarie laboraturen i navalmedicin skall omvandlas till professur finner jag väl underbyggt. Jag förordar därför att laboraturen i navalmedicin vid medicinska forskningsrådet omvandlas till professur i ämnet fr. o. m. budgetåret 1966/67. Till förste innehavare bör i annat sammanhang utan ansöknings- och sakkunnigförfarande utses innehavaren av den nuvarande laboraturen, medicine doktorn Carl Magnus Hesser. I övrigt räknar jag för dessa forskargrupper del inte med andra förändringar än sådana av automatisk natur.

Vidare har rådet under förvaltningsanslaget hemställt om en ökad medelsanvisning till *allmänmedicinska forskargrupper* för inrättande fr. o. m. nästa budgetår av ytterligare tre sådana forskargrupper. Mot rådets förslag har jag ingen erinran. Jag förordar sålunda att fr. o. m. budgetåret 1966/67 inrättas tre allmänmedicinska forskargrupper, varav en för experimentell oftalmologi, en för organisk molekylstrukturforskning samt en för alkoholforskning. Av dessa forskargrupper bör var och en av de båda förstnämnda ställas under ledning av en professor i lönegrad Be 3 samt den sistnämnda under ledning av en laborator i lönegrad Be 1. Forskargrupporna bör ges den av rådet föreslagna, i det föregående redovisade sammansättningen.

Till första innehavare av de extra ordinarie professurerna bör utan ansöknings- och sakkunnigförfarande utses i experimentell oftalmologi docenten Torsten Krakau samt i organisk molekylstrukturforskning docenten Sixten Abrahamsson. Vidare bör till förste innehavare av den extra ordinarie laboratorstjänsten i alkoholforskning — utan ansöknings- och sakkunnigförfarande — utses docenten Karl-Heinz Kiessling.

För avlöningar till personal vid försvars- och allmänmedicinska forskargrupper beräknar jag — med anledning av vad jag här förordat — ett medelsbehov för nästa budgetår av $(1\ 226\ 000 + 332\ 000 =) 1\ 558\ 000$ kr.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med $(1\ 599\ 000 + 71\ 000 + 332\ 000 =) 2\ 002\ 000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för de under statens medicinska forskningsråd sorterande forskargrupperna enligt vad jag har förordat i det föregående;
- b) godkänna följande avlöningsstat för nämnda forskargrupper, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 558 000
	Summa kr. 1 558 000

c) till *Statens medicinska forskningsråd: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 002 000 kr.

E 66. Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	12 360 000	13 128 762
1965/66	15 800 000	
1966/67 (förslag)	18 308 000	

Detta reservationsanslag disponeras för innevarande budgetår på sätt som redovisas i följande sammanställning, av vilken framgår även de förändringar, som för nästa budgetår föreslås av *statens medicinska forskningsråd*.

	För 1965/66 upptagna belopp	Av rådet för 1966/67 före- slagna änd- ringar
1. Medicinsk forskning	13 760 000	+ 13 240 000
2. Försvarsmedicinsk grundforskning	1 640 000	+ 1 560 000
3. Yrkesmedicinsk forskning	100 000	+ 50 000
4. Medicinsk publiceringsverksamhet	300 000	+ 50 000
	Summa kr. 15 800 000	+ 14 900 000

1. **Medicinsk forskning.** Inledningsvis betonar rådet den medicinska forskningens betydelse för den fortsatta utbyggnaden av hälso- och sjukvården inom landet. Även den vetenskapliga utvecklingen motiverar enligt rådet, att ökade resurser ställs till den medicinska forskningens förfogande. I redogörelsen för sin bedömning av anslagsbehovet för budgetåret 1966/67 anmäler rådet, att särskilda planeringsgrupper f. n. organiseras med uppgift att sammanföra existerande eller tillkommande forskningsprojekt till organiskt samarbetande enheter.

Denna åtgärd väntas medföra att befintliga resurser i form av personal och apparater skall kunna utnyttjas mer rationellt än hittills. Vidare understryker rådet den viktiga roll data- och dokumentationsverksamhet spelar för en rationell forskningsplanering.

Bland de forskningsområden som enligt rådet i särskilt hög grad förtjänar uppmärksamhet under de närmaste åren befinner sig bl. a. läkemedelsforskning, näringsforskning och klinisk forskning samt cellbiologi med molekylär biologi, immunologi och virologi. Den snabba utvecklingen inom vetenskapen nödvändiggör vidare enligt rådet ökade resurser för internationella kontakter.

Tillgång till modern instrumentering är enligt rådet i många fall en förutsättning för rationellt bedriven forskning. Genom rådets begränsade medelstilldelning har det emellertid — enligt vad som framhålls — hittills inte varit möjligt för rådet att i större omfattning anslå medel för inköp av dyrbara instrument, exempelvis elektronmikroskop. Rådet anser det vara angeläget, att det erhåller sådana resurser att det kan svara även för anskaffning av kostnadskrävande forskningsutrustning.

2. Försvarsmedicinsk grundforskning. Rådet erinrar inledningsvis om vad jag i prop. 1963: 74 anförde om bl. a. angelägenheten av ökade forskningsinsatser på försvarsmedicinens område. I anslutning härtill ger rådet en översikt över sådana områden inom försvarsmedicinsk grundforskning som enligt rådet bör ges hög prioritet, bl. a. toxikologi, experimentell psykologi samt skyddet mot bakteriologisk krigföring resp. radioaktiv strålning.

3. Yrkesmedicinsk forskning. Rådet konstaterar att intresset för och behovet av forskningsstöd inom arbetsforskningens område ökat starkt under de senaste åren, något som enligt rådet motiverar en höjning av medelsanvisningen till yrkesmedicinsk forskning.

4. Medicinsk publiceringsverksamhet. Den medicinska forskningens snabba utveckling sätter enligt rådet spår även inom den medicinska publikationsverksamheten. För att kunna möta de ökade behoven för här ifrågasvarande verksamhet hemställer rådet om en höjning av medelsanvisningen för detta ändamål.

Forskningsrådets samarbetsdelegation har i en särskild framställning berört frågan om rådets rätt att bevilja bidrag. Enligt gällande bestämmelser skall forskningsråds beslut att tilldela bidrag underställas Kungl. Maj:t för godkännande, om det beviljade bidraget överstiger 100 000 kr. Med hänsyn till bl. a. de administrativa olägenheter som enligt delegationen följer av denna bestämmelse föreslår delegationen, att den högsta gränsen för bidrag från forskningsråden slopas. Om en högsta gräns anses böra bibehållas, bör denna enligt delegationen höjas från 100 000 kr. till 500 000 kr.

Departementschefen

Jag vill inledningsvis beröra vissa för forskningsråden gemensamma frågor.

Enligt 6 § instruktionen den 30 juni 1959 för forskningsråd inom ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde (ändrad den 26 februari 1965) skall forskningsråds beslut om beviljande av bidrag underställas Kungl. Maj:t för godkännande om det beviljade bidraget överstiger 100 000 kr. Med hänsyn till de administrativa olägenheter som kan följa av denna föreskrift avser jag att senare föreslå Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring av ifrågavarande instruktion, som erfordras för en höjning av nämnda belopp till 300 000 kr. I detta sammanhang vill jag framhålla att forskningsråden vid inköp av tyngre apparatur bör samråda med vederbörande lokal- och utrustningsprogramkommitté samt med utrustningsnämnden för universitet och högskolor resp., såvitt gäller anskaffande eller förhyrning av datautrustning, med statskontoret.

I samband med förslag till anslag för forskningsrådets verksamhet för budgetåret 1965/66 (prop. 1965: 40, SU 107, rskr 297) framhöll jag, att det är väsentligt att råden satsar på ökade materiella resurser, bl. a. apparater. Jag finner det i detta sammanhang angeläget att ytterligare understryka nödvändigheten av att forskningsråden, med hänsyn till den knappa tillgången på forskarutbildad personal, i allt högre grad koncentrerar sig på större icke personalkrävande projekt.

Med anledning av medicinska forskningsrådets förslag förordar jag, att förevarande anslag uppräknas med 2 508 000 kr. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (15 800 000 + 2 508 000 =) 18 308 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning*
för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av
18 308 000 kr.

E 67. Humanistisk forskning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 826 000	2 946 424
1965/66	3 520 000	
1966/67 (förslag)	4 229 000	

Statens humanistiska forskningsråd hemställer, att förevarande anslag för nästa budgetår höjs med 1 880 000 kr. till 5 400 000 kr. Rådet framhåller, att de stora långtidsprojekt av typen Svenskt diplomatarium, Sveriges kyrkor och Sveriges runinskrifter, vilka rådet åtagit sig att stödja, kan väntas medföra ökade kostnader till följd av prisstegringar. Fördyringarna torde emellertid enligt rådet komma att drabba framför allt de nya humanistiska forskningsprojekt, som på senare tid framkommit.

Rådet hemställer vidare, att dess medel för förvaltningskostnader — vilka bestrids inom ramen för anslaget till humanistisk forskning — för nästa budgetår beräknas till 153 000 kr., vilket skulle innebära en höjning med 49 000 kr.

jämfört med innevarande budgetår. Den föreslagna höjningen betingas av önskemål om att den nuvarande sekreterarbefattningen, vid vilken utgår ett arvode av 12 000 kr. per år, skall ersättas av en heltidstjänst som sekreterare i lönegrad B 1 samt att arvodet till kamrerare — nu 2 000 kr. — skall höjas med 4 000 kr. per år. Vidare beräknas omkostnaderna stiga med 3 000 kr.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i vissa för forskningsråden gemensamma frågor anfört vid min anmälan av anslaget Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning.

Med anledning av humanistiska forskningsrådets förslag förordar jag, att förevarande anslag uppräknas med 709 000 kr., varför anslaget för nästa budgetår bör uppföras med (3 520 000 + 709 000 =) 4 229 000 kr. I frågan om storleken av det belopp, som ur anslaget bör disponeras för bestridande av rådets förvaltningskostnader, ankommer det på Kungl. Maj:t att besluta. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Humanistisk forskning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 4 229 000 kr.

E 68. Statens råd för samhällsforskning: Förvaltningskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	106 000	99 824
1965/66	110 000	
1966/67 (förslag)	143 000	

Statens råd för samhällsforskning hemställer, att förevarande anslag för nästa budgetår höjs med 74 800 kr. till 184 800 kr. enligt följande sammanställning.

1. Arvode till rådets ordförande (nu 4 500)		+ 1 500
2. Resekostnadsersättningar och traktamenten åt ledamöterna (nu 8 000)		+ 2 000
3. Ersättningar för särskilda utredningar och oförutsedda utgifter (nu 14 000)		+ 2 000
4. Ersättningar åt sekreterare och annan personal, expenser m. m. (nu 58 500)		+ 69 300
5. Svensk andel av kostnaderna under år 1967 för en nordisk kriminologisk forskningsorganisation (år 1966 25 000)		of.

Summa kr. + 74 800

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 3. Rådet beräknar ett ökat medelsbehov med hänsyn till den utredande verksamhet som fullgörs inom rådet för forskningsberedningens och riksbankens jubileumsfonds räkning.

Punkt 4. Under hänvisning till den omfattning rådets verksamhet numera fått och de ökade anspråk som den framtida verksamheten kommer att ställa på

rådets kansli finner rådet en omorganisation av dess kansli angelägen. Rådet föreslår, att den nuvarande sekreterarbefattningen ersätts med en tjänst som kanslichef i lönegrad B 3. Rådet anser det vidare nödvändigt att biträdespersonalen förstärks och föreslår att medel anvisas för anställande av en kontorist i lönegrad A 9. I övrigt räknar rådet med en kostnadsökning av 2 500 kr. i samband med den förordade omorganisationen.

Departementschefen

Jag förordar, att förevarande anslag uppräknas med 33 000 kr. Därvid räknar jag med en höjning av medelsanvisningarna till ersättningar för särskilda utredningar samt till resekostnader och expenser med sammanlagt 4 000 kr. ävensom av beloppet till ersättningar åt sekreterare och annan personal med 29 000 kr. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (110 000 + 33 000 =) 143 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens råd för samhällsforskning: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 143 000 kr.

E 69. Statens råd för samhällsforskning: Samhällsforskning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 550 000	2 312 731
1965/66	3 060 000	
1966/67 (förslag)	3 305 000	

Statens råd för samhällsforskning hemställer, att förevarande anslag för nästa budgetår höjs med 4 110 000 kr. till 7 170 000 kr. enligt följande sammanställning.

1. Socialvetenskaplig forskning och publiceringsverksamhet (nu 1 210 000)	+ 1 790 000
2. Rättvetenskaplig forskning och publiceringsverksamhet (nu 350 000)	+ 420 000
3. Psykologisk och pedagogisk forskning och publiceringsverksamhet (nu 1 500 000)	+ 1 900 000
Summa kr.	+ 4 110 000

Rådet framhåller behovet av en kraftig höjning av anslagsmedlen till samhällsforskning och anför härom bl. a.

Bristen på forskare inom det samhällsvetenskapliga området är uppenbar. En betydande förstärkning av samhällsvetenskapernas personalorganisation bör enligt rådets mening komma till stånd. Rådets önskan är vidare att kunna medverka till att ett större antal tvärvetenskapliga projekt kommer igång. Genom att fältundersökningar i allt större utsträckning ingår i forskningsprojekten ökar forskningskostnaderna väsentligt.

Verksamheten inom riksbankens jubileumsfond bör enligt rådet inte påverka anslagstilldelningen till forskningsråden, då fonden avser att vara ett verkligt tillskott till den forskning som berör människans villkor i en modern miljö.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i vissa för forskningsråden gemensamma frågor anfört vid min anmälan av anslaget Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning.

Med anledning av förslaget från statens råd för samhällsforskning förordar jag, att förevarande anslag uppräknas med 245 000 kr., varför anslaget för nästa budgetår bör uppföras med (3 060 000 + 245 000 =) 3 305 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till Statens råd för samhällsforskning: Samhällsforskning för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 3 305 000 kr.

E 70. Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Förvaltningskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	274 000	283 238
1965/66	380 000	
1966/67 (förslag)	620 000	

Statens naturvetenskapliga forskningsråd hemställer, att förevarande anslag för nästa budgetår höjs med ett avrundat belopp av 320 000 kr. till 700 000 kr. enligt följande sammanställning.

1. Arvode till rådets ordförande (nu 7 200)	of.
2. Arvode till publiceringsnämndens ordförande (nu 2 100)	of.
3. Resekostnadsersättningar och traktamenten åt ledamöter av rådet och dess publiceringsnämnd (nu 11 500)	+ 3 000
4. Ersättningar för särskilda utredningar (nu 85 000)	+ 7 500
5. Ersättningar åt sekreterare och annan personal, sjukvård, expenser m. m. (nu 228 200)	+ 310 700
6. Lön till föreståndare för Vetenskapsakademiens naturvetenskapliga station i Abisko, laborator i lönegrad Ae 27 (nu 46 000)	of.
	Summa kr. + 321 200

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Punkt 4. Höjningen motiveras främst med behovet av att anlita sakkunskap utanför rådet för specialutredningar.

Punkt 5. Med hänsyn till den bidragsbeviljande verksamhetens utökning samt behovet av personal för den planerade verksamheten hemställer rådet om att dels en tjänst som förste byråsekreterare i högst lönegrad Ae 23 inrättas, dels medel beräknas för tre befattningar som utredningssekreterare — av vilka två med halvtidstjänstgöring — med arvode motsvarande lön i löneklass A 27. Vidare begär rådet medel för inrättande av sju biträdestjänster i kontorskarriären samt för automatiska löneklassuppflyttningar, uppflyttning i högre lönegrad av vissa tjänster samt ökade expenskostnader m. m.

Universitetskanslersämbetet har såsom tidigare redovisats under anslaget till matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m. m.: Avlöningar föreslagit att en personlig professur i termokemi inrättas vid Lunds universitet för laboratorn Stig Sunner.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a.

Vid kemiska institutionen i Lund bedrivs f. n. en internationellt uppmärksammat termokemisk forskning under ledning av laboratorn Stig Sunner. Kanslersämbetet framhåller att de av Sunner bedrivna termokemiska undersökningarna är av stor betydelse för den vetenskapliga forskningen. Verksamheten bekostas av statens naturvetenskapliga och tekniska forskningsråd. Kanslersämbetet föreslår, efter samråd med företrädare för naturvetenskapliga forskningsrådet, att en för Sunner personlig professur i termokemi inrättas vid universitetet fr. o. m. nästa budgetår. Sunners professorskompetens har styrkts av sakkunniga, bl. a. utländska experter på termokemiens område. Till professuren bör enligt ämbetet knytas dels 2 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete, dels tre biträdjestjänster.

Departementschefen

Med anledning av förslaget om en personlig professur i termokemi för laboratorn Stig Sunner förordar jag att vid statens naturvetenskapliga forskningsråd inrättas en termokemisk *forskargrupp* med placering vid Lunds universitet och med följande tjänster knutna till gruppen, nämligen en professur i termokemi i lönegrad Be 3, två assistenttjänster och tre biträdjestjänster. Till förste innehavare av professuren bör utan ansöknings- och sakkunnigförfarande utses laboratorn Sunner. Professuren bör uppföras i särskild personalförteckning under förevarande anslag.

För avlöningar till personal vid den termokemiska forskargruppen beräknar jag — till följd av vad jag här förordat — ett medelsbehov för nästa budgetår av 180 000 kr.

Med anledning av rådets förslag förordar jag, att den nuvarande medelsanvisningen till egentliga *förvaltningskostnader* uppräknas med 60 000 kr. Därvid räknar jag med en höjning av medelsanvisningarna till ersättningar för särskilda utredningar med 7 000 kr., till resekostnader med 3 000 kr. samt till sjukvård och expenser med sammanlagt 11 000 kr. Vidare beräknar jag medel för ytterligare en tjänst som kontorist. I övrigt räknar jag inte med andra förändringar än sådana av automatisk natur.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med $(380\ 000 + 180\ 000 + 60\ 000 =)$ 620 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för termokemiska forskargruppen vid statens naturvetenskapliga forskningsråd enligt vad jag har förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för nämnda forskargrupp, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

Avlöningar till icke-ordinarie personal	180 000
	Summa kr. 180 000

c) att till *Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 620 000 kr.

E 71. Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Naturvetenskaplig forskning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	13 500 000	13 489 429
1965/66	17 790 000	
1966/67 (förslag)	21 348 000	

Statens naturvetenskapliga forskningsråd hemställer, att detta reservationsanslag fr. o. m. nästa budgetår höjs med 14 210 000 kr. till 32 000 000 kr. För den del av anslaget, som avser naturvetenskaplig publiceringsverksamhet, räknar rådet därvid med oförändrad medelstillelse, 800 000 kr.

Enligt rådet har skillnaden mellan de årliga forskningsanslagen och de hos rådet sökta forskningsbidragen under senare år ökat kraftigt. Summan av de sökta bidragen för budgetåret 1964/65 översteg anslaget med nära 15 milj. kr. Det stigande medelsbehovet torde böra ses mot bakgrunden av den pågående utbyggnaden av personalorganisationen vid universitet och högskolor samt bortfallet av forskningsanslag från dels vissa utländska organisationer, dels Malmfonden, vars verksamhet enligt rådet kommit att successivt koncentreras på tillämpad forskning och utvecklingsarbete. I fråga om fördelningen av rådets anslag mellan personella och materiella resurser konstateras, att inom loppet av ett par år skett en mycket stark ökning av de utdelade materielbeloppen i relation till antalet av rådet avlönade personer med akademisk utbildning.

För nästa budgetår erfordras enligt rådets mening — utöver en medelsförstärkning för rådets allmänna bidragsbeviljande verksamhet med 3,71 milj. kr. — större resurser för vissa speciella ändamål. Rådet redovisar härvidlag i huvudsak följande motiveringar.

Kostnaderna på grund av Sveriges anslutning till ESO — den europeiska organisationen för astronomisk forskning rörande södra stjärnhimlen — beräknas för nästa budgetår öka med 0,25 milj. kr. De på rådet fallande kostnaderna för den svenska verksamheten på rymdforskningens område (jfr prop. 1964: 69 s. 60) kommer enligt rådets bedömning att öka med 2,45 milj. kr.

Rådet har tillsatt en särskild kommitté med uppgift att planera, samordna och leda den svenska forskningsinsatsen inom ramen för forskningsprogrammet för den internationella hydrologiska dekadern (jfr prop. 1965: 40 s. 22). I enlighet med förslag från denna kommitté beräknar rådet behovet av medelsförstärkning för ifrågavarande verksamhet under nästa budgetår till 1,5 milj. kr.

Bland övriga särskilt kostnadskrävande projekt anger rådet dels naturresursforskningen, för vilken beräknas ett ökat medelsbehov av 1,4 milj. kr., dels den cellbiologiska forskningen, som enligt rådet behöver en bidragsförstärkning av 2 milj. kr., dels forskningen inom organisk kemi resp. fasta tillståndets fysik; för vardera av sistnämnda områden upptar rådet en ökning med 0,5 milj. kr. Härjämte räknar rådet med ett ökat anslagsbehov av 1 milj. kr. beroende på bortfall och minskning av anslag från amerikanska organisationer. För inbjudan av utländska gästforskare uppskattar rådet behovet av ökad medelsanvisning till 0,9 milj. kr.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i vissa för forskningsråden gemensamma frågor anfört vid min anmälan av anslaget Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning.

Med anledning av naturvetenskapliga forskningsrådets förslag förordar jag, att förevarande anslag uppräknas med 3 558 000 kr. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (17 790 000 + 3 558 000 =) 21 348 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Naturvetenskaplig forskning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 21 348 000 kr.

E 72. Atomforskning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	8 802 000	8 756 338
1965/66	9 652 000	
1966/67 (förslag)	9 758 000	

Statens råd för atomforskning hemställer, att detta reservationsanslag för nästa budgetår höjs med 4 848 000 kr. till 14 500 000 kr.

Rådet redogör inledningsvis för utvecklingstendenserna inom vissa centrala forskningsområden, såsom elementarpartikelfysik, kärnstrukturforskning, plasmafysik, fasta tillståndets fysik, kärnkemi och strålningsbiologi. I anslutning härtill betonar rådet den centrala roll atomforskningen spelar inom naturvetenskapen och dess tillämpningar på samhället, bl. a. vad gäller energiproblemen.

För att de svenska forskarna skall kunna förses med modern apparatur och andra hjälpmedel i en utsträckning som kan dels hålla svensk forskning i paritet med andra forskningsmässigt avancerade länders aktivitet på området, dels göra det möjligt att tillfullo utnyttja de insatser Sverige gör på det internationella planet, är det enligt rådet nödvändigt med en kraftig ökning av dess anslag. För nästa budgetår erfordras enligt rådet höjningar av utgående medelsanvisningar för bl. a. materielanskaffning med 3,8 milj. kr. och för forskningsprojekt avseende ett ökat svenskt utnyttjande av CERN:s resurser med 0,85 milj. kr. Vidare hemställer rådet, att en tjänst i lönegrad Be 3 som föreståndare för forsk-

ningsrådets laboratorium i Studsvik inrättas med docenten Per-Olof Kinell som förste innehavare.

Till förvaltningskostnader har inom ramen för detta anslag under innevarande budgetår anvisats 330 000 kr. Rådet hemställer, att anslagsmedlen till förvaltningskostnader höjs med 100 000 kr.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i vissa för forskningsråden gemensamma frågor anfört vid min anmälan av anslaget Statens medicinska forskningsråd: Medicinsk forskning.

Med anledning av förslagen från statens råd för atomforskning förordar jag, att förevarande anslag uppräknas med 106 000 kr. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (9 652 000 + 106 000 =) 9 758 000 kr. I frågan om storleken av det belopp, som ur anslaget bör disponeras för bestridande av rådets förvaltningskostnader, ankommer det på Kungl. Maj:t att besluta. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Atomforskning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 9 758 000 kr.

E 73. Europeiskt samarbete inom kärnforskning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	5 800 000	6 194 838
1965/66	7 020 000	
1966/67 (förslag)	9 860 000	

Detta förslagsanslag är avsett till bestridande av kostnaderna för Sveriges deltagande i det europeiska samarbetet på kärnforskningens område (CERN) enligt den överenskommelse härom, som år 1953 träffades mellan ett antal europeiska stater, däribland vårt land (jfr prop. 1953: 127, SU 77, rskr 167).

Statens råd för atomforskning hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjs med 3 760 000 kr. till 10 780 000 kr. Av tillgängliga handlingar kan i huvudsak inhämtas.

Det ökade medelsbehovet för CERN:s verksamhet under nästa budgetår hänför sig till dels CERN:s ordinarie program, dels vissa tilläggsprogram. I dylika tilläggsprogram står det varje medlemsstat fritt att efter eget bedömande delta eller inte delta, till skillnad från vad som gäller för det normala CERN-programmet, där majoritetsbeslut blir avgörande för budgetens storlek.

Den ekonomiska ramen för CERN:s verksamhet fastställs genom en budgetprocedur som gör det möjligt att bättre än tidigare överblicka storleken av bidragen till organisationen. Vid sammanträde i december varje år fastställs nämligen dels en detaljerad budget för nästa kalenderår, dels totalramen för det därpå följande årets budget. Därjämte skall vid samma tillfälle göras en uppskattning av budgeten för ytterligare två år framåt.

Beräkningen av Sveriges bidrag till CERN för budgetåret 1966/67 stöder

rådet på den budgetram som fastställts för år 1966 samt på en uppskattning av kostnaderna för år 1967. Vid en bidragskvot av 4,25 % bör det svenska bidraget till CERN:s ordinarie program för nästa budgetår uppräknas till omkring 7 950 000 kr. Rådet reserverar sig dock för eventuella kostnadsökningar för år 1967 till följd av inflation.

Forskningsprogrammen inom elementarpartikelfysiken kräver enligt erfarenhet tillgång till allt större energier. Inom CERN har under de senaste åren planerats att dels den nuvarande protonsynkrotronen skulle kompletteras med s. k. lagringsringar, dels en ny europeisk storaccelerator byggas för produktion av protoner med en energi av 300 GeV, dvs. en energi ca 10 gånger större än CERN:s nuvarande protonsynkrotron.

I juni 1965 har inom CERN fattats ett preliminärt beslut om komplettering av protonsynkrotronen med s. k. lagringsringar. Dessa lagringsringar, vilka möjliggör proton-proton-kollisioner vid mycket höga energier, kommer att innebära en avsevärd förbättring av forskningsmöjligheterna vid synkrotronen. Totala kostnaden för projektet beräknas till ca 395 milj. kr. i 1965 års priser. I nämnda beslut, vilket betraktas som ett tilläggsprogram till CERN:s ordinarie verksamhet, deltog samtliga medlemsländer utom Danmark, Grekland och Spanien. Sveriges andel i budgeten för detta projekt beräknas till 4,35 %. För budgetåret 1966/67 kan enligt rådet det svenska bidraget beräknas uppgå till 2 440 000 kr.

I fråga om storacceleratorn deltar Sverige i ett förberedande tilläggsprogram. Den svenska andelen av budgeten härför uppskattas av rådet till 4,25 %. Sveriges bidrag för detta tilläggsprogram budgetåret 1966/67 beräknar rådet till 360 000 kr.

Inom ramen för förevarande anslag önskar rådet disponera högst 34 000 kr. till bestridande av kostnader för svenska representanters deltagande i sammanträden med CERN och dess kommittéer.

Det svenska bidraget för budgetåret 1966/67 till europeiskt samarbete inom kärnforskningen beräknar rådet till $(7\,946\,000 + 2\,440\,000 + 360\,000 + 34\,000 =)$ 10 780 000 kr.

Departementschefen

Enligt vad jag inhämtat kan de svenska bidragen till CERN:s verksamhet numera beräknas efter något lägre bidragskvoter än dem rådet utgått från i sin anslagsframställning. Den svenska bidragsandelen för nästa budgetår till CERN:s ordinarie verksamhet — inklusive kostnader för svenska representanters deltagande i sammanträden med CERN och dess kommittéer — beräknar jag sålunda efter en bidragskvot av 4,02 % för år 1966 och 3,99 % för år 1967 till i runt tal 7 440 000 kr.

CERN har i december 1965 fattat beslut om ett s. k. tilläggsprogram av innebörd att den nuvarande protonsynkrotronen skall kompletteras med s. k. lagringsringar, för vilka den sammanlagda kostnaden beräknats till nära 400 milj. kr. Beslutet har numera biträtts av samtliga medlemsländer utom Grekland. Den svenska delegationen deltog i beslutet under förutsättning av att riksdagen anvisar erforderliga medel för Sveriges deltagande i tilläggsprogrammet. Beslutet innebär en avsevärd förstärkning av resurserna på atomforskningsområdet

och möjliggör nya projekt inom högenergiforskningen. Det framstår enligt min mening som ett intresse att bereda svenska forskare tillgång till resurser inom detta forskningsområde och möjlighet att deltaga i forskningsprojekt i nära kontakt med den internationella utvecklingen. Med hänsyn härtill förordar jag, att Sverige deltagar i tillägsprogrammet. Jag beräknar det svenska bidraget för nämnda ändamål — efter en bidragskvot av 4,04 % — för budgetåret 1966/67 till 2 230 000 kr.

För fortsatt deltagande i förberedande tillägsprogram avseende tekniska studier rörande förutsättningarna för konstruktion av en storaccelerator beräknar jag den svenska bidragsandelen efter en bidragskvot av 4,04 % till 190 000 kr.

För nästa budgetår erfordras en sammanlagd medelsanvisning av 9 860 000 kr. Det ankommer på Kungl. Maj:t att bestämma storleken av det belopp, som får användas till bestridande av kostnaderna för de svenska representanternas deltagande i sammanträden med CERN och dess kommittéer.

Anslaget för för nästa budgetår uppföras med (7 020 000 + 2 840 000 =) 9 860 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna att Sverige deltagar i CERN:s tillägsprogram enligt vad jag förordat i det föregående;

b) till *Europeiskt samarbete inom kärnforskningen* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 9 860 000 kr.

E 74. Europeiskt samarbete inom rymdforskning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 700 000	3 141 410
1965/66	7 700 000	
1966/67 (förslag)	11 355 000	

Detta förslagsanslag är avsett för bestridande av kostnaderna för Sveriges deltagande i det europeiska samarbetet på rymdforskningens område (ESRO) enligt den överenskommelse härom, som träffats mellan ett antal europeiska stater, däribland vårt land. Medlemsstaternas sammanlagda bidrag till ESRO:s budget för år 1966 har fastställts till högst 180 milj. franska francs. Intill dess ESRO i juni 1966 fattat beslut om utgiftsramen för nästa treårsperiod, 1967—1969, skall organisationens program under år 1966 utföras så att medlemsländernas bidrag för år 1967 ej kommer att överstiga 230 milj. franska francs. Den svenska bidragskvoten är numera 5,17 %. Kostnaderna för Sveriges del uppskattas för budgetåret 1965/66 till i runt tal 11 355 000 kr. I detta belopp innefattas såväl kostnaderna för svenska representanters deltagande i sammanträden med ESRO och dess organ som eventuella kostnader nästa budgetår för den i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 579) nämnda s. k. rymdtekniska gruppen vilken börjat sin verksamhet innevarande budgetår enligt de i propositionen angivna riktlinjerna.

Det ökade medelsbehovet för ESRO:s verksamhet hänför sig till det i ESRO-konventionen förutsatta uppbyggnadsprogrammet, varjämte hänsyn tagits till inträffade kostnadsförändringar efter år 1962.

ESRO har under år 1965 godkänt ett satellitprogram, omfattande uppsändning av sex satelliter, samt ett raketprogram för år 1966, omfattande uppskjutning av 43 höghöjdsraketer. Uppbyggnaden av ESRO:s raketfält i Kiruna går programenligt; fältet avses bli taget i bruk under hösten 1966.

Departementschefen

Som framgått av det föregående har ESRO:s budget för år 1966 fastställts till 180 milj. franska francs samt budgetramen för verksamheten under år 1967 beräknats till ca 230 milj. franska francs i avvaktan på att ESRO:s råd i juni 1966 skall fastställa utgiftsramen för åren 1967—1969. ESRO har dock reserverat sig för att budgeten för år 1967 kan komma att uppgå till 260 milj. franska francs med nuvarande program.

Utgående från en bidragskvot av 5,17 % samt en ESRO-budget för år 1967 på i runt tal 230 milj. franska francs beräknar jag för nästa budgetår den svenska bidragsandelen för ESRO:s verksamhet till 11 355 000 kr. Detta belopp innefattar kostnader för svenska representanters deltagande i sammanträden med ESRO och dess organ samt eventuella kostnader nästa budgetår för den s. k. rymdtekniska gruppens verksamhet efter i huvudsak de för innevarande budgetår gällande riktlinjerna. Det ankommer på Kungl. Maj:t att bestämma storleken av det belopp, som får användas för de båda sistnämnda ändamålen.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (7 700 000 + 3 655 000 =) 11 355 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Europeiskt samarbete inom rymdforskningen* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 11 355 000 kr.

E 75. Särskilda forskartjänster

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 950 000	1 831 235
1965/66	2 251 000	
1966/67 (förslag)	2 580 000	

Från detta förslagsanslag bestrids kostnaderna för 53 forskartjänster i lönegrad Ae 27 inom medicinsk forskning, humanistisk forskning, samhällsforskning, naturvetenskaplig forskning och atomforskning. Forskartjänsterna tillsätts för en tid av tre år av universitetskanslersämbetet efter förslag av vederbörande forskningsråd. Till innehavare av forskartjänst utgår fr. o. m. innevarande budgetår även en årlig avlöningsförstärkning av 3 300 kr.

Statens medicinska forskningsråd, statens humanistiska forskningsråd, statens råd för samhällsforskning, statens naturvetenskapliga forskningsråd och statens råd för atomforskning har för nästa budgetår hemställt, att ytterligare 25 forskartjänster i Ae 27 inrättas. I samband härmed har medicinska forskningsrådet samt atomforskningsrådet föreslagit, att den nuvarande organisationen skall kompletteras med tjänster placerade på dels laborators, dels professors lönenivå.

Av följande sammanställning framgår dels fördelningen av befintliga forskartjänster mellan råden, dels framförda förslag om ytterligare forskartjänster för nästa budgetår vid respektive forskningsråd.

Forskningsområde	Antal forskartjänster			
	1965/66	Av råden föreslagen ökning 1966/67		
		Ae 27	Ae 27	Be 1
Medicinsk forskning	23	+ 7	+ 4	+ 2
Humanistisk forskning	2	+ 1	—	—
Samhällsforskning	6	+ 3	—	—
Naturvetenskaplig forskning	17	+ 10	—	—
Atomforskning	5	+ 4	+ 2	—
Summa	53	+ 25	+ 6	+ 2

Forskningsrådets förslag om nya tjänster medför en kostnadsökning av i runt tal 1 997 000 kr. Härtill kommer ett medelsbehov av ca 175 000 kr. vid befintliga tjänster med hänsyn till nyss nämnda avlöningsförstärkning.

Departementschefen

Jag anser mig för nästa budgetår böra förorda, att ytterligare tre forskartjänster inrättas med placering i lönegrad Ae 27. Av de nya tjänsterna bör en reserveras för humanistisk forskning, en för samhällsvetenskaplig forskning och en för naturvetenskaplig forskning. I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur. Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal bör för nästa budgetår uppföras förslagsvis.

Anslaget bör uppföras med (2 251 000 + 329 000 =) 2 580 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för de särskilda forskartjänsterna enligt vad jag har förordat i i det föregående;

b) godkänna följande stat för de särskilda forskartjänsterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

S t a t

Avlöningar

Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* .. 2 577 000

Omkostnader

1. Sjukvård m. m., *förslagsvis* 600
 2. Reseersättningar, *förslagsvis* 2 400 3 000

Summa kr. 2 580 000

c) till *Särskilda forskartjänster* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 580 000 kr.

E 76. Forskningsinstitutet för atomfysik: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	835 000	762 320
1965/66	911 000	
1966/67 (förslag)	918 000	

Efter förslag av *styrelsen för forskningsinstitutet för atomfysik* hemställer *universitetskanslersämbetet* i sin anslagsframställning för nästa budgetår om viss förstärkning av institutets personalorganisation, innebärande kostnadsökningar under förevarande anslag med i runt tal 280 000 kr. Höjningen betingas bl. a. av följande förslag.

- 1) Överflyttning av sex tjänster som laboratorieingenjör samt en tjänst som instrumentmakare från statens råd för atomforskning till institutets stat,
- 2) laboratorieingenjör i högst Ae 15,
- 3) tre assistenter för forskning och allmänt institutionsarbete.

Departementschefen

Under förevarande anslag räknar jag inte med andra förändringar än dem som hänger samman med en fr. o. m. innevarande budgetår utgående årlig avlöningsförstärkning av 3 300 kr. till innehavare av forskartjänster.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med $(911\ 000 + 7\ 000 =) 918\ 000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för forskningsinstitutet för atomfysik, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* .. 275 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* 3 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal 640 000

Summa kr. 918 000

- b) till *Forskningsinstitutet för atomfysik: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 918 000 kr.

E 77. Forskningsinstitutet för atomfysik: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	166 000	203 110
1965/66	176 000	
1966/67 (förslag)	179 000	

Universitetskanslersämbetet hemställer i överensstämmelse med förslag av styrelsen för *forskningsinstitutet för atomfysik*, att detta förslagsanslag ökas med i runt tal 20 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Universitets- kanslers- ämbetet	Departements- chefen
5. Telefonavgifter, <i>förslagsvis</i>	13 000	+ 3 200	+ 3 000
6. Tidskrifter, särtryck m. m., <i>förslagsvis</i>	—	+ 17 000	—
Summa kr.		+ 20 200	+ 3 000

Den begärda uppräknigen av medel för telefonavgifter motiveras med en årlig abonnemangsavgift för telexutrustning.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppförs med (176 000 + 3 000 =) 179 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Forskningsinstitutet för atomfysik*: *Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 179 000 kr.

E 78. Forskningsinstitutet för atomfysik: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	85 000	73 962
1965/66	99 000	
1966/67 (förslag)	143 000	

Efter förslag av *styrelsen för forskningsinstitutet för atomfysik* hemställer *universitetskanslersämbetet*, att förevarande reservationsanslag skall höjas med 225 000 kr. Av detta belopp avses 150 000 kr. för materiel och 75 000 kr. för anskaffning av apparater m. m., däribland viss strålskyddsutrustning till en kostnad av 30 000 kr. Förslaget om medel för sistnämnda ändamål har remitterats till *statens strålskyddsinstitut*, som tillstyrker framställningen.

Departementschefen

Med anledning av universitetskanslersämbetets förslag förordar jag, att förevarande anslag höjs med 44 000 kr., varav 4 000 kr. för bestridande av kostnader för tidskrifter, särtryck m. m. samt 30 000 kr. såsom engångsanvisning för anskaffning av viss strålskyddsutrustning. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (99 000 + 44 000 =) 143 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Forskningsinstitutet för atomfysik*: *Materiel m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 143 000 kr.

E 79. Bidrag till nordiska institutet för sjörätt

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	41 000	52 847
1965/66	52 000	
1966/67 (förslag)	58 000	

Budgeten för detta institut har för år 1966 fastställts till 220 000 norska kr., varav Sverige har att bidraga med 35 % eller 77 000 norska kr. Det ökade medelsbehovet uppkommer på grund av främst löne- och prisstegringar.

Departementschefen

Jag förordar, att förevarande anslag uppräknas med 6 000 kr. för att kunna täcka Sveriges del av kostnaderna för institutets verksamhet enligt den för år 1966 fastställda budgeten. Anslaget bör uppföras med (52 000 + 6 000 =) 58 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till nordiska institutet för sjörätt* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 58 000 kr.

E 80. Bidrag till nordiska institutet för teoretisk atomfysik

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	509 000	489 744
1965/66	579 000	
1966/67 (förslag)	598 000	

Statens råd för atomforskning hemställer, att detta förslagsanslag för nästa budgetår uppförs med 598 000 kr., vilket innebär en höjning med 19 000 kr. jämfört med innevarande budgetår. Rådet motiverar den föreslagna höjningen med en väntad ökning av kostnaderna för institutets verksamhet på grund av vissa löne- och prisstegringar samt höjd omsättningsskatt i Danmark.

Departementschefen

Jag förordar, att anslaget i överensstämmelse med rådets förslag höjs med 19 000 kr. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (579 000 + 19 000 =) 598 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till nordiska institutet för teoretisk atomfysik* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 598 000 kr.

E 81. Bidrag till centralinstitut för nordisk asienforskning

På initiativ av nordiska kulturkommissionen (NKK) tillsattes år 1963 i Danmark, Finland, Norge och Sverige expertgrupper med uppgift att pröva möjligheterna att åstadkomma nordiskt samarbete vid utbyggnaden av utbildnings- och forskningsresurserna i afrikanska och asiatiska språk. I juli 1964 framlade

experterna gemensamt ett betänkande, »Afro-asiatiska studier i Norden» (NU 1965: 5). Häri föreslogs bl. a. inrättande av ett nordiskt asieninstitut i Köpenhamn. Detta skall enligt betänkandet fungera som dokumentations- och informationscentrum för asiatiska studier i Norden samt även ha till uppgift att anordna kurser och symposier i asiatiska frågor.

Med utgångspunkt i detta betänkande antog NKK i november 1964 en resolution ställd till regeringarna i de nordiska länderna, vari hemställdes bl. a. att principbeslut skulle fattas om upprättande av ett nordiskt asieninstitut, förlagt till Köpenhamn. En nordisk expertkommitté borde enligt NKK ges i uppdrag att undersöka hur detta institut borde utformas.

Vid det nordiska undervisningsministermötet i Oslo i januari 1965 anslöt sig ministrarna till NKK:s förslag samt beslöt, att en särskild kommitté för upprättande av ett centralinstitut för nordisk asienforskning skulle tillsättas. Den i enlighet härmed tillkallade kommittén har sedermera till regeringarna överlämnat förslag till statuter för institutet samt till personalorganisation och driftbudget. Institutet skall enligt statutförslaget ledas av en styrelse bestående av två asienforskare från resp. land; ledamöterna utses av vederbörande regering. Styrelsen avses få tillsätta såväl föreståndare för institutet som övriga vetenskapliga medarbetare. Verksamheten beräknas av kommittén kunna starta under sensommaren 1966.

Enligt statutförslaget skall de årliga kostnaderna fördelas mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige i förhållande till folkmängden. Lokaler för institutet ställs kostnadsfritt till förfogande vid Köpenhamns universitet. Kostnaderna för inredning och utrustning av lokalerna har beräknats till 500 000 danska kr.; denna engångsutgift har universitetet förklarat sig berett att svara för. Personalen vid institutet avses omfatta fyra vetenskapliga medarbetare och två kontorsmedhjälpare. De årliga driftkostnaderna har av kommittén — i juni 1965 — beräknats till 381 000 danska kr. Härtill kommer vissa engångsutgifter för bok- och apparatanskaffning, vilka beräknats till 50 000 danska kr. under vart och ett av de båda första verksamhetsåren.

Med utgångspunkt i att Sverige skall ha att svara för 37,2 % av driftkostnaderna för institutet — enligt förslaget till statuter — kan de totala utgifterna för svenskt vidkommande under budgetåret 1966/67 beräknas uppgå till i runt tal 120 000 sv. kr.

Departementschefen

Ett nordiskt samarbete rörande asienforskning inom ramen för ett särskilt forskningsinstitut bör kunna erbjuda betydande fördelar, inte minst med hänsyn till det snabbt ökande behovet av information och dokumentation på detta område. Det förslag som nyssnämnda kommitté lagt fram synes mig i allt väsentligt överensstämma med NKK:s intentioner. Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att för Sveriges del godkänna förslag till statuter för institutet. Då institutet — enligt vad jag erfarit från det

danska undervisningsministeriet — kan beräknas starta sin verksamhet under hösten 1966, förordar jag vidare, att ett nytt förslagsanslag, benämnt Bidrag till centralinstitut för nordisk asienforskning, uppförs i riksstaten för nästa budgetår.

De av kommittén beräknade driftkostnaderna för budgetåret 1966/67 finner jag rimliga. Medelsbehovet för nämnda budgetår beräknar jag — efter en bidragskvot av 37,2 % — till 120 000 kr., varav 14 000 kr. som engångsanvisning. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att för Sveriges del godkänna förslag till statuter för centralinstitut för nordisk asienforskning;

b) till *Bidrag till centralinstitut för nordisk asienforskning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kr.

E 82. Bidrag till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	346 000	381 300
1965/66	398 000	
1966/67 (förslag)	417 000	

Styrelsen för Konung Gustaf V:s 80-årsfond hemställer för nästa budgetår om en höjning av detta anslag med i runt tal 67 000 kr. Styrelsen har därvid dels beräknat medel till automatiska utgiftsökningar, dels framlagt följande förslag.

- 1) Forskningsingenjör i A 21 (elektronik),
- 2) laboratorieingenjör i högst A 15 med samtidig indragning av en tjänst som laboratorieassistent i högst A 10.

Departementschefen

Jag anser mig inte kunna tillstyrka andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur. Med hänsyn härtill föreslår jag, att bidraget till institutet för nästa budgetår uppräknas med 19 000 kr. och sålunda uppförs med $(398\ 000 + 19\ 000 =)$ 417 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 417 000 kr.

E 83. Bidrag till Institutet för internationell ekonomi

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	150 000	150 000
1965/66	150 000	
1966/67 (förslag)	400 000	

Till Institutet för internationell ekonomi har sedan dess tillkomst år 1962 utgått ett årligt statsbidrag av 150 000 kr. Kungl. Maj:t föreskrev genom beslut den 30 november 1962 att anslaget skulle disponeras såsom bidrag till den i institutets stadgar förutsatta verksamheten under villkor att för budgetåret 1962/63 bidrag uppgående till minst 250 000 kr. ställdes till institutets förfogande från enskilt håll. Institutet planerades ursprungligen för en verksamhetsperiod av tills vidare tre år, räknat fr. o. m. den 1 juli 1962.

Styrelsen för Stockholms universitets institut för internationell ekonomi har erinrat om att alltsedan institutets start på universitetets stat varit uppförda en personlig professur, en forskarassistenttjänst, 1 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete samt en kontoristtjänst för ifrågakvarande verksamhet. Vidare har kostnader för lokaler, städning m. m. bestridits av statsmedel. Statens årliga utgifter för dessa ändamål vid institutet kan enligt styrelsen uppskattas till ca 212 000 kr. enligt 1964 års löneläge, vartill kommer det tidigare nämnda bidragsanslaget av 150 000 kr. Från enskilt håll har enligt styrelsen årligen tillskjutits 300 000 kr.

Enligt styrelsen kommer fr. o. m. den 30 juni 1966 huvuddelen av bidragen från enskilt håll att upphöra. Mot bakgrund härav har styrelsen föreslagit bl. a. att bidragsanslaget till institutet skall höjas med 300 000 kr. till 450 000 kr. *Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet* har tillstyrkt förslaget.

Universitetskanslersämbetet finner det naturligt att staten i fortsättningen svarar för en större del av de angivna kostnaderna. Ämbetet föreslår dels — såsom framgått vid min anmälan i det föregående av avlöningsanslaget till de samhällsvetenskapliga fakulteterna m. m. — att den personliga professuren omvandlas till professur i internationell ekonomi på ordinarie stat, förenad med chefskapet för institutet, dels att på universitetets stat även fortsättningsvis till professuren i internationell ekonomi knyts en forskarassistent, 1 000 assistenttimmar och en kontorist, dels att statens bidragsanslag till institutet för internationell ekonomi för budgetåret 1966/67 höjs med 100 000 kr. till 250 000 kr.

Departementschefen

De bidrag som hittills ställts till förfogande från enskilt håll för forskningsverksamheten vid Institutet för internationell ekonomi kommer enligt vad jag erfarit att upphöra i och med utgången av innevarande budgetår. Jag finner det angeläget att verksamheten under nästa budgetår kan fortsätta huvudsakligen i samma omfattning som f. n. Härefter bör frågan om institutets fortsatta verksamhet och bestånd upptas till förnyad prövning. Jag förordar, att anslaget

för nästa budgetår uppförs med (150 000 + 250 000 =) 400 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Institutet för internationell ekonomi* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 400 000 kr.

E 84. Bidrag till Internationella meteorologiska institutet i Stockholm

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	130 000	130 000
1965/66	170 000	
1966/67 (förslag)	190 000	

Styrelsen för Internationella meteorologiska institutet i Stockholm hemställer om en ökning av nuvarande medelsanvisning med 624 000 kr. Av denna ökning avser 124 000 kr. en uppräknings av anslaget med hänsyn till de fördyringar som skett sedan institutet inrättades och 500 000 kr. en engångsanvisning för upp- rustning av institutets laboratorier, instrumentverkstad och fältutrustning.

Departementschefen

Jag förordar, att detta anslag med hänsyn till den allmänna kostnadsutveck- lingen uppräknas med 20 000 kr. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (170 000 + 20 000 =) 190 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Internationella meteorologiska institutet i Stockholm* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 190 000 kr.

E 85. Bidrag till Riksföreningen mot cancer

På grundval av förslag i prop. 1953:167 beslöt 1953 års riksdag (SU 86, rskr 175), att till Riksföreningen för kräftsjukdomarnas bekämpande bevilja ett bidrag motsvarande vad föreningen kunde insamla från enskilt håll under tiden den 1 juli 1953—den 30 juni 1955, dock högst 10 milj. kr. I samband därmed föreskrev Kungl. Maj:t genom beslut den 5 juni 1953, att av leda- möterna i föreningens forskningsnämnd skulle en utses av medicinalstyrelsen och en av statens medicinska forskningsråd. Vidare föreskrevs, att sådant forsk- ningsbidrag från föreningen, som översteg ett visst fastställt belopp, skulle före utbetalning underställas Kungl. Maj:ts prövning samt att föreningen årligen till Kungl. Maj:t skulle avge redogörelse för sin verksamhet och forskningsmed- lens användning.

Riksföreningen mot cancer — som trätt i stället för den nyss nämnda för- eningen — har i skrivelse den 25 mars 1965 anmält, att den sedan år 1955 utdelat bidrag om sammanlagt nära 22 milj. kr. samt att den under åren 1959—61 be- kostat uppförandet av en byggnad för institutionen för tumörbiologi vid karo-

linska institutet med sammanlagt 2,6 milj. kr. Enligt skrivelsen har emellertid föreningens ekonomiska resurser inte varit tillräckliga för att tillfredsställa de behov som anmälts från cancerforskarnas sida. Vidare har anspråken på föreningens medel ökat med hänsyn till dels kostnader för socialförsäkring och pensionering av personal, dels bortfall av amerikanska forskningsanslag till svenska cancerforskare.

För att anskaffa medel till fortsatt understöd av cancerforskningen har föreningens styrelse beslutat att under år 1966 genomföra en landsomfattande insamling. Föreningen, som uppskattar den sammanlagda summa som bör tillföras cancerforskningen under de närmaste fem åren till 30 milj. kr., hemställer i skrivelsen, att sammanlagt 15 milj. kr. skall anvisas för ändamålet av statliga medel. Enligt förslaget bör under fem år utgå ett årligt statsbidrag av 3 milj. kr.

Departementschefen

Liksom föredragande departementschefen vid behandlingen av en motsvarande fråga år 1953 (prop. 167, SU 86, rskr 175) finner jag det angeläget att staten i den utsträckning som är rimlig lämnar cancerforskningen ekonomiskt stöd. Behov synes föreligga av fortsatt och utökad forskning såväl i gränsområdet mellan grundläggande biologisk forskning och cancerforskning som i form av direkt tillämpad klinisk forskning rörande tumörsjukdomarnas diagnostik och behandling.

Såsom föreningen föreslagit bör under budgetåren 1966/67—1970/71 i riksstaten uppföras ett särskilt anslag för ifrågavarande ändamål av årligen 3 milj. kr. Jag förordar därför, att för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag, benämnt Bidrag till Riksföreningen mot cancer, av 3 milj. kr. Kungl. Maj:t bör äga meddela de föreskrifter som härvid kan anses erforderliga. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Riksföreningen mot cancer* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

g) **Inredning och utrustning**

E 86. Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m.

I riksstaten för innevarande budgetår finns uppfört ett reservationsanslag till detta ändamål av 35,5 milj. kr.

För nästa budgetår föreligger anslagsframställningar från utrustningsnämnden för universitet och högskolor, byggnadsstyrelsen, tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté samt samarbetsnämnden för lokal- och utrustningsprogramkommittéerna om sammanlagt 53 513 000 kr. Beredningen av denna fråga är ännu inte avslutad. I riksstatsförslaget bör upptagas ett preliminärt beräknat belopp av 45,5 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m.* för budgetåret 1966/67 beräkna ett reservationsanslag av 45 500 000 kr.

F. Lärarutbildning

a) Klass- och ämneslärarutbildning m. m.

F 1. Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	10 050 000	13 721 408
1965/66	15 410 000	
1966/67 (förslag)	16 495 000	

Lärarutbildningens kapacitet

I detta sammanhang torde inledningsvis en redovisning böra lämnas av föreliggande förslag om intagningens storlek vid lärarutbildningsanstalterna.

I sin anslagsframställning för nästa budgetår har överstyrelsen räknat med en intagning av 1 200 studerande på ämneslärarlinjen vid lärarhögskolorna. Detta antal överstiger med 150 den för innevarande budgetår budgeterade kapaciteten vid lärarhögskolorna. I anslutning till sitt utlåtande över lärarutbildningssakkunnigas betänkanden har överstyrelsen i en promemoria redovisat merkostnaderna vid en intagningsökning med ytterligare 150 studerande för tvåterminsutbildning vid lärarhögskolorna i Stockholm, Malmö och Göteborg. De härav föranledda merkostnaderna uppgår enligt överstyrelsen till 4,9 milj. kr., fördelade med 4,7 milj. kr. på avlöningsanslagen, ca 0,1 milj. kr. på omkostnadsanslagen samt ca 0,1 milj. kr. på materielanslagen. — Antalet erforderliga platser vid praktisk lärarkurs beräknar överstyrelsen till 800 för budgetåret 1966/67, vilket innebär en ökning med 100 i förhållande till det för innevarande budgetår beräknade antalet platser.

Även för klasslärarutbildningens del har överstyrelsen redovisat en motsvarande kompletterande beräkning. I sin anslagsframställning för nästa budgetår räknade överstyrelsen med en intagning av 1 032 småskollärarkandidater (384 vid lärarhögskola och 648 vid folkskoleseminarier) och 1 248 folkskollärarkandidater (528 vid lärarhögskolor och 720 vid folkskoleseminarier). I nyssnämnda utlåtande förordar överstyrelsen i stället en intagning av 1 440 småskollärarkandidater (384 vid lärarhögskolor och 1 056 vid folkskoleseminarier) och 1 392 folkskollärarkandidater (576 vid lärarhögskolor och 816 vid folkskoleseminarier). De av en dylik intagningsökning föranledda merkostnaderna, ca 2,2 milj. kr., redovisas under anslagen till folkskoleseminarierna.

Följande tablå visar den av överstyrelsen slutligt föreslagna intagningskapaciteten jämfört med den för budgetåret 1965/66 budgeterade kapaciteten. För ämneslärarna anges dessutom den faktiska intagningskapaciteten innevarande budgetår. Skillnaden mellan budgeterad och faktisk intagningskapacitet hänförs till en ökning av intagningen vid lärarhögskolan i Uppsala.

	Intagningskapacitet 1965/66		Föreslagen intagning 1966/67	Förändring
	Budgeterad	Faktisk kapacitet		
Ämneslärarkandidater	1 750	1 900	2 150	+ 250
Folkskollärarkandidater	1 200		1 392	+ 192
Småskollärarkandidater	1 032		1 440	+ 408

Skolöverstyrelsens anslagsframställning

Skolöverstyrelsen föreslår i sin begäran om anslag för nästa budgetår, att detta anslag höjs med 1 280 000 kr. Højningen betingas, förutom av viss automatisk lönekostnadsökning, av följande under A—D redovisade förslag och beräkningar, upptagna under den del av lärarhögskolan till vilken de helt eller huvudsakligen hänför sig.

A. Klass- och ämneslärarlinjerna

1. En lektorstjänst i Ao 27 i psykologi och pedagogik.
- 2 a. Två lektorstjänster i Ao 27 i högstadiets metodik.
- 2 b. Två lektorstjänster i Ao 25 i högstadiets metodik.
3. Två lektorstjänster i Ao 23 i mellanstadiets metodik.
4. En lektorstjänst i Ao 21 i övningsämnenas metodik.
5. Ökat antal lärartimmar för icke-ordinarie lärare till följd av utökad folkskolläraryr utbildning.
6. Arvoden till läkare och skolsköterska för folkskolläraryr linjen.
7. 1 000 assistenttimmar för intern TV-undervisning.
8. En tjänst i Ae 7 som laboratoriebiträde.
9. Ersättning för handledning av nya folkskollärarkandidater under terminerna vid lärarhögskolan och under praktikterminen.
10. Minskning av övnings skolans belastning med lärarkandidater.
11. Lön åt 24 nya folkskollärarkandidater varje termin.
12. Ersättning för mistade avlöningsförmåner åt handledare under handledd praktik under konferensdagar vid lärarhögskolan.

B. Den pedagogisk-psykologiska institutionen

13. Ytterligare 1 000 assistenttimmar.
14. Ersättning åt vissa lärare för medverkan i praktikantkurs i skol- och barnpsykologi.

C. Övnings skolan

15. Två övnings skollärartjänster i Ao 20.
16. Ökat behov av icke-ordinarie lärare i övnings skolan.
17. Inrättande av en matematikklinik i övnings skolan.

D. Administration, bibliotek

18. Ordinariesättning av en bibliotekarietjänst i Ae 23.
19. En kanslisttjänst i reglerad befordringsgång.

20. En tjänst i Ae 13 som biblioteksassistent.
21. En tjänst i Ae 11 som materialförvaltare.
22. Ytterligare skrivhjälp, motsvarande avlöningsförmåner till en kontorsskriver och en kontorist.
23. Överföring av två kontorsbiträdestjänster till icke-ordinarie tjänster.

I prop. 1965: 79 redovisades skolöverstyrelsens förslag till grunder för beräkning av lärarhögskolornas behov av lärare för klass- och ämneslärarutbildningen. Dessa av överstyrelsen utarbetade normer överensstämde i huvudsak med de ingående beräkningar av lärarbehovet, som föregick 1954 års beslut om inrättande av lärarhögskola i Stockholm (jfr prop. 1954: 209) samt med förarbetena till 1962 års beslut om anordnande av småskollärarutbildning vid lärarhögskolan i Malmö (jfr prop. 1962: 106). På grund av under läsåret 1964/65 gjorda erfarenheter föreslår överstyrelsen mindre modifikationer i fråga om grunderna för beräkning av lärarbehovet. Överstyrelsen har beträffande samtliga lärarhögskolor baserat sina beräkningar av lärarbehovet på ifrågavarande normer. I vissa fall har dock av speciella skäl begärts ett mindre antal tjänster än vad som skulle följt vid en strikt tillämpning av normerna.

Av skolöverstyrelsens motivering för de i det föregående under A—D redovisade förslagen inhämtas därutöver bl. a.

1. Utöver nuvarande tre lektorstjänster i psykologi och pedagogik finns utrymme för att inrätta ytterligare en tjänst.

2. Det totala antalet timmar för lektorer i högstadiets metodik på ämnes- och folkskollärlärlinjerna svarar mot ej fullt 45 hela lektorstjänster. Överstyrelsen anser emellertid, att växlingen i lärarkandidaternas ämneskombinationer från termin till termin manar till stor försiktighet vid inrättande av ordinarie tjänster, som måste bindas vid vissa ämnen. Därjämte har det visat sig, att ett betydande antal till praktisk lärarutbildning vid lärarhögskolan antagna sökande gett återbud eller inte inställt sig vid utbildningens början. Med hänsyn härtill föreslår överstyrelsen att, utöver nuvarande 30 tjänster, endast fyra nya tjänster inrättas. Av de nya tjänsterna bör två tillhöra lönegrad Ao 27 med hänsyn dels till ämnesundervisningen på folkskollärlärlinjen, dels till kraven på ämnesspecialister vid utbildningen av lärare för det nya gymnasiet.

3. Förslaget om två nya lektorstjänster i mellanstadiets metodik grundar sig på de av överstyrelsen använda normerna för beräkning av lärarbehovet vid lärarhögskolorna.

4. Antalet timmar i teckning på folkskollärlärlinjen kan beräknas till ca 1 400, vilket ger utrymme för inrättande av ytterligare en tjänst.

5. Med utgångspunkt i de av överstyrelsen använda normerna för beräkning av lärarbehovet kan kostnaderna för lärartimmar över stat till följd av den ökade folkskollärlärlinjen beräknas till 60 000 kr., varav 56 000 kr. för pedagogik, ämnesfördjupning, metodik med lektorshandledning m. m. och 4 000 kr. för främst undervisning i röstvård.

7. Den anläggning för intern TV, som installerats vid lärarhögskolan och som kommer att successivt utbyggas, kräver ett avsevärt antal arbetstimmar av tekniskt och pedagogiskt skolad personal, om den skall kunna fungera tillfredsställande och effektivt utnyttjas för utbildningen i pedagogik och metodik. Inte

minst har den pressade utbildningstiden i tvåterminsutbildningen på ämneslärarlinjen i hög grad aktualiserat behovet av planmässigt upplagd TV-undervisning, bl. a. som ersättning för direkta barn- och metodiakttagelser i skolklass. Enligt gjorda beräkningar fordras en assistenttjänst för ändamålet.

9. Utökningen av folkskollärarytbildningen medför ökade kostnader för handledning av lärarkandidater med sammanlagt 87 800 kr. Härav hänför sig 37 400 kr. till handledning under terminerna vid lärarhögskolan och 50 400 kr. till handledning under praktiktermin.

10. Övningsskolan vid lärarhögskolan i Stockholm har alltifrån begynnelsen varit ovanligt hårt belastad av övningsundervisning. Såsom norm för folkskoleseminariernas övningsskolor gäller lärarkandidatnärvaro under 52 % av elevernas undervisningstid. Nu är belastningen på mellanstadiet vid lärarhögskolans övningsskola 65 % av undervisningstiden. Det synes rimligt, att samma norm får gälla för lärarhögskolorna som för folkskoleseminariernas övningsskolor. Överstyrelsen föreslår att en avlastning av övningsskolan sker genom anlitan av ytterligare ca 125 handledarveckor inom det kommunala skolväsendet.

14. I viss utsträckning måste personal utanför lärarhögskolan anlitas för utbildningen av blivande psykologer vid barnpsykologiska forskningsinstitutet. För arvodering av föreläsare fordras 4 400 kr., för testhandledning 800 kr. och för auskultationsersättning 4 600 kr. eller sammanlagt 9 800 kr.

15—16. Med anledning av utökningen av folkskollärarytbildningen föreslås inrättande av två övningsskollärartjänster i lönegrad Ao 20. För icke-ordinarie lärare i övningsskolan beräknar överstyrelsen en ökning av medelsbehovet med 30 000 kr.

19. När lärarhögskolan inrättades, fick den endast en kvalificerad kanslitjänsteman i stället för de två, som skolkommissionen föreslagit. Sedan dess har lärarhögskolan bl. a. fått sin ämneslärarytbildning betydligt utökad, sin folkskollärarytbildning ökad med 50 % och en helt ny utbildningslinje (speciallärarlinjen) har tillkommit. Fortfarande skall dock lärarhögskolans byrådirektör ensam svara för allt administrativt arbete ovanför kontorskrivar- och kansliskrivarnivån. Överstyrelsen föreslår, att en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång inrättas vid lärarhögskolan.

23. De två ordinarie kontorsbiträdestjänsterna vid lärarhögskolan uppfördes i regleringsbrevet för budgetåret 1964/65 på övergångsstat för att vid vakans ersättas av icke-ordinarie befattningshavare. Då vakans på båda tjänsterna numera uppkommit, bör vederbörliga avlöningsmedel överföras från ordinarieposten till icke-ordinarieposten.

Departementschefen

Jag vill i detta sammanhang inledningsvis beröra frågan om utbildningskapaciteten vid lärarhögskolor och folkskoleseminarier.

Vid lärarhögskolornas ämneslärarlinjer beräknar skolöverstyrelsen i sin begäran om medel för nästa budgetår en intagning av 1 200 lärarkandidater; antalet deltagare i praktisk lärarkurs beräknas till ca 800. Således beräknas omkring 2 000 personer komma att intas för ämneslärarytbildning under nästa budgetår. Detta antal motsvarar vad lärarytbildningssakkunniga förordat i fråga om intagning till ämneslärarlinjerna vid lärarhögskolorna. Senare har överstyrelsen föreslagit en ökning med ytterligare 150 utbildningsplatser. I likhet med överstyrelsen finner jag angeläget, att intagningen hålls på en hög nivå. Med hänsyn till att ett antal för ämneslärarytbildning intagna ej begagnar sig av sina

utbildningsplatser, har jag dock icke räknat medel för den ytterligare intagningsökning som överstyrelsen senast framlagt förslag om. Som grund för mina anslagsberäkningar räknar jag således totalt med en faktisk intagning av ca 2 000 ämneslärarkandidater budgetåret 1966/67.

Skolöverstyrelsen har i sin begäran om medel för budgetåret 1966/67 föreslagit en intagning till små- och folkskolläraryt utbildning som i stort överensstämmer med lärarutbildningssakkunnigas förslag för nämnda budgetår, nämligen drygt 1 000 lärarkandidater för småskolläraryt utbildning och ca 1 250 för folkskolläraryt utbildning. Jag har i olika sammanhang gett uttryck för uppfattningen, att bl. a. uppgifterna om födelsetalens utveckling gör det nödvändigt att hålla intagningen till klassläraryt utbildningen på hög nivå. Skolöverstyrelsen har också i sitt yttrande över lärarutbildningssakkunnigas betänkanden förordat ett högre intag än vad de sakkunniga föreslagit.

Enligt min mening bör man kraftigt öka intaget av klassläraryt kandidater. Under budgetåret 1966/67 bör intas 1 440 småskolläraryt kandidater, varav 288 vid lärarhögskolor och 1 152 vid seminarier, samt 1 344 folkskolläraryt kandidater, varav 432 vid lärarhögskolor och 912 vid seminarier. Härigenom kommer ytterligare 500 utbildningsplatser — utöver det antal som finns innevarande läsår — att inrättas vid lärarutbildningsanstalterna. Överstyrelsens beräkningar inbegriper anordnande av klassläraryt utbildning vid lärarhögskolan i Uppsala. Jag är inte beredd att nu framlägga förslag härom. Kungl. Maj:t bör bemyndigas att, liksom tidigare, slutligt fastställa intagningens omfattning.

Jag övergår härefter till att behandla skolöverstyrelsens framställning om anslag till avlöningar vid lärarhögskolan i Stockholm. Jag vill därvid, för att inte föregripa kommande ställningstaganden till lärarutbildningssakkunnigas förslag, förutskicka att den utökning av lärarhögskolornas personal som jag här och i det följande föreslår i stort sett endast avser att med tillämpning av samma beräkningsgrunder som hittills anpassa organisationen till det ökade antalet lärarkandidater.

Av de under rubriken Klass- och ämneslärarlinjerna begärda tjänsterna tillstyrker jag inrättande av en lektorstjänst i Ao 27 i psykologi och pedagogik, en lektorstjänst i Ao 27 i högstadiets metodik, två lektorstjänster i Ao 25 i högstadiets metodik, två lektorstjänster i Ao 23 i mellanstadiets metodik och en lektorstjänst i Ao 21 i övningsämnenas metodik (p. 1, 2, 3 och 4). Jag beräknar vidare medel för ett ökat antal lärartimmar över stat till följd av utökad folkskolläraryt utbildning, för ökade arvodeskostnader till skolläkare och skolsköterska, för ersättning vid handledning av folkskolläraryt kandidater samt för lön åt sådana kandidater (p. 5, 6, 9 och 11). I enlighet med överstyrelsen anser jag det riktigt att minska belastningen med lärarkandidater vid övningskolan och räknar därför medel för ytterligare arvoden till handledare inom det kommunala skolväsendet (p. 10).

Skolöverstyrelsen har framhållit, att envar av lärarhögskolorna i Stockholm,

Malmö och Göteborg måste förses med personalresurser för att rätt kunna utnyttja den interna TV-utrustning, som skolorna är försedda med. Jag biträder överstyrelsens uppfattning men finner, med hänsyn till att användandet av intern TV leder till vissa besparingar, ej anledning att beräkna någon anslagshöjning för dessa ändamål (p. 7).

Jag är inte beredd tillstyrka inrättande av laboratoriebiträdestjänster vid lärarhögskolorna (p. 8). Jag är inte heller beredd att tillstyrka att medel beräknas för ersättning för mistade avlöningsförmåner åt handledare vid konferensdagar (p. 12).

Av överstyrelsens förslag under rubriken Den pedagogisk-psykologiska institutionen tillstyrker jag medel för ersättning åt vissa lärare utanför barnpsykologiska institutet m. m. (p. 14). Däremot räknar jag inte medel för ytterligare assistenttimmar (p. 13).

Under rubriken Övningskolan beräknar jag medel dels för inrättande av två tjänster i Ae 20 som övningskollärare och dels för lärare över stat (p. 15 och 16). I fråga om överstyrelsens förslag om medel för inrättande av en matematik-klinik utgår jag från att en sådan kliniks arbete ligger i linje med den verksamhet som bör präglade en lärarhögskola, utan att särskilda medel därför bör beräknas (p. 17).

Av skolöverstyrelsens förslag om en ökning av lärarhögskolans administrativa resurser anser jag mig böra tillstyrka förslaget om inrättande av en kanslistjänst (p. 19).

I övrigt räknar jag under förevarande anslag endast med automatiska kostnadsökningar.

Anslaget bör, vid bifall till vad jag förordat, för nästa budgetår uppföras med (15 410 000 + 1 085 000 =) 16 495 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för lärarhögskolan i Stockholm enligt vad jag har förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för lärarhögskolan i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 918 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 652 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	7 925 000
Summa kr. 16 495 000	

c) till *Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 16 495 000 kr.

F 2. Lärarhögskolan i Stockholm: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	774 000	822 327
1965/66	1 125 000	
1966/67 (förslag)	1 055 000	

Följande sammanställning uppstår, dels den för innevarande budgetår gällande omkostnadsstaten, dels för nästa budgetår skolöverstyrelsens förslag och departementschefens anslagsberäkning.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Skolöverstyrelsen	Departementschefen
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	10 000	of.	of.
2. Reseersättning åt befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	95 000	of.	of.
3. Bidrag till studie- och idrottsutfärder m. m.	10 000	+ 10 000	of.
4. <i>Expenser, förslagsvis</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ...	100 000	of.	of.
b) Städning och renhållning, <i>förslagsvis</i> ..	178 000	+ 20 000	+ 20 000
c) Övriga <i>expenser</i>	407 000	— 92 000	— 92 000
5. Reseersättning åt lärarkandidater m. fl., <i>förslagsvis</i>	325 000	of.	of.
Summa kr.	1 125 000	— 62 000	— 72 000

Skolöverstyrelsen motiverar sina beräkningar såvitt gäller punkterna 3, 4 b och c på i huvudsak följande sätt.

3. Den föreslagna ökningen med 10 000 kr. avser försök med lägerskolor.

4 b). Den föreslagna ökningen beror dels på att nya lokaler tillkommit, dels på att tidigare städningskostnader varit beräknade i underkant.

4 c). Den årliga normalförbrukningen beräknas till 230 000 kr. För budgetåren 1965/69 föreligger ett utrustningsbehov för 130 000 kr., av vilken summa 32 000 kr. bör komma på budgetåret 1966/67. Vidare har kostnaderna för installation av telefonväxel, vartill medel anvisats budgetåret 1965/66, ökat med 20 000 kr. Kostnaderna för flyttning av den pedagogisk-psykologiska institutionen till nya lokaler beräknas till 33 000 kr. Således begärs 230 000 + 32 000 + 20 000 + 33 000 = 315 000 kr. vilket understiger den för budgetåret 1965/66 anvisade anslagsposten till övriga *expenser* med 92 000 kr.

Departementschefen

Mina ställningstaganden till skolöverstyrelsens förslag framgår av den föregående uppställningen. Jag beräknar inte medel för försök med lägerskolor. Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår minskas med 72 000 kr. till 1 053 000 kr. eller i avrundat tal 1 055 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lärarhögskolan i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 055 000 kr.

F 3. Lärarhögskolan i Stockholm: Materiel, böcker m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	250 000	289 212
1965/66	230 000	
1966/67 (förslag)	275 000	

Detta anslag är för innevarande budgetår fördelat med 55 000 kr. för bibliotek och 175 000 kr. för materiel, böcker m. m.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 145 000 kr. till 375 000 kr.

Till grund för skolöverstyrelsens prövning av anslagsbehovet har legat ett av institutionsföreståndarna per den 1 juli 1965 bedömt medelsbehov för nyanskaffning av undervisningsmateriel av 620 000 kr. Av det för budgetåret 1965/66 beviljade anslaget, 230 000 kr., har 120 000 kr. beräknats för nyanskaffning. Återstående behov uppgår således enligt den gjorda bedömningen till 500 000 kr. Då utbildningen av lärare för det nya gymnasiet kräver materielkompletteringar, som enligt överstyrelsens mening omöjliga kan uppskjutas, föreslår överstyrelsen att 250 000 kr. av detta belopp ställs till förfogande för budgetåret 1966/67. Därtill kommer årskostnaderna för förbrukningsmateriel beräknade till 75 000 kr. och kostnaderna för bibliotek som beräknats till 50 000 kr. Det totala medelsbehovet uppgår därför enligt överstyrelsen till 375 000 kr.

Departementschefen

Av den av skolöverstyrelsen föreslagna anslagshöjningen kan jag tillstyrka ett belopp av 45 000 kr. Jag har därvid beräknat en sammanlagd medelsanvisning om 40 000 kr. till biblioteket, 75 000 kr. till årliga kostnader för materiel samt 160 000 kr. för fortsatt nyanskaffning av materiel. Anslaget bör uppföras med (230 000 + 45 000 =) 275 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lärarhögskolan i Stockholm: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kr.

F 4. Lärarhögskolan i Malmö: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	8 820 000	14 016 370
1965/66	16 350 000	
1966/67 (förslag)	18 455 000	

Skolöverstyrelsen föreslår i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67, att detta anslag höjs med 2 512 000 kr. Höjningen betingas, förutom av viss automatisk kostnadsökning av följande under A—E redovisade förslag.

A. *Klass- och ämneslärlinjerna*

1. Två lektorstjänster i Ao 27 i psykologi och pedagogik.
2. Två lektorstjänster i Ao 27 i högstadiets metodik.
3. Fem lektorstjänster i Ao 25 i högstadiets metodik.
4. En lektorstjänst i Ao 23 i mellanstadiets metodik.
5. En lektorstjänst i Ao 23/20 i lågstadiets metodik.
6. En lektorstjänst i Ao 21 i övningsämnenas metodik i ämnet musik.
7. En lektorstjänst i Ao 21 i övningsämnenas metodik i ämnet teckning.
8. En lärartjänst i Ae 21 i röst- och talvård.
9. En tjänst i Ae 7 som laboratoriebiträde.
10. Ersättning för mistade avlöningsförmåner åt handledare vid ämneslärarutbildning under konferensdagar vid lärarhögskolan.
11. Ökade kostnader för icke-ordinarie lärare.
12. Ökade kostnader för ersättning till handledare och lärarkandidater.
13. Arvode till ytterligare en biträdande utbildningsledare för klasslärlinjerna.

B. *Speciallärlinjen*

14. Tre övningsskollärartjänster i Ao 21/18.
15. Minskade kostnader för ersättning till föreläsare och ledare för seminarieövningar.

C. *Den pedagogisk-psykologiska institutionen*

16. Två tjänster som laboratorer i Bo 1.
17. En tjänst som skolpsykolog i Ao 25.
18. 2 000 assistenttimmar för laboratorstjänsterna och för intern TV-undervisning.

D. *Övningsskolan*

19. En tjänst som studierektor i Bp 1.
20. Tolv övningsskollärartjänster i Ae 20.
21. Tolv övningsskollärartjänster i Ae 20/17.
22. Arvoden till lärare vid matematikklinik.
23. Ökade kostnader för lärartimmar över stat.
24. En tjänst i Ae 10 som institutionstekniker.
25. Arvode åt kurator tjänstgörande på halvtid (räknat efter löneklass 15).

E. *Administration, bibliotek*

26. En tjänst som kanslist i reglerad befordringsgång.
27. En tjänst i Ae 11 som kansliskrivare.
28. Tre tjänster i Ae 9 som kontorister.
29. Omändring av en tjänst i Ae 7 som biblioteksbiträde till tjänst i Ae 13 som biblioteksassistent.
30. En tjänst i Ae 11 som materialförvaltare.

Av skolöverstyrelsens motivering för de framlagda förslagen inhämtas bl. a.

1. Enligt de av överstyrelsen föreslagna normerna för beräkning av lärarbehovet motsvarar timtalet nio hela lektorstjänster i psykologi och pedagogik. Antalet befintliga tjänster under budgetåret 1965/66 utgör sex. Överstyrelsen föreslår att ytterligare två tjänster inrättas. Antalet lärartimmar över stat beräknas till 622.

2—3. Antalet erforderliga lektorstjänster i högstadiets metodik beräknas till 41 tjänster, därav 24 i Ao 27 och 17 i Ao 25. Antalet befintliga tjänster utgör respektive 22 och 12. Skolöverstyrelsen föreslår att ytterligare två tjänster i Ao 27 och fem tjänster i Ao 25 inrättas. Antalet lärartimmar över stat beräknas till 3 895 timmar.

5. Antalet erforderliga lektorstjänster i lågstadiets metodik beräknas till fem och antalet befintliga tjänster utgör fyra. Skolöverstyrelsen föreslår att ytterligare en tjänst inrättas. Antalet lärartimmar över stat beräknas till 190.

6—7. Antalet erforderliga lektorstjänster i övningsämnenas metodik beräknas till fem, varav två i ämnet musik och tre i ämnet teckning. Antalet befintliga tjänster utgör resp. en och två. Skolöverstyrelsen föreslår inrättande av ytterligare en tjänst i ämnet musik och en tjänst i ämnet teckning. Antalet lektorstimmar över stat beräknas till 130 i ämnet musik och 42 i ämnet teckning.

8. Överstyrelsen erinrar om att särskilda tjänster i röst- och talvård inrättats vid universiteten i Uppsala och Lund i Ae 21 med en tjänstgöringsskyldighet av 820 timmar per år. Då målsättningen för ifrågavarande undervisning är densamma vid lärarhögskolorna som vid universiteten är det naturligt att sådana tjänster inrättas även vid lärarhögskolorna. Underlaget vid lärarhögskolan i Malmö är tillräckligt för två tjänster. Dock bör enligt överstyrelsen tills vidare endast en tjänst inrättas, eftersom marginalen för två tjänster synes vara alltför snäv. Antalet lärartimmar över stat beräknas till 836.

11—12. Kostnaderna för lärartimmar över stat beräknas öka med 121 000 kr. Överstyrelsen beräknar vidare kostnadsökningar för handledararvoden med 106 000 kr. och för ersättningar till lärarkandidaterna med 765 000 kr.

14. Det erforderliga antalet övningsskollärartjänster för speciallärarutbildningen i Malmö beräknas till elva. Antalet befintliga tjänster utgör sex, varför ytterligare fem tjänster erfordras. I viss utsträckning kan emellertid vissa interna klasser, som egentligen är avsedda för klasslärarutbildningen, också utnyttjas. Överstyrelsen föreslår, att ytterligare tre tjänster inrättas.

15. Kostnaderna för ersättning till föreläsare och ledare för seminarieövningar beräknas minska med 110 000 kr.

16. Laboratorstjänsten i psykometri bedömer överstyrelsen vara av mycket hög angelägenhetsgrad. Utvecklingen på det psykometriska området sker mycket snabbt både teoretiskt och beträffande de tekniska möjligheterna för rationell databehandling. Det är nödvändigt att en forskningsinstitution, vid vilken stora beräkningsarbeten förekommer i stor omfattning, har tillgång till en forskare med psykometrisk specialinriktning och med tillfälle att kontinuerligt följa vad som sker inom detta fält. Institutionen förutsätts dels använda egen hålkortsmaskin, dels få utnyttja matematikmaskinen vid Lunds universitet för mer omfattande räknearbeten. Laboratorn får därvid en väsentlig uppgift som medhjälpare i det nödvändiga speciella programmeringsarbetet.

Genom beslut av 1965 års riksdag har institutionen tilldelats ett belopp av sammanlagt 50 000 kr. för arvodering av psykometrisk konsult. Detta belopp understiger lönen för en laboratorstjänst med mindre än 4 000 kr. Kungl. Maj:t

och riksdagen kan därför anses redan nu ha konstaterat, att arbetsuppgifter svarande mot en sådan tjänst föreligger.

Överstyrelsen föreslår vidare inrättande av en laboratorstjänst i utvecklingspsykologi med särskild inriktning på skolanpassningen under högstadietåret.

18. För laboratorstjänsterna beräknas sammanlagt 1 000 assistenttimmar och för den interna TV-undervisningen i metodik 1 000 assistenttimmar. Beträffande motivering för sistnämnda önskemål hänvisar överstyrelsen till motsvarande begäran under anslaget till avlöningar vid lärarhögskolan i Stockholm.

20—21. För den praktiska utbildningen av klasslärarkandidater bör i största möjliga utsträckning övningskollärare anlitas. Det är rimligt att varje lärarkandidat får åtminstone hälften av sin praktiska utbildning i övningskollklass. Detta förutsätter sex övningskollärläroämnen för varje grupp om 24 lärarkandidater, dvs. för lärarhögskolan i Malmö 60 tjänster, varav 36 på mellanstadiet och 24 på lågstadiet. Antalet befintliga tjänster utgör för närvarande 24 resp. 12. Överstyrelsen föreslår, att tolv ytterligare tjänster inrättas i Ae 20 och lika många i Ae 20/17.

23. Kostnaderna för lärartimmar över stat beräknas öka med 269 000 kr.

26. Överstyrelsen hänvisar beträffande detta önskemål till motsvarande begäran under anslaget till avlöningar vid lärarhögskolan i Stockholm.

Departementschefen

Beträffande bakgrunden till här framlagda förslag om anslagsförändringar och om inrättande av nya tjänster, får jag hänvisa till vad jag anfört i det föregående vid behandlingen av anslaget till avlöningar vid lärarhögskolan i Stockholm.

Av de under rubriken Klass- och ämneslärarlinjerna föreslagna lärartjänsterna tillstyrker jag inrättande av följande tjänster, nämligen en lektorstjänst i Ao 27 i psykologi och pedagogik, en lektorstjänst i Ao 27 i högstadiets metodik, fem lektorstjänster i Ao 25 i högstadiets metodik, en lektorstjänst i Ao 23/20 i lågstadiets metodik, en lektorstjänst i Ao 21 i övningsämnenas metodik i ämnet musik, en lektorstjänst i Ao 21 i övningsämnenas metodik i ämnet teckning och en lärartjänst i Ae 21 i röst- och talvård (p. 1, 2, 3, 5, 6, 7 och 8). Jag beräknar vidare ökade medel för lärartimmar utöver dem som faller på tjänst innehavare vid lärarhögskolan samt för handledararvoden och ersättning till lärarkandidaterna (p. 11 och 12).

Jag räknar inte medel för inrättande av laboratoriebiträdestjänst (p. 9). Beträffande ersättning för mistade avlöningsförmåner åt handledare vid deltagande i konferensdagar hänvisar jag till mitt ställningstagande under anslaget till avlöningar vid lärarhögskolan i Stockholm (p. 10). I avvaktan på den mer definitiva utformningen av lärarhögskolornas organisation räknar jag inte medel för inrättande av ytterligare en befattning som biträdande utbildningsledare för klasslärarlinjerna (p. 4 och 13).

I enlighet med överstyrelsens förslag förordar jag inrättande av två övningskollärläroämnen i lönegrad A 18 för speciallärarlinjen, vilka dock bör uppföras som extra-ordinarie tjänster (p. 14). Mot överstyrelsens beräkning av minskat medelsbehov för ersättning till föreläsare m. fl. har jag ingen erinran (p. 15).

I avvaktan på kommande ställningstaganden till lärarutbildningssakkunnigas förslag räknar jag för nästa budgetår inte med någon utökning av den pedagogisk-psykologiska institutionens personal (p. 16—18). Beträffande personalresurser för den interna TV-undervisningen hänvisar jag till vad jag anfört vid behandlingen av anslaget till avlöningar vid lärarhögskolan i Stockholm.

I fråga om övningsskolan bör, i avvaktan på ställningstagandena till den framtida lärarutbildningsorganisationen, inga andra förändringar vidtas än sådana som direkt påkallas av den ökade utbildningskapaciteten. I enlighet härmed beräknar jag medel för inrättande av tolv övningsskollärartjänster i Ae 20 och lika många tjänster i Ae 20/17 (p. 20 och 21). Jag räknar vidare ytterligare medel för utgifter för den undervisning som ombesörjs av andra än den fast anställda personalen (p. 23).

Av de av överstyrelsen under rubriken Administration, bibliotek framlagda förslagen räknar jag medel för inrättande av en tjänst som kanslist (p. 26).

I övrigt räknar jag under detta anslag endast med automatiska kostnadsförändringar. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (16 350 000 + 2 105 000 =) 18 455 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för lärarhögskolan i Malmö enligt vad jag har förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för lärarhögskolan i Malmö, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	6 683 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 353 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	9 419 000

Summa kr. 18 455 000

c) till *Lärarhögskolan i Malmö: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 18 455 000 kr.

F 5. Lärarhögskolan i Malmö: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	830 000	875 766
1965/66	1 140 000	
1966/67 (förslag)	1 276 000	

Följande sammanställning upptar, dels den för innevarande budgetår gällande omkostnadsstaten, dels för nästa budgetår skolöverstyrelsens förslag och departementschefens anslagsberäkning.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Skolöverstyrelsen	Departementschefen
1. Sjukvård, <i>förslagsvis</i>	12 000	+ 1 000	+ 1 000
2. Reseersättning åt befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	140 000	+ 179 000	+ 90 000
3. Bidrag till anordnande av studie- och idrottsutfärder m. m.	12 000	+ 25 000	of.
4. <i>Expenser, förslagsvis</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	120 000	of.	of.
b) Städning och renhållning, <i>förslagsvis</i> ..	330 000	of.	of.
c) Övriga expenser	246 000	+ 91 000	+ 34 000
5. Reseersättning åt lärarkandidater m. fl., <i>förslagsvis</i>	280 000	+ 11 000	+ 11 000
Summa kr.	1 140 000	+ 307 000	+ 136 000

Av skolöverstyrelsens motivering inhämtas bl. a.

2. De ökade kostnaderna för reseersättning till befattningshavare föranleds dels av att serier i stor utsträckning måste förläggas till andra skolor än lärarhögskolans övningsskola, dels av att handledd praktik måste förläggas till skolor på andra orter.

3. Av det begärda anslaget hänför sig 10 800 kr. till kostnaderna för 144 folk-skollärarkandidaters deltagande i lägerskola i Hilleröd, 22 500 kr. till kostnaderna för 300 ämneslärarkandidaters deltagande i lägerskolor samt 3 000 kr. till kostnaderna för anordnande av exkursioner för klasslärarkandidater.

4. c) Kostnaderna för skrivmateriel beräknas till 144 300 kr. och kostnaderna för telefon till 68 000 kr. För anskaffande av möbler till nya befattningshavare beräknas ett medelsbehov av 75 000 kr. och för anskaffande av kontorsmaskiner och kontorsmateriel 125 365 kr., vilket belopp dock skall fördelas på fyra budgetår och sålunda belastar budgetåret 1966/67 med avrundat 31 000 kr. För publikationstryck beräknas en kostnad av 18 000 kr.

Departementschefen

Mina ställningstaganden till skolöverstyrelsens förslag framgår av den föregående uppställningen. Jag beräknar inte medel för lägerskolor. För inköp av kontorsmaskiner har jag för budgetåret 1966/67 beräknat 19 000 kr. i enlighet med den plan som skolöverstyrelsen framlade vid sin begäran om anslag för budgetåret 1965/66.

Jag föreslår, att anslaget höjs till (1 140 000 + 136 000 =) 1 276 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lärarhögskolan i Malmö*: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 276 000 kr.

F 6. Lärarhögskolan i Malmö: Materiel, böcker m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	253 000	452 792
1965/66	360 000	
1966/67 (förslag)	360 000	

Detta anslag är för innevarande budgetår fördelat med 70 000 kr. för bibliotek och 290 000 kr. för materiel, böcker m. m.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjs med 170 000 kr. Den föreslagna anslagshöjningen avser fortsatt och utökad upprustning av följande huvudenheter av lärarhögskolan.

	1965/66	1966/67 (förslag)
Lärarhögskolans ämnesinstitutioner och övningsskolorna	257 000	376 000
Pedagogiska institutionen	50 000	92 000
Biblioteket vid lärarhögskolan	53 000	62 000
	Summa kr. 360 000	530 000

Det begärda beloppet för lärarhögskolans ämnesinstitutioner och övningsskolorna avser bl. a. en upprustning av Heleneholmsskolans undervisningsmateriel, främst inom de naturvetenskapliga institutionerna; denna upprustning sammanhänger med övergången till det nya gymnasiet. Kostnaderna härför har av överstyrelsen beräknats till 100 000 kr.

Departementschefen

Jag kan inte tillstyrka någon höjning av detta anslag. Anslaget bör uppföras med ett oförändrat belopp av 360 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lärarhögskolan i Malmö: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 360 000 kr.

F 7. Lärarhögskolan i Göteborg: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	8 117 000	11 903 713
1965/66	14 240 000	
1966/67 (förslag)	17 185 000	

Skolöverstyrelsen föreslår i sin begäran om anslag, att detta anslag för budgetåret 1966/67 höjs med 3 785 000 kr. Höjningen betingas, förutom av viss automatisk lönekostnadsökning, av följande under A—D redovisade förslag.

A. Klass- och ämneslärlarlinjerna

1. Två lektorstjänster i Ao 27 i psykologi och pedagogik.
2. En lektorstjänst i Ao 27 i psykologi och pedagogik med undervisning företrädesvis på speciallärlarlinjen.
3. Sju lektorstjänster i Ao 27 i högstadiets metodik.
4. Tre lektorstjänster i Ao 25 i högstadiets metodik.
5. En lektorstjänst i Ao 24 i specialundervisningens metodik.
6. Två lektorstjänster i Ao 23 i mellanstadiets metodik.
7. Tre lektorstjänster i Ao 23/20 i lågstadiets metodik.
8. En lektorstjänst i Ae 23/20 i lågstadiets metodik.
9. En lärartjänst i Ae 21 i tal- och röstvård.
10. En laboratoriebiträdestjänst i Ae 7.
11. Ökade kostnader för lärartimmar över stat.
12. Højning av posten för handledning vid praktisk lärarutbildning utanför lärarhögskolan av klasslärlarkandidater under utbildningstermin 2 och 4 samt under praktiktermin.
13. Ökade kostnader för löner till klasslärlarkandidater under praktiktermin.
14. Ytterligare en utbildningsledare (arvode).
15. Højning av arvoden till läkare och skolsköterska för folk- och småskollärlarlinjerna.
16. Ersättning för mistade löneförmåner åt handledare vid ämneslärlarutbildning under konferensdagar vid lärarhögskolan.

B. Den pedagogiska institutionen

17. En laboratorstjänst i Bo 1.
18. En skolpsykologtjänst i Ao 25.
19. 2 000 assistenttimmar.

C. Övningsskolan

20. Fem lektorstjänster i Ao 27/25 vid Burgårdens samläroverk, som föreslås utgöra övningsskola för lärarhögskolan i Göteborg.
21. Sju adjunktstjänster i Ao 23 vid övningsskola omfattande fem-parallelligt högstadium vid Burgårdens samläroverk.
22. Fyra adjunktstjänster i Ao 23 vid övningsskola omfattande första årskursen av fackskolan.
23. Fem övningsskollärlartjänster i Ao 21 (för speciallärlarutbildningen).
24. En teckningslärlartjänst i Ao 20.
25. En musiklärlartjänst i Ao 20.
26. Två gymnastiklärlartjänster i Ao 20.
27. Två slöjdlärlartjänster i Ao 20.
28. Sju övningsskollärlartjänster i Ao 20/17.
29. Fem övningsskollärlartjänster i Ae 20/17.

- 30. Tre övningsskollärartjänster i Ao 21/18 (för speciallärarutbildningen).
- 31. Matematikklinik.
- 32. Medel motsvarande sju icke-ordinarie övningslärartjänster i A 20.

D. Administration, bibliotek

- 33. En kanslisttjänst i reglerad befordringgång.
- 34. En materialförvaltartjänst i Ae 11.
- 35. En biblioteksassistenttjänst i Ae 13, en kansliskrivartjänst i Ae 11, en kon-toristtjänst i Ae 9 och en halv kanslibiträdestjänst i Ae 7.

Av skolöverstyrelsens motivering för de framlagda förslagen inhämtas bl. a.

1—2. Antalet lärartimmar har beräknats enligt riktlinjer, som föreslås gälla för samtliga lärarhögskolor. Antalet lärartimmar beräknas till ca 5 100, vilket motsvarar 13 lektorstjänster. Det befintliga antalet lektorstjänster i psykologi och pedagogik är åtta. Överstyrelsen finner det angeläget, att undervisningen i ett så centralt ämne så långt möjligt handhas av ordinarie lektorer. Erfarenheten har visat, att kontinuiteten i undervisningen störs genom de täta lärarbyten, som anställandet av icke-ordinarie personal medför. Med hänsyn till svårigheten att erhålla kompetenta sökande och möjligheten att lektorerna åtar sig ett antal tilläggstimmar, föreslår överstyrelsen, att tre av de erforderliga fem tjänsterna uppförs som ordinarie. En av de tre begärda tjänsterna bör knytas till special-lärlinjen.

3—4. Antalet lärartimmar uppgår till ca 21 000, vilket svarar mot ett behov av 61 lektorstjänster. Det befintliga antalet tjänster utgör 36, varför det erforderliga nyrekryteringsbehovet utgör 25. Med hänsyn främst till det från termin till termin varierande antalet sökande, både totalt och i de enskilda ämnena, bör inte alla tjänsterna omedelbart inrättas. För budgetåret 1966/67 föreslås tio nya tjänster, varav sju i Ao 27 och tre i Ao 25.

5. Antalet undervisningstimmar för lektorer i specialundervisningens metodik uppgår till ca 3 300. Under läsåret 1965/66 finns fyra lektorstjänster. Undervisningsskyldigheten för en lektor är 500 timmar, varför det finns utrymme för en ny tjänst.

6. Totala antalet lektorstimmar för budgetåret 1966/67 uppgår till ca 4 000. Med hänsyn till att två biträdande utbildningsledare fordras för klasslärlin-jerna blir det totala behovet av lektorer nio tjänster. Det befintliga antalet tjänster utgör sju. Överstyrelsen föreslår att två nya tjänster inrättas.

7—8. Det totala antalet lektorstimmar för budgetåret 1966/67 uppgår till 5 200, vilket svarar mot ett behov av tio tjänster. Det befintliga antalet tjänster utgör sex, varför ytterligare fyra tjänster erfordras. Skolöverstyrelsen föreslår inrättande av tre ordinarie tjänster och en extra ordinarie tjänst.

9. Beträffande denna punkt hänvisar överstyrelsen till motsvarande motive-ring under avlöningsanslaget vid lärarhögskolan i Malmö.

11—13. Kostnaderna för lärartimmar över stat beräknas öka med 215 000 kr. För handledning vid praktisk lärarutbildning utanför lärarhögskolan av klass-lärarkandidater under utbildningstermin 2 och 4 samt under praktikterminen beräknas ytterligare 203 000 kr. Utökningen av antalet klasslärarkandidater med-för en ytterligare kostnad i fråga om löner till kandidaterna under praktikter-minen med sammanlagt 1 197 000 kr.

23 och 30. Antalet lärartimmar beräknas budgetåret 1966/67 uppgå till ca 12 000. Antalet befintliga tjänster utgör sex i Ao 21 och tre i Ao 18. Överstyrelsen föreslår inrättande av fem nya övningsskollärartjänster i Ao 21 och tre i Ao 18.

28 och 29. Det befintliga antalet övningsskollärartjänster utgör 56. Utbildningsorganisationens utbyggnad medför krav om inrättande av ytterligare tolv tjänster, varav sju i Ao 20/17 och fem i Ae 20/17.

32. Kostnaderna för sju icke-ordinarie tjänster som lärare i övningsämnen beräknas till 199 000 kr.

33. Beträffande denna punkt hänvisar överstyrelsen till motsvarande förslag under avlöningsanslaget till lärarhögskolan i Stockholm.

35. Utöver den kansli- och biträdespersonal som nu finns föreligger ett stort behov av kvalificerad kanslipersonal, särskilt med hänsyn till de kontakter, som lärarhögskolan har med skolväsendet.

Departementschefen

Beträffande bakgrunden till här framlagda förslag om anslagsförändringar och om inrättande av nya tjänster får jag hänvisa till vad jag anfört i det föregående vid behandlingen av anslaget till avlöningar vid lärarhögskolan i Stockholm.

Av de under rubriken Klass- och ämneslärarlinjerna föreslagna tjänsterna tillstyrker jag inrättande av följande, nämligen tre lektorstjänster i Ao 27 i psykologi och pedagogik, sex lektorstjänster i Ao 27 i högstadiets metodik, tre lektorstjänster i Ao 25 i högstadiets metodik, en lektorstjänst i Ao 24 i specialundervisningens metodik, en lektorstjänst i Ao 23 i mellanstadiets metodik, tre lektorstjänster i Ao 23/20 i lågstadiets metodik, en lektorstjänst i Ae 23/20 i lågstadiets metodik samt en lärartjänst i Ae 21 i tal- och röstvård (p. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9). Jag räknar vidare medel för de av överstyrelsens förslag som i detta hänseende sammanhänger med den utvidgade utbildningsorganisationen (p. 11, 12, 13 och 15). Däremot tillstyrker jag inte heller vid lärarhögskolan i Göteborg medel för den föreslagna laboratoriebiträdestjänsten eller för en ny utbildningsledare (p. 6, 10 och 14). Med hänsyn till vad jag anfört under anslaget till avlöningar vid lärarhögskolan i Stockholm är jag inte beredd att tillstyrka överstyrelsens förslag om ersättning till handledare vid konferenser (p. 16).

Beträffande personal för intern TV-undervisning (p. 19) hänvisar jag till vad jag anfört härom i det föregående. Några ytterligare personalökningar vid den pedagogiska institutionen anser jag mig inte kunna tillstyrka (p. 17 och 18).

Till de förslag av principiell natur som överstyrelsen framlagt under rubriken Övningsskolan bör ställning tas i samband med beredningen av lärarutbildnings-sakkunnigas betänkanden. Jag tillstyrker därför enbart inrättande av vissa extra ordinarie övningsskollärartjänster, nämligen fem tjänster i Ae 21 för speciallärarutbildningen, tolv tjänster i Ae 20/17 och tre tjänster i Ae 21/18 för speciallärarutbildningen. Vidare räknar jag medel för sju övningslärartjänster (p. 23, 28, 29, 30 och 32).

Även lärarhögskolan i Göteborg bör få en förstärkning av den administrativa personalen, varför jag räknar medel dels för inrättande av en tjänst som kanslist, dels för inrättande av en tjänst i Ae 9 som kontorist (p. 33 och 35).

I övrigt räknar jag under detta anslag endast med automatiska kostnadsförändringar. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (14 240 000 + 2 945 000 =) 17 185 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för lärarhögskolan i Göteborg enligt vad jag har förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för lärarhögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	6 956 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 052 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	8 177 000
	Summa kr. 17 185 000

c) till *Lärarhögskolan i Göteborg: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 17 185 000 kr.

F 8. Lärarhögskolan i Göteborg: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	519 000	562 965
1965/66	815 000	
1966/67 (förslag)	950 000	

Följande sammanställning upptar, dels den för innevarande budgetår gällande omkostnadsstaten, dels för nästa budgetår skolöverstyrelsens förslag och departementschefens anslagsberäkning.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Skolöver- styrelsen	Departements- chefen
1. Sjukvård, <i>förslagsvis</i>	7 000	+ 3 000	+ 3 000
2. Reseersättning åt befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	98 000	+ 100 000	+ 80 000
3. Bidrag till anordnande av studie- och idrottsutfärder m. m.	17 000	+ 26 500	of.
4. <i>Expenser, förslagsvis</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ...	68 000	of.	of.
b) Städning och renhållning, <i>förslagsvis</i> ..	80 000	of.	of.
c) Övriga expenser	262 000	+ 23 000	+ 10 000
5. Reseersättning åt lärarkandidater m. fl., <i>förslagsvis</i>	283 000	+ 40 000	+ 40 000
Summa kr.	815 000	+ 192 500	+ 133 000

Skolöverstyrelsen motiverar de föreslagna höjningarna med den ökade intagningen av lärarkandidater och det därmed sammanhängande ökade antalet befattningshavare.

I fråga om punkterna 3 och 4 c inhämtas av överstyrelsens motivering vidare.

3. Det begärda beloppet avser bl. a. försök med lägerskolor.

4. c) Överstyrelsen begär för budgetåret 1966/67 ett oförändrat belopp av 85 000 kr. till inköp av möbler och kontorsutrustning till bl. a. 10 nya lektorsrum och kanslilokaler. Med hänsyn till de ökade kostnaderna för skrivmateriel, bokinköp och bindning av böcker samt tryckning föreslår överstyrelsen, att det för budgetåret 1965/66 anvisade beloppet 262 000 kr. höjs med 23 000 kr. till 285 000 kr.

Departementschefen

Mina ställningstaganden till skolöverstyrelsens förslag framgår av den föregående uppställningen. Jag beräknar inte medel för försök med lägerskolor. Jag har räknat med ett något lägre belopp än skolöverstyrelsen för anskaffning av möbler och kontorsutrustning.

Jag föreslår att anslaget höjs till (815 000 + 133 000 =) 948 000 kr. eller i avrundat tal 950 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lärarhögskolan i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 950 000 kr.

F 9. Lärarhögskolan i Göteborg: Materiel, böcker m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	500 000	356 957
1965/66	585 000	
1966/67 (förslag)	585 000	

Detta anslag är för innevarande budgetår fördelat med 70 000 kr. för bibliotek och 515 000 kr. för materiel, böcker m. m.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 214 000 kr. Till grund för överstyrelsens prövning av anslagsbehovet har legat en av rektor för lärarhögskolan specificerad uppställning över medelsbehovet vid olika institutioner m. fl. enheter av lärarhögskolan. Den av överstyrelsen föreslagna anslagshöjningen avser fortsatt och utökad upprustning av följande huvudenheter av lärarhögskolan.

	1965/66	1966/67 (förslag)
Lärarhögskolans ämnesinstitutioner m. m.	312 000	481 700
Pedagogiska institutionen	68 000	107 500
Biblioteket vid lärarhögskolan	70 000	76 000
Övningsskolan inklusive övningsskolans bibliotek ..	135 000	133 800
Summa kr.	585 000	799 000

Vidare har rektor för lärarhögskolan i särskild skrivelse begärt medel för att bestrida kostnaderna för inredning och utrustning av lärarhögskolans aula, vilka beräknas till 90 000 kr.

Departementschefen

Jag kan inte tillstyrka någon höjning av detta anslag, som därför bör uppföras med ett oförändrat belopp av 585 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lärarhögskolan i Göteborg: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 585 000 kr.

F 10. Lärarhögskolan i Uppsala: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 800 000	4 148 876
1965/66	4 730 000	
1966/67 (förslag)	8 465 000	

Skolöverstyrelsen föreslår i sin begäran om anslag, att detta anslag för budgetåret 1966/67 höjs med 5 125 000 kr. Höjningen betingas, förutom av viss automatisk lönekostnadsökning, av följande under A—D redovisade förslag. Förslagen utgår från en intagning av 150 ämneslärarkandidater per termin samt 48 folkskollärary- och 48 småskollärarykandidater per termin.

A. Klass- och ämneslärarlinjerna

1. Två lektorstjänster i Ao 27 i psykologi och pedagogik.
2. Fem lektorstjänster i Ao 27 i högstadiets metodik.
3. Fem lektorstjänster i Ao 25 i högstadiets metodik.
4. Medel för icke-ordinarie lärare i högstadiets metodik.
5. En lektorstjänst i Ao 21 i övningsämnenas metodik i ämnet teckning.
6. En lektorstjänst i Ao 21 i övningsämnenas metodik i ämnet musik.
7. Medel för metodik och handledning vid klasslärarutbildning.
8. Ökade medel för biträdes hjälp.
9. En lärartjänst i Ae 21 i tal- och röstvård.
10. En tjänst i Ao 10 som institutionstekniker.
11. En tjänst i Ae 7 som laboratoriebiträde.
12. Ersättning för mistade avlöningsförmåner åt handledare vid ämneslärarutbildning under konferensdagar vid lärarhögskolan.
13. Arvode till läkare och skolsköterska för klasslärarlinjerna.
14. Höjning av posten till experter och särskilda sakkunniga.
15. Ökade kostnader för icke-ordinarie lärare.
16. En biträdande utbildningsledare för klasslärarutbildningen.

17. Kostnader för lön åt lärarkandidater, ersättning för handledning vid praktisk ämneslärarutbildning utanför lärarhögskolan samt arvoden vid handledd praktik.
18. Ersättning till handledare vid klasslärarutbildning.

B. Pedagogiska institutionen

19. En professur i praktisk pedagogik.
20. En skolpsykologtjänst i Ao 25.
21. 1 000 assistenttimmar.

C. Övningsskolan

22. Sju adjunkttjänster i Ao 23.
23. Fyra adjunkttjänster i Ao 23.

D. Administration, bibliotek

24. En kanslisttjänst i reglerad befordringsgång.
25. Medel för ytterligare skrivhjälp motsvarande en kansliskrivartjänst i Ae 11, fyra kontoristtjänster i Ae 9, en kanslibiträdestjänst i Ae 7 och två kontorsbiträdestjänster i Ae 5.
26. En materialförvaltartjänst i Ae 11.
27. En biblioteksbiträdestjänst i Ae 7.
28. Ytterligare skriv- och expeditionshjälp m. m.

Av skolöverstyrelsens motivering för de framlagda förslagen inhämtas bl. a.

1. Antalet lärartimmar i psykologi och pedagogik beräknas till 1 286, därav 656 för klasslärarutbildning. Detta ger underlag för tre lektorstjänster.

2—4. Antalet lärartimmar i högstadiets metodik beräknas till sammanlagt ca 16 400, varav 12 400 för ämneslärarlinjen och 4 000 för klasslärarlinjen. Detta motsvarar ett behov av 46 lektorstjänster, medan det befintliga antalet tjänster uppgår till 21. Överstyrelsen föreslår inrättande av tio nya tjänster, varav fem tjänster i Ao 27 och fem tjänster i Ao 25. Kostnaderna för lektorstimmar härutöver beräknas öka med 580 000 kr.

10. Med hänvisning till att tjänst som institutionstekniker finns inrättad vid de övriga lärarhögskolorna föreslås inrättande av en sådan tjänst fr. o. m. budgetåret 1966/67.

15. Kostnaderna för icke-ordinarie lärare beräknar överstyrelsen till 332 000 kr., varav för undervisning i övningsämnen och instrumentalmusik 145 000 kr., för undervisning i övrigt 149 000 kr. samt för nedsättning av undervisningskyldigheten för biträdande utbildningsledare på ämneslärarlinjen och klasslärarlinjen 38 000 kr.

17. Intagningen av 300 ämneslärarkandidater per år ökar kostnaderna för löner åt kandidaterna med 1 734 000 kr. Vidare beräknar överstyrelsen 374 000 kr. för ersättning för handledning vid praktisk ämneslärarutbildning utanför lärarhögskolan samt 360 000 kr. för arvoden vid handledd praktik.

26. Lärarhögskolans nuvarande ende vaktmästare har en synnerligen dryg

arbetsbörda, vilket medför att nya, tillkommande vaktmästargöromål knappast kan påläggas honom. Utöver de normala sysslorna för en vaktmästare på en institution av detta slag åligger det honom att svara för rekvisition och utlämning av skriv- och arbetsmateriel för undervisning, framställning och dragning av stencilmaterial, fotostatkopiering m. m. Överstyrelsen finner behovet av ytterligare en vaktmästartjänst väl styrkt och föreslår inrättande av en tjänst som materialförvaltare i Ae 11.

Departementschefen

Beträffande bakgrunden till här framlagda förslag om anslagsförändringar och om inrättande av nya tjänster får jag hänvisa till vad jag anfört i det föregående vid behandlingen av anslaget till avlöningar vid lärarhögskolan i Stockholm.

Överstyrelsen har föreslagit, att klasslärarutbildning skall anordnas vid lärarhögskolan i Uppsala fr. o. m. nästa budgetår. Med hänsyn till att frågan om klasslärarutbildningens utformning inom kort skall omprövas anser jag mig inte böra tillstyrka detta förslag utan utgår vid min anslagsberäkning från att någon klasslärarutbildning ej kommer till stånd vid lärarhögskolan i Uppsala under budgetåret 1966/67.

Av de under rubriken Klass- och ämneslärarlinjerna föreslagna tjänsterna tillstyrker jag inrättande av en lektorstjänst i Ao 27 i psykologi och pedagogik, två lektorstjänster i Ao 27 i högstadiets metodik och tre lektorstjänster i Ao 25 i högstadiets metodik (p. 1, 2 och 3). Jag beräknar vidare erforderliga medel med ca 900 000 kr. för lärartimmar utöver dem som bestrids av metodiklektorer m. fl. (p. 4 och 15). Jag tillstyrker förslaget om en tjänst i Ao 10 som institutionstekniker (p. 10). Utökningen av utbildningskapaciteten ställer krav på ökade medel för ersättning till lärarkandidater m. m. (p. 17).

I avvaktan på ställningstagandena till lärarutbildningens framtida organisation är jag nu inte beredd att tillstyrka av överstyrelsen under rubrikerna Pedagogiska institutionen och Övningsskolan framlagda förslag (p. 19—23). Med hänsyn till den förstärkning av de administrativa resurserna som lärarhögskolan beviljats genom beslut av Kungl. Maj:t den 30 juni 1965 kan jag inte tillstyrka av överstyrelsen framlagda förslag till förstärkning av kansliorganisationen (p. 24, 25, 27 och 28). Jag beräknar däremot medel för inrättande av ytterligare en tjänst i Ae 9 som vaktmästare (p. 26).

I övrigt räknar jag under detta anslag endast med automatiska kostnadsförändringar. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (4 730 000 + 3 735 000 =) 8 465 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för lärarhögskolan i Uppsala enligt vad jag har förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för lärarhögskolan i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 140 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 540 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 785 000
	Summa kr. 8 465 000

c) till *Lärarhögskolan i Uppsala*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 8 465 000 kr.

F 11. *Lärarhögskolan i Uppsala: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	100 000	143 731
1965/66	230 000	
1966/67 (förslag)	330 000	

Följande sammanställning upptar, dels den för innevarande budgetår gällande omkostnadsstaten, dels för nästa budgetår skolöverstyrelsens förslag och departementschefens anslagsberäkning.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Skolöverstyrelsen	Departementschefen
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	4 000	+ 2 000	+ 2 000
2. Reseersättning åt befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	32 000	+ 68 000	+ 63 000
3. Bidrag till studie- och idrottsutfärder m. m.	—	+ 6 000	+ 1 000
4. Övriga expenser	108 000	+ 70 000	+ 47 000
5. Reseersättning åt lärarkandidater m. fl., <i>förslagsvis</i>	86 000	— 13 000	— 13 000
	Summa kr. 230 000	+ 133 000	+ 100 000

Kostnadsökningarna under punkterna 1, 2 och 5 föranleds av lärarhögskolans utvidgning. Det ökade medelsbehovet för expenser hänför sig dels till ökade kostnader för skrivmateriel, papper m. m., dels till kostnader för installation av ytterligare telefonlinjer, dels ock till kostnader för inköp av möbler och kontorsutrustning till lektorsrum och kanslilokaler.

Kostnader för försök med lägerskola för ämneslärarkandidater avses bestridas ur den under punkten 3 begärda anslagsposten.

Departementschefen

Mina ställningstaganden till skolöverstyrelsens förslag framgår av den föregående uppställningen. Jag beräknar inte medel för försök med lägerskolor. Med hänsyn till att klasslärarutbildning ej föreslås anordnad vid lärarhögskolan nästa

budgetår räknar jag med en mindre uppräknig av posterna 2 och 4 än skolöverstyrelsen.

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjs till (230 000 + 100 000 =) 330 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lärarhögskolan i Uppsala: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 330 000 kr.

F 12. Lärarhögskolan i Uppsala: Materiel, böcker m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	230 000	113 117
1965/66	355 000	
1966/67 (förslag)	290 000	

Detta anslag är för innevarande budgetår fördelat med 40 000 kr. för bibliotek och 315 000 kr. för materiel, böcker m. m.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjs med 81 000 kr. Till grund för överstyrelsens prövning av det erforderliga medelsbehovet har legat en av rektor vid lärarhögskolan specificerad uppställning över medelsbehovet vid olika institutioner m. fl. enheter av lärarhögskolan. Det av överstyrelsen föreslagna anslaget avser fortsatt och utökad upprustning vid lärarhögskolan med i det följande angivna belopp.

	1965/66	1966/67 (förslag)
Lärarhögskolans ämnesinstitutioner m. m. .... } Pedagogiska institutionen ..... } Övningsskolan ..... } Biblioteket vid lärarhögskolan ..... }	315 000	259 600 65 000 60 000
	40 000	51 400
Summa kr.	355 000	436 000

Departementschefen

Skolöverstyrelsen har föreslagit en höjning av detta anslag med 81 000 kr. Enligt mitt förslag skall klasslärarutbildning ej anordnas vid lärarhögskolan under nästa budgetår. Förslag om inrättande av professur i praktisk pedagogik framläggs ej. Anslaget bör därför kunna uppföras med ett med 65 000 kr. minskat belopp. Anslagsbeloppet blir därvid (355 000 — 65 000 =) 290 000 kr. Förslaget om medel till upprustning av övningsskolan innefattar en omprövning av det förslag lärarutbildningssakkunniga framlagt i detta avseende, vilket utgjorde grundvalen för ett mellan staten och Uppsala stad träffat avtal. Detta förhållande bör beaktas vid eventuell framställning om medel för ifrågavarande ändamål till ett kommande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lärarhögskolan i Uppsala: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 290 000 kr.

F 13. Folkskoleseminarierna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	29 592 000	34 642 036
1965/66	32 460 000	
1966/67 (förslag)	34 025 000	

Skolöverstyrelsens anslagsframställning

Skolöverstyrelsen föreslår i sin ordinarie anslagsframställning att anslaget för nästa budgetår minskas med 880 000 kr. Den beräknade minskningen av medelsbehovet framkommer såsom ett nettoresultat av å ena sidan vissa merkostnader för skrivhjälp till lärare m. m., å andra sidan kostnadsminskningar till följd av en minskning av antalet seminarieklasser samt den slutliga avvecklingen av Lycksele folkskoleseminarium. Senare har skolöverstyrelsen, i sitt utlåtande över lärarutbildningssakkunnigas förslag, förordat en ökning av intagningen vid folkskoleseminarierna. Detta förslag redovisas efter redovisningen av överstyrelsens anslagsframställning.

Skolöverstyrelsen föreslår i sin anslagsframställning, att antalet intagningsklasser vid folkskoleseminarierna skall sänkas från 63 till 57, dvs. med sex intagningsavdelningar. I följande tablå redovisas det befintliga antalet intagningsklasser 1965/66 samt skolöverstyrelsens förslag för budgetåret 1966/67.

Utbildningslinje	Antal intagningsklasser		Förändring
	1965/66	1966/67	
Folkskollärlinje I ²	29	28	— 1
Folkskollärlinje I ⁴	3	2	— 1
Småskollärlinje I ²	21	19	— 2
Småskollärlinje I ³	10	8	— 2
Summa	63	57	— 6

Genom den av överstyrelsen föreslagna minskningen av intagningen vid folkskoleseminarierna skulle antalet klasser uppgå till totalt 140 under budgetåret 1966/67, dvs. elva klasser mindre än innevarande budgetår.

De detaljförslag och bedömningar i övrigt, som ligger till grund för överstyrelsens beräkning av anslaget, framgår av följande sammanställning.

1. Indragning av en rektorstjänst (Bp 1) samt förande på övergångsstat av fyra adjunktstjänster i Ao 23, fyra övningsskollärlinje i Ao 20 och en vaktmästartjänst i Ao 9 i samband med avveckling av seminariet i Lycksele.
2. Kostnader för skrivhjälp till lärare.
3. Minskning av kostnader för arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.
4. Överföring av arvoden till föreståndare för egentlig lärarkurs m. fl. till annat anslag.

5. Minskade kostnader för undervisning i tal- och röstvård.
6. Bortfall av kostnadspost avseende elevhem i Lycksele.
7. Bortfall av medel för biträdes hjälp.
8. Minskade kostnader för avlöningar till lärare i läroämnena.
9. Minskade kostnader för avlöningar till lärare i övningsämnen.
10. Minskade kostnader för arvoden till handledare.
11. Ökade kostnader för sommarkurser i engelska.

Av överstyrelsens framställning inhämtas bl. a. om de framlagda förslagen.

1. Vid seminariet i Lycksele finns under budgetåret 1965/66 endast en klass, nämligen en avslutningsklass på den treåriga linjen. Överstyrelsen föreslår indragning av rektorstjänsten i Bp 1 samt förande på övergångsstat av fyra seminarieadjunktstjänster i Ao 23, fyra övningsskollärartjänster i Ao 20 och en vaktmästartjänst i Ao 9. Detta beräknas medföra en kostnadsminskning med 351 000 kr.

2. Under hänvisning till vad överstyrelsen anfört i annat sammanhang beräknas medel till skrivhjälp åt lärare. Med utgångspunkt i ett behov av en halv biträdestjänst per skolenhet (löneklass 9) beräknas ett anslagsbehov av 142 000 kr.

3. En kostnadsminskning uppstår med hänsyn till den föreslagna avvecklingen av seminariet i Lycksele.

4. Överstyrelsen föreslår att kostnaderna för ersättning till medverkande i praktisk lärarkurs, förlagd till folkskoleseminarium, skall belasta anslaget till kostnader för praktisk lärarkurs. Ett belopp av 79 500 kr. föreslås därför bli överfört till detta anslag.

5. Med hänsyn till minskningen av antalet avslutningsklasser räknar överstyrelsen med en minskning av kostnaderna för undervisning i tal- och röstvård med 17 000 kr.

6. Till bestridande av kostnader för vissa göromål vid elevhemmet vid folkskoleseminariet i Lycksele utgår ett belopp av högst 19 500 kr. Detta bortfaller på grund av avvecklingen av seminariet.

11. Genomgång av sommarkurs i engelska är obligatorisk för de lärarkandidater på folkskollärlinjerna som under det senast avslutade läsåret genomgått årskurs I^o och III°. För lärarkandidaterna på småskollärlinjerna är sommarkursen ej obligatorisk, men allt fler önskar delta. Överstyrelsen föreslår att medel anslås så att samtliga lärarkandidater som läsåret 1966/67 genomgått årskurs I^o på småskollärlinjen kan genomgå den frivilliga undervisningen. Med utgångspunkt häri beräknar överstyrelsen under denna punkt ett ökat medelsbehov av 115 500 kr., varav 11 000 kr. hänför sig till folkskollärlinjerna.

Skolöverstyrelsens reviderade bedömning

I samband med sitt utlåtande över lärarutbildningssakkunnigas betänkanden har skolöverstyrelsen föreslagit en ökning av seminariernas intagning. Enligt detta förslag skall tre klasser intas på fyraårig folkskollärlinje och 31 på tvåårig linje samt 18 klasser på treårig småskollärlinje och 26 på tvåårig. Sammanlagt skulle därmed intas 78 klasser eller 15 mer än under innevarande budgetår och 21 mer än enligt överstyrelsens i anslagsframställningen framlagda förslag.

Det ökade medelsbehovet för denna ökning under förevarande anslag uppgår, jämfört med överstyrelsens tidigare framlagda förslag, till ca 2 milj. kr. Utgiftsökningen fördelar sig på följande poster.

1. Medel till undervisning i tal- och röstvård	24 000
2. Medel för biträdeshjälp	29 000
3. Avlöningar till lärare i läroämnena	1 136 000
4. Avlöningar till lärare i övningsämnen	454 000
5. Arvoden till handledare	297 000
6. Sommarkurser i engelska	55 000
	Summa kr. 1 995 000

Departementschefen

Beträffande mina ställningstaganden till intagningens omfattning vid folkskoleseminarierna under nästa budgetår hänvisar jag till mina förslag under avlöningsanslaget vid lärarhögskolan i Stockholm. Enligt detta förslag kommer 86 klasser att intas under nästa budgetår, varav 48 för småskolläroavdelning och 38 för folkskolläroavdelning. Jag har vid mina anslagsberäkningar utgått från en organisation av denna omfattning. Kungl. Maj:t bör dock liksom tidigare år bemyndigas fatta slutligt beslut i fråga om antalet intagningsavdelningar.

Seminarier i Lycksele bör avvecklas den 1 juli 1966 i enlighet med överstyrelsens förslag (p. 1, 3 och 6). Den av mig förordade omfattningen av seminarieorganisationen medför ett ökat medelsbehov av 35 000 kr. för biträdeshjälp, 1 118 000 kr. för avlöningar till lärare i läroämnena, 483 000 kr. för avlöningar till lärare i övningsämnen samt 190 000 kr. för handledare (p. 7, 8, 9 och 10). I enlighet med överstyrelsens förslag bör utgifterna för ersättning till medverkande i praktisk lärarkurs, förlagd till folkskoleseminarierna, belasta anslaget till kostnader för praktisk lärarkurs m. m. (p. 4).

Till skrivhjälp åt lärare beräknar jag medel enligt överstyrelsens förslag (p. 2). Till utgifter för undervisning i tal- och röstvård beräknas ett oförändrat belopp av 150 000 kr. (p. 5). För sommarkurser i engelska räknar jag endast med förändringar av automatisk karaktär (p. 11).

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (32 460 000 + 1 564 000 =) 34 024 000 kr. eller avrundat 34 025 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) besluta att folkskoleseminariet i Lycksele skall upphöra med utgången av juni 1966;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för folkskoleseminarierna enligt vad jag har förordat i det föregående;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om antalet intagningsklasser vid folkskoleseminarierna;

d) godkänna följande avlöningsstat för folkskoleseminarierna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	13 516 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	527 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	19 982 000
	Summa kr. 34 025 000

e) till *Folkskoleseminarierna*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 34 025 000 kr.

F 14. Folkskoleseminarierna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 540 000	2 518 156
1965/66	2 915 000	
1966/67 (förslag)	2 990 000	

Följande sammanställning upptar, dels den för innevarande budgetår gällande omkostnadsstaten, dels för nästa budgetår skolöverstyrelsens förslag och departementschefens anslagsberäkning. Hänsyn har därvid tagits till de av skolöverstyrelsen i anledning av utlåtandet över lärarutbildningssakkunnigas betänkanden framlagda förslagen.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Skolöverstyrelsen	Departementschefen
<i>Utgifter</i>			
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	56 000	of.	of.
2. Reseersättning åt befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	23 000	— 2 000	— 2 000
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ..	850 000	of.	of.
b) Städning och renhållning, <i>förslagsvis</i> ..	830 000	of.	of.
c) Övriga <i>expenser</i>	470 000	+ 34 000	of.
4. Trädgårdarnas underhåll och skötsel, <i>förslagsvis</i>	190 000	+ 20 800	+ 20 000
5. Särskilda kurser och föreläsningar m. m.	68 000	of.	of.
6. Underhåll och förnyelse av inventarierna i lärarkandidaternas bostadsrum vid seminarierna i Haparanda och Lycksele, <i>förslagsvis</i>	1 200	— 600	— 600
7. Reseersättning åt lärarkandidater, <i>förslagsvis</i>	450 000	+ 227 000	+ 54 000
8. Bidrag till studie- och idrottsutfärder ...	15 000	+ 128 000	of.
9. Hyra av idrottsplaner	—	+ 6 400	—
10. Psykotekniska inträdesprov	—	+ 5 000	—
Summa kr.	2 953 200	+ 418 600	+ 71 400

Särskilda uppbördsmedel

1. Upplåtelse av lokaler, ersättning för lyse	14 000	of.	of.
2. Inkomster av trädgårdarna	23 000	— 3 000	— 3 000
3. Lärarkandidatavgifter till underhåll och förnyelse av inventarierna i lärarkandidaternas bostadsrum vid seminarierna i Harparanda och Lycksele	1 200	— 600	— 600
Nettoutgift kr.	2 915 000	+ 422 200	+ 75 000

Departementschefen

Mina ställningstaganden till skolöverstyrelsens förslag framgår av den föregående uppställningen. Jag beräknar inte medel för försök med lägerskolor. För reseersättning till studerande på småskollärlinjen räknar jag inte medel i samma utsträckning som överstyrelsen. I samband med sin begäran om medel för budgetåret 1967/68 bör överstyrelsen redovisa en plan för avvecklingen av seminariernas handelsträdgårdar.

Anslaget bör uppföras med $(2\,915\,000 + 75\,000 =) 2\,990\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Folkskoleseminarierna: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 990 000 kr.

F 15. Folkskoleseminarierna: Materiel, böcker m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	695 000	702 630
1965/66	695 000	
1966/67 (förslag)	795 000	

Skolöverstyrelsen föreslår en höjning av detta anslag med 205 000 kr. Överstyrelsen hävdar, att anskaffningsbehovet på grund av den starka förslitningen är mycket stort. Vidare erinrar överstyrelsen om att anslaget varit oförändrat under flera år.

I sitt utlåtande över lärarutbildningssakkunnigas förslag förordar överstyrelsen en sammanlagd höjning av anslaget med 265 000 kr. Överstyrelsen motiverar förslaget med den utökning av organisationen som föreslås ske under nästa budgetår.

Departementschefen

Jag föreslår en höjning av detta anslag med 100 000 kr. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med $(695\,000 + 100\,000 =) 795\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Folkskoleseminarierna: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 795 000 kr.

F 16. Folkskoleseminarierna: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 050 000	1 050 876
1965/66	1 050 000	
1966/67 (förslag)	1 050 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 899 000 kr. Överstyrelsen anför bl. a. som motivering härför.

Så länge seminarierna fungerar som lärarutbildningsanstalter, skall de vara så modernt utrustade att en högklassig lärarutbildning kan äga rum. Lärare som utbildas vid seminarierna skall ha en lika god utbildning som lärare från lärarhögskolorna. Elever i övningsskolorna skall undervisas med lika moderna hjälpmedel som i kommunernas grundskolor. Inte minst med tanke på lärarutbildarna är det angeläget, att förestående avvecklingsår inte präglas av starkt försämrade undervisningsförutsättningar, vare sig det gäller möbler, inventarier eller annan utrustning.

Betydelsefullt för den pedagogiska aktiviteten och debatten är att seminarierna liksom lärarhögskolorna har möjligheter att pröva nya hjälpmedel och undervisningsformer. Den tekniska utvecklingen ifråga om hjälpmedel har gått mycket snabbt. Utbyte och nyanskaffningar av materiel måste därför ske snabbare än tidigare.

Departementschefen

Jag föreslår, att detta anslag för nästa budgetår uppförs med oförändrat belopp och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att till *Folkskoleseminarierna: Utrustning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 050 000 kr.

F 17. Förskoleseminarierna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 600 000	3 311 287
1965/66	4 260 000	
1966/67 (förslag)	5 615 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att detta anslag för budgetåret 1966/67 höjs med 1 704 000 kr. Den föreslagna höjningen sammanhänger *dels* med överstyrelsens förslag till omläggning av förskollärarutbildningen och en härmed följande ökning av utbildningskapaciteten, *dels* med den automatiska utökningen av antalet klasser på grund av redan beslutad utbyggnad, *dels* med beslutade lönegradsuppflyttningar.

Förslag angående omläggning av förskollärarutbildningen

I samband med begäran om anslag för budgetåret 1966/67 har *skolöverstyrelsen* framlagt förslag till väsentliga förändringar i utbildningsgången för förskollärare. Över detta förslag har *yttranden* avgetts av statskontoret, riksrevisions-

verket, socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, familjeberedningen, Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, Svenska stadsförbundet, Landsorganisationen i Sverige, Statstjänstemännens riksförbund, Sveriges akademikers centralorganisation, Tjänstemännens centralorganisation, Sveriges förskoleseminariers lärarsällskap, Sveriges förskollärares riksförbund och Blivande lärares riksförbund.

Nuvarande utbildningsgång

Förskollärarytbildningen omfattar för närvarande två läsår. Undervisningen i läro- och övningsämnen beräknas omfatta sammanlagt något mer än halva utbildningstiden och den praktiska utbildningen något mindre än halva utbildningstiden. Hela den praktiska lärarutbildningen är förlagd till övningsinstitutioner hos förskollärare, som tjänstgör som de studerandes handledare. Vid förskoleseminariet i Umeå samt för vissa klasser vid seminariet i Göteborg tillämpas en utbildningsgång, i vilken den gängse formen för praktisk utbildning i barngrupp under förskollärares ledning reducerats till ungefär hälften. Dessa klasser har i stället mer tid anslagen för auskultationer och barnobservationer på andra institutioner än dem som utnyttjas som övningsinstitutioner.

Antalet förskoleseminarier utgör budgetåret 1965/66 tretton. Det totala antalet klasser uppgår till 52, varav 28 intagningsklasser. Elevantalet i intagningsklasserna utgör ca 840.

Skolöverstyrelsens förslag till ändrad utbildningsgång

Skolöverstyrelsen har för att belysa behovet av utbildningsplatser inhämtat uppgifter från samtliga kommuner om det befintliga antalet förskollärarytjänster samt det antal tjänster som planeras bli inrättade t. o. m. år 1970. Det totala antalet tjänster utgjorde år 1964 2 364 — av vilka 260 uppehölls av personer utan förskollärarytbildning — och beräknas uppgå till 4 322 år 1970. Behovet av nya tjänster uppgår således till ca 2 000. Överstyrelsen erinrar även om att enligt socialstyrelsens önskemål varje barngrupp på daghem i åldrarna från två år bör förses med två förskollärarytjänster. Hänsyn härtill torde i endast begränsad omfattning ha tagits av kommunerna. Vidare bör enligt överstyrelsen beaktas det personalbehov som föreligger vid t. ex. förskoleseminarierna och vid institutioner för handikappade, av överstyrelsen uppskattat till ca 1 000 tjänster år 1970. Därutöver bör man enligt överstyrelsen vid dimensioneringen av förskollärarytbildningen beakta den ökade efterfrågan på barnstugeplatser som följer av t. ex. en ökad benägenhet hos kvinnorna för förvärvsarbete utanför hemmet.

Mot denna bakgrund anser skolöverstyrelsen det nödvändigt att kraftigt utvidga förskoleseminariernas utbildningskapacitet. För att en sådan utökning skall komma till stånd fordras dock enligt överstyrelsen en omläggning av utbildningsgången, som leder till en kraftig minskning av de anspråk som varje seminarieklass ställer på övningsinstitutioner

på seminarieorten. Överstyrelsen föreslår därför, att en del av den praktiska utbildningen förläggs utanför seminarieorterna i form av handledd praktiktjänstgöring under en femte termin. Samtidigt föreslås en utökning av undervisningen i läro- och övningsämnen från två till tre terminer. Härigenom anser överstyrelsen det möjligt att för budgetåret 1966/67 förorda en intagning av sammanlagt 1 008 elever, fördelade på 40 klasser vid de 13 seminarierna. Antalet elever per klass uppgår till 24, utom vid de mindre seminarierna där överstyrelsen för budgetåret 1966/67 räknar med 28 elever per klass.

Den praktiska utbildningen under den femte terminen bör enligt överstyrelsen organiseras av överstyrelsen i samverkan med utbildningsanstalterna. Skolorna skall hänvisa de studerande till de barnstugor som är lämpliga för ändamålet. Överenskommelse bör träffas med huvudmännen om att vissa tjänster ständigt hålls vakanta för praktiktjänstgöring. Den studerande — av överstyrelsen kallad praktikförskollärare — förutsätts bli förordnad som förskollärare med full tjänstgöring och med de skyldigheter och åligganden som eljest gäller för tjänstgörande förskollärare.

Under sin tjänstgöring skall praktikförskolläraren fem gånger besökas av handledare och två gånger av utbildningskonsulent, en ny typ av befattningshavare som skolöverstyrelsen anser böra inrättas, främst för ifrågavarande ändamål. Eftersom behovet av dessa befattningshavare uppkommer först i slutskedet av den föreslagna nya utbildningsgången föreslår överstyrelsen inga sådana befattningshavare för budgetåret 1966/67. Beträffande utbildningskonsulenternas tjänstgöring anför överstyrelsen att då den femte terminen alltid kommer att utgöras av en hösttermin, konsulenterna under återstoden av budgetåret bör tjänstgöra som fortbildningskonsulenter för personal inom barnstugeverksamheten.

Praktiktjänstgöringen föreslås avslutad med en veckolång avslutande utbildningskurs.

Utökningen av undervisningen i läro- och övningsämnen beräknas till ca 300 veckotimmar för lärarkandidaterna, varav inemot 170 timmar i ämnena musik, rytmik och dramatiskt skapande samt 85 timmar i ämnena psykologi, förskolepedagogik och barnpsykologi. Vidare beräknas av överstyrelsen 36 timmar för specialarbete. Överstyrelsen föreslår också ökade möjligheter till undervisning i delad klass, nämligen i ämnena musik och dramatiskt skapande.

Remissyttranden

I fråga om behovet av utbildningsplatser för förskollärarytbildningen råder i stort sett inga delade meningar om att en ökning bör komma till stånd. Skolöverstyrelsens förslag på denna punkt tillstyrks av bl. a. *socialstyrelsen* och *Landsorganisationen*. *Arbetsmarknadsstyrelsen* framhåller, att ytterligare kapacitetsökning utöver den av skolöverstyrelsen föreslagna kan bli nödvändig med hänsyn till de resultat familjeberedningen kan komma att lägga

fram rörande en utvidgning av antalet barnstugor. *Familjeberedningen* understryker kraftigt behovet av en utökad utbildningskapacitet för förskollärare. Den nuvarande arbetskraftssituationen och det ökade intresset för förvärvsarbete bland gifta kvinnor med barn i förskoleåldern kommer enligt beredningen med all säkerhet att öka efterfrågan på institutionell barntillsyn. Beredningen framhåller även, att en av beredningen år 1962 företagen enkät bland kommunerna gav vid handen, att bristen på förskollärare var en av de främst återhållande faktorerna för en utbyggnad av barnstugeverksamheten.

Svenska kommunförbundet finner det svårt att med ledning av det föreliggande materialet dra några bestämda slutsatser beträffande det framtida behovet av förskollärare. Även *Svenska stadsförbundet* uttrycker en liknande uppfattning; förbundet anser det vidare tveksamt om den av socialstyrelsen fastställda normen för personalbehov vid daghem (två förskollärare för varje barngrupp i åldern från två år) är lämplig eller möjlig.

Överstyrelsens förslag om en förlängning av utbildningstiden har tillstyrkts av *socialstyrelsen*, *statskontoret*, *Statstjänstemännens riksförbund*, *Tjänstemännens centralorganisation* samt de berörda förskolläroorganisationerna. Förslaget har avstyrkts av *riksrevisionsverket*, *Svenska landstingsförbundet*, *Svenska stadsförbundet* och *Landsorganisationen*. *Familjeberedningen* och *Svenska kommunförbundet* är mycket tveksamma till förslaget. I kritiken riktar remissinstanserna bl. a. in sig på en jämförelse mellan utbildningen av förskollärare och småskollärare. *Landsorganisationen* är tveksam, om en förstärkning av den ämneestetiska utbildningen bör utformas i enlighet med överstyrelsens förslag och anser, att uppläggningsen synes i alltför hög grad vara anpassad till lekskol-verksamheten.

Skolöverstyrelsens förslag om anordnandet av den praktiska utbildningen under den femte terminen har i princip vunnit remissorganens gillande. *Svenska landstingsförbundet* avstyrker dock den föreslagna omläggningen; förbundet anser konstruktionen olämplig ur utbildningssynpunkt. Bland de detaljer som kritiseras är det stora behov under en enda termin av praktikplatser som uppkommer enligt överstyrelsens modell; detta påtalas av bl. a. *Svenska kommunförbundet*, *Svenska stadsförbundet* och *Statstjänstemännens riksförbund*. Flera remissorgan — bl. a. *arbetsmarknadsstyrelsen* — uttrycker tveksamhet om det realistiska i att räkna med att eleverna skall kvarstanna vid praktikinstitutionen även under vårterminen. Delade meningar råder vidare om den avslutande veckokursen, vilken *Landsorganisationen* föreslår slopad, medan *Statstjänstemännens riksförbund*, *Tjänstemännens centralorganisation* och *Sveriges förskollärares riksförbund* vill utöka densamma.

Remissorganen har i allmänhet ej ingått på en detaljerad granskning av den föreslagna förstärkningen av undervisningen i läro- och övningsämnen. De berörda förskolläroorganisationerna tillstyrker förslaget, medan *Landsorganisationen* anser, att en omdisponering bör göras inom ramen för en oförändrad utbildningstid. Även *familjeberedningen* anför liknande synpunkter.